目 录 CUPRINS

LECŢIA 1

TEXT

UNIVERSITATEA DE LIMBI STRĂINE DIN BEIJING

Universitatea de Limbi Străine din Beijing se află în partea de vest a oraşului, cu deschidere spre cea de-a treia autostradă inelară.[1] Aceasta este una dintre cele mai cunoscute instituţii de învăţământ superior din China. Aici se studiază 31 de limbi din lume, inclusiv limba română.

Activitatea didactică şi cea de cercetare ştiinţifică se desfăşoară în cadrul mai multor institute şi facultăţi, colegii, departamente şi centre, ca de exemplu, Facultatea de Limba Engleză, cele de rusă, germană, franceză, japoneză, spaniolă, arabă, de limbi afro-asiatice şi alte limbi moderne.

Secţia de limba română face parte, alături de poloneză, cehă şi slovacă, maghiară, bulgară, albaneză, sârbă şi croată, din Facultatea de Limbi Est-europene.

La universitate lucrează peste 500 de cadre didactice şi zeci de profesori specialişti străini, iar numărul studenţilor chinezi şi străini depăşeşte 4 000. Durata studiilor este de 4 ani pentru studiile universitare, de 5 semestre pentru cele postuniversitare de masterat şi de 3 ani pentru doctorat.

În primii doi ani se formează deprinderile de exprimare orală şi scrisă în limba studiată.[2] După aceea, studenţii optează pentru nişte cursuri sau direcţii pe profiluri de limbi şi literaturi străine,

diplomaţie, economie şi comerţ internaţional şi altele.

În campus sunt două zone, cea de est şi cea de vest. Acestea cuprind multe amfiteatre, săli de curs şi seminar, biblioteci, laboratoare didactice, cabinete, cămine de studenţi şi locuinţe pentru profesori. Clădirea editurii şi complexul Institutului pentru Schimburi Internaţionale sunt construcţii moderne, adevărate embleme ale unversităţii.[3]

Viaţa studenţilor este foarte bogată. Ei au o asociaţie a lor şi cercuri de tot felul. În fiecare an se organizează diverse manifestări artistice şi sportive. Cine iubeşte arta şi sportul are multe şanse de afirmare. Cui îi plac limbi şi literaturi străine găseşte cele mai bune condiţii pentru studiul lor.

Universitatea se deschide larg pentru schimburile internaţionale şi întreţine legături de colaborare cu mai bine de 160 de universităţi din peste 40 de ţări. În toamna anului 2001, acest "leagăn al diplomaţilor" şi-a sărbătorit solemn cea de-a 60-a aniversare de la înfiinţare.

Ani mulţi pentru universitatea noastră!

VOCABULAR

est, *s.n.* 东，东部

vest, *s.n.* 西，西部

deschidere, -i, *s.f.* 打开；开口；开幕

spre, *prep.* [表示地点等] 朝，向

autostradă, -ăzi, *s.f.* 高速公路

inelar, -ă, -i, -e, *adj.* 环行的，圈状的

cunoscut, -ă, -ţi, -e, *adj.* 著名的；熟悉的

instituţie, -ii, *s.f.* 机关，机构

superior, -oară, -ori, -oare, *adj.* 上面的；高等的

inclusiv, *adv.* 包含，包括…在内

activitate, -ăţi, *s.f.* 活动；工作

didactic, -ă, -i, -e, *adj.* 教学的

cercetare, -ări, *s.f.* 研究

ştiinţific, -ă, -i, -e, *adj.* 科学的

a desfăşura, desfăşor, *v.t., v.r.* 开展，进行

cadru, -e, *s.n.* 框架，镜框；范围；干部；

cadre didactice 教学人员

institut, -e, *s.n.* 研究所；学院

colegiu, -ii, *s.n.* 高等专科院校

departament, -e, *s.n.*（政府部辖的）司，局；（大学的）教学部

german, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 德国人；*adj.* 德国（人）的；*s.f.* 德语

spaniol, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 西班牙人；*adj.* 西班牙（人）的；*s.f.* 西班牙语

arab, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 阿拉伯人；*adj.* 阿拉伯（人）的；*s.f.* 阿拉伯语

afro-asiatic, -ă, -i, -e, *adj.* 亚非的

polonez, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 波兰人；*adj.* 波兰的（人）；*s.f.* 波兰语

ceh, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 捷克人；*adj.* 捷克（人）的；*s.f.* 捷克语

slovac, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 斯洛伐克人；*adj.* 斯洛伐克（人）的；*s.f.* 斯洛伐克语

maghiar, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 马扎尔人（匈牙利的主要民族），匈牙利人；*adj.* 马扎尔（人）的，匈牙利（人）的；*s.f.* 马扎尔语，匈牙利语

albanez, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 阿尔巴尼亚人；*adj.* 阿尔巴尼亚（人）的；*s.f.* 阿尔巴尼亚语

bulgar, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 保加利亚人；*adj.* 保加利亚（人）的；*s.f.* 保加利亚语

sârb, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 塞尔维亚人；*adj.* 塞尔维亚（人）的；*s.f.* 塞尔维亚语

croat, -ă, -ţi, -e, *s.m., s.f.* 克罗地亚人；*adj.* 克罗地亚（人）*s.f.* 克罗地亚语

peste, *prep.* [引出地点状语] 在…之上；[引出时间状语] 在…之后；超过，多于

specialist, -ă, -şti, -ste, *s.m., s.f.* 专家

număr, numere, *s.n.* 数字；号码

a depăşi, -esc, *v.t.* 超过；超越；超出

durată, -e, *s.f.* 持续的时间

postuniversitar, -ă, -i, -e, *adj.* 大学后的

masterat, -e, *s.n.* 硕士生学习

doctorat, -e, *s.n.* 博士生学习
a forma, -ez, *v.t.*, *v.r.* 形成；培养
deprindere, -i, *s.f.* 习惯；技能
exprimare, -ări, *s.f.* 表达，表现
oral, -ă, -i, -e, *adj.* 口头的
a opta, -ez, *v.i.* 选择；抉择
direcţie, -ii, *s.f.* 方向
profil, -uri, *s.n.* 侧面；学科
diplomaţie, -ii, *s.f.* 外交（学）
economie, -ii, *s.f.* 经济（学）；节俭；积蓄
comerţ, -uri, *s.n.* 商业，贸易
a cuprinde, cuprind, *v.t.* 包括
zonă, -e, *s.f.* 地区
amfiteatru, -e, *s.n.* 阶梯教室
seminar, -ii, *s.n.* 课堂讨论 [*pl. şi:* seminare]
laborator, -oare, *s.n.* 实验室
locuinţă, -e, *s.f.* 住宅，住房
editură, -i, *s.f.* 出版社
complex, -e, *s.n.* 综合建筑；中心
schimb, -uri, *s.n.* 交换；交流
construcţie, -ii, *s.f.* 建筑；建设
adevărat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 真正的；真实的
emblemă, -e, *s.f.* 标志
asociaţie, -ii, *s.f.* 协会
cerc, -uri, *s.n.* 圆，圈；社团，界
a organiza, -ez, *v.t.* 组织
manifestare, -ări, *s.f.* 活动；表现
artistic, -ă, -i, -e, *adj.* 艺术的
a iubi, -esc, *v.t.* 爱，热爱
şansă, -e, *s.f.* 机会
afirmare, -ări, *s.f.* 显示；确认
condiţie, -ii, *s.f.* 条件
larg, -ă, -i, *adj.* 宽广的；宽大的
a întreţine, întreţin, *v.t.* 保持；养护；供养
legătură, -i, *s.f.* 联系；关系
colaborare, -ări, *s.f.* 合作
ţară, ţări, *s.f.* 国家；乡下
leagăn, -e, *s.n.* 摇篮；发祥地
a sărbători, -esc, *v.t.* 庆祝
solemn, -ă, -i, -e, *adj.* 庄严的；隆重的
înfiinţare, -ări, *s.f.* 成立，建立

NOTE

1. ... cu deschidere spre cea de-a treia autostradă inelară. 面向三环路。

2. În primii doi ani se formează deprinderile de exprimare orală şi scrisă în limba studiată. 在头两年培养（学生）在所学语言方面的口头和书面表

达技能。

3. Clădirea editurii şi complexul Institutului pentru Schimburi Internaţionale sunt construcţii moderne, adevărate embleme ale unversităţii. 出版社大楼和国际交流学院综合楼是学校现代化的、真正的标志性建筑。

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A AFLA, *v.t., v.i., v.r.*

a) ~ ***ceva (de la cineva / din ceva); ~ că ...*** 了解，得知

Am aflat data examenului de la colegi.

Am aflat vestea din ziar.

Am aflat că vacanţa începe peste două săptămâni.

b) ***a se afla (ceva); a se afla că / dacă ...*** [被动反身] 了解，得知

S-a aflat (= a fost aflat) adevărul?

S-a aflat că echipa noastră de fotbal a câştigat meciul cu sud-coreenii.

Nu s-a aflat dacă el s-a mai întors.

c) ***a se afla*** 在，有，处于

România se află în Europa.

Ne aflăm într-un laborator fonetic.

2. A OPTA, *v.i.*

a) ~ ***pentru (ceva)*** 选择

Maria a optat pentru studiul economiei.

b) ***a se opta pentru (ceva)*** 选择

În condiţiile actuale se optează pentru noi surse de energie.

3. A CUPRINDE, *v.t.*

a) ~ ***ceva*** 包括，包含

Învăţământul postuniversitar cuprinde cursurile de specializare, masteratul şi doctoratul.

b) *a fi cuprins în (ceva)* 被包括在…之中

Datele despre România sunt cuprinse în fiecare lecţie.

4. A IUBI, *v.t.*

a) ~ *ceva / pe cineva / (cuiva) pe cineva* 喜爱，热爱

Iubesc sportul (muzica, arta ...).

O iubesc pe sora mea.

Îi iubesc copiii (= pe copiii ei).

b) *a-şi iubi pe cineva / ceva* 喜爱，热爱（自己的…）

Sorin îşi iubeşte familia.

Elena îşi iubeşte profesia.

c) *a se iubi (unul pe altul)* 互爱

Cei doi fraţi se iubesc mult.

5. ALĂTURI, *adv.*

a) ~ *de*, loc. prep. 与…同时；与…并为；除…之外

Ei desfăşoară şi o bogată activitate de cercetare şi de traducere, alături de cea didactică.

b) *a fi* ~ *de cineva*, expr. 站在某人一边

În această problemă suntem alături de colegul nostru Dan.

6. DE TOT FELUL, *loc. adj.* = fel de fel 各种各样的

În acest magazin se găsesc pulovere de tot felul.

Are casete de muzică de tot felul.

GRAMATICĂ

一、品质形容词的变格 (Declinarea adjectivului calificativ)

（一）品质形容词相对名词的位置 (Locul adjectivului calificativ faţă de substantiv)

品质形容词一般位于它所修饰的名词之后，例如： băiat *bun*, fată

frumoasă, hrană *rece*, vreme *rea*。当强调或赋予特殊含义的时候，部分形容词也可以位于名词之前，例如：*isteaţă* fată, *teribilă* căldură。

（二）品质形容词的变格 (Declinarea adjectivului calificativ)

在具体语境中，品质形容词也发生变格，其规律与名词变格相同，主要有以下几种情况：

1. 当形容词紧接在名词之后时，不加冠词。

(1) 形容词伴随阳性名词 (cu adjectivul calificativ pe lângă un substantiv masculin)

	Singular		*Plural*	
	fără articol	*cu articol*	*fără articol*	*cu articol*
N., A.	acest om *bun*	omul *bun*	aceşti oameni *buni*	oamenii *buni*
G., D.	acestui om *bun*	omului *bun*	acestor oameni *buni*	oamenilor *buni*

(2) 形容词伴随阴性名词 (cu adjectivul calificativ pe lângă un substantiv feminin)

	Singular		*Plural*	
	fără articol	*cu articol*	*fără articol*	*cu articol*
N., A.	această casă *mare*	casa *mare*	aceste case *mari*	casele *mari*
G., D.	acestei case *mari*	casei *mari*	acestor case *mari*	caselor *mari*

2. 品质形容词和名词之间另有一限定词时，形容词也不加冠词。

(1) 形容词伴随阳性限定词 (cu adjectivul calificativ pe lângă un determinant masculin)

N., A.	poetul meu *preferat*	poeţii mei *preferaţi*
G., D.	poetului meu *preferat*	poeţilor mei *preferaţi*

(2) 形容词伴随中性限定词 (cu adjectivul calificativ pe lângă un determinant neutru)

N., A.	exerciţiul tău *zilnic*	exerciţiile tale *zilnice*
G., D.	exerciţiului tău *zilnic*	exerciţiilor tale *zilnice*

(3) 形容词伴随阴性限定词 (cu adjectivul calificativ pe lângă un determinant feminin)

N., A.	fata aceea *înaltă*	fetele acelea *înalte*
G., D.	fetei aceleia *înalte*	fetelor acelora *înalte*

3. 当形容词位于名词之前时，根据该名词原来的需要，采取定冠或不定冠变化形式。

(1) 形容词位于阳性名词之前 (cu adjectivul calificativ înaintea unui substantiv masculin)

	Singular		*Plural*	
	fără articol	*cu articol*	*fără articol*	*cu articol*
N., A.	acest *bun* coleg	*bunul* coleg	aceşti *buni* colegi	*bunii* colegi
G., D.	acestui *bun* coleg	*bunului* coleg	acestor *buni* colegi	*bunilor* colegi

(2) 形容词位于中性名词之前 (cu adjectivul calificativ înaintea unui substantiv neutru)

	Singular		*Plural*	
	fără articol	*cu articol*	*fără articol*	*cu articol*
N., A.	acest *mic* sat	*micul* sat	aceste *mici* sate	*micile* sate
G., D.	acestui *mic* sat	*micului* sat	acestor *mici* sate	*micilor* sate

(3) 形容词位于阴性名词之前 (cu adjectivul calificativ înaintea unui substantiv feminin)

	Singular		*Plural*	
	fără articol	*cu articol*	*fără articol*	*cu articol*
N., A.	această *albă* casă	*alba* casă	aceste *albe* case	*albele* case
G., D.	acestei *albe* case	*albei* case	acestor *albe* case	*albelor* case

4. 当品质形容词位于名词之前，但二者之间另有一个限定词时，形容词一般需要定冠。

(1) 带阳性形容词 (cu adjectivul calificativ la masculin)

N., A.	*cunoscutul* nostru sportiv	*cunoscuţii* noştri sportivi
G., D.	*cunoscutului* nostru sportiv	*cunoscuţilor* noştri sportivi

(2) 带中性形容词 (cu adjectivul calificativ la neutru)

N., A.	*frumosul* tău vis	*frumoasele* tale visuri
G., D.	*frumosului* tău vis	*frumoaselor* tale visuri

(3) 带阴性形容词 (cu adjectivul calificativ la feminin)

N., A.	*vechea* noastră prietenie	*vechile* noastre prietenii
G., D.	*vechii* noastre prietenii	*vechilor* noastre prietenii

二、句法 (Sintaxa)

句法是语法的一个分支，它研究的对象是各种词语和句子的作用，以及词语在句子中和简单句在复合句中的组合规律。

句法的基本单位是句子，句子的实质是谓语。

(一) 句子成分 (Părţile de propoziţie)

是最小的句法单位，包括：主语 (subiectul)、谓语 (predicatul)、定语 (atributul) 和补语 (complementul) 等。其中补语又可以分为直接宾语 (complementul direct)、间接宾语 (complementul indirect)、施动者补语 (complementul de agent) 和各种状语 (complementele circumstanţiale)。

(二) 句子的分类 (Clasificarea propoziţiilor)

1. 根据语言交流的功能，句子可以分为多种陈述句（纯陈述句 enunţiativă propriu-zisă、祈使句 enunţiativă optativă、感叹句 enunţiativă exclamativă、命令句 enunţiativă imperativă）和疑问句 (propoziţie interogativă)。

2. 从句子形式或外部特征看，它可以分为肯定句 (propoziţie afirmativă) 和否定句 (propoziţie negativă)。

3. 从句子结构或组成情况看，它又可以分为只有主语和谓语的简单句 (propoziţie simplă) 和兼有一个以上的其他句子成分的扩展句

(propoziţie dezvoltată)。

单句只包含一个谓语，复合句则由两个以上的句子组成。

（三）复合句中的并列和主从关系 (Raporturile de coordonare şi subordonare în frază)

复合句分为并列复合句和主从复合句两大类。

1. **并列关系** (Coordonarea)

指复合句中各句子处于同等地位。并列句又可以分为:

(1) 联合并列句 (Propoziţia copulativă)

用联合并列连词（词组）şi 或 nici..., nici... 等引出，有时也采取无连词的并列。

La orele de limba română studenţii citesc *şi* scriu.

Ieri am fost la cinema *şi* am văzut filmul "Salvaţi soldatul Ryan".

Nici nu bea, *nici* nu mănâncă.

(2) 转折并列句 (Propoziţia adversativă)

处于相互对立的关系，但不互相排斥，用转折连词（词组） dar, însă, ci, iar, totuşi, numai că 等引出，有时也采取无连词的并列。

L-am căutat peste tot, *dar* nu l-am găsit nicăieri.

Noi mergem la munte, *iar* ei merg la mare.

Am încercat, *însă* n-am reuşit.

N-aţi stat, *ci* aţi lucrat şi voi.

(3) 更替并列句 (Propoziţia disjunctivă)

处于相互排斥的关系，用更替连词 sau 或 ori 引出，有时也采取无连词的并列。

Vii *sau* nu vii?

Sunteţi fraţi *ori* numai semănaţi?

(4) 结论并列句 (Propoziţia conclusivă)

表示从前面并列的句子中得出的结论，用连词（词组） deci, aşadar, prin urmare, de aceea, în concluzie, în consecinţă, aşa că, va să zică 等引出，有时也可采取无连词的并列。

Aşa am hotărât, *deci* aşa vom face.

Acum ai febră, *prin urmare* stai în pat.

2. **主从关系** (Subordonarea)

反映主从复合句中的句子间关系。

在主从复合句中，一个简单句从属并说明另一个简单句，这种句子称为从句 (propoziţia subordonată)，被说明的句子叫主句 (propoziţia regentă)。例如:

Trebuie [1]/ să vorbeşti la secretariatul facultăţii [2]/. ([1] 主句， [2] 主语从句)

A spus [1]/ că nu mai vine astăzi [2]/. ([1] 主句， [2] 直接宾语从句)

一个主句可以带多个从句，它们之间可以是并列关系，也可以是相互独立或产生新的从属关系。

三、主语和主语从句 (Subiectul şi propoziţia subiectivă)

（一）主语 (Subiectul)

是句子的主要部分，在主动语态和反身语态中表示动作的发出者；在被动语态中表示动作的承受者；在名词性谓语的句子中，表示某一特性或特点赋予的对象。

Noi învăţăm limba română.

Studenţii au fost lăudaţi de către profesor.

Aceasta este o carte importantă.

1. 主语主要分为以下三种:

(1) 纯主语 (subiectul propriu-zis)

是最常见的一种，其特点是处于主格，代表行动的发出者，表明“谁” (cine) 或“什么” (ce) 。例如: *Oaspeţii* au vizitat universitatea noastră.

(2) 语法主语 (subiectul gramatical)

一般出现在被动语态，其特点是处于主格，表明“谁”或“什么”，但它不是动作的实际发出者，而是承受者。例如: *Mircea* a fost chemat de şef.

(3) 逻辑主语 (subiectul logic)

即施动者补语，其特点是处于宾格，是动作的实际发出者，表明“由谁”发出的动作。例如： Mircea a fost chemat de *şef.*

2. 主语既可以直接出现在句子里，也可以不直接出现，从这一点看，它又可以分为两种：

(1) 表述的主语 (subiectul exprimat)

直接出现在句子中，主要分为：

A. 简单主语 (subiectul simplu)，只用一个词来表达。

Eminescu este cel mai mare poet român.

B. 复合主语 (subiectul multiplu)，用两个以上的词表达。

Radu şi Angela sunt colegi de grupă.

C. 从句主语 (subiectul propoziţional)，用一个从句做主语。

Este bine *dacă vine.*

(2) 非表述的主语 (subiectul neexprimat)

不直接出现在句子中，又可分为：

A. 内含主语 (subiectul inclus)，在具体语境中主语通过变位动词得以体现。例如： *(Tu) vii* la noi?

B. 省略主语 (subiectul subînţeles)，如果主语在上下文中已经清楚，那么就可以省略。例如： — Unde e mama? / — A rămas acasă.

C. 不定主语 (subiectul nedeterminat)，强调的是行为本身，而对行为发出者是谁则不作明确说明，这时的主语可以理解为“某人”或“任何人”。例如： Scrie în ziare. / Spune la radio.

D. 无主语 (subiectul inexprimabil / inexistent)，一些表示自然现象的动词只用第三人称，在句子中无主语。例如： Afară plouă şi tună. / Se înserează.

3. 主语主要通过名词（名词词组、名词化的形容词）和代词来表达，也可以通过数词或动词不定式甚至感叹词来表达。作主语的词除个别情况外，均为主格。

（二）主语从句 (Propoziţia subiectivă)

复合句中起主语作用的句子称为主语从句，它伴随主句中的谓语出现。

1. 主语和主语从句的比较

含主语的简单句	含主语从句的复合句
Harnicul departe ajunge.	*Cine se scoală de dimineaţă* departe ajunge.
Trebuie *a plăti* biletul.	Trebuie *să plătească biletul.*
E greu *a scrie* versuri.	E greu *să scrii* versuri.
Se zvoneşte *prelungirea* cursurilor.	Se zvoneşte *că se prelungesc cursurile.*

2. 主语从句的引导方式

(1) 通过连词 că, să, dacă 等引出。

Se spune *că s-au amânat examenele.*

Fără îndoială *că s-a pregătit bine pentru examen.*

Trebuie *să-l ajutăm.*

E greu *să traduci această operă.*

Nu se ştie *dacă îl mai găsim.*

(2) 通过关系代词 care, cine, ce, cât 等引出。

Se întreabă *care e secretul acestei invenţii.*

Cine aleargă după doi iepuri nu prinde nici unul.

(3) 通过关系副词 unde, când, cum, încotro 引出。

Nu este sigur *unde vom sta la noapte.*

Nu s-a aflat *când vor veni.*

Nu se ştie *cum se va descurca singur acolo.*

3. 根据主句的谓语判断主语从句

主语从句也可以通过复合句中主句的谓语来判断。除一般的人称动词外，常见的谓语类型还有以下几种。

(1) 形式为单一人称、内容为无人称的动词或熟语。

Trebuie să învingem toate greutăţile.

Îmi place să cânt la vioară.

Nu-mi convine să stau aşa de mult acolo.

(2) 无人称意义的反身语态动词或具无人称意义的被动语态动词。

Se zice că vom începe vacanţa de vară la 12 iulie.

E clar că n-a procedat corect.

(3) 具有无人称意义的谓语性副词（词组）。

Probabil că vor pleca în România în septembrie.

Fără îndoială că lucrurile se vor schimba în bine.

Cu siguranţă că va veni.

DATE DESPRE ROMÂNIA

布加勒斯特罗马广场 (**Piaţa Romană**) 北端有一座母狼和两个狼孩的铜像，它是意大利罗马市于 1906 年赠送给布加勒斯特的礼物，根据罗马博物馆的著名藏品复制。两个狼孩即传说中的孪生兄弟罗慕路斯和雷穆斯，他们出生后被弃，被一只母狼和一只啄木鸟喂养，最后成为古罗马城的建造者。在克鲁日和蒂米什瓦拉等城市也可看到这样的塑像。在罗马尼亚人民心目中，它是反映民族、语言和文化的拉丁起源的一种象征。

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) *a desfăşura*

Profesorul Munteanu îşi __________ activitatea de cercetare în istoria literaturii române vechi.

Studenţii de la Politehnică vor merge săptămâna viitoare la o uzină de autocamioane să-şi __________ activitatea practică.

(2) *a depăşi*

Această problemă mă __________.

Poţi să __________ maşina din faţă?

El este hotărât să-şi __________ toţi adversarii.

Vrem să-l __________.

(3) *a (se) forma*

Studenţii vor să __________ un cerc de literatură.

Aici __________ specialişti în economie.

Limba, buzele şi alte elemente __________ aparatul fonator.

(4) *a organiza*

În acest sfârşit de săptămână noi __________ o excursie la Chengde.

În fiecare toamnă studenţii __________ un bal al bobocilor.

(Voi) __________ foarte bine această acţiune!

(5) *a întreţine*

Muncitorii __________ bine maşinile.

Trebuie să-ţi __________ bine locuinţa.

China __________ relaţii diplomatice cu numeroase state.

(6) *a sărbători*

Peste o lună liceul acesta __________ cea de-a 50-a aniversare de la înfiinţare.

Noi __________ acest eveniment în familie.

Compania aceasta __________ 10 ani de la înfiinţare.

2. Declinaţi adjectivele dintre paranteze.

(1) Model: Scrie o scrisoare unui prieten (bun). ⇨ Scrie o scrisoare *unui prieten bun*.

A notat numele unui profesor (cunoscut). Trebuie să telefonăm unei

colege (bolnav). Camerele unui apartament (nou) trebuie să fie confortabile. Copiii unor familii (tânăr) învaţă la şcoala noastră. Am dat unor specialişti (român) numărul meu de telefon. Ne-am întâlnit lângă intrarea unei clădiri (înalt). S-a uitat pe fereastra unei camere (mare).

(2) Model: Scrie o scrisoare unui prieten (bun). ⇨ Scrie o scrisoare *acestui prieten bun.*

(3) Model: Scrie o scrisoare unui prieten (bun). ⇨ Scrie o scrisoare *prietenului bun.*

3. Declinaţi adjectivele dintre paranteze, folosite pe lângă determinanţi.

Model: Aceasta este băutura (meu *preferat*). ⇨ Aceasta este ***băutura mea preferată.***

Ei vor sta în vila (acela *frumos*). Ne-a plăcut această vizită (*interesant*). Întâlnirea (nostru *săptămânal*) a fost amânată. Simpozionul (lor *anual*) va avea loc în luna mai. Fetele (acela *înalt)* sunt jucătoare de baschet. Vreau să trimit nişte felicitări de Anul Nou (acest *bun*) prieteni. Vom sta o noapte în cabana (acela *negru*). Ne-am simţit foarte bine în (*frumos* tău) casă. Acestea sunt nişte fotografii cu (*vechi* meu) prieteni.

4. Identificaţi şi arătaţi felul subiectelor din propoziţiile de mai jos.

Model: Studenţii fac conversaţie. ⇨ Studenţii fac conversaţie. *(subiect exprimat, simplu)*

Studenţii merg la facultate. Cursurile de limba română încep la ora 8. Ştefan şi Angela au fost colegi de grupă. Mama, tata, fraţii şi surorile te iubesc. Elevul învaţă şi scrie. Au terminat lucrurile şi au plecat acasă. Învăţaţi lecţia! Afară plouă. Iarna se înserează devreme.

5. Construiţi câte 5 propoziţii în care să existe subiecte incluse şi subiecte subînţelese.

6. Alcătuiţi fraze şi precizaţi ce fel de propoziţii sunt acelea introduse prin prepoziţia *"că"* şi *"să"*.

a se spune	că	şi-a dat doctoratul la Iaşi.
a se crede	să	nu se poate ajunge acolo decât cu maşina.
a se vorbi		se va deschide o expoziţie cu tablourile lui Baba.
a se părea		trenul a sosit deja.
a se şti		vizitaţi Muzeul Satului din Bucureşti.
a trebui		învaţă într-un oraş din Transilvania.

7. Alcătuiţi fraze cu propoziţiile din cele două coloane şi încercaţi să le traduceţi în limba chineză! Arătaţi felul propoziţiilor din prima coloană.

Cine nu munceşte	de sabie va muri.
Cine sapă groapa altuia	mâine va fura un bou.
Cine fură azi un ou	câştigă.
Cine scoate sabia	nu mănâncă.
Cine fuge după doi iepuri	nu prinde nici unul.
Cine caută	cade singur în ea.
Cine munceşte	găseşte.
Ce naşte din pisică	s-a dus.
Ce a fost	şoareci mănâncă.

8. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

高等院校	教学科研工作	口笔头表达技能
选择课程或专业	外国语言文学	开展文体活动
国际交流	保持合作关系	外交官的摇篮

9. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

Unde se află Universitatea de Limbi Străine din Beijing? De când este această universitate? Câte limbi se studiază acolo? Care sunt principalele

facultăţi ale universităţii? Din ce facultate face parte secţia de limba română? Ce limbi se mai studiază la această facultate? Ce număr de cadre didactice are universitatea? Dar numărul studenţilor? Care este durata studiilor universitare? Şi durata studiilor postuniversitare? Ce se face în principal în primii doi ani de studii? Ce fac studenţii în continuare? Cum este campusul universitar? Care sunt cele mai frumoase clădiri ale universităţii? Cum este viaţa studenţilor? Ce vă place şi ce nu vă place la universitate? De ce?

10. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) alături de;

(2) a avea şansă să ... ;

(3) a se deschide larg pentru ...;

(4) a întreţine legături cu (cineva).

11. Explicaţi în limba română:

(1) Unde este Centrul de Învăţământ Audiovizual?

(2) De unde se poate cumpăra un dicţionar englez-chinez?

(3) Cum se ajunge la căminul 5?

(4) Cum se face o consultaţie medicală la policlinica universitară?

(5) Care este programul zilnic al studenţilor?

12. Vorbiţi despre Universitatea de Limbi Străine din Beijing.

13. Traduceţi în limba română:

(1) 谁有事可以先走。

(2) 凡是喜欢文艺和体育的人，都有许多显示才华的机会。

(3) 谁想参加运动会，可以到班长那儿报名。

(4) 在课上，同学们用罗语谈了他们喜欢的体育运动。

(5) 只有通过努力才能实现我们的美好理想。

(6) 北京大学是中国最著名的高等院校之一。

(7) 在北京外国语大学讲授 30 多种外语。

(8) 学生们可以自由地选修各种外语、外交和国际经贸课程。

(9) 校园包括东、西两个院，学生宿舍大部分在东院。

(10) 东欧语系包括罗语、波兰语、捷克语—斯洛伐克语、匈牙利语、保加利亚语、塞尔维亚语—克罗地亚语和阿尔巴尼亚语等专业。

(11) 这是一所工科大学，被称为“工程师的摇篮”。

(12) 我们与世界上 40 多个国家的 160 多所高等院校或科研机构保持着合作关系。

14. Lectură suplimentară:

ACTIVITĂŢI UNIVERSITARE

-- Cât mai avem până la vacanţa mare?

-- Abia a început semestrul al doilea! Până la vacanţa mare mai avem vacanţa de Paşti, iar după cinci săptămâni de cursuri sesiunea de examene din iunie.

-- Păi tocmai sesiunea asta vreau s-o ocolesc. Ce bine dacă mă trezesc dintr-o dată în vacanţa mare!

-- Câte examene ai în sesiunea asta?

-- Doar două examene întregi şi două ... jumătăţi!

-- Cum aşa?

-- În primăvară am dat două parţiale grele şi am terminat jumătate din materie la lingvistica generală şi la istoria limbii. Cele mai grele materii! Deci, acum nu mai am decât jumătate din materiile respective.

-- Eu n-am reuşit să dau nici un parţial. Din cauza lucrărilor de seminar.

-- Îmi pare rău pentru tine!

-- Adevărul e că noi nu trebuie să ne plângem prea mult. Altfel, ce pot zice colegii noştri de la medicină, de la politehnică sau de la arhitectură?

Ei au laboratoare, proiecte, lucrări practice de tot felul.

— Lasă că nici noi nu stăm pe roze! Bibliografie, lucrări de seminar, referate. Şi în plus, profesori exigenţi!

PROVERBE

Cine nu învaţă la tinereţe va plânge la bătrâneţe.

Cine se scoală de dimineaţă departe ajunge.

LECŢIA 2

TEXT

O SCRISOARE[1]

Piteşti, 24 septembrie 2000

Dragul meu nepot,

Am primit scrisoarea ta de pe 19 septembrie. Mă bucur nespus de mult pentru bunele tale rezultate obţinute la concursul de admitere la facultate. Deci în curând vei fi student în Bucureşti. Pentru că vei merge acolo de la 1 octombrie şi pentru că ştii prea puţin despre viaţa de student, vreau să-ţi povestesc câte ceva despre studenţia mea. Eu am studiat limbi străine, iar tu eşti un viitor inginer. Dar cred că şi pe tine te interesează cum îmi petreceam eu timpul liber în Bucureşti.

În primul rând îmi plăcea foarte mult să merg la teatru. Aveam şi avem actori minunaţi şi sălile de teatru erau şi sunt arhipline.[2] Mergeam apoi la operă; acolo aveam prilejul să ascult cele mai bune voci româneşti şi străine.[3] Ţie îţi place muzica de operă? Dar muzica simfonică? Dacă da, poate vei merge mai des la Ateneu sau la sala de concerte a Radioului Român[4].

Apropo[5], ce ştii despre clădirea Ateneului? Îţi spun câteva cuvinte şi despre ea. Se află în centru, lângă Biblioteca Centrală Universitară[6]. S-a construit între anii 1886 — 1888 (numai în doi ani!) prin colectă publică. Prin coloanele din exterior, clădirea aminteşte de templele greceşti. În interior, douăsprezece coloane

sprijină cupola, iar sala de concerte este decorată cu scene din istoria ţării noastre. Nu uita să admiri în interior statuia lui George Enescu, iar în Piaţa Ateneului, statuia lui Mihai Eminescu. Sper că ţi-am trezit dorinţa de a le vedea. Dar nu departe este şi Muzeul de Artă. Acolo mergeam adesea să privesc tablouri celebre. Mă duceam şi la Muzeul Satului, unul dintre primele şi cele mai valoroase muzee în aer liber din lume. Este un document de etnografie şi istorie socială prin clădirile originale, transportate şi reconstruite de meşteri populari. El se află în parcul Herăstrău. Noi, studenţii, ne plimbam adeseori acolo, pe malul lacului.

După cum vezi, timpul meu liber ... nu era chiar liber. Ca tuturor studenţilor, sper că şi ţie îţi va plăcea să cunoşti bine oraşul în care înveţi.

Te îmbrăţişează cu drag unchiul tău,[7]

Iulian

VOCABULAR

drag, -ă-, -i, -e, *adj.* 亲爱的；可爱的；*s.m., s.f.* 亲爱的人；情侣 *s.n.* 〔民间语〕爱，爱情；
cu ~ 高兴地

nespus, -ă, -şi, -e, *adj.* 无法表达的

rezultat, -e, *s.n.* 结果；成果

a obţine, obţin, *v.t.* 取得，获得

concurs, -uri, *s.n.* 比赛；考试

admitere, -i, *s.f.* 接纳；录用；
concurs de ~ 入学考试

deci, *conj.* 因而，于是；总之

a povesti, -esc, *v.t.*, *v.i.* 讲述

studenţie, *s.f.* 大学生活；读大学期间

viitor, -oare, -ori, -oare, *adj.* 未来的

minunat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 〔经常作副词用〕美妙的，极好的

arhiplin, -ă, -i, -e, *adj.* 非常满的；座无虚席的

prilej, -uri, *s.n.* 机会，时机

voce, -i, *s.f.* 嗓子，嗓音

simfonic, -ă, -i, -e, *adj.* 交响乐的
dacă, *prep.* [引出条件句等] 如果；假如
radio, radiouri, *s.n.* 收音机；无线电广播
apropo, *adv.* 说起，提到（表示突然想起来的事）
central, -ă, -i, -e, *adj.* 中心的，中央的；居中的
a construi, -iesc, *v.t.* 建设，建造
colectă, -e, *s.f.* 募捐，捐款
public, -ă, -i, -e, *adj.* 公共的；大众的
coloană, -e, *s.f.* 廊柱，圆柱；栏；列
exterior, -oară, -ori, -oare, *adj.* 外部的；对外的；*s.n.* 外部，外面
templu, -e, *s.n.* 庙宇，寺庙
grecesc, -ească, -eşti, *adj.* 希腊（人）的
interior, -oară, -ori, -oare, *adj.* 内部的；国内的；*s.n.* 内部，里面
a sprijini, sprijin, *v.t.* 支持；支撑
cupolă, -e, *s.f.* 圆屋顶
a decora, -ez, *v.t.* 装饰，布置
scenă, -e, *s.f.* 场景
istorie, -ii, *s.f.* 历史；历史书
a uita, uit, *v.t.,v.i.* 忘记，遗忘；*v.r.* 看，望，瞧
a admira, admir, *v.t.* 欣赏；钦佩
statuie, statui, *s.f.* 雕像，塑像
dorinţă, -e, *s.f.* 愿望
departe, *adv.* 远，遥远
adesea, *adv.* 经常；多次
valoros, -oasă, -oşi, -oase, *adj.* 有价值的，宝贵的；有才华的
document, -e, *s.n.* 文件；文献
etnografie, *s.f.* 民族学；人种志
social, -ă, -i, -e, *adj.* 社会的
original, -ă, -i, -e, *adj.* 原来的；原始的；有独创性的
a transporta, transport, *v.t.* 运输；运送
a reconstrui, -esc, *v.t.* 重建
meşter, -i, *s.m., s.f.* 工匠；手艺人
popular, -ă, -i, -e, *adj.* 人民的；民间的；大众的
adeseori, *adv.* 经常；多次
mal, -uri, *s.n.* （河、湖、海）岸
a îmbrăţişa, -ez, *v.t.* 拥抱

NOTE

1. 罗语书信的基本格式：①地点和时间，写在信笺的右上方；②称呼用语居中，单独占一行；③正文部分如普通记叙文；④结束语居中或靠右下方，单独占一行；⑤署名；⑥补叙（缩写为 P.S.）。

2. Aveam şi avem actori minunaţi şi sălile de teatru erau şi sunt arhipline. 我们过去和现在都有出色的演员，而各个剧场总是座无虚席。这里分别使用同一动词的未完成过去时和现在时，强调有关的情况无论是过去还是现在都在发生。

3. Mergeam apoi la operă; acolo aveam prilejul să ascult cele mai bune voci româneşti şi străine. 再就是去歌剧院，在那儿我曾有机会聆听罗马尼亚和外国最优秀的歌唱家的演唱。这里的 voci 理解为歌唱家。

4. ... sala de concerte a Radioului Român 罗马尼亚广播电台音乐厅。

5. apropo 的意思是“因为正好说到（这个话题）”，一般用来引出与上文相关的内容。

6. Biblioteca Centrală Universitară（布加勒斯特）大学中心图书馆，“1989 年 12 月事件”中被焚毁，现已重建。

7. 常用的结束语还有：cu prietenie 致以友情 / cu stimă 此致敬礼 / cu toată dragostea 致以亲情，等等。

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A POVESTI, *v.t., v.i.*

a) *~ (cuiva) ceva; ~ că ...; ~ despre ...* 讲述

Bunica le-a povestit copiilor un basm.

Ioana mi-a povestit că s-a întâlnit cu fratele tău.

Ne-a povestit despre tinereţea lui.

b) *a-şi povesti ceva* 讲述自己的…；互相讲述

În "Amintiri din copilărie", Ion Creangă îşi povesteşte primii ani (= anii săi) de viaţă.

Dan şi Ionel şi-au povestit (= unul altuia) întâmplări din vacanţă.

2. A CONSTRUI, *v.t.*

a) ~ *(cuiva) ceva* 建造

Autorii acestui proiect de dezvoltare au construit un nou aeroport internaţional în zona Pudong din Shanghai.

Părinţii i-au construit Elenei o casă frumoasă.

b) *a se construi* [被动反身] 建造，建设；制造

La Institutul Politehnic din Timişoara s-a construit cea de-a doua generaţie de calculatoare româneşti.

În ultimii ani s-a construit extrem de mult la Beijing.

3. A UITA, *v.t., v.i., v.r.*

a) ~ *ceva;* ~ *pe cineva;* ~ *să / că ...* 忘记，遗忘

Marian a uitat cheia în cameră.

Nu vă voi uita niciodată.

Am uitat să-ţi aduc dicţionarul.

Să nu uiţi că mâine avem întâlnire cu câţiva foşti absolvenţi ai facultăţii.

b) ***a se uita*** [被动反身] 被忘记

Ce s-a învăţat la tinereţe nu se mai uită după aceea.

c) ***a se uita la ... / pe ... / în ...*** 看，望

Se uită la televizor în fiecare seară.

Uită-te puţin pe fereastră!

Mihaela se uita în oglindă.

d) ***a se uita unul la altul*** 相互注视

Lucian şi Sorin se uitau unul la altul.

4. A ADMIRA, *v.t.*

a) ~ *ceva;* ~ *pe cineva* 欣赏

La această expoziţie am admirat aproape toate tablourile lui Baba.

Îl admir pe savantul acesta.

b) *a-şi admira pe cineva* 欣赏自己的…

Îşi admiră profesorul (= pe profesorul său).

c) *a se admira* 自我欣赏；互相欣赏

Rodica se admiră în oglindă.

Cei doi prieteni se admiră.

5. A TRANSPORTA, *v.t.*

a) ~ *ceva;* ~ *pe cineva (la)* 运送

Camionul transportă diverse mărfuri.

Pe bolnav l-au transportat la spital.

b) a-şi transporta ceva 运送，搬运自己的…

Ei încă nu şi-au transportat mobila în noul apartament.

c) *a se transporta* [被动反身] 被运送

Li s-au transportat valizele la aeroport.

Ni se va transporta mobila acasă.

6. LA / ÎN AER LIBER, *loc. adv.* 在露天

Pe vremea aceea, filmele rulau în aer liber.

Vara punem mesele în grădină în aer liber.

GRAMATICĂ

一、直陈式未完成过去时 (Modul indicativ, timpul imperfect)

直陈式未完成过去时用来表示过去某一段时间里发生并且持续的动作或存在的状态，它可以单独出现，也可与另一行动相对照，配合使用。

Când ai intrat în cameră, eu *scriam* o scrisoare.

Înainte *mergeam* mai des la teatru, acum preferăm concertele.

Ori de câte ori *se ducea* la bunici, ei *se bucurau* foarte mult.

Când *eram* student, îmi *plăcea* să dansez la clubul studenţesc.

（一）构成与变位 (Conjugarea verbelor la imperfect)

1. 第一变位法以 -a 结尾的动词和第四变位法以 -î 结尾的动词，变位规则如下：

人 称	未完成过去时后缀	人称词尾	*a învăţa*	*a lucra*	*a coborî*
eu		*m*	învăţam	lucram	coboram
tu		*i*	învăţai	lucrai	coborai
el / ea	*-a*	*∅*	învăţa	lucra	cobora
noi		*m*	învăţam	lucram	coboram
voi		*ţi*	învăţaţi	lucraţi	coboraţi
ei / ele		*u*	învăţau	lucrau	coborau

2. 第二、第三变位法的动词和第四变位法中以 -i 结尾的动词，变位规律如下：

人 称	未完成过去时后缀	人称词尾	*a vedea*	*a merge*	*a citi*
eu		*m*	vedeam	mergeam	citeam
tu		*i*	vedeai	mergeai	citeai
el / ea	*-ea*	*∅*	vedea	mergea	citea
noi		*m*	vedeam	mergeam	citeam
voi		*ţi*	vedeaţi	mergeaţi	citeaţi
ei / ele		*u*	vedeau	mergeau	citeau

3. 几个以 -i 结尾的动词变位例外，它们是： a sui → *suiam*, a locui → *locuiam*, a construi → *construiam*, a voi → *voiam*, a şti → *ştiam*, a scrie → *scriam*。其中动词 a voi 和 a vrea 意思相同，一般 a voi 作助动词，a vrea 作谓语动词，但在未完成过去时中习惯使用 a voi 作谓语动词。

4. 不规则动词变位:

人 称	*a fi*	*a da*	*a sta*
eu	eram	dădeam	stăteam
tu	erai	dădeai	stăteai
el / ea	era	dădea	stătea
noi	eram	dădeam	stăteam
voi	erați	dădeați	stăteați
ei / ele	erau	dădeau	stăteau

5. 一些动词的未完成过去时变位发生音变，例如:

a / ă

bate / băteam　　naşte / năşteam　　sparge / spărgeam

face / făceam　　rade / rădeam　　trage / trăgeam

oa / o

coace / coceam　　cunoaşte / cunoşteam　　scoate / scoteam

coase / coseam　　întoarce / întorceam　　stoarce / storceam

(二) 未完成过去时的作用 (Valorile imperfectului)

1. (Durativ) 表示过去持续的动作或状态 。

În anul 1980 familia mea *locuia* în provincia Sichuan.

Unde *erai* anul trecut de Sărbătoarea Primăverii?

Mi-am dat seama că *nu* prea *ştia* româneşte.

Când l-am văzut, am aflat că *era* bolnav.

2. (Iterativ) 表示过去反复发生的动作 .

Spunea mereu că vrea să plece în străinătate.

Întotdeauna *beam* apă minerală.

De obicei *se plimba* seara prin campus.

De multe ori (adeseori/ adesea/ uneori) ne *citea* din poeziile lui Eminescu.

Mama *citea* scrisoarea şi din când în când *se oprea* şi *zâmbea*.

Nu-i prea *plăcea* sportul; *mergea* rareori (rar) la meciuri.

Era foarte punctual; *nu întârzia* niciodată.

Când *era* tânăr, *era* foarte harnic; dimineaţa *lucra* în fabrică, iar seara *urma* cursurile liceale.

Vara *mergea* la mare şi iarna la munte.

3. (Condiţional) 代替条件式过去时，表示过去一个不现实的条件或动作。

Dacă *avea* timp, *venea* şi el la teatru.

Dacă *telefonai* mai devreme, o *găseai* acasă.

Cu siguranţă că *reuşea* dacă *învăţa* bine.

（三）与其他时态的配合(Concordanţa imperfectului cu alte timpuri)

1. (Acţiuni repetate) 当我们表示两个（或两个以上）过去经常性的动作或状态时，可以用复合句，在主句和从句中同时使用直陈式未完成过去时。从句用副词 când, (ori) de câte ori, întotdeauna, când 引出。

(Ori) de câte ori (întotdeauna / când) *ne întâlneam* pe stradă, *ne salutam* prieteneşte.

Când *mă duceam* la ţară, *îmi ajutam* bunicii la lucru.

2. (Acţiuni simultane) 表示过去同时发生的动作，可有两种情况：

(1) 两个动作一个是完成的，另一个是延续的，这种情况须分别使用复合过去时和未完成过去时。

Când *a venit* la Beijing, *nu cunoştea* pe nimeni.

Când *ai telefonat*, el *dormea*.

(2) 两个动作都是未完成的，这时须同时使用未完成过去时。

Când *era* elev, *făcea* antrenamente la o şcoală sportivă.

3. (Acţiuni succesive) 在表示连续的动作时，可以用未完成过去时与复合过去时或现在时配合使用。

(Pe) atunci *ştia* poezia aceasta pe de rost, apoi (pe urmă / după aceea / mai târziu) *a uitat*-o.

Înainte *făcea* sport (dar acum *nu* mai *face*).

二、谓语和谓语从句 (Predicatul şi propoziţia predicativă)

（一）谓语 (Predicatul)

谓语是一个句子的主体部分，它表达主语发出的行动、主语所处的状态或其特性，即表明主语做什么、是谁、是什么或怎么样。

1. 谓语的种类

(1) **动词性谓语** (Predicatul verbal) 赋予主语一个行动或一种状态，表明主语在做什么。它通过以下方式表达：

A. 任何人称式（直陈式、连接式、命令式等）和语态（主动、被动、反身）的谓语性动词。

Studenţii de la limba română *învaţă* bine.

Duceţi-vă mai repede!

Cosmin *a fost lăudat* de diriginte.

B. 与 A 项条件相同的动词词组。

Şi-a dat seama că a uitat cheile la cămin.

C. 作用相当于动词的感叹词。

Hai la fotbal!

D. 谓语性副词或副词词组。

Desigur că vine. *Fireşte* că va reuşi.

(2) **名词性谓语** (Predicatul nominal) 赋予主语一种身份或特性，表明主语是谁、是什么或怎么样。它由系动词和表语组成。

A. 系动词 (verbul copulativ) 没有独立的含义，只作语法工具，起连接表语和主语的作用。最常用的系动词是 a fi 。

Ea *e* studentă la medicină. Ei *sunt* harnici.

注意：当动词 a fi 表达“有”、“存在”、“到过”、“去过”等含义时，就不再是系动词，而是可以单独构成谓语的谓语性动词。

Pe masă *sunt* nişte caiete.

Au fost în România.

除 a fi 外，系动词还有： a deveni, a ajunge, a se face, a ieşi, a rămâne, a părea, a însemna, a se naşte, a se numi, a se chema 等。

B. 表语 (numele predicativ) 是名词性谓语的基本部分，表明主语的身份或特性。它可以通过下列词类来表达:

a) 普通名词或专有名词（主格、属格、带介词的宾格和予格）:

Dicţionarul este *al lui Alexandru.*

Florile sunt *pentru mama.*

b) 形容词和形容词词组（主格，任何级）:

Marin este *mai harnic* decât Corneliu.

c) 代词（主格、属格、带介词的宾格和予格）:

Meritele sunt *ale tuturor.*

d) 数词（主格、属格、带介词的宾格和予格）:

Diploma este *pentru primul* dintre câştigători.

e) 动词（不定式、分词式等）:

Datoria noastră este *de a învăţa.*　　Câmpia este *înverzită.*

f) 副词或副词词组:　El este *altfel.*

g) 感叹词:　Va fi *vai* de tine.

2. 谓语一般位于主语之后，在强调的时候也可以置于主语之前。

Copiii *vin* la şcoală. ⇨ *Vin* copiii la şcoală.

（二）谓语从句 (Propoziţia predicativă)

谓语从句在复合句中起表语作用，位于主句中系动词之后。

1. **谓语和谓语从句的比较**

含谓语的简单句	含谓语从句的复合句
Şcoala *este neschimbată.*	Şcoala este *cum o ştii.*
Radu *a ajuns inginer.*	Radu a ajuns *ce-a dorit.*
Vulpea *părea moartă.*	Vulpea părea *să fie moartă.*
Fata *s-a făcut roşie* ca focul.	Fata s-a făcut *cum este focul.*
Arta *înseamnă talent.*	Arta înseamnă *că / să ai talent.*
El *este prietenul* meu.	El este *cine nici nu-ţi închipui.*

2. **谓语从句的引导方式**

(1) 通过疑问一关系代词和形容词或不定代词和形容词引出。

Problema este *cine merge acolo.*

Paul a devenit *ce şi-a dorit.*

Întrebarea este *câte locuri să rezervăm la masă.*

(2) 通过疑问一关系副词或副词词组引出。

Facultatea a rămas *cum o ştiai.*

Problema este *când facem pregătirile.*

(3) 通过连词 că, să, ca să, dacă 等引出。

Asta înseamnă *că are talent.*

Dumitru a ajuns *să scrie poezii.*

Întrebarea este *dacă studenţii pot termina toată lucrarea într-o oră.*

DATE DESPRE ROMÂNIA

布加勒斯特的议会宫 (Palatul Parlamentului)，原称“人民宫”，是罗马尼亚最宏大的建筑。它修建于 1984 至 1989 年间，全部由本国建筑师自行设计。这座呈长方形的建筑长宽各为 270 米和 240 米，高 84 米，地下部分深达 92 米。它包括几十个规模不等的会堂、会客厅和多功能厅，办公室的总数达 440 间，室内总建筑面积 26 万 5 千平方米，仅次于美国华盛顿五角大楼，居世界第二位。其建筑体积为 255 万立方米，在世界排第三位（20 世纪末）。议会宫修建在一处平缓的坡地，气势雄伟，内部装饰考究，富丽堂皇。目前，它一部分用于罗马尼亚议会和国家机关；还有一部分为国际会议中心，用于举办各种国际会议和大型文化活动，平时对参观者开放。议会宫前的自由大道和广场，是举行国庆阅兵的场所。

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) *a obţine*

Ca să __________ rezultate bune la învăţătură, trebuie să munceşti.

Noi trebuie să __________ întâi aprobarea de la decanat.

Anul trecut ei __________ o producţie de două ori mai mare decât (în) anul precedent.

(2) *a (se) sprijini*

Noi __________ lupta pentru pace.

Ea __________ bicicleta de un copac.

De ce nu-l __________ (voi) pe colegul vostru?

Ei __________ întotdeauna.

Voi trebuie să-i __________ propunerea.

(3) *a decora*

Noi __________ catedra cu două tablouri.

Poţi să-ţi __________ camera cum vrei.

Ei vor să __________ restaurantul cu lampioane tradiţionale chinezeşti.

Studenţii __________ sala de curs cu obiecte de artă populară românească.

(4) *a (se) reconstrui*

Acum muncitorii __________ podurile distruse de inundaţii.

După anul 1990 __________ Biblioteca Centrală Universitară.

(5) *a (se) îmbrăţişa*

Mama îşi __________ copilul.

Te rog să-i __________ din partea noastră.

Cei doi prieteni __________ de bucurie.

2. Conjugaţi verbele dintre paranteze la modul indicativ, imperfect.

De obicei _________ (a face) gimnastică dimineaţa.

Vara _________ (a merge) la mare sau la munte.

După cursuri _________ (a citi) câteva ore în bibliotecă.

În fiecare iarnă _________ (a pleca) în sudul Chinei.

_________ (a nu întârzia) niciodată la cursuri.

De obicei _________ (a lua) metroul.

În anul acela _________ (a nu locui) în capitală.

_________ (a şti) întotdeauna lecţiile.

_________ (a sta) întotdeauna în ultima bancă.

La şcoală _________ (a fi) atent la întrebările profesorului.

Seara _________ (a face) o plimbare pe jos prin curtea institutului.

În fiecare semestru _________ (a da) câteva examene.

_________(a nu părea) obosit deloc.

Pe atunci _________ (a cunoaşte) foarte puţin oraşul.

3. Transformaţi verbele de la modul indicativ, timpul prezent, la imperfect.

Model: Când termin ora de curs, mă duc la bibliotecă.

⇨ Când *terminam* ora de curs, *mă duceam* la bibliotecă.

Când mi-e dor de satul meu, mă duc acolo pentru câteva zile. Ori de câte ori o căutăm, n-o găsim acasă. Când se întoarce acasă, îşi ajută părinţii la treburi. Ori de câte ori le scrieţi, ei vă răspund imediat. Când vine la noi, ne spune nişte bancuri grozave. Întotdeauna când ne întâlnim, ne bucurăm tare mult.

4. Completaţi spaţiile libere cu verbele dintre paranteze la imperfect şi la perfectul compus.

Model: _________ (a spune) că _________ (a lucra) până târziu.

⇨ *Spunea* că *a lucrat* până târziu.

__________ (a scrie) că __________ (a călători) prin Tibet.

__________ (a se spune) că toţi __________ (a reuşi) la examen.

__________ (a zice) că __________ (a conduce) un prieten la gară.

__________ (a repeta) că __________ (a nu modifica) nimic.

__________ (a nu şti) că __________ (a se simţi) rău.

__________ (a susţine) că __________ (a cere) toate detaliile.

__________ (a crede) că __________ (a telefona) cineva.

__________ (a se supăra) că __________ (a pierde) trenul.

5. Completaţi spaţiile libere cu verbele dintre paranteze la perfectul compus şi, respectiv, la imperfect.

Model: Când eu l- ________ (a întreba) , el încă ________ (a nu şti) rezultatul. ⇨ Când eu l-*am întrebat*, el încă *nu ştia* rezultatul.

Când (eu) i- __________ (a cunoaşte), ei __________ (a fi) studenţi.

Când __________ (a intra la facultate), Victor __________ (a avea) 17 ani.

Când (eu) te- __________ (a întâlni), tu tocmai __________ (a veni) de la Iaşi.

Când (el) i- __________ (a telefona), ea __________ (a face) curăţenie prin casă.

Când (mama) __________ (a intra) în cameră, Maria __________ (a scrie) o scrisoare.

Când (noi) __________ (a pleca) de la Suceava, el __________ (a nu se simţi) bine.

Când (tu) m- __________ (a căuta) la cămin, eu __________ (a-şi face) temele.

6. Alcătuiţi fraze după model.

Model: Mă | a sfătui | a pleca | acolo ⇨

Mă *sfătuia* *să plec* acolo. / Mă *sfătuiau* *să plec* acolo.

Îl	a ruga	a se întoarce	curând
O	a sfătui	a veni	repede
Vă	a chema	a intra	acum
Le	a invita	a merge	poimâine
Te	a învăţa	a fugi	imediat
Mă	a zice	a alerga	pe acolo
Îi	a convinge	a se duce	aici
Ne	a arăta	a sta	acolo

7. Completaţi spaţiile libere cu verbele dintre paranteze, la timpul potrivit.

________ (a fi) la Mamaia. Acolo ________ (a petrece) ultimele zile de vacanţă. ________ (a-mi plăcea) să înot şi, de aceea, zilnic ________ (a face) plajă, apoi ________ (a intra) în mare şi ________ (a înota) până departe.

Într-o zi ________ (a vedea) un copil în apă care ________ (a fi) gata să se înece. Atunci ________ (a se grăbi) spre locul acela şi, cum ______ (a ajunge), ________ (a-l apuca) cu putere şi ________ (a începe) să înot cu el spre mal. Copilul ________ (a nu se mai mişca), dar eu ________ (a observa) că el ________ (a respira) încă. Imediat ce ________ (a ajunge) pe plajă, ________ (a începe) să-i fac respiraţie artificială.

Lumea ________ (a începe) să se adune în jur. Printre oamenii de pe plajă ________ (a fi) şi un doctor. ______ (a veni) repede şi ________ (a-i da) toate îngrijirile necesare. După o jumătate de oră, copilul —un băieţel de opt ani —________ (a alerga) din nou pe plajă, dar parcă ________ (a se mişca) cu mai multă prudenţă.

8. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

Când eram copil, *mergeam la grădiniţă.*
Când eram elev, îmi plăcea mult *fizica.*

stăteam la bunici /	*să fac sport /*
mă jucam zilnic cu copiii vecinilor /	*să joc teatru /*
mă îmbolnăveam foarte des	*să lucrez în presa şcolară*

(2)

Dacă *mă anunţai mai devreme, îmi făceam şi eu alt program.*

telefonai mai devreme /	*o găseai /*
aveam / învăţa /	*vă împrumutam / lua examenul /*
se scula mai devreme /	*nu mai pierdea trenul /*
ne anunţaţi /	*veneam şi noi /*
eram eu acolo	*nu-l lăsam să te jignească*

(3)

Când *ai venit tu,* eu *dădeam telefon la o prietenă.*

au plecat /	*aveam cursuri la facultate /*
l-am întâlnit /	*părea obosit /*
am condus-o la aeroport	*ploua mărunt*

(4)

Ori de câte ori *stăteam de vorbă cu ei,* mă bucuram.

jucam go cu el /	*câştigam /*
o chemam la discotecă /	*ea refuza /*
mergeam la ei	*ne primeau cu căldură*

(5)

De multe ori ne povestea bunica din viaţa de altădată.

adeseori /	*citea din povestirile lui Creangă /*
adesea / uneori	*spunea basme arabe*

(6)

Nu-i prea plăcea *dansul*, mergea rar la *discotecă*.

sportul / înotul / *meciuri / piscină /*

să facă cumpărături / să gătească *piaţă / bucătărie*

9. Construiţi câte 3 propoziţii în care să existe predicate verbale şi, respectiv, predicate nominale.

10. Construiţi două fraze în care să existe propoziţii subordonate predicative.

11. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

学习外语	大学生活	社会历史
观赏名画	取得好成绩	民间艺人
社会捐资	音乐厅	在湖滨散步

12. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

De la cine este scrisoarea? Când va merge tânărul la Bucureşti? Ce vrea să-i povestească unchiul Iulian nepotului său? Ce a studiat el cu ani în urmă? Ce îi plăcea să facă? Cum erau sălile de teatru? Unde poţi să te duci dacă îţi place muzica simfonică? Când şi cum a fost construit Ateneul? De ce aminteşte clădirea prin coloanele din exterior? Cu ce este decorată sala de concerte? Unde se află statuia lui George Enescu? Dar cea a lui Mihai Eminescu? Ce aţi aflat din text despre Muzeul Satului? Ce ştiţi despre oraşul în care studiaţi?

13. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a-şi petrece timpul liber;

(2) a fi decorat cu ceva;

(3) a-i trezi dorinţa de (a face ceva);

(4) apropo;

(5) a avea prilejul să facă ceva.

14. Explicaţi în limba română:

(1) De unde se poate trimite o scrisoare?

(2) De unde se poate cumpăra *Beijing Wanbao* (Beijingul de seară)?

(3) Cum se poate ajunge la Palatul de Vară?

(4) Când se deschid magazinele?

(5) Ce magazine se găsesc în apropierea universităţii?

15. Vorbiţi despre o excursie făcută; folosiţi cât mai multe verbe la imperfect!

16. Compunere: O scrisoare

17. Traduceţi în limba română:

(1) 我小的时候，特别容易生病。

(2) 他从上中学的时候就开始戴眼镜了。

(3) 你来电话的时候，我正在和一个朋友下国际象棋。

(4) 如果你早些告诉我，我就另做安排了。

(5) 十年过去了，可那座城市还是老样子，没什么变化。

(6) 问题是我们不可能在这么短的时间里做好一切准备。

(7) 我这儿有两张芭蕾舞票，你有兴趣吗？

(8) 你了解一下有多少人想去颐和园玩？

(9) 一些贫困地区的孩子通过社会捐助上完了中学，直至大学。

(10) 罗马尼亚音乐厅是布加勒斯特的标志性建筑。

(11) 他们当学生的时候，经常去广播电台音乐大厅听音乐会。

(12) 乡村博物馆建于露天，反映了罗马尼亚民俗和社会历史。

18. Lectură suplimentară:

O CĂLĂTORIE

Yan era un student chinez aflat la studii în Cluj-Napoca. Într-o zi trebuia să plece urgent la Bucureşti. Avea o problemă de rezolvat la ambasadă. A telefonat întâi la agenţia Tarom, dar i s-a spus că nu mai erau locuri pentru avion. Trebuia să meargă deci cu trenul. A întrebat la agenţia de voiaj dacă exista vreun tren rapid pentru Bucureşti. I s-a răspuns că avea un tren după-masă şi alte două seara. Prefera să meargă cu cel de seară ca să ajungă dimineaţa la Bucureşti. A găsit un loc la vagonul de dormit. Avea să ajungă odihnit în capitală.

După ce s-a întors la cămin, şi-a făcut repede bagajul. Şi-a pus lenjerie de schimb şi un pulover pentru vreme mai rece. Şi-a luat şi pelerina de ploaie. Nu a uitat nici trusa de voiaj cu tot ce-i trebuia pentru ras şi pentru spălat. Se gândea să cumpere la gară şi câteva reviste să le răsfoiască pe drum.

A chemat un taximetru care l-a dus până în Piaţa Gării. În gară era multă lume în seara aceea. A ieşit pe peron şi l-a întrebat pe un ceferist la ce linie va fi rapidul. Mai erau cinci minute până la sosirea trenului. Iată c-a venit! A găsit vagonul de dormit. Şi-a lăsat bagajul în compartiment şi a ieşit pe culoar să fumeze o ţigară. Putea merge şi la vagonul restaurant ca să mănânce ceva.

PROVERBE

Cine intră în joc caută să joace.

Ochii sunt oglinda inimii.

LECŢIA 3

TEXT

LA BIBLIOTECA NAŢIONALĂ DIN CHINA

Biblioteca este unul dintre locurile cele mai frecventate de studenţi, alături de sala de curs şi de amfiteatru. Pentru studenţii de la secţia de limba română din Beijing, aceasta reprezintă şi principala sursă de informare despre limba, literatura, cultura şi civilizaţia româneşti. La catedră şi la biblioteca universităţii există un mare număr de cărţi în limba română. Însă în amândouă locurile nici profesorii şi nici studenţii nu pot găsi întotdeauna cărţile de care au nevoie, şi atunci ei merg la Biblioteca Naţională, cel mai mare depozit de cărţi din China. Nu e prea departe şi se ajunge cu bicicleta într-un sfert de oră.

Înfiinţată în anul 1909, Biblioteca Naţională purta la început numele de "Biblioteca Jingshi (capitală)"[1], iar după 1949, timp de peste 40 de ani, cel de "Biblioteca Beijing". Noul sediu, un complex cultural realizat în anii '80 ai secolului XX,[2] se află lângă parcul "Bambusul Violet", într-o zonă unde ne încântă o privelişte deosebită. Clădirea principală, care are 19 etaje plus 3 nivele subterane, depozita un număr de 21 600 000 de volume la sfârşitul anului 1998. Acest număr creşte anual cu încă 600 — 700 000 (de) volume noi.

Cu cele 38 de săli de lectură, dintre care 22 sunt cu acces direct la raft[3], biblioteca primeşte zilnic mii de cititori. Ei pot citi cărţi, ziare şi periodice, microfilme, chinezeşti şi străine, de la

apariţiile la zi[4] până la documentele vechi şi rare. În unele săli cu calculatoare lectura se face prin CD-Rom şi prin Internet, care sunt mijloace moderne de mare eficacitate. În ultimii ani au început să se utilizeze cu succes diferite programe speciale pentru administrarea cărţilor. Biblioteca a devenit şi centrul reţelei bibliotecare informaţionale.

Cititorii care au permis de împrumut pot lua acasă acele cărţi care le trebuie pentru o perioadă mai lungă de consultare. Întâi ei caută numele autorului şi titlul cărţii în fişier, notează cota şi completează o fişă cu care merge la bibliotecar. După utilizare, cărţile împrumutate se restituie la termen. Astăzi la o mare parte din secţiile de împrumut evidenţa cărţilor deja s-a computerizat. [5]

Ca un focar naţional de cultură, biblioteca găzduieşte şi multe expoziţii şi simpozioane importante, iar la sala de spectacole şi cinematograf din complex rulează zilnic diverse filme, în general producţii noi de mare succes sau creaţii clasice.

"Biblioteca Naţională este universitatea mea pe care n-o pot absolvi nici în toată viaţa, dar de care beneficiez totdeauna," spunea unul dintre cititori.

VOCABULAR

a frecventa, -ez, *v.t.* 经常光顾

a reprezenta, reprezint, *v.t.* 是；表现；代表；上演

sursă, -e, *s.f.* 来源；资源

informare, -ări, *s.f.* 通报；告知；提供信息

civilizaţie, -ii, *s.f.* 文明

amândoi, amândouă, *num. col.* 俩；［作代词］俩人；二者

ambii, -ele, *num. col.* = amândoi

a exista, exist, *v.i.* 存在；有

întotdeauna, *adv.* 永远；总是；每次

depozit, -e, *s.n.* 仓库

bicicletă, -e, *s.f.* 自行车
a înfiinţa, -ez, *v.t.* 成立，建立
a purta, port, *v.t.* 携带；穿，戴；进行
capitală, -e, *s.f.* 首都；首府
sediu, -ii, *s.n.*（机关、组织等）所在地
a realiza, -ez, *v.t.* 实现，完成
bambus, -şi, *s.m.* 竹子
violet, -ă, -ţi, -e, *adj.* 紫色的
a încânta, încânt, *v.t.* 使高兴；令人神往
privelişte, -şti, *s.f.* 风景，景色
deosebit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 特别的，独特的
sus, *adv.* （在）上边
nivel, -uri, *s.n.* 水平；（楼）层；程度
subteran, -ă, -i, -e, *adj.* 地下的
a depozita, -ez, *v.t.* 存放；保存
volum, -e, *s.n.* 卷，册
a creşte, cresc, *v.i.* 生长；增长；*v.t.* 养育；饲养
anual, -ă, -i, -e, *adj.* 每年的，年度的
cititor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 读者
periodic, -ă, -i, -e, *adj.* 周期的；定期的；*s.n.* 期刊
microfilm, -e, *s.n.* 微缩胶片
apariţie, -ii, *s.f.* 出现；出版（物）
vechi, -e, -i, *adj.* 古老的；旧的
rar, -ă, -i, -e, *adj.* 稀少的；珍稀的；[经常作副词用] 慢（地）
mijloc, -oace, *s.n.* 手段；办法 [*acc. şi:* mijloc]
eficacitate, *s.f.* 功效；效率
a utiliza, -ez, *v.t.* 使用，运用
program, -e, *s.n.* 程序
administrare, -ări, *s.f.* 管理
a deveni, devin, *v.i.* 成为，变为
reţea, -ele, *s.f.* 网；网络系统
bibliotecar, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 图书管理员，图书馆工作人员
informaţional, -ă, -i, -e, *adj.* 信息的
împrumut, -uri, *s.n.* 借，出借
consultare, -ări, *s.f.* 咨询；查阅，参阅
a căuta, caut, *v.t.* 找，寻找；力求
autor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 作者
titlu, -uri, *s.n.* 标题，书名，篇名
fişier, -e, *s.n.* 卡片柜
cotă, -e, *s.f.* 编号；标高
a completa, -ez, *v.t.* 填写；补充
fişă, -e, *s.f.* 卡片
utilizare, -ări, *s.f.* 使用，运用
a împrumuta, împrumut, *v.t., v.r.*

借；出借；借来

a restitui, restitui, *v.t.* 归还

termen, -e, *s.n.* 期限

evidenţă, -e, *s.f.* 明显；登记

a computeriza, -ez, *v.t.* 用计算机处理；计算机化

focar, -e, *s.n.* 焦点；中心

a găzdui, -iesc, *v.t.* 留宿；承办

expoziţie, -ii, *s.f.* 展览（会）

simpozion, -oane, *s.n.* 研讨会

important, -ă, -ţi, -e, *adj.* 重要的

cinematograf, -e, *s.n.* 电影院

a rula, -ez, *v.t., v.i.* 放映（电影）

general, -ă, -i, -e, *adj.* 总的；一般的；普遍的

producţie, -ii, *s.f.* 生产；（全部）产品；作品

a absolvi, -esc, *v.t.* 毕业

a beneficia, -iez, *v.i.* 受益

totdeauna, *adv.* 永远；经常

NOTE

1. "Biblioteca Jingshi (capitală)" 京师图书馆

2. ... în anii '80 ai secolului XX... 20 世纪 80 年代．这里的 ' 是省文（音）撇，经常用来省略年份的头两位，如: (anul) 1989 可读写为 '89．

3. cu acces direct la raft 开架阅览

4. ... apariţiile la zi 当天的出版物

5. Astăzi la o mare parte din secţiile de împrumut evidenţa cărţilor deja s-a computerizat. 今天，在大部分借阅处，图书登录已经实现了计算机化．

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A ÎNFIINŢA, *v.t.*

a) ~ *ceva* 成立，建立

Studenţii au înfiinţat un cerc literar.

b) *a se înfiinţa* [被动反身] 成立，建立

Universitatea noastră se înfiinţează în 1941.

2. A REALIZA, *v.t.*

a) ~ *(cuiva) ceva* 实现（某人的）…

Comerţul realizează întâlnirea dintre produse şi cumpărători.

I-am realizat dorinţa.

b) ***a-şi realiza ceva*** 实现自己的…

Şi-a realizat planul.

c) ***a se realiza (prin ...)*** （通过…）实现

Lui Ion i s-a realizat visul.

Aceste schimbări se vor realiza prin aplicarea unor tehnologii noi.

3. A COMPLETA, *v.t.*

a) ~ *(cuiva) ceva* （为某人）填写；补充

La secretariat am completat formularul de înscriere.

O soră i-a completat o fişă medicală.

I-am completat suma de bani necesară pentru excursie.

b) ***a-şi completa ceva*** 补充自己的…

Mi-am completat studiile.

c) ***a se completa*** [被动反身] 补充；增添

În sala de concert s-au completat locurile.

4. A ÎMPRUMUTA, *v.t.*

a) ~ ***ceva de la ...*** 从…借…

Raluca a împrumutat o carte de la bibliotecă.

b) ~ ***ceva să ...*** 借…用以…

A împrumutat 1 000 de dolari să-şi cumpere maşină.

c) ~ ***pe cineva cu ceva*** 借给某人…

Prietenul lui l-a împrumutat cu un milion de lei.

d) ~ ***cuiva ceva*** 借给某人…

I-a împrumutat colegei ei o revistă de specialitate.

e) ***a se împrumuta*** [被动反身] （被）借用

Maşina nu se împrumută.

5. A RESTITUI, *v.t.*

a) ~ *(cuiva) ceva* 归还…（给某人）

Ai restituit cartea?

I-au restituit lui Ion banii?

b) *a se restitui* [被动反身] （被）归还

Cărţile împrumutate se restituie în termen de 30 de zile.

GRAMATICĂ

一、集合数词 (Numeralul colectiv)

集合数词是基数词的一种，它从整体上表明某一数量的人或物，强调该数量的集体性和相互伴随。

（一）形式 (Forme)

1. 与基数词 2 相对应的集合数词是 amândoi (amândouă) 和 ambii (ambele)，有性和格的变化：

	Amândoi		*Ambii*	
	m.	*f.*	*m.*	*f.*
N., A.	amândoi	amândouă	ambii	ambele
G., D.	amânduror(a)		ambilor	ambelor

注意：

(1) 作形容词用时，amândoi 既可位于它所修饰的名词之前，也可在该名词之后，而名词须定冠。例如：*amândoi* fraţii / fraţii *amândoi*。属格—予格形式 amânduror 用于名词之前，amândurora 位于名词之后，两者修饰的名词均采用相应的属格—予格形式。例如：*amânduror* studenţilor / studenţilor *amândurora*。

(2) ambii 只能位于名词之前，被修饰的名词不定冠，形容词变属格—予格时，名词也不随之变化。例如：*ambele* părţi, *ambilor* studenţi。

2. 自 3 以上的集合数词的构成有两种方式:

(1) 在基数词前面加构词成分 tus- (toţi) 或 câteşi-, 例如: tustrei (tustrele) / câteşitrei (câteşitrele), tuspatru / câteşipatru, tuscinci / câteşicinci... 其中 tustrei 有性的区分。

(2) 由形容词 toţi (toate) 或 câte 加基数词构成, 例如: toţi cinci, câte cinci ...

(二) 词法作用 (Valori morfologice)

1. 起名词作用

Amândoi învaţă la limba chineză.

În grupa noastră sunt trei fete, *tustrele* sunt din Shandong.

注意: 集合数词作直接宾语用时, 前面仍需要加介词 pe、并用相应的人称代词宾格非强调式预先提及。例如:

Le-a invitat *pe* amândouă (colegele).

A ocupat amândouă camerele. → *Le*-a ocupat *pe* amândouă.

2. 起形容词作用

Amândoi copiii sunt harnici.

Ambele grupe sunt bune.

(三) 句法功能 (Funcţii sintactice)

集合数词的句法功能与基数词相同, 起名词作用时可以作主语、表语、定语、直接宾语、间接宾语、施动者补语和多种状语。

Câteşitrei s-au înscris la masterat. (主语)

Meritele sunt *ale amândurora*. (表语)

Paşapoartele *amândurora* sunt pe masă. (定语)

Luaţi-le *pe amândouă!* (直接宾语)

Amândurora li s-a dat premiul întâi. (间接宾语)

Dinaintea *a tustrei* se află o carte. (地点状语)

Vom ajunge acolo înaintea *amândurora*. (时间状语)

Neînţelegerea s-a produs din cauza *amândurora*. (原因状语)

二、定语和定语从句 (Atributul şi propoziţia subordonată atributivă)

（一）定语 (Atributul)

修饰名词或其代替词（代词或数词）的句子成分为定语。

Studentul *harnic* învaţă bine şi la română, şi la engleză.

Noi, *studenţii*, mergem în excursie la munte.

Doi *dintre ei* au plecat la studii în România.

定语的分类

1. **名词性定语** (Atributul substantival)

即通过名词或起名词作用的数词来表达，它主要包括三种：

(1) 属格名词定语 (atributul substantival genitival)，**采用普通名词或专有名词的属格形式。**

Cartea *studentului* este pe masă.

Fratele *lui Mihai* este elev în clasa a VII-a.

也可以通过数词来表达：

Părinţii *celor trei* au venit la şcoală.

Lecţia *întâi* nu este grea.

Temele *amândurora* sunt foarte bune.

(2) 带介词的名词性定语 (atributul substantival prepoziţional)，**名词处于宾格、属格或予格。**

Cartea *de citire* este pe bancă. （宾格）

Digurile *împotriva inundaţiilor* au fost întărite. （属格）

Oameni *asemenea părinţilor* lui, rar întâlneşti. （予格）

也可以通过数词来表达：

Cărţile *de la cei doi (de la al doilea / de la amândoi)* au fost interesante.（宾格）

Facem conversaţie în grupuri *de câte doi.* （宾格）

Sancţiunile *împotriva celor doi* au fost aspre. （属格）

Succesul *datorită celor doi* a fost impresionant. （予格）

(3) 名词性的同位语定语 (atributul substantival apoziţional), 名词可以处于任何格，例如:

Mihai Eminescu, *autorul* "Luceafărului", este cel mai mare poet român.（主格）

Pe colegul meu, *pe Şerban*, l-am văzut în parc. （宾格）

I-am oferit prietenei mele, *Loredanei*, un buchet de flori. （予格）

也可以通过数词来表达:

Colegii mei, *doi* dintre ei, au fost la meci.

Le împrumut colegilor, *celor doi*, manualul de limba română.

2. **代词性定语** (Atributul pronominal)

通过各种代词来表达，其包括的类别与名词性定语相同，即:

(1) 属格代词定语 (atributul pronominal genitival)

Cărţile *lor (acestora / tuturor / nici unora)* nu se află pe bancă.

Nu ştiu *al cui* dicţionar este cel de pe bancă.

(2) 带介词的代词性定语 (atributul pronominal prepoziţional), 代词可以处于宾格、属格或予格。

Cărţile *de la el (dumnealui / aceştia / alţii)* nu mi-au plăcut aşa de mult ca ale tale.

Lauda *de sine* nu miroase a bine.

(3) 代词性的同位语定语 (atributul pronominal apoziţional)

Colegii, *ei (dumnealor / aceştia / toţi / nici unii)*, n-au fost de acord cu propunerea făcută. （主格）

Le dau colegilor, *lor (tuturor / celorlalţi)*, nişte monede româneşti. （予格）

3. **形容词性定语** (Atributul adjectival)

通过本义（品质）形容词、代词性形容词或起形容词作用的其他词类来表达。

(1) 任何级的本义形容词。

El este un student *harnic*.

(2) 物主、指示、不定、疑问、关系、否定等代词性形容词。

Cărţile *mele* sunt noi.

Nu ştiu *care* student a lipsit de la cursuri.

(3) 起形容词作用的数词。

Al doilea student citeşte.

Trei fete au ajutat-o pe doamna profesoară să aranjeze cărţile la catedră.

(4) 分词形容词。

Cartea *citită* mi-a plăcut.

注意：形容词定语必须与它限定的词在性、数、格上保持一致。

4. **动词性定语** (Atributul verbal)

通过不定式、名动式和副动式的动词来表达。

Studenţii au datoria *de a învăţa*.

Problema *de rezolvat* n-a fost dificilă.

5. **副词性定语** (Atributul adverbial)

通过副词或副词词组来表达，可带介词。

Băiatul *de acolo* este prietenul meu.

Parcarea *în faţă* este interzisă.

（二）定语从句 (Propoziţia subordonată atributivă)

在复合句中起定语作用，通常限定主句中的一个名词、代词或数词。

1. **定语和定语从句的比较**

含定语的简单句	含定语从句的复合句
Studentul *silitor* obţine rezultate bune.	Studentul *care se străduieşte (sileşte)* obţine rezultate bune.
Colegul meu este o persoană *agreabilă*.	Colegul meu este o persoană *care îmi este agreabilă*.
Au primit ordinul *de plecare*.	Au primit ordinul *să plece*.
Întrebarea *despre venirea lui* mi-am pus-o mereu.	Întrebarea *dacă vine* mi-am pus-o mereu.

2. **定语从句的引导方式**

(1) 最常见的是通过疑问—关系代词 care 引出的定语从句，直接限定主句中的一个名词。care 有性、数、格的变化，有时需要选用介词或属格冠词。

Câinele *care latră nu muşcă.*

Este un oraş *care îmi place mult.*

Era un dicţionar *pe care îl aşteptam de mult.*

Alexandra este o colegă *căreia îi place muzica.*

这类定语从句可以有两种语序:

A. 出现在谓语之后，这时从句与主句之间不加标点。

M-am întâlnit cu un fost coleg. *Colegul* s-a întors din străinătate.

→ M-am întâlnit cu un fost coleg *care s-a întors din străinătate.*

Am un vecin. *Pe vecin îl* văd în fiecare zi.

→ Am un vecin *pe care îl văd în fiecare zi.*

Locuieşte la nişte prieteni apropiaţi. *Cu prietenii* face multe excursii.

→ Locuieşte la nişte prieteni apropiaţi *cu care* face multe excursii.

B. 出现在谓语之前，这时从句与主句之间多用逗号分断。

Prietenul meu a pierdut examenul. *Prietenul meu* a fost bolnav.

→ Prietenul meu, *care a fost bolnav*, a pierdut examenul.

Vecinul meu lucrează tot la universitate. *Pe vecinul meu îl* văd în fiecare zi.

→ Vecinul meu, *pe care îl văd în fiecare zi,* lucrează tot la universitate.

Filmul acesta a avut mare succes. *Despre film* am discutat o oră întreagă.

→ Filmul acesta, *despre care am discutat o oră întreagă,* a avut mare succes.

(2) 通过疑问—关系代词 ce, cine, oricine 等引出，其中 ce 常被 care 代替。

Avem un spectacol de cântece şi dansuri populare româneşti în săptămâna *ce vine.*

S-a pus întrebarea *cine putea îndeplini această sarcină.*

Datoria *oricui întâlneşte un accidentat* este să-l ajute.

3. 通过关系代词 cât, câtă 等引出。

Întrebarea *cât să-i dau* m-a surprins.

A citit toate cărţile *câte erau pe raft.*

4. 通过疑问关系副词 unde, când, cum 等引出，可以带介词或其他副词。

Satul *de unde este acest scriitor* se găseşte în nordul Moldovei.

Îmi amintesc cu plăcere de toamna *când am fost pentru prima dată în România.*

Sănătatea omului depinde de felul *cum şi-o îngrijeşte fiecare.*

5. 通过连词 că, să, ca ... să, dacă 等引出。

Am primit vestea de la mama *că vine luna viitoare.*

A făcut propunerea *ca noi să vorbim mai mult româneşte.*

Cineva a pus întrebarea *dacă afacerea aceasta este rentabilă.*

注意： 对解释性的定语从句应用逗号与主句分断。

DATE DESPRE ROMÂNIA

复活节（**Paştele**），基督教纪念"耶稣复活"的节日，在罗马尼亚是仅次于圣诞节的第二大节日。它没有固定日期，一般在每年三月下旬到五月上旬的一个星期日。复活节前的星期日称为"棕枝主日"（**Duminica Floriilor**），而节前一周称为"圣周"或"耶稣受难周"（**Săptămâna Mare / Patimilor**）。

人们对过复活节十分重视，民间有不少传统习俗。首先，要彻底打扫家舍的卫生（**curăţenia generală de primăvară**），在乡村还要粉刷房屋，因为复活节本身蕴涵着光明，又值春暖花开、万物复苏季节，人们都希望以全新的面貌去迎接它。虔诚的教徒在节前还要进行为期七周的斋

戒。在“圣周”，教堂每天都举行不同的活动，内容大多与耶稣受难前一周的事迹有关。星期六午夜，纪念耶稣复活的宗教仪式达到高峰。上至总统下到普通百姓纷纷前往当地教堂参加盛大的仪式，布加勒斯特的罗马尼亚东正教牧首公署和地方主教公署则都是这一活动的中心。在仪式上，牧首或主教们手持火烛，点燃周围教徒们手持的蜡烛，然后人们相互传点，烛光很快连成一片。

复活节家家户户都要吃羔羊肉、甜面包和红蛋（ouă roşii）等传统食品。其实，“红蛋”还可以染成其他颜色。布科维纳地区的妇女绘制的彩蛋尤其精美，是典型的民间工艺品。复活节后人们见面时说“耶稣复活了”（Cristos a înviat!），答语是“真的复活了！”（Adevărat a înviat!）

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) *a frecventa*

Noi __________ aproape zilnic biblioteca.

Alexandru __________ regulat cursul de limba chineză.

Când eram studenţi în România, __________ teatrele şi opera.

(2) *a reprezenta*

Tabloul __________ scene din istoria românilor.

Săptămâna trecută această operă __________ în capitală "Carmen" de Bizet.

"Sunt inginerul Dan Ionescu şi __________ firma Gepa".

Fotografia o __________ pe actriţă în copilărie.

(3) *a purta*

Când am întâlnit-o, Margareta __________ o rochie albastră.

Cum, aţi început să __________ ochelari?

Acest liceu _________ numele "Mihail Sadoveanu".

(4) *a utiliza*

Astăzi noi _________ calculatoare în rezolvarea multor probleme.

Va trebui să _________ (voi) cât mai mult cunoştinţele de limba română.

În activitatea de cercetare ei au început să _________ o metodă nouă.

(5) *a deveni*

După facultate Mircea _________ inginer la o fabrică de bere.

Oraşul nostru _________ din ce în ce mai frumos.

În curând noi _________ militari.

"(Tu) _________ rău, rău la gură!"

(6) *a căuta*

Pe cine _________ (tu)?

Dv. _________ ceva?

Te _________ (eu) la telefon aseară.

Noi _________ un apartament mai mare.

Vrea să _________ o carte.

(7) *a absolvi*

El _________ facultatea în 1999.

Şi ei _________ Universitatea de Medicină şi Farmacie "Carol Davila" din Bucureşti.

Eu _________ facultatea de limbi străine.

(8) *a beneficia*

Studenţii _________ de asistenţă medicală gratuită.

Noi _________ de o îndrumare călduroasă din partea profesorului Floricică.

Voi _________ de mai multe avantaje.

Unii dintre studenţi _________ de ajutor social.

2. Completaţi spaţiile libere după model:

Model: Am doi fraţi. __________ sunt mai înalţi decât mine.

⇨ Am doi fraţi. <u>*Amândoi (fraţii)*</u> sunt mai înalţi decât mine.

Am cumpărat două dicţionare. __________ sunt pentru prieteni.

Mi-a dat două stilouri. __________ sunt scumpe.

S-au mutat aici doi vecini. __________ sunt foarte tineri.

Are doi câini. __________ sunt dalmaţieni（大麦町狗，斑点狗）.

A pus în curte doi pomi. __________ sunt cireşi.

Mâine vom vizita două staţiuni. __________ sunt pe Litoral.

Delegaţia va merge în două ţări. __________ sunt în Orientul Mijlociu.

Are două casetofoane portabile. __________ sunt defecte.

3. Înlocuiţi cuvintele scrise cu litere italice după model:

Model: Am citit *amândouă cărţile.* ⇨ <u>*Le*</u>-am citit <u>*pe amândouă*</u>.

Au vizitat *amândouă muzeele.* A luat *amândouă examenele.* Am văzut *amândouă spectacolele.* A pierdut *amândoi câinii.* Încearcă să traducă *amândouă poeziile.* Furtuna a rupt *amândoi pomii.* O să prezinte *amândouă piesele.* Vom repara *amândouă bicicletele.* Vor să schimbe *amândouă calculatoarele.* Vrea să cumpere *amândouă rochiile.* Veţi plăti *amândouă camerele.* Voi folosi *amândouă aparatele de fotografiat.*

4. Completaţi spaţiile libere cu numeralul colectiv *"ambii"*.

Model: Am discutat cu ________ părţi. ⇨ Am discutat cu <u>*ambele*</u> părţi.

A participat la __________ simpozioane.

__________ copii le e foame.

Vorbeşte la fel de bine în __________ limbi.

__________ bolnavi le trebuie acest medicament.

__________ termosuri sunt goale.

__________ arbitri au fluierat.

Domnul Rădulescu a acceptat __________ soluţii.

I-au plăcut __________ modele.

Le-au plăcut __________ trasee.

S-au instalat telefoane în __________ camere.

5. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

Am cumpărat două *cărţi*. Amândouă sunt *traduceri*.

prelungitoare / — *de 4 metri* /

rame / — *la fel* /

cartele de telefon — *de 100 000 de lei*

(2)

Am doi prieteni la Iaşi. *Locuinţele* amânduror prietenilor sunt *încăpătoare*.

maşinile / — *albe* /

soţiile / — *învăţătoare* /

copiii / — *drăguţi* /

părinţii — *pensionari*

(3)

Avem *doi colegi gemeni*. Amândurora le place *muzica*.

două colege gemene / — *pictura* /

doi colegi din Coreea de Sud — *go-ul*

(4)

Au fost *trei candidaţi* şi *toţi trei* au fost *admişi*.

trei participante / — *tustrele* — *premiate* /

patru sportivi / — *toţi patru* — *elevi* /

cinci studente — *toate cinci* — *bune*

6. Transformaţi propoziţiile de mai jos în fraze cu subordonatele atributive introduse prin pronumele interogativ-relativ *"care"*, în nominativ sau acuzativ.

Model: Am o soră. *Ea e doctoriţă.* ⇨ Am o soră *care e doctoriţă.*

A discutat cu doi profesori. *Aceştia sunt specialişti în literatură.*

Am pictat nişte flori. *Le-am primit ieri.*

Am pierdut ochelarii. *I-am cumpărat luna trecută.*

Văd deseară o piesă. *Am citit-o de mult.*

Mă duc la o expoziţie. *Expoziţia este la Palatul de Cultură al Oamenilor Muncii.*

A cheltuit toţi banii. *I-a primit de acasă.*

Am cumpărat un aparat de fotografiat. *Acesta nu e prea scump.*

Vom merge cu rapidul. *Acesta trece prin Craiova.*

Invităm la noi o familie. *Am cunoscut-o în excursie.*

7. Transformaţi propoziţiile în fraze după model:

Model: Baticul se asorta cu jacheta. *Baticul era verde.*

⇨ Baticul, *care era verde,* se asorta cu jacheta.

Copilul se ascundea de mama lui. *Copilul era vinovat.*

Maria o ajuta în fiecare zi pe Paula. *Maria era colegă de bancă cu Paula.*

Apartamentul nu era foarte mare. *În apartament locuia familia lui.*

Cu Radu oricine se înţelege perfect. *Radu este un om bun.*

Peisajele erau încântătoare. *Peisajele au fost pictate de el.*

8. Transformaţi propoziţiile în fraze după model.

Model: Am întâlnit o colegă. *Cu ea am locuit la cămin.*

⇨ Am întâlnit o colegă *cu care am locuit la cămin.*

A intrat la echipa naţională. *La ea a visat mult.*

Am văzut nişte picturi vechi. *Despre ele a scris un critic cunoscut.*

Ei au apreciat cursurile de vară de la Sinaia. *La acestea au participat recent.*

Maria i-a scris verişoarei ei. *La ea a locuit o lună.*

Studenţii i-au invitat pe profesorii lor. *Pentru ei au dat reprezentaţia.*

A venit cu trenul acesta. *Cu el ai venit şi tu.*

Am pus costumul în geamantanul acesta. *În el am pus şi cravatele.*

Aveţi nevoie de aceste dicţionare. *De ele avem nevoie şi noi.*

Cititorii au criticat această carte. *În ea au găsit multe greşeli.*

9. Transformaţi propoziţiile după model:

Model: Domnul acesta e compozitor. *El locuieşte la blocul meu.*

⇨ Domnul acesta, *care locuieşte la blocul meu,* e compozitor.

Colegii mei s-au întors ieri. *Ei au fost într-o excursie la munţii Taishan.*

Fratele meu a plecat în Irak. *El este ziarist.*

Mariana m-a felicitat de ziua mea. *La ea am petrecut revelionul.*

Cursa Tarom are întârziere astăzi. *Ea aterizează de obicei la ora două.*

Cântăreţii aceştia sunt talentaţi. *Ei au venit în turneu.*

Servieta e la birou. *În ea am pus actele.*

Filmul de ieri a fost bun. *Despre el au scris mulţi critici.*

Mâine începe vacanţa mare. *La ea au visat mult elevii.*

10. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

图书借阅证	开架阅览室	古文献
现代化工具	高效的	成功地运用
图书信息网络	按期归还	获得巨大成功的影片

11. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

Unde pot găsi studenţii cărţi în limba română? Unde se află Biblioteca Naţională din China? Cu ce merg studenţii acolo? Când a fost înfiinţată

Biblioteca Naţională? Ce nume purta înainte? Unde îşi avea sediul? Când s-a construit noul sediu? Cum este clădirea principală? Câte volume s-au depozitat până la sfârşitul anului 1998? Câte săli de lectură sunt acolo? La care săli mergeţi mai des? Ce se poate citi acolo? Ce fac cititorii când au nevoie de cărţi pentru o perioadă de consultare mai lungă? Ce filme rulează la cinematograful din complexul bibliotecii? Cum părere aveţi despre bibliotecă?

12. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a purta numele de ...;

(2) a creşte cu ... ;

(3) a beneficia de (ceva);

(4) de la ... până la ...

13. Explicaţi în limba română:

(1) Care este programul bibliotecii universităţii?

(2) Cum se poate obţine un permis de împrumut?

(3) Cum se împrumută o carte în limba română?

(4) Cum se împrumută o carte în limba chineză?

(5) Ce se întâmplă dacă o carte împrumutată n-a fost restituită la termen?

14. Vorbiţi despre biblioteca universităţii unde studiaţi.

15. Traduceţi în limba română:

(1) 玛丽亚有两个弟弟，俩人个子都比她高。

(2) 和我同屋的还有三个同学，她们仨都是山东人。

(3) 双方友好地讨论了这些问题。

(4) 我有两个朋友最近搬了新居，他们的房子都宽大明亮。

(5) 紫竹院公园离学校不远，骑自行车 15 分钟就能到。

(6) 这幢建筑地上 27 层，地下 4 层，是 90 年代新建的。

(7) 大学期间，他们得到了许多老师的帮助。

(8) 这个住宅小区将建在一个景色宜人的湖边。

(9) 目前他们还不能收到当天的报纸。

(10) 这个公园每天接待成千上万的中外游客。

(11) 北京将主办 2004 年亚洲足球杯比赛和 2008 年奥运会。

(12) 近年来，他们成功地采用了一些现代化的管理手段。

16. Lectură suplimentară:

LA BIBLIOTECĂ

— Doamnă, vreau şi eu ...

— Unde e fişa? Dacă n-aţi completat fişa, nici nu discut.

— Bine, dar ...

— Mergeţi la fişier, căutaţi numele autorului şi titlul cărţii, notaţi cota şi apoi, cu fişa completată şi cu permisul de bibliotecă, veniţi aici şi aşteptaţi.

— Dar eu nu vreau o carte. Vreau numai să întreb dacă periodicele sunt tot aici.

— Nu, periodicele nu sunt aici; sunt la etajul al III-lea.

— Vreau să consult un dicţionar român-portughez.

— Nu mai am nici unul. Am dat deja la cinci studenţi dicţionare şi ... Dar vă pot da un dicţionar român-englez.

— Numai dacă înainte de echivalentul în engleză, dicţionarul ăsta dă şi traducerea portugheză. Poate să fie şi după. Nu mă supăr pentru atâta lucru.

— Dar atunci nu mai e un dicţionar bilingv, e ...

— Colegii mei au luat de la secţia de împrumut cursul de istoria limbii. Îmi trebuie şi mie un exemplar.

— Nu mai am nici unul. Dar vă dau adresele a doi dintre ei. Mergeţi şi luaţi cursul de la ei.

— Am telefonat aseară amândurora. Mai au şi ei nevoie de cursul ăsta.

— Atunci, poate deseară telefonaţi din nou la amândoi şi le aduceţi aminte să restitutie cărţile. Sunt amândoi în întârziere.

PROVERBE

Ai carte, ai parte.

Piatra care se rostogoleşte din loc în loc nu prinde muşchi.

LECŢIA 4

TEXT

TELEVIZORUL ŞI VIAŢA NOASTRĂ

De când Baird[1] a inventat primul televizor din lume în 1926, acesta şi-a găsit aplicaţii din ce în ce mai largi în multe domenii de activitate şi a schimbat esenţial modul de viaţă a oamenilor.

Astăzi televizorul nu mai poate lipsi aproape deloc din viaţa noastră de zi cu zi. Cu ajutorul acestui "mic ecran" s-ar spune că putem călători în timp şi în spaţiu, iar distanţele geografice s-au redus aproape la nimic. La telejurnal, de exemplu, evenimentele politice majore ce se petrec în orice colţ al lumii se prezintă de la faţa locului şi în timp real.[2] Un post de televiziune, prin prezentatori, redactori, regizori, specialişti tehnici, echipe de cameramani, precum şi prin numeroase mijloace de transmisiune, furnizează informaţii enorme telespectatorilor.

În plus telespectatorii au, la rândul lor, un prilej să se afirme în viaţa publică şi chiar să-şi schimbe soarta. Numeroase concursuri cu premii de tipul "Cine ştie câştigă"[3] antrenează mulţi oameni de rând, mai ales tineri.

Programele de televiziune sunt de o mare varietate. La emisiunea sportivă meciurile din campionate şi de cupe mondiale se transmit direct şi atrag sute de milioane de oameni. Cei care privesc emisiunile culturale şi de divertisment, unde se prezintă documentarele istorice, filmele artistice, de desene animate, serialele de dragoste, cele de arte marţiale şi poliţiste şi multe altele, râd şi

plâng, reflectează asupra sensului vieţii şi îşi formează gustul pentru frumos. Televizorul este un mod de distracţie şi de relaxare, dar nu lipsit şi de valoare educativă.

Pe de altă parte însă, specialiştii spun că televizorul ar avea şi unele dezavantaje: oboseală produsă la ochi, exces de reclame, scene de violenţă şi nesănătoase pentru copii etc.

În România, Televiziunea Română (TVR) este post naţional şi de stat; urmează alte posturi private: Pro TV, Acasă, Antena 1, Tele 7 abc, Prima şi altele.

Principalul post de televiziune din China rămâne CCTV (Televiziunea Centrală Chineză), cu 11 programe. Fiecare provincie şi oraş îşi are televiziunea proprie. Transmisiile se fac şi prin sateliţi sau prin cablu. Şi unele mari instituţii şi-au creat posturi de televiziune pe circuit închis în scop informativ sau educaţional.

VOCABULAR

a inventa, -ez, *v.t.* 发明

aplicaţie, -ii, *s.f.* 应用，运用

domeniu, -ii, *s.n.* 领域；范围

a schimba, schimb, *v.t.* 改变；更换；交换；*v.r.* 变化

esenţial, -ă, -i, -e, *adj.* 本质的，根本的

a lipsi, -esc, *v.i.* 缺少；缺席

ajutor, -oare, *s.n.* 帮助；援助

ecran, -e, *s.n.* 屏，幕；银幕

a călători, -esc, *v.i.* 旅行

spaţiu, -ii, *s.n.* 空间

distanţă, -e, *s.f.* 距离

geografic, -ă, -i, -e, *adj.* 地理（学）的

a reduce, reduc, *v.t.* 减少，缩小

telejurnal, -e, *s.n.* 电视新闻

eveniment, -e, *s.n.* 事件，大事

politic, -ă, -i, -e, *adj.* 政治的；*s.f.* 政治；政策

major, -ă, -i, -e, *adj.* 重大的

a prezenta, prezint, *v.t.* 介绍；提交；*v.r.* 自我介绍；出席

real, -ă, -i, -e , *adj.* 现实的；真实

的

post, -uri, *s.n.* 台，站；职位

televiziune, *s.f.* 电视技术；电视台

prezentator, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 主持人

redactor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 编辑

regizor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 导演 [*acc. şi:* regizor]

tehnic, -ă, -i, -e, *adj.* 技术的；*s.f.* 技术

cameraman, -i, *s.m.* 摄像师

numeros, -oasă, -oşi, -oase, *adj.* 无数的，众多的

transmisiune, -i, *s.f.* 播送；传送

a furniza, -ez, *v.t.* 提供

informaţie, -ii, *s.f.* 信息；消息

enorm, -ă, -i, -e, *adj.* 庞大的；极多的

telespectator, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 电视观众

a afirma, afirm, *v.t.* 断言；*v.r.* 显露

soartă, sorţi, *s.f.* 命运

premiu, -ii, *s.n.* 奖；奖金；奖品

tip, -uri, *s.n.* 类型

a antrena, -ez, *v.t.* 吸引，使积极参与（某项活动）

varietate, -ăţi, *s.f.* 多样性；多种多样

emisiune, -i, *s.f.*（广播电视）节目

campionat, -e, *s.n.* 锦标赛

mondial, -ă, -i, -e, *adj.* 世界的

a atrage, atrag, *v.t.* 吸引

divertisment, -e, *s.n.* 消遣；短小的娱乐节目

documentar, -ă, -i, -e, *adj.* 文献的；纪录的；*s.n.* 纪录片

istoric, -ă, -i, -e, *adj.* 历史的

desen, -e, *s.n.* 图画；
~ e animate 动画片

serial, -e, *s.n.* 连续剧

dragoste, *s.f.* 爱情；热爱

marţial, -ă, -i, -e, *adj.* 庄严的；军事的，战争的； arte ~ e 武术

poliţist, -ă, -şti, -ste, *s.m., s.f.* 警察； *adj.* 警察的

a plânge, plâng, *v.i.* 哭，哭泣；*v.r.* 抱怨

a reflecta, -ez, *v.i.* 思考；(pers. 3) reflectă, *v.t., v.r.* 反射；反映

asupra, *prep.* [要求属格] 在…之上；关于

sens, -uri, *s.n.* 意思，意义

gust, -uri, *s.n.* 味道；情趣

frumos, *s.n.* 美

distracţie, -ii, *s.f.* 娱乐，消遣

relaxare, -ări, *s.f.* 放松，休息

valoare, -ori, *s.f.* 价值；财富；数值

educativ, -ă, -i, -e, *adj.* 有教育意义的

dezavantaj, -e, *s.n.* 不利之处；弊端

oboseală, -eli, *s.f.* 疲劳

a produce, produc, *v.t.* 生产；产生

exces, -e, *s.n.* 过度

reclamă, -e, *s.f.* 广告

violenţă, -e, *s.f.* 暴力

nesănătos, -oasă, -oşi, -oase, *adj.* 不健康的

etcetera [缩写为 etc.], *adv.* 等等

stat, -e, *s.n.* 国家

privat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 私人的；私立的

antenă, -e, *s.f.* 天线

provincie, -ii, *s.f.* 省

propriu, -ie, -ii, *adj.* 自己的

cablu, -uri, *s.n.* 缆绳；电缆

satelit, -ţi, *s.m.* 卫星

a crea, creez, *v.t.* 创建；创作

a închide, închid, *v.t., v.r.* 关闭；闭合

circuit, -e, *s.n.* 线路；流通

scop, -uri, *s.n.* 目的，目标

informativ, -ă, -i, -e, *adj.* 报道性的

educaţional, -ă, -i, -e, *adj.* 教育的

NOTE

1. Baird, John Logie (1888 — 1946), 贝尔德，英国电视发明家。

2. ... evenimentele politice majore ce se petrec în orice colţ al lumii se prezintă de la faţa locului şi în timp real. 在世界任何角落发生的重大政治事件，都从现场及时地得到报道。

3. ... concursuri cu premii de tipul "Cine ştie câştigă" 有奖竞猜节目

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A ÎNCHIDE, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva* 关上...

Un student a închis fereastra.

Au închis magazinul pentru inventar.

De ce aţi închis televizorul?

b) ~ *(ceva) cu ...* 用…关、锁或封闭等

A închis uşa cu cheia.

O să închidem balconul cu rame metalice şi cu geamuri.

c) *a se închide* 关闭，关门

Magazinul se închide la ora 21.

2. A PREZENTA, *v.t., v.r.*

a) ~ *(cuiva) ceva / cuiva pe cineva* 向…介绍；把某人介绍给…

Trei dintre studenţi au prezentat lucrările lor la simpozion.

Lucia l-a prezentat pe prietenul ei colegilor de grupă.

b) *a se prezenta ...* 自我介绍；出席，参加

Permiteţi-mi să mă prezint, sunt inginerul Dan Popescu, directorul firmei.

Mi-a spus că se va prezenta la examenul de luni.

Studenţii se vor prezenta mâine dimineaţă la secretariat.

3. A LIPSI, *v.i.*

a) ~ *din ... / de la ...* 离开，不在；缺席

A fost la Budapesta şi a lipsit o săptămână din ţară.

Cred că o să lipsesc câteva zile din oraş.

Nu s-a prezent la examen, pentru că a lipsit prea mult de la cursuri.

b) ~ *cuiva* 缺少

Ioanei nu-i lipseşte nimic.

4. A CĂLĂTORI, *v.i.*

a) ~ *prin ... / până la ...* 在…旅行；（一直）旅行到…

Studenţii chinezi vor călători prin România.

În vacanţă am călătorit până la Suceava.

b) ~ *cu ...* 乘坐…旅行

Vom călători cu avionul.

c) ~ *(împreună) cu* ... 与…（一同）旅行；携…旅行

A călătorit (împreună) cu familia.

5. ÎN PLUS, *loc. adj.* 多的，增加的；多余的

Aveţi vreun bilet în plus?

Manualele în plus le vom pune într-un depozit.

6. RÂND, -uri, *s.n.* 排，列；位置，次序

a) *pe* ~, loc. adv. 依次地，按顺序地

Bolnavii au intrat pe rând în cabinetul medicului.

b) *la* *~ul meu (tău / lui etc.)*, expr. 轮到我（你/他…）；从我（你/他…）的方面

Vă urez, la rândul meu, multă sănătate şi un an cu noroc!

c) *de* ~, loc. adj. 平民的；普通的

Şi un om de rând poate realiza lucruri mari.

GRAMATICĂ

一、动词的条件—祈愿式 (Modul condiţional-optativ)

条件—祈愿式，即条件式和祈愿式的统称，是有人称变化的语式之一。它们在形式上完全一样，但含义有所不同。

条件—祈愿式用来表示讲话者希望的行动，它能否实现则取决于另外一个条件，其中表述条件的动词为条件式。

Am vizita muzeul acesta, dacă *ar fi deschis.*

Când *ar şti* omul ce-*ar păţi*, dinainte *s-ar păzi.*

单纯用祈愿式的句子，则不包含条件。

Aş pleca şi eu cu ei la studii în România.

De-*ar înceta* ploaia asta măcar un ceas!

条件—祈愿式有现在时和过去时，两种都是复合时态。

（一）形式 (Forme)

1. **现在时** (Prezent)

由助动词 a avea 的特殊短式加上动词的不定式构成。

人　称	助动词	动词的不定式
eu	(n-)aş	
tu	(n-)ai	pleca / cânta / vizita / lucra ...
el / ea	(n-)ar	vedea / cădea ...
noi	(n-)am	face / merge / alege ...
voi	(n-)aţi	citi / dori / vorbi / ieşi ...
ei / ele	(n-)ar	

副词 mai, cam, şi 和 tot 等，加在助动词和动词不定式之间，如：

Aş *mai* citi puţin.

2. **过去时** (Perfect)

由助动词 a avea 的特殊短式加动词 a fi 的不定式，再加过去分词构成。

eu	(n-)aş	fi	
tu	(n-)ai	fi	plecat / cântat / vizitat / lucrat ...
el / ea	(n-)ar	fi	văzut / căzut ...
noi	(n-)am	fi	făcut / mers / ales ...
voi	(n-)aţi	fi	citit / dorit / vorbit / ieşit ...
ei / ele	(n-)ar	fi	

副词 mai 加在助动词和动词 a fi 的不定式之间，如：

Ar *mai* fi stat la mare.

（二）人称代词非强调式的位置 (Poziţia formelor pronominale neaccentuate faţă de verb)

在句子中，经常遇到作宾语的人称代词非强调式与动词条件—祈愿式的助动词连写的情况，例如：

Dacă *l-ai* ruga, *te-ar* ajuta.

Dacă *i-ai* fi scris, cu siguranţă că *ţi-ar* fi răspuns.

După masă *m-aş* duce la cinema.

Nu *mi-aş* fi închipuit să ajung aşa de repede.

Dacă *le-ai* fi cerut dicţionarul, *ţi l-ar* fi dat.

连写的主要规则如下:

1. 人称代词宾格和予格非强调式（第三人称阴性单数 o 除外），以及反身动词宾格和予格，均与条件一祈愿式中的助动词连写。

(1) m-ar / te-ar / l-ar / ne-ar / v-ar / i-ar / le-ar + aştepta ... / fi aşteptat ...;

(2) mi-ar / ţi-ar / i-ar / ne-ar / v-ar / le-ar da ... / fi dat ...;

(3) m-aş / te-ai / s-ar / ne-am / v-aţi / s-ar întoarce ... / fi întors ...;

mi-aş fi luat rămas bun, şi-ar lua rămas bun ...

2. 人称代词宾格第三人称阴性单数的 o 位于动词不定式或过去分词之后并连写。

(1) aş / ai / ar / am / aţi / ar aduce-o ...;

(2) aş / ai / ar / am / aţi / ar fi adus-o ...

3. 当人称代词（反身代词）的予格与宾格同时出现时，前者单写，后者与助动词连写。例如:

(1) mi l-ar / ţi l-ar / i l-ar / şi l-ar / ni l-ar / vi l-ar / li l-ar aduce ... / fi adus ...;

(2) mi i-ar / ţi i-ar / i i-ar / şi i-ar / ni i-ar / vi i-ar / li i-ar aduce ... / fi adus ...;

(3) mi le-ar / ţi le-ar / i le-ar / şi le-ar / ni le-ar / vi le-ar / li le-ar aduce ... / fi adus ...

4. 当人称代词（反身代词）的予格与人称代词宾格第三人称阴性 o 同时出现时，后者位于动词不定式或过去分词之后并连写。

mi- / ţi- / şi- / ne- / v- / le- ar aduce-o ... / fi adus-o ...

（三）作用 (Valori)

1. 祈愿 (Optativ)

Aş juca şi acum o partidă de şah (= doresc să joc).

De-*ar veni* vara mai repede!

2. 条件 (Condiţional)

M-aş duce la Sinaia, dacă *aş avea* timp (= cu condiţia să am timp).

Dacă *ar fi învăţat* bine, ar fi luat examenul.

3. 可能 (Potenţial)

N-aş fi crezut că pierde avionul.

N-aş zice că te-ai schimbat prea mult.

Am auzit că examenul *s-ar amâna* (= nu e sigur că o să se amâne).

Mi-a spus că Victor *ar fi plecat* în Statele Unite.

4. 委婉，客气 (Politeţe)

V-aş ruga să-mi împrumutaţi bicicleta dumneavoastră.

Aş propune să discutăm mai târziu.

（四）与其他时态的配合 (Concordanţa cu alte timpuri)

1. **祈愿式** (Optativ)

祈愿式	连　词	直陈式
现在时	dar,	现在时
复合过去时	însă	复合过去时、未完成过去时

Aş merge la înot, dar doctorul *nu*-mi *dă voie.*

Ar fi cumpărat rochia, dar *nu*-i *ajungeau / ajung* banii.

I-*am fi trimis* o felicitare, însă *nu ne-am amintit* că e ziua ei.

祈愿式	连　词	直陈式
现在时	deşi,	现在时
复合过去时	cu toate că	未完成过去时

Ar veni la cursuri, cu toate că *e* bolnav.

S-ar fi dus şi el la serbare, deşi *era* extrem de ocupat.

连　词	直陈式	祈愿式
deşi,	现在时	现在时
cu toate că	未完成过去时	复合过去时

Cu toate că *n-am* timp, *aş merge* şi eu în excursie.

Deşi *era* târziu, *ar* mai *fi dansat.*

2. **条件式** (Condiţional)

祈愿式	连　词	条件式
现在时	dacă,	现在时
复合过去时	chiar dacă	复合过去时

Ar mai *sta* aici, dacă i-*aţi permite.*

M-aş duce la Sinaia, chiar dacă *ar ploua.*

S-ar fi întors mai devreme, dacă *ar fi venit* maşina.

连　词	条件式	祈愿式
dacă,	现在时	现在时
chiar dacă	复合过去时	复合过去时

Dacă v-*ar vedea* aici, *s-ar bucura* mult.

Dacă *am fi terminat* practica, *am fi mers* şi noi în excursie.

Chiar dacă *ar fi venit,* (tot) *nu* m-*ar fi găsit* acasă.

注意：在表示一种过去可能的行动时，未完成过去时和条件—祈愿式过去时具有同样的功能。

Dacă *ar fi vrut,* l-*ar fi ajutat.* = Dacă *voia,* îl *ajuta.*

3. **可能式** (Potenţial)

具有与条件—祈愿式相同的形式，但不表示条件或愿望，而只表示一种动作或行为的可能，其实现与否并不明确。

直陈式	连　词	可能式
现在时	că	现在时
未完成过去时		复合过去时
复合过去时		

Se zice că *s-ar întoarce* peste două săptămâni din România.

Mi s-a spus că *s-ar schimba* orarul.

Ziceau că *ar fi surori.*

Se spunea că *ar fi avut* un accident.

二、直接宾语和直接宾语从句 (Complementul direct şi propoziţia completivă directă)

（一）直接宾语 (Complementul direct)

是常见的句子成分，对谓语性动词（词组）或谓语性感叹词起限定作用，表明动词的行动直接涉及的对象或结果。一般来说，及物动词都要求直接宾语。

Noi învăţăm *limba* română.

L-am întâlnit *pe Virgil.*

Eugenia cântă un *cântec.*

Iat-*o*!

1. 直接宾语的表达 (Exprimarea complementului direct)

(1) 通过不带介词的宾格普通名词，或带介词 pe 的宾格人名。

Am scris *articolul.*

L-ai întrebat *pe Alexandru*?

(2) 除加强代词以外的其他代词。

Pe el (pe acesta, pe fiecare ...) l-a felicitat.

Pe cine căutaţi?

N-a văzut *pe nimeni* acolo.

(3) 基数词、集合数词、分数词和序数词。

Pe cei doi (pe amândoi / pe al doilea) i / l -am văzut în oraş.

Luăm *o pătrime* din întreg.

(4) 动词的不定式、名动式等。

Nu ştie *a dansa.*

Am terminat *de pregătit* pentru mâine.

(5) 感叹词。

Am auzit *cucu* în apropiere.

2. **直接宾语要求介词 pe 的情况** (Situaţiile în care complementul direct se construieşte cu prepoziţia "pe")

(1) 直接宾语是人名（包括动物名）或者讲话者认定的、表示人的普通名词。

Priveşte-l *pe Ionel.*

Alungă-l *pe Grivei.*

Cheamă-l *pe prieten.*

I-am văzut *pe colegii* tăi.

(2) 直接宾语是人称代词或反身代词的强调式，指示代词、否定代词、不定代词等代替人名的词以及除 ce 以外的疑问—关系代词。

Pe el (pe al tău, pe acesta, pe fiecare) l-a felicitat directorul.

Se laudă *pe sine.*

Să nu crezi *pe nici unul.*

Pe cine aştepţi?

Nu ştiu *pe care* l-a chemat.

(3) 直接宾语是（带指示冠词的）基数词、集合数词或序数词。

I-am văzut *pe cei trei.*

Profesorul l-a întrebat *pe (cel de-)al doilea.*

Le-a lăudat *pe amândouă.*

(4) 直接宾语是一个来自形容词的名词，前面有指示冠词。

L-a chemat *pe* cel mare.

3. **用人称代词宾格非强调式对直接宾语的重复** (Reluarea complementului direct printr-un pronume neaccentuat)

(1) 如果直接宾语位于谓语之前，一般需要用人称代词的非强调式加以重复，特别是当直接宾语是一个定冠名词、带介词 pe 的人名或代词的时候。

Bicicleta i-am împrumutat-*o* lui Petre.

Pe domnul profesor *l*-aţi întrebat?

Pe Mihai l-a felicitat directorul.

Pe dumnevoastră vă invităm la balul bobocilor.

Pe unii i-am anunţat, *pe alţii* însă nu *i*-am găsit nicăieri.

(2) 如果谓语前面的直接宾语是一个带不定冠词的物名，或者是指示代词 asta、疑问代词 care、关系代词 ce、疑问关系代词 cine，或者是某些不定代词，此时是否需要用人称代词非强调式加以重复，可灵活掌握。

(Pe) *asta (o)* ştii?

(Pe) *care (îl)* vrei?

Ce-i pierdut nu(-l) mai găseşti.

Pe cine a întâlnit, *(l-)*a şi invitat.

4. **用人称代词宾格非强调式对直接宾语的预先提及** (Anticiparea complementului direct printr-un pronume neaccentuat)

(1) 如果直接宾语位于谓语之后，一般需要用人称代词非强调式预先提及，特别是当直接宾语是一个人称代词（强调式）、物主代词或反身代词的时候。

L-ai văzut *pe el* la facultate?

De ce nu *ne*-aţi întrebat *pe noi?*

Ascultă-*mă pe mine!*

Ea *s*-a supărat *pe sine.*

(2) 如果直接宾语在谓语之后，并且是一个带介词 pe 的普通名词、专有名词、指示代词或不定代词，此时是否预先提及则可灵活掌握。

(O) aşteptăm *pe Mihaela.*

*(L-)*am întrebat *pe un coleg.*

Dă-mi *(-o)* pe aceea!

（二）直接宾语从句 (Propoziţia completivă directă)

指复合句中起直接宾语作用的从句，一般伴随及物动词（词组）或起动词作用的感叹词。

1. 直接宾语和直接宾语从句的比较

含直接宾语的简单句	含直接宾语从句的复合句
Medicii fac *totul* pentru salvarea lui.	Medicii fac *ce le stă în putinţă* pentru salvarea lui.
Am auzit *vestea* premierii tale la concursul de karaoke.	Am auzit *că te-au premiat la concursul de karaoke.*
Enescu a cerut *a fi înmormântat* în ţară.	Enescu a cerut *să fie înmormântat în ţară.*

2. 直接宾语从句的引导方式

(1) 通过连词 că, să, ca ... să, dacă 等引出。

Cred *că el nu mai vine pe ploaia asta.*

Unii colegi au propus *să facem o excursie la Cele Opt Temple.*

Vreau *ca el să ştie totul despre întâmplarea aceea.*

Întrebăm *dacă mâine va ploua.*

(2) 通过疑问一关系代词和形容词、不定代词和形容词等引出。

Mi-a spus *cine a venit în lipsa mea.*

Povesteşte-mi *ce ţi s-a întâmplat!*

Ştii precis *câte persoane vor fi la masă?*

Nu ştiu *care (student) a câştigat locul întâi.*

Vreau să ştiu *pe care (coleg) îl invită.*

Vă întreb *despre care (film) vorbiţi.*

N-a spus *cu care (profesor) a stat de vorbă.*

(3) 通过疑问—关系副词引出。

Ştiţi *unde vom merge astăzi?*

N-a spus nimănui *când se întoarce.*

M-a întrebat *cât este ceasul.*

DATE DESPRE ROMÂNIA

◆ "自由新闻"大厦 (Casa "Presei Libere")， 原称"火花"大厦，位于布加勒斯特城北，是一组高大的苏式建筑。它建于 1956 年，由四部分组成，设计者是建筑师 **Horia Maicu**。目前这里是罗马尼亚文化部、"罗新社" (**Agenţia Rompres**)和许多重要的出版社、报社所在地。

◆ 罗马尼亚全国性的主要报刊有：《真理报》(**Adevărul**)、《自由罗马尼亚》(**România liberă**)、《国家信使报》(**Curierul naţional**)、《每日事件》(**Evenimentul zilei**)、《世界》(**Lumea**)、《经济论坛》(**Tribuna economică**)、《罗马尼亚文学》(**România literară**) 等。

◆ 大型图书馆有国家图书馆(**Biblioteca de Stat**)、罗马尼亚科学院图书馆(**Biblioteca Academiei Române**)和大学中心图书馆(**Biblioteca Centrală Universitară**)。

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) *a inventa*

Inginerul Rădulescu __________ un nou tip de bicicletă.

Ni s-a spus că aceşti elevi __________ multe obiecte ingenioase.

(2) *a (se) schimba*

Noi trebuie să __________ autobuzul cu tramvaiul ca să ajungem la gară.

Mă duc să __________ nişte bani.

Mâine vremea __________.

Ioana s-a dus în cameră să __________.

(3) *a atrage*

Delta Dunării __________ anual mulţi turişti din ţară şi din străinătate.

Cursurile de economie __________ mulţi studenţi.

E bine să-i __________ (dv.) atenţia să nu mai facă aşa ceva.

(4) *a (se) plânge*

De ce __________ (tu)?

Îmi vine să __________.

Unii __________ mereu că n-au timp să înveţe.

N-avem nici un motiv să __________.

(5) *a (se) produce*

Fabrica aceasta __________ hârtie.

Noi __________ anual o mare cantitate de vinuri.

Cum __________ accidentul?

Criza energetică __________ în toată lumea?

(6) *a (se) reduce*

(Noi) trebuie să __________ consumul de apă.

Profesorul Georgescu a hotărât să le __________ elevilor temele.

Producţia din anul acesta __________ cu 15% faţă de anul trecut.

Iarna durata zilei __________ mult.

(7) *a furniza*

Biblioteca __________ citirorilor cărţi de tot felul.

Sunt mai multe firme care __________ piese de schimb.

Noi nu putem să vă __________ chiar orice informaţie despre această problemă.

(8) *a crea*

Doi studenţi __________ această operă.

I. L. Caragiale __________ multe piese de teatru.

Voi __________ o situaţie bună pentru ei.

2. Conjugaţi verbele dintre paranteze la modul condiţional-optativ.

(1) Model: (A sta) câteva zile la mare. ⇨ *Aş / ai / ar / am / aţi / ar sta* câteva zile la mare.

(A vizita) Muzeul Satului. (A pleca) cu cursa de deseară. (A cumpăra) nişte flori pentru Silvia. (A face) în fiecare zi o plimbare pe jos. La întoarcere (a nu lua) trenul. (A nu putea) merge cu ei la Timişoara. (A pune) tablourile în altă cameră. (A dori) câteva informaţii despre bursele de studii în România. (A mânca) două frigărui de oaie. (A bea) un vin alb. (A citi) puţin pe Internet.

(2) Model: (A sta) câteva zile la mare. ⇨ *Aş / ai / ar / am / aţi / ar fi stat* câteva zile la mare.

3. Conjugaţi verbele reflexive dintre paranteze la modul condiţional-optativ.

(1) Model: (A se scula) mai devreme. ⇨ *M-aş / te-ai / s-ar / ne-am / v-aţi / s-ar scula* mai devreme.

(A se întoarece) cu avionul. (A se duce) la Ceainăria "Lao She". (A se plimba) zilnic prin parcul "Bambusul Violet". (A se stabili) într-un oraş de pe

litoral. (A-şi aminti) mereu de casa părintească. (A-şi închipui) cum s-a petrecut întâmplarea. (A se ocupa) şi de colecţionarea timbrelor. (A se distra) o seară cu toată grupa. (A se uita) la meciul între China şi Coreea de Sud.

(2) **Model:** (A se scula) mai devreme. ⇨ *M-aş / te-ai / s-ar / ne-am / v-aţi / s-ar fi sculat* mai devreme.

4. Înlocuiţi prin formele pronominale neaccentuate cuvintele scrise cu litere italice.

(1) **Model:** Mi-ai arăta *colecţia?* ⇨

— Mi-ai arăta-*o?* / — Da, ţi-aş arăta-*o.*

I-ai împrumuta *maşina?* Ne-aţi da *revistele?* Şi-ar construi aici *garajul?* Ţi-ar trimite *banii* la timp? V-ar spune *părerea lor?* Şi-ar ajuta *colegii?* Mi-ai cumpăra *cartea?* Ne-aţi rezerva *locurile?* I-ar aduce *caseta?* Le-ar trimite *fotografiile?* Mi-ar repara *bicicleta?*

(2) **Model:** Mi-ai arătat-o? ⇨

— Mi-ai fi arătat-o? / — Da, ţi-aş fi arătat-o.

5. Treceţi verbele dintre paranteze la modul condiţional-optativ.

(1) **Model:** Dacă ______ (a avea) timp, ______ (a învăţa) şi limba franceză. ⇨ Dacă *aş avea* timp, *aş învăţa* şi limba franceză.

Dacă i-__________ (a plăcea) fotbalul, __________ (a se duce) mai des la meci.

Ne-__________ (a ajuta), dacă l-__________ (a ruga).

__________ (A nu se duce) la doctor, dacă __________ (a nu fi bolnav).

__________ (A petrece) câteva zile la munte, dacă __________ (a avea) vacanţă.

Dacă __________ (a vrea), __________ (a putea) să câştige concursul.

Dacă v-__________ (a întâlni), __________ (a se bucura) mult.

Şi-__________ (a cumpăra) maşină, dacă i-__________ (a trebui).

(2) Model: Dacă *aş avea* timp, *aş învăţa* şi limba franceză. ⇨

Dacă *aş fi avut* timp, *aş fi învăţat* şi limba franceză.

6. Alcătuiţi propoziţii şi fraze după model:

Model: Eu | (a face) tema acum | dar ... / deşi ... ⇨

Eu *aş face* tema acum, dar mă cheamă colegii la baschet.

El | (a veni) cu noi | dar ... / cu toate că ... ⇨

El *ar fi venit* cu noi, cu toate că era bolnav.

Ion	(a se muta) în alt apartament	dar ...
Studenţii	(a organiza) un concurs oratoric	deşi ...
Ea	(a pleca) la studii în Japonia	însă ...
Voi	(a se duce) în vizită la un prieten	cu toate că ...
Băieţii	(a juca) un meci de fotbal	
Eu	(a răspunde) la scrisoare	
Noi	(a-şi ajuta) colegul	
El	(a lua) examenul	

7. Completaţi spaţiile libere cu verbele dintre paranteze la modul condiţional-optativ.

Model: Se credea că a doua zi ______ (a nu se mai face) cursuri. ⇨

Se credea că a doua zi *nu s-ar mai face* (*nu s-ar mai fi făcut*) cursuri.

Se zicea că la examen __________ (a se cere) o compoziţie liberă.

Se vorbea că __________ (a se muta) într-un oraş din nord-estul Chinei.

Se presupunea că arheologii __________ (a descoperi) acolo urme ale civilizaţiei geto-dacilor.

Se credea că l-__________ (a putea) salva pe fratele lui.

Se bănuia că acolo __________ (a se găsi) multe manuscrise vechi.

8. Completaţi spaţiile libere cu verbele dintre paranteze, la moduri şi timpuri potrivite.

Model: Te-_____ (a vizita), însă _____ (a nu şti) unde stai. ⇨

Te-*aş vizita*, însă *nu ştiu* unde stai. /

Te-*aş fi vizitat*, dar *nu ştiam* unde stai.

_________ (A vizita) şi Suceava, dar _________ (a trebui) să ne întoarcem în aceeaşi zi la Bucureşti.

Le-_________ (a oferi) lalele, însă _________ (a nu se găsi) la florărie.

_________ (A merge) la spectacol, dar _________ (a nu avea) bilete.

_________ (A se face bine) foarte repede, dar _________ (a nu urma) sfaturile medicului.

_________ (a termina) lucrarea, dar _________ (a nu avea) bibliografia completă.

Ionel _________ (a nu se îmbolnăvi), dar _________ (a se îmbrăca) cu haine prea subţiri.

9. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

— *Aş cumpăra un calculator*, dar *n-am bani*. Tu *n-ai cumpăra?*

— Ba da, şi eu *aş cumpăra*, dar nici eu *n-am bani*.

— Dar Radu?

— El *are bani*, dar *n-ar cumpăra un calculator*.

a juca o partidă de tenis / *a (nu) avea rachetă şi mingi* /

a ieşi la plimbare prin campus *a (nu) avea timp*

(2)

— *Aş vedea mai bine*, dacă *aş purta ochelari*. Şi tu *ai vedea mai bine*, dacă *ai purta ochelari*.

— El *n-ar vedea mai bine* chiar dacă *ar purta ochelari*.

a dormi mai mult / *a sta mai mult timp acolo* — *a nu avea ore a doua zi dimineață* / *a putea găsi lucru*

(3)

M-aș fi plimbat mai mult, dacă *aș fi știut că ei nu mai vin la noi.*

a se simți mai bine / *a se consulta cu domnul profesor* / *a se grăbi puțin* — *a ieși puțin la aer* / *a fi cu noi* / *a ne anunța că vin mai devreme*

10. Construiți 5 fraze în care să existe propoziții subordonate completive directe.

11. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

在很多方面	生活方式	时间与空间
在世界的任何角落	动画片	重大政治事件
改变命运	思考人生的意义	培养审美情趣

12. Răspundeți la următoarele întrebări legate de text.

Cine și când a inventat primul televizor din lume? De ce este important televizorul pentru viața noastră de fiecare zi? Care sunt principalii specialiști care lucrează la un post de televiziune? Ce emisiuni transmite de obicei un post de televiziune? Ce filme se transmit la televizor? Vă place să urmăriți seriale la televizor? Dar meciurile de fotbal sau de baschet? Ce credeți despre dezavantajele televizorului? Ce post de televiziune din România știți? Care este numele complet pentru CCTV? Ce program de CCTV vă place mai mult? Ce spuneți despre posturile de televiziune din alte provincii și orașe?

13. Construiți propoziții sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a schimba esențial ...;

(2) cu ajutorul cuiva;

(3) la faţa locului;

(4) a fi lipsit de ...

14. Explicaţi în limba română:

(1) La ce oră se transmite telejurnalul la CCTV?

(2) Când şi pe ce program se transmit filmele artistice?

(3) Când şi pe ce program putem privi un meci de fotbal sau de baschet?

(4) Ce emisiune interesantă ne recomandaţi?

(5) Cum vi se par programele de televiziune din China?

15. Vorbiţi despre emisiunea dv. preferată de televiziune.

16. Traduceţi în limba română:

(1) 我如果有时间，也会和你们一起去紫竹院公园玩的。

(2) 如果他好好学习的话，就能通过考试。

(3) 他想打篮球，但是医生不允许。

(4) 如果你愿意，我们可以帮助你。

(5) 假如当时我知道的话，一定会阻拦他。

(6) 据说我们可能提前考试。

(7) 你知道昨天的足球赛哪个队赢了？

(8) 他告诉我下星期将去上海。

(9) 近年来计算机在各个方面得到越来越广泛的应用。

(10) 电视每天向观众提供大量的信息。

(11) 这项竞赛吸引了许多年轻人。

(12) 我们学校也建立了自己的闭路电视台。

17. Lectură suplimentară:

ÎN FAŢA TELEVIZORULUI

— Îţi place să priveşti la televizor?

— Da, mai ales emisiunile culturale. Dezbaterile pe teme literare, reportajele din sălile de expoziţii, vizitele "ghidate" la muzee mă atrag foarte mult. Fiind student la filologie, nu pot să nu apreciez emisiunile în limbi străine: sunt antrenante, vivace şi, probabil, mulţi elevi şi chiar adulţi, învaţă, astfel, engleza, franceza, germana, rusa.

— Despre filme ce spui?

— Sincer vorbind, filmele româneşti nu sunt prea grozave. În schimb, spectacolele de teatru sunt foarte bune.

— Emisiunile informative de la televiziune ar merge mai bine ... la radio!

— Cum la radio?

— Nu sunt centrate pe imagine, ci pe cuvânt. Altfel spus, se vorbeşte mult, iar imaginile sunt prea puţine. Vorbeşte mult— prea mult— prezentatorul jurnalului. Şi nu el ar trebui să vorbească, ci imaginea.

— Totuşi, mai e o problemă.

— Care?

— Problema e, mai ales, că prezentatorul nici măcar nu vorbeşte, ci citeşte!

— Trebuie să admitem că nu-i uşor. Una e să fii în faţa micului ecran şi alta e să fii ... pe micul ecran!

PROVERBE

Vorbă multă în zadar când lucrul e de faţă.

Minciuna are picioare scurte.

Nu poţi face pe gustul tuturora.

LECŢIA 5

TEXT

ROMÂNIA

România se află în sud-estul Europei, învecinându-se cu Republica Moldova, Ucraina, Ungaria, Iugoslavia şi Bulgaria. Spre sud-est, apele Mării Negre scaldă teritoriul României, punând-o în legătură cu toate ţările lumii.

România are o suprafaţă de 237 500 km^2, iar populaţia sa se ridică la aproape 23 de milioane de locuitori dintre care 89,4% sunt români, 7,1% unguri, restul de alte naţionalităţi.

Fiind situată la jumătatea distanţei dintre Polul Nord şi Ecuator, România beneficiază de o climă temperat-continentală, cu variaţii de temperatură destul de însemnate de la vară la iarnă.

Relieful României este variat. Munţii Carpaţi, aşezaţi în centrul ţării ca un arc, nu sunt prea înalţi. Înălţimea celui mai însemnat vârf, Moldoveanu, este de 2 543 de metri.

În centrul lor, aceşti munţi închid Podişul Transilvaniei, bogat în gaze naturale şi sare. În exterior, se află dealurile subcarpatice, care se continuă cu Podişul Moldovei şi Podişul Getic. Pe dealuri se află întinse livezi şi vii.

Cele două mari câmpii ale ţării, Câmpia Dunării şi Câmpia Tisei, sunt adevărate "grânare" ale ţării, recoltele de cereale obţinute aici fiind foarte bogate.

Pe pământul României curg numeroase râuri, mai importante fiind Mureşul, Oltul, Someşul, Siretul ... Dunărea, important fluviu

european, trece prin sudul României şi se varsă în Marea Neagră.

Din punct de vedere administrativ, România este împărţită în 41 de judeţe conduse de prefecţi, iar municipiul Bucureşti este asimilat unei prefecturi distincte[1]. În afară de Bucureşti, capitala ţării, cele mai mari oraşe sunt: Iaşi, Timişoara, Cluj-Napoca, Galaţi, Constanţa, Braşov, Craiova, Ploieşti.

În România religia dominantă este religia română ortodoxă, împărtăşită de 87% din populaţie.

Drapelul României este tricolor, culorile sunt aşezate vertical în ordinea următoare: albastru, galben, roşu. Ziua naţională a României este 1 Decembrie. Imnul de stat este "Deşteaptă-te, române!".

Forma de guvernământ a statului român este republica. Parlamentul, alcătuit din Camera Deputaţilor şi Senat, este organul reprezentativ suprem al poporului român şi unica autoritate legiuitoare a ţării.

Astăzi România este angajată pe un drum către democraţie şi economia de piaţă.

VOCABULAR

sud, *s.n.* 南，南部，南方

Europa, *s.f.* 欧洲

a învecina, -ez, *v.r.* 与…相邻

republică, -i, *s.f.* 共和国

Moldova, *s.f.* 摩尔多瓦

Ucraina, *s.f.* 乌克兰

Ungaria, *s.f.* 匈牙利

Iugoslavia, *s.f.* 南斯拉夫

Bulgaria, *s.f.* 保加利亚

a scălda, scald, *v.t.* 沾湿；（河流）浇灌；*v.t., v.r.*（给）洗澡

teritoriu, -ii, *s.n.* 领土，国土

suprafaţă, -eţe, *s.f.* 面积；表面

kilometru, -i, *s.m.* 公里

populaţie, -ii, *s.f.* 人口；人民

locuitor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.*

居民
ungur, -i, *s.m.* 匈牙利人
naţionalitate, -ăţi, *s.f.* 民族
a situa, -ez, *v.r.* 位于; *v.t.* 使…位居于
nord, *s.n.* 北，北部，北方
pol, -i, *s.m.* 极; Polul Nord 北极 / Polul Sud 南极
ecuator, *s.n.* 赤道
climă, -e, *s.f.* 气候
temperat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 气候温和的
continental, -ă, -i, -e, *adj.* 大陆的; 大陆性的
variaţie, -ii, *s.f.* 变化; 差异
destul, -ă, destui, -le, *adj.* 足够的; 充足的
însemnat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 重要的; 有记号的
relief, -uri, *s.n.* 地形
Carpaţi, *s.m.* 喀尔巴阡山
arc, -uri, *s.n.* 弓; 弓状物
înălţime, -i, *s.f.* 高，高度
vârf, -uri, *s.n.* 顶; 山顶; 顶尖
podiş, -uri, *s.n.* 台地; 高原
gaz, -e, *s.n.* 气，气体
natural, -ă, -i, -e, *adj.* 自然的，天然的
sare, *s.f.* 盐
deal, -uri, *s.n.* 丘陵，山岗
subcarpatic, -ă, -i, -e, *adj.* 喀尔巴阡山下的
a continua, continuu, *v.i., v.t.* 继续; 延续
livadă, livezi, *s.f.* 果园; 草地; 牧场
vie, -ii, *s.f.* 葡萄园; 葡萄藤
câmpie, -ii, *s.f.* 平原
grânar, -e, *s.n.* 粮仓; （主要）产粮区
recoltă, -e, *s.f.* 收成; 收获
cereală, -e, *s.f.* [尤用复数] 谷物，粮食
pământ, -uri, *s.n.* 土，土地; 陆地; 领土
a curge, (pers. 3, sg.) curge, *v.i.* 流淌
râu, -uri, *s.n.* 河流
a vărsa, vărs, *v.t.* 使流出，倒，泼，洒; *v.r.* （河流）注人
punct, -e, *s.n.* 点; 句点; ~ de vedere 观点; din ~ de vedere 从~观点来看
administrativ, -ă, -i, -e, *adj.* 行政的
judeţ, -e, *s.n.* 县
prefect, -ţi, *s.m.* 县长
prefectură, -i, *s.f.* 县政府
municipiu, -ii, *s.n.* 大城市

a asimila, -ez, *v.t.* 吸收；掌握；同于

distinct, -ă, -ţi, -e, *adj.* 独特的；突出的

afară, *adv.* （在）外面；în ~ de 除…之外

religie, -ii, *s.f.* 宗教

dominant, -ă, -ţi, -e, *adj.* 统治的；占优势的

ortodox, -ă, -cşi, -e, *adj.* 东正教（会）的

a împărtăşi, -esc, *v.t.* 赞同；分享

drapel, -e, *s.n.* 旗，旗帜

tricolor, -ă, -i, -e, *adj.* 三色的；*s.n.* 三色旗（特指罗马尼亚国旗）

vertical, -ă, -i, -e, *adj.* 垂直的

următor, -oare, -ori, -oare, *adj.* 接着的，下一个的

roşu, roşie, roşii, *adj.* 红色的

imn, -uri, *s.n.* 赞歌；国歌

a deştepta, deştept, *v.r., v.t.* （使）醒来；（使）觉醒

formă de guvernământ 政体

parlament, -e, *s.n.* 议会，国会

a alcătui, -esc, *v.t., v.r.* 组成，构成

cameră, -e, *s.f.* 议院；局

deputat, -ă, -ţi, -e, *s.m.,s.f.* 众议员

senat, -e, *s.n.* 参议院；（大学的）校务委员会

organ, -e, *s.n.* 机构；器官

reprezentativ, -ă, -i, -e, *adj.* 代表的；有代表性的

suprem, -ă, -i, -e, *adj.* 最高的，至高无上的

unic, -ă, -i, -e, *adj.* 惟一的

autoritate, -ăţi, *s.f.* 当局，官方；权威

legiuitor, -oare, -ori, -oare, *adj.* 立法的

a angaja, -ez, *v.t.* 聘用；承担；*v.t., v.r.* （使）走上…之路

drum, -uri, *s.n.* 路，道路

democraţie, -ii, *s.f.* 民主；民主主义；民主政治

NOTE

1. ... iar municipiul Bucureşti este asimilat unei prefecturi distincte 布加勒斯特市相当于一个单独的县。这里的分词 asimilat 意思是“同于，类似于”，后面一般接予格的名词。

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A ÎNVECINA, *v.r.*

   ~ *cu ceva / cineva* 与…相邻

   România se învecinează cu cinci ţări.

   Universitatea de Limbi Străine se învecinează cu cea politehnică.

2. A SITUA, *v.t., v.r.*

   a) ~ *ceva / cineva pe … (printre …)* 使…位居于

   Rezultatele obţinute situează echipa noastră pe locul I / printre echipele fruntaşe.

   Lucrările sale îl situează pe profesorul Matei pe locul I / printre savanţii renumiţi.

   b) *a se situa* 位于；位居

   Oraşul Wuhan se situează pe malul fluviului Changjiang.

   La producţia de cereale, judeţul acesta s-a situat pe locul I în provincie.

3. A CONTINUA, *v.i., v.t.*

   a) ~ *ceva* 继续…

   Am continuat lecţia după o scurtă pauză.

   Şi-a continuat lucrarea în timpul vacanţei.

   b) ~ *să …* 继续做…

   Sportivii au continuat să facă antrenamentele.

   Am continuat să mă pregătesc pentru examen.

   c) ~ *până în / la …* 持续到…

   Lucrările agricole vor continua până în / la iarnă.

   Târgul internaţional de toamnă va continua până la sfârşitul acestei luni.

4. A ASIMILA, *v.t., v.r.*

   a) ~ *ceva* 吸收；掌握

   În timpul facultăţii am asimilat multe cunoştinţe de specialitate.

b) *a fi asimilat (+ dativ / cu ...)* 被视为同于…，相当于…

Secretarul de stat este asimilat unui ministru adjunct.

Acest batalion mobil este asimilat cu un regiment.

c) *a se asimila* （被）吸收；掌握

Limba franceză se asimilează repede de către români.

5. A ALCĂTUI, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva* 组成

Aceşti studenţi alcătuiesc grupa a II-a.

b) *a-şi alcătui ceva cu ...* 用…组成…

Şi-a alcătuit dosarul cu lucrările publicate.

c) *a fi alcătuit din ...* 由…组成

Apartamentul lor este alcătuit din trei camere, un hol, o bucătărie şi o toaletă.

d) *a se alcătui (din ...)* （由…）组成；构成

O universitate se alcătuieşte din mai multe facultăţi şi institute.

Un dicţionar nu se alcătuieşte uşor.

6. A ANGAJA, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva* 承担

Această unitate a angajat o nouă lucrare de arhitectură.

b) ~ *pe cineva* 聘用，聘任

Ministerul de Externe a angajat anul acesta doi absolvenţi ai secţiei de limba română.

Firma aceasta angajează şoferi.

c) *a se angaja (ca)* 聘用

S-a angajat ca traducător de limba engleză la o fabrică.

Se angajează două bibliotecare.

d) *a se angaja să ...* 保证，有决心

Ne-am angajat să terminăm lucrarea în două săptămâni.

e) *a se angaja (în / pe)* 投入；进行；走上…之路

Când vrei să te angajezi în depăşirea maşinii din faţă, trebuie să priveşti întâi cu multă atenţie!

Poporul chinez s-a angajat pe o cale de dezvoltare economică rapidă.

GRAMATICĂ

一、副动式 (Modul gerunziu)

副动式表示一个与其他行动同时发生的动作，兼有动词和副词的特征。它没有人称、数和时态，其时态意义与句子中人称式动词的时态意义相同。例如：

Lucrând de mult împreună, se cunosc bine.

Mergând spre facultate, m-am oprit puţin la o librărie.

Ştiindu-l bolnav, ne-am dus să-l vizităm.

Aflând vestea, o să se bucure.

Se vedea luna *strălucind* pe cerul fără nori.

（一）副动式的构成 (Forme)

1. 由动词词根加后缀构成

(1) 不定式以 -a, -ea, -e, -î 结尾的动词，加后缀 -ând： a lucra → lucrând, a avea → având, a cere → cerând, a coborî → coborând 。

(2) 以 -i 结尾的动词，加后缀 -ind： a citi → citind 。

(3) 以 -ia, -ie 结尾的动词，加后缀 -ind： a studia → studiind, a copia → copiind, a tăia → tăind, a încuia → încuind, a scrie → scriind 。

(4) 如果动词词干以 -d 结尾，应将 -d 变成 -z: a vedea → văzând, a cădea → căzând, a deschide → deschizând, a râde → râzând, a crede → crezând, a cuprinde → cuprinzând 。

(5) 动词 a fi 的副动式是 fiind 。

2. 音变（Alternanţe）

（1）元音音变（Alternanţe vocalice）

a / ă	*oa / o*
Verbe în *-e*	Verbe în *-e*
bate → *bătând*	coase → *cosând*

（2）辅音音变（Alternanţe consonantice）

d / z	*ğ / g*	*č / c*
Verbe în *-ea, -e*	Verbe în *-e*	Verbe în *-ea, -e*
cădea → că*zând*	curge → *curgând*	plăcea → *plăcând*
crede → *crezând*	merge → *mergând*	tăcea → *tăcând*
deschide → *deschizând*		duce → *ducând*
închide → *închizând*		trece → *trecând*

t / ţ	*şt / sc*
Verbe în *-e*	Verbe în *-e*
admite → *admiţând*	creşte → *crescând*
permite → *permiţând*	
trimite → *trimiţând*	

（3）元音加辅音音变（Alternanţe vocalice şi consonantice）

Verbe în *-e*

a̲ / ă — č / c	*a̲ / ă — ğ / g*	*a̲ / ă — d / z*
face → *făcând*	sparge → *spărgând*	rade → *răzând*
	trage → *trăgând*	

a̲ / ă — şt / sc	*oa / o — č / c*	*oa / o — t / ţ*
naşte → *născând*	coace → *cocând*	scoate → *scoţând*
	întoarce → întorcând	

oa / o — şt / sc

cunoaşte → *cunoscând*

i / â — d / z

vinde → *vânzând*

Verbe în *-ea*

e / ă — d / z

vedea → *văzând*

3. 否定式

副动式的否定式是在肯定式前面加前缀 ne-:

Neavând timp liber, am amânat excursia.

副词 mai 的位置在前缀 ne- 和肯定式之间:

Nemaiştiind nimic de el, am telefonat la părinţii lui.

(二) 代词非强调式的位置 (Poziţia formelor pronominale neaccentuate)

1. 副动式像动词一样，可以有通过人称代词（或反身代词）非强调式表示的直接宾语或间接宾语。

Văzându-l supărat, l-au invitat la ei.

Ştiind-o plecată, nu i-am mai trimis felicitarea de Anul Nou.

Întorcându-se obosiţi, s-au culcat devreme.

Nemaiamintindu-şi că programul s-a schimbat, a întârziat o oră.

Aducându-mi-le la timp, le-am putut folosi.

2. 形式和拼写

(1) 宾格人称代词和反身代词:

întâlnindu-mă (-te / -l / -ne / -vă / -i / -le; -se)

注意: 为便于发音，在副动式和代词之间要加 u- ，但代词第三人称阴性形式除外: întâlnind-o

(2) 予格的人称代词和反身代词:

aducându-mi (-ţi / -i / -ne / -vă / -le; -şi)

(3) 当予格和宾格代词同时出现时，予格在前，宾格在后：

aducându	-mi-l	-mi-o	-mi-i	-mi-le
	-ţi-l	-ţi-o	-ţi-i	-ţi-le
	-i-l	-i-o	-i-i	-i-le
	-şi-l	-şi-o	-şi-i	-şi-le
	-ni-l	-ne-o	-ni-i	-ni-le
	-vi-l	-v-o	-vi-i	-vi-le
	-li-l	-le-o	-li-i	-li-le

（三）副动式的作用 (Valorile gerunziului)

副动式可以在句子中作各种成分：

1. 谓语补足语

Se spală *cântând.* (= Se spală şi *cântă*).

2. 状语

Profesorul a explicat fraza *făcând* un desen pe tablă. (= Profesorul a explicat fraza *cu ajutorul unui desen / printr-un desen* ...)

3. 原因状语

Întârziind, a pierdut trenul. (= *Pentru că* a întârziat, a pierdut trenul).

4. 条件状语

Învăţând zi de zi, o să ai rezultate mai bune. (= *Dacă o să înveţi* zi de zi, o să ai rezultate mai bune).

5. 时间状语

Plecând, şi-au luat cu ei toate lucrurile. (= *Când au plecat,* şi-au luat cu ei toate lucrurile).

Citind scrisoarea, mama zâmbea. (= *În timp ce citea* scrisoarea, mama zâmbea).

注意：当副动式出现在谓语动词之前时，一般用逗号将其与句子其他部分分断，反之则相反。

Citind scrisoarea, mama zâmbea.　　　Mama zâmbea *citind* scrisoarea.

（四）副动式的主语 (Subiectul gerunziului)

副动式的主语既可与句子的主语相同，也可有另外的主语。

Ştiind lecţia, Radu a răspuns foarte bine. = Pentru că [Radu] a ştiut lecţia, Radu a răspuns foarte bine.

Eu l-am auzit *cântând.* = Eu l-am auzit în timp ce [el] cânta.

Te-am văzut *ieşind* de la cinema. = [Eu] te-am văzut când [tu] ai ieşit de la cinema.

二、分数词 (Numeralul fracţionar)

用来表示分数，如: două treimi, trei sferturi 等。

分数词一般由基数词加后缀 -ime 构成，如: doime, treime, pătrime, cincime, şesime, şeptime, optime, noime, zecime, sutime, miime, milionime 等。

1. 分数词所限定的事物或范围一般通过介词 de, din 或 dintre 引出。

Au servit *o jumătate de* pepene.

O treime din veniturile realizate au fost reinvestite.

2. 分数词的词法变化和作用大致与名词相同。

Se ia *o treime* din întreg.

予格和属格形式多按数词变化，即予格用 la，属格用 a。

Au dat invitaţii *la o treime* dintre studenţi.

Am aşteptat sosirea *a o cincime* dintre ei.

少数情况也起副词作用。

Nu învaţă nici *pe treime,* cât înveţi tu.

3. 在数学中，通常使用分数词的另一种结构和读法: 2/3 doi pe trei, 3/5 trei pe cinci 。

4. 百（千）分数: 10%, 80% 分别读作 zece la sută, optzeci la sută; $8^0/_{00}$, $20^0/_{00}$ 分别读作 opt la mie, douăzeci la mie 。

三、间接宾语和间接宾语从句 (Complementul indirect şi propoziţia completivă indirectă)

（一）间接宾语 (Complementul indirect)

是常见的句子成分之一，对谓语性动词（词组）、谓语性感叹词、形容词（词组）或副词起限定作用，表明一个行动、一种属性或特征所赋予的对象。

Le-am dat *colegilor* nişte timbre noi.

S-a întâlnit *cu el.*

Şi-a dat seama *de greşeală.*

Bravo *ţie!* Vai *de ei!*

Pomii erau plini *de flori.*

Acesta e un obiect necesar *familiei.*

E în stare *de orice.*

间接宾语可以通过下列词类表达:

1. 予格普通名词或专有名词；带介词（词组）pentru, la, de, cu, în, spre, din, întru, dintre, pe, faţă de 等的宾格普通名词或专有名词；带介词 asupra, contra, împotriva 的属格普通名词或专有名词。

S-au adresat *colegilor.*

Se teme *de ploaie.*

Luptăm *împotriva nedreptăţilor.*

2. 带介词 de, din, în 等的宾格（名词化）形容词。

Din alb s-a făcut negru.

3. 带介词 asupra, contra, împotriva 的物主形容词。

Toţi s-au ridicat *împotriva voastră.*

4. 处于予格或带介词的宾格或属格的名词化数词。

Le-am dat *celor doi (amândurora, unei treimi din ei, celui de-al doilea)* premii.

Vorbeam *despre cei trei (despre amândoi, despre cea de-a doua).*

Au vorbit *împotriva celor doi (împotriva amândurora, împotriva unei*

treimi dintre ei, împotriva celui de-al doilea).

5. 处于予格或带介词的宾格或属格代词。

*Lui (acestuia, fiecăruia) i-*am dat o carte.

Îşi repetă mereu reproşurile făcute.

*Cui i-*ai dat programul seratei?

Nu ştiu *cui i* se cuvin laudele.

Mi-e dor *de ea (de aceia, de toţi).*

Cu cine ai vorbit?

Nu se teme *de nici unul* dintre ei.

Au luptat *împotriva lor (împotriva tuturor, împotriva celorlalţi).*

6. 带介词 a 的动词不定式、动词的副动式等。

Se gândeşte *a* te *căuta.*

S-a plictisit *învăţând.*

间接宾语可以通过人称代词予格的强调式加以重复或预先提及。

Mie mi se cuvine acest drept.

Ţi s-a dat şi *ţie* o parte din câştig.

（二）间接宾语从句 (Propoziţia completivă indirectă)

是在复合句中起间接宾语作用的从句，通常伴随一个动词、形容词、副词或相应的词组，也可伴随一个起动词作用的感叹词。

1. 间接宾语和间接宾语从句的比较

含间接宾语的简单句	含间接宾语从句的复合句
Povesteşte cu drag *ascultătorilor.*	Povesteşte cu drag *cui îl ascultă.*
Sunt mulţumit *de studenţii* mei.	Sunt mulţumit *de cei ce-mi sunt elevi.*
Ne uităm *la zborul* porumbeilor.	Ne uităm *cum zboară porumbeii.*
Imediat îşi aduce aminte *de venirea* prietenilor.	Imediat îşi aduce aminte *că deseară vin câţiva prieteni.*

2. **间接宾语从句的引导方式**

(1) 疑问—关系代词和形容词、不定代词和不定形容词等，一般用予格或带介词的宾格。

Dăm ajutor *oricui are nevoie.*

Mă mir *în ce hal a putut ajunge el!*

Se gândeşte *cât poate câştiga în afacerea asta.*

E vai *de cine îşi uită părinţii!*

(2) 连词或连词词组 că, cum că, să, ca ... să, dacă 等。

Sunt convins *că el se va descurca bine.*

Se gândeşte *să plece la mare.*

Mă tem *ca nu cumva să piardă avionul.*

(3) 疑问—关系副词。

Se uită *cum răsare soarele pe mare.*

Şi-a dat seama *unde a greşit.*

Profesorii se consultă *când şi unde să organizeze acest seminar.*

注意：如果间接宾语从句是通过关系代词或不定代词引出，并位于主句之前，应该用人称代词予格非强调式予以重复。

Cui are nevoie de această revistă îi dăm un exemplar.

DATE DESPRE ROMÂNIA

◆ 1989 年以后，罗马尼亚在国家政治生活中实行多党制。最初的《政党团体注册运作法》对注册党派最低成员人数的规定仅为 251 人，党派曾多达到数百，其中 75 个参加了 1990 年 5 月 20 日的大选。以后部分党派发生分化或联合，另一些政党则逐渐自动消亡。1996 年颁布的《政党法》将注册的最低成员人数改为至少 10000 人，并在地域分布上要求一定的广泛性

◆ 活跃在当今政坛的党派主要有社会民主党 (Partidul Social Democrat)、国家农民基督教民主党 (P.N.Ţ.C.D.— Partidul Naţional Ţărănesc Creştin Democrat)、国家自由党 (P.N.L.— Partidul Naţional Liberal)、罗马尼亚民族团结党 (P.U.N.R.— Partidul Unităţii Naţionale Române)、大罗马尼亚党 (P.R.M.— Partidul România Mare)、罗马尼亚匈牙利族民主联盟 (U.D.M.R.— Uniunea Democrată Maghiară din România) 和社会主义劳动党 (P.S.M.— Partidul Socialist al Muncii) 等。

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) *a curge*

Râul Dâmboviţa __________ liniştit prin Bucureşti.

De două zile sunt răcit şi îmi __________ nasul.

Îi __________ lacrimile.

(2) *a (se) scălda*

Apele Mării Bohai __________ oraşul Yantai.

Copiii __________ în lacul de lângă sat.

(3) *a beneficia*

Studenţii __________ de asistenţă medicală gratuită.

Fiind membri ai clubului, ei __________ de multe avantaje.

Când era la specializare în România __________ de îndrumarea mai multor profesori.

(4) *a (se) vărsa*

El __________ apa (din sticlă) în chiuvetă.

Îi __________ cafeaua.

Din neatenţie, Ionel __________ cerneala.

I _________ supa.

Dunărea _________ în Marea Neagră.

(5) *a (se) deştepta*

Mama îi _________ întotdeauna la şase.

Azi eu _________ devreme.

Cărţile acelea îi _________ pe mulţi tineri.

"_________, române!", imnul de stat al României, este pe versurile lui Andrei Mureşanu şi pe muzica lui Anton Pann.

(6) *a împărtăşi*

Mulţi colegi _________ părerile lui.

Noi _________ bucuria prietenilor.

2. Alcătuiţi propoziţii în care verbele din coloana a doua să fie puse la gerunziu.

Model: ______ de la teatru, ne-am oprit la cofetărie. | a veni

⇨ <u>Venind</u> de la tetru, ne-am oprit la o cofetărie.

______ cartea, a dus-o înapoi la bibliotecă.	a termina
______ de vorbă cu ea, am aflat că o să plece în România.	a sta
______ după autobuz, a căzut.	a fugi
______ în grabă, ţi-ai uitat umbrela.	a pleca
______ nevoie de un dicţionar, l-a luat pe al meu.	a avea
______ să-l ajute, a învăţat cu el toată după-masa.	a vrea
______ la noi toată seara, a văzut şi serialul la televizor.	a rămâne
______ metroul, a ajuns repede în Piaţa Tian'anmen.	a lua

3. Treceţi verbele dintre paranteze la gerunziu.

______ (a întârzia) la masă, a supărat-o pe mama. ______ (a încuia) uşa, a pus cheile în geantă. N-a trecut pe la magazin ______ (a crede) că e închis. ______ (a vedea) că nu-i ajung banii, n-a mai cumpărat fructe.

Duminica trecută l-am văzut ______ (a merge) spre stadion. ______ (a cunoaşte) oraşul, s-a oferit să ne însoţească. S-a însănătoşit ______ (a face) gimnastică medicală.

4. Transformaţi cuvintele subliniate în complemente exprimate prin verbe la gerunziu.

Model: Când m-a văzut, s-a bucurat foarte mult.

⇨ *Văzându-mă*, s-a bucurat foarte mult.

Când ţi-am scris, mi-am amintit de copilăria noastră. Pentru că te-au întâlnit, nu ţi-au mai telefonat. Pentru că nu le-a răspuns la scrisori, au crezut că e supărat. În timp ce vă asculta, mi-a făcut semn să mă aşez. Pentru că nu mi-a spus nimeni, n-am ştiut la ce oră să vin. Numai dacă o să vă ajute laborantul, o să puteţi face experienţa.

5. Transformaţi cuvintele subliniate în complemente exprimate prin verbe la gerunziu.

Model: Când mi l-a adus, i-am mulţumit.

⇨ *Aducându-mi-l,* i-am mulţumit.

Pentru că i l-a cumpărat la timp, a putut merge la schi. În timp ce le-o povesteam, erau foarte emoţionaţi. Pentru că ţi i-am spart, trebuie să ţi-i plătesc. Când mi le-au arătat, mi-am dat seama că nu-mi aparţin. Pentru că ne-au împrumutat-o, am reuşit să terminăm lucrarea. Când mi le-a dat înapoi, am observat că erau rupte.

6. Transformaţi verbele dintre paranteze la gerunziu sau în propoziţii subordonate circumstanţiale de timp.

Model: (A pleca), a uitat să încuie uşa. ⇨ *Plecând (când a plecat),* a uitat să încuie uşa.

(A povesti), se uita uneori la ceas. ⇨ *Povestind (în timp ce povestea),* se

uita uneori la ceas.

(A se întoarce) de la serviciu, am găsit-o acasă pe mama. (A călători) în sudul Chinei, admira frumuseţile naturii. (A citi) romanul, îşi nota într-un caiet cuvintele necunoscute. (A deschide) uşa, au văzut că sala era ocupată. (A explica) lecţia nouă, scria expresiile pe tablă. (A aşeza) cărţile în bibliotecă, a observat că lipsesc câteva. (A vrea) să coboare din autobuz, a alunecat pe scară. S-a supărat (a observa) că nu suntem atenţi.

7. Transformaţi verbele dintre paranteze în gerunzii sau apoi în propoziţii subordonate circumstanţiale de cauză.

Model: (A lipsi) prea mult de la şcoală, nu s-a putut prezenta la examen.

⇨ *Lipsind (pentru că a lipsit)* prea mult de la şcoală, nu s-a putut prezenta la examen.

(A fi) bolnav, n-am venit la cursuri. (A fi) vreme rea, oamenii n-au putut lucra astăzi la câmp. (A-i plăcea) pictura, şi-a cumpărat multe albume de artă. (A trebui) să ajungă repede la aeroport, am dus-o cu maşina mea. (A nu putea) veni la nuntă, i-a trimis o felicitare. (A greşi) exerciţiul, a trebuit să-l copiem din nou.

8. Transformaţi cuvintele subliniate în propoziţii.

Model: Rugându-l să vină la noi, ne-a spus că e ocupat.

⇨ *Când l-am rugat* să vină la noi, ne-a spus că e ocupat.

Gândindu-mă la această problemă, mi-a venit o idee nouă. Un vecin i-a văzut pe copii rupând florile. Începând să plouă, mama a strâns rufele. Revăzându-l pe Andrei după mulţi ani, mi s-a părut foarte schimbat. Întrebând-o de unde vine, ne-a răspuns că a fost la piaţă. Anunţându-le schimbarea programului, s-au bucurat.

9. Scrieţi cu litere următoarele numerale fracţionare:

1/2, 2/3, 7/8, 5/6, 2/9, 1/10, 8%, $5^{0}/_{00}$.

10. Construiţi trei fraze în care să existe propoziţii subordonate completive indirecte.

11. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

温带大陆性气候	四季温差分明	国家的粮仓
在行政区划方面	罗马尼亚东正教	众议院和参议院
政体	立法机关	市场经济

12. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

Unde se află România? Cu ce ţări se învecinează? Ce suprafaţă are România? Ce populaţie are? Ce procent reprezintă românii în populaţia ţării? Dar ungurii? Ce fel de climă se întâlneşte în România? Cum este relieful României? Cum sunt munţii României? Ce bogăţii se găsesc acolo? Care sunt cele două mari câmpii ale României? Ce râuri curg pe pământul României? În câte judeţe este împărţită România? Care sunt cele mai mari oraşe din România? Care este religia dominantă în România? Cum este drapelul României? Când este ziua naţională a României? Cum se numeşte imnul de stat al României? Ce fel de stat este România? Care sunt cele două camere ale parlamentului? Ce rol are parlamentul în viaţa politică a ţării? Pe ce drum este angajată România?

13. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a beneficia de ceva;

(2) a fi bogat în ...;

(3) a fi alcătuit din ...

14. Explicaţi în limba română:

(1) Cum este vremea la Beijing?

(2) Când este ziua naţională a Chinei?

(3) Câte zile libere avem la ziua naţională?

(4) Ce fel de relief se întâlneşte în zona din care veniţi?

(5) Cum este clima de acolo?

15. Vorbiţi despre România.

16. Traduceţi în limba română:

(1) 罗马尼亚位于欧洲东南部，与摩尔多瓦共和国、乌克兰、匈牙利、南斯拉夫和保加利亚接壤。

(2) 喀尔巴阡山非常美丽。

(3) 多瑙河平原和蒂萨平原是名副其实的“粮仓”。

(4) 罗马尼亚议会由参、众两院组成。

(5) 罗马尼亚议会是人民的最高代表机构和国家惟一立法机关。

(6) 暑假里，他和几个同学登上了罗马尼亚最高的摩尔达维亚努峰。

(7) 我们在一起工作很长时间了，彼此都很熟。

(8) 他去国家图书馆的时候，遇见了系里的一位老师。

(9) 听说他病了，我们就没有告诉他这件事。

(10) 大约四分之三的同学都同意我们的意见。

(11) 请你把这些作业本给班上的同学。

(12) 他在想应该给几个同学寄贺年卡。

17. Lectură suplimentară:

PRIN BUCUREŞTI

— Mâine vine o prietenă din Grecia. O să rămână aici doar câteva zile, apoi o să plece la Sinaia şi pe litoral. Vreau s-o conduc prin Bucureşti, ca să cunoască şi ea capitala ţării. Ce crezi că trebuie să vedem mai întâi?

— Dacă plecaţi de la căminul "Grozăveşti", ajungeţi la Facultatea de Drept. Trebuie neapărat să vedeţi şi Teatrul de Operă şi Balet, care se află în apropiere. Nici Universitatea de Medicină şi Grădina Botanică nu sunt prea departe. Luaţi apoi un troleibuz şi mergeţi până în centru.

— Care troleibuze trec prin centrul oraşului?

— Sunt multe: 85, 69, 90, 92. Vă opriţi la Universitate, apoi admiraţi clădirea Teatrului Naţional, care e foarte modernă. Dacă aţi obosit, intraţi la hotelul "Intercontinental" şi mâncaţi prăjituri şi îngheţată. Faceţi apoi o plimbare pe bulevardul "Nicolae Bălcescu" sau pe Calea Victoriei până la Ateneul Român. Muzeul de Artă e chiar vizavi de Ateneu. Aveţi nevoie de o zi întreagă ca să puteţi vedea toate operele de artă care se află acolo. Tot pe Calea Victoriei, dar în direcţia opusă, se află Muzeul Naţional de Istorie. Dacă vreţi să vă odihniţi, mergeţi în unul dintre parcurile Bucureştiului: Cişmigiu, Herăstrău sau Parcul Carol I. În parcul Herăstrău se află şi Muzeul Satului.

Nu uitaţi cartierele noi, care sunt adevărate orăşele: Balta-Albă, Drumul Taberei, Berceni, Colentina, Titan şi altele.

PROVERBE

Întâi gândeşte, apoi porneşte.

Vorba ce zboară odată nu se mai întoarce.

LECŢIA 6

TEXT

DIN ISTORIA ROMÂNIEI

Pământul României a fost locuit din cele mai vechi timpuri. Primii locuitori ai acestui teritoriu au fost geto-dacii[1]. Civilizaţia lor a cunoscut o puternică înflorire[2] timp de sute de ani. Ei au întreţinut relaţii cu alte popoare şi civilizaţii din vecinătate, în special cu cea greacă şi cu cea romană. În secolul I î.e.n., geto-dacii s-au organizat într-un stat unitar sub conducerea regelui Burebista[3]. Dezmembrat după moartea acestuia, statul dac centralizat este reînfiinţat în secolul I de către Decebal[4], având capitala la Sarmizegetusa[5].

În urma războaielor din anii 101 — 102 şi 105 — 106 Dacia a fost cucerită de armatele romane şi transformată în provincie romană. A urmat o lungă perioadă de convieţuire, în care s-a accentuat împletirea celor două civilizaţii. Poporul român este rezultatul amestecului romanilor cu dacii. O dată cu venirea romanilor, în Dacia au pătruns şi primele forme de creştinism.

În anul 275, din cauza năvălirii popoarelor migratoare, administraţia romană s-a retras din Dacia, dar populaţia autohtonă, romanizată deja, a continuat să locuiască pe aceste teritorii, ocupându-se cu agricultura, creşterea vitelor şi meşteşugurile.

Cu trecerea vremii, în lupta împotriva dominaţiei străine s-au format şi s-au dezvoltat trei principate româneşti: Ţara Româ-

nească[6], Moldova şi Transilvania, care au menţinut legături puternice între ele, poporul având permanent conştiinţa unităţii sale de origine şi de limbă.

Un moment distinct, devenit ulterior idealul tuturor românilor, a fost unirea lor de către domnitorul muntean Mihai Viteazul[7], în anul 1600. La 24 ianuarie 1859, Moldova şi Ţara Românească s-au unit prin alegerea aceluiaşi domnitor, Alexandru Ioan Cuza[8], formând primul stat naţional român. În 1866 la conducerea României a fost adus principele Carol de Hohenzollern-Sigmaringen[9]. În urma războiului din 1877 — 78, purtat împotriva otomanilor, România şi-a cucerit independenţa de stat. În anul 1881 domnitorul Carol I s-a încoronat rege, iar România a devenit regat.

La 1 decembrie 1918, s-a realizat unirea tuturor provinciilor istorice româneşti, împlinindu-se astfel marele ideal al poporului român. La 30 decembrie 1947 România a abolit monarhia şi a fost proclamată republică populară. După 1989 România a devenit o republică de tip parlamentar.

VOCABULAR

a locui, -iesc, *v.i.* 住，居住

get, -ă, -ţi, -e, *s.m.*, *s.f.* 葛特人（古希腊人对达契亚人的称呼）

dac, -ă, -i, -e, *s.m.*, *s.f.* 达契亚人

a cunoaşte, cunosc, *v.t.* 认识；了解；获得，得到

înflorire, -i, *s.f.* 开花；繁荣

relaţie, -ii, *s.f.* 关系；联系

popor, -oare, *s.n.* 人民

vecinătate, -ăţi, *s.f.* 邻近，附近

grec, -eacă, -eci, -ce, *s.m.*, *s.f.* 希腊人；*adj.* 希腊（人）的

roman, -ă, -i, -e, *s.m.*, *s.f.*（古）罗马人；*adj.*（古）罗马（人）的

secol, -e, *s.n.* 世纪，百年

eră, -e, *s.f.* 纪元，公元；时代；

î.e.n. = înainte de era noastră / înaintea erei noastre 公元前
unitar, -ă, -i, -e, *adj.* 统一的
rege, -i, *s.m.* 国王
a dezmembra, -ez, *v.t.* 肢解；瓜分；*v.r.* 解体
moarte, morţi, *s.f.* 死亡
a centraliza, -ez, *v.t.* 集中；对…实行中央集权制
a reînfiinţa, -ez, *v.t.* 重建
urmă, -e, *s.f.* 踪迹；遗迹；后来；în urma + G. 在…之后
război, -oaie, *s.n.* 战争
Dacia, *s.f.* 达契亚
a cuceri, -esc, *v.t.* 征服，攻克
armată, -e, *s.f.* 军队
a transforma, transform, *v.t., v.r.* 改变，转变
convieţuire, -i, *s.f.* 共同生活
a accentua, -ez, *v.t.* 标重音；强调；*v.r.* 加剧
împletire, -i, *s.f.* 编织，交织；结合
amestec, -uri, *s.n.* 混合
o dată cu, *loc. prep.* 与…同时
a pătrunde, pătrund, *v.t., v.i.* 穿过；渗入
creştinism, *s.n.* 基督教
cauză, -e, *s.f.* 原因；事业

năvălire, -i, *s.f.* 侵入
migrator, -oare, -ori, -oare, *adj.* 移居的，迁徙的；（候鸟等）定期移栖的
administraţie, -ii, *s.f.* 行政机关；管理
a retrage, retrag, *v.t.* 撤回；*v.r.* 撤退，撤离；退却
autohton, -ă, -i, -e, *adj.* 当地的；土著的
a romaniza, -ez, *v.t., v.r.*（使）罗马化
a ocupa, ocup, *v.t.* 占领；占用；*v.r.* 从事；照管
agricultură, -i, *s.f.* 农业
creştere, -i, *s.f.* 增长；饲养
meşteşug, -uri, *s.n.* 手艺；手工艺
luptă, -e, *s.f.* 斗争；战斗
împotriva, *prep.* [要求属格] 反对
dominaţie, -ii, *s.f.* 统治
a dezvolta, dezvolt, *v.r., v.t.* 发展
principat, -e, *s.n.* 公国
a menţine, menţin, *v.t.* 保持；维持
permanent, -ă, -ţi, -e, *adj.* 经久的；常设的
conştiinţă, *s.f.* 意识；觉悟
unitate, -ăţi, *s.f.* 统一（性）；团结；单位
origine, -i, *s.f.* 起源；出身

ulterior, -oară, -ori, -oare, *adj.* 后来的

ideal, -uri, *s.n.* 理想

unire, -i, *s.f.* 联合；统一

domnitor, -i, *s.m.* 大公

muntean, -eni, *s.m.* 蒙特尼亚人；*adj.* 蒙特尼亚（人）的

a uni, -esc, *v.t., v.r.* 联合；团结

principe, -i, *s.m.* 大公；亲王，王子

otoman, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 土耳其人；*adj.* 土耳其（人）的，奥斯曼的

independenţă, *s.f.* 独立

a încorona, -ez, *v.r., v.t.*（给）戴王冠，（给）加冕

regat, -e, *s.n.* 王国

astfel, *adv.* 这样；因而

a aboli, -esc, *v.t.* 废除，撤消

monarhie, -ii, *s.f.* 君主制

a proclama, proclam, *v.t.* 宣告，宣布

parlamentar, -ă, -i, -e, *adj.* 议会的；*s.m.* 国会议员

NOTE

1. 葛特一达契亚人 (geto-daci / daco-geţi)，罗马尼亚人的远祖，色雷斯族的北支 (ramura nordică a neamurilor trace)。自青铜时代（公元前约2000年），色雷斯人开始生活在巴尔干半岛中部和东部以及喀尔巴阡山一多瑙河地区。公元前约700年，葛特一达契亚人从色雷斯族群中分离出来。古希腊史书中称其为葛特人，而古罗马史料中则称达契亚人，实际所指是同一民族。现代史学界习惯将其统称为葛特一达契亚人。

2 ... a cunoscut o puternică înflorire ... 得到极大的繁荣，类似的用法还有：a cunoaşte o mare dezvoltare 得到很大的发展。

3. Burebista 布雷比斯塔，葛特一达契亚人国王（约公元前70 — 44年）。

4. Decebal 戴切巴尔，达契亚人国王（87 — 106年）。

5. Sarmizegetusa 萨尔米泽杰图萨，达契亚国都，第二次达契亚罗马战争（105 — 106年）后被毁，遗迹在今天的胡内多阿拉县。

6. Ţara Românească 罗马尼亚公国

7. Mihai Viteazul 勇士米哈伊，罗马尼亚公国政治家、军事家、大公。

8. Alexandru Ioan Cuza 亚历山德鲁·扬·库扎 (1820 — 1873)，联合公国 (Principatele Unite) 和罗马尼亚民族国家的大公。

9. principele Carol de Hohenzollern-Sigmaringen 霍亨索伦一西格马林根家族的卡罗尔亲王。[*pron.:* hohenţolern zigmaringăn]

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A LOCUI, *v.i.*

a) ~ *în / la / pe* ... 居住在…

Bunicii mei locuiesc în satul natal.

Irina locuieşte la Braşov (la mine / la nr. 14).

Tudor locuieşte (împreună) cu familia.

b) a fi locuit de (către) ... 由…住着

Casa cea veche este locuită de rudele noastre.

2. A PĂTRUNDE, *v.t., v.i.*

a) ~ *prin* ... 渗透

Ploaia pătrundea prin acoperişul casei.

b) ~ *în* ... 渗入；进入

Apa pătrunde în sol.

După aceea a pătruns în cameră.

c) ~ *printre* ... 从…中间穿透

Soarele pătrundea printre nori.

d) ~ *pe* ... 穿过

Lumina pătrunde pe fereastră.

e) *a se pătrunde* (pers. 3) 进入

În clădirea laboratorului se pătrunde numai pe uşa aceasta.

3. A RETRAGE, *v.t., v.r.*

a) ~ *pe cineva / ceva* 撤回…；撤消…

Firma şi-a retras din angajaţi de la reprezentanţa în acel oraş.

A hotărât să retragă trupele de pe front.

Administraţia de Stat a Medicamentelor a retras "Contex" de pe piaţă.

Poliţia rutieră i-a retras lui Aurel permisul de conducere auto.

De ce ţi-ai retras cererea?

b) *a se retrage* 退下；撤消；告退

Abia după două săptămâni apele s-au retras.

E posibil să i se retragă autorizaţia de funcţionare provizorie.

Permiteţi-mi să mă retrag.

4. A OCUPA, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva* 占领；占据

În timpul celui de-al doilea război mondial, trupele hitleriste au ocupat o mare parte a Europei.

Am ocupat o masă lângă fereastră.

Parcul acesta ocupă o suprafaţă de 290 de hectare.

Vă rog să vă ocupaţi locurile!

b) *a se ocupa* 占用；从事；照管

Toate camerele hotelului s-au ocupat (= au fost ocupate).

Unii ţărani din acest sat se ocupă cu creşterea vietăţilor marine.

Las' că mă ocup eu de el!

5. A DEZVOLTA, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva* 发展；扩展

În următorii ani ţara noastră va dezvolta mai mult învăţământul superior.

În lucrare şi-a dezvoltat ideile despre funcţiile pieţei.

b) *a se dezvolta* 发展

În ultimii ani municipiul Shanghai s-a dezvoltat extrem de mult.

6. A UNI, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva* 连接

Am unit cele două clădiri printr-un coridor.

b) *a-şi uni ceva* 联合自己的…

În noua situaţie, cei doi adversari şi-au unit forţele.

c) *a se uni* 联合；团结

Conducătorii se unesc în acest punct.

Moldova s-a unit cu Ţara Românească în 1859.

7. O DATĂ CU, *loc. prep.* 与…同时，随着…

O dată cu venirea toamnei, zilele devin tot mai scurte.

O dată cu dezvoltarea economiei naţionale, s-a ridicat şi nivelul de viaţă a poporului.

GRAMATICĂ

一、被动语态 (Diateza pasivă)

被动语态表示句子中的语法主语是谓语行为的承受者，而行为的实际发出者则是逻辑主语。当后者在句子中出现的时候，即为施动者补语。

（一）被动语态的构成 (Forme)

被动语态由助动词 a fi 加变位动词的分词构成。 a fi 根据表述需要采取不同的语式和时态，分词有性、数的变化并与主语的性、数相一致。

1. **直陈式** (Modul indicativ)

Persoana	*Prezent*	*Perfect compus*
eu	sunt chemat (chemată)	am fost chemat (chemată)
tu	eşti chemat (chemată)	ai fost chemat (chemată)
el / ea	este chemat / chemată	a fost chemat / chemată
noi	suntem chemaţi (chemate)	am fost chemaţi (chemate)
voi	sunteţi chemaţi (chemate)	aţi fost chemaţi (chemate)
ei / ele	sunt chemaţi / chemate	sunt chemaţi / chemate

Persoana	*Imperfect*	*Viitor literar*
eu	eram chemat (chemată)	voi fi chemat (chemată)
tu	erai chemat (chemată)	vei fi chemat (chemată)
el / ea	era chemat / chemată	va fi chemat / chemată
noi	eram chemaţi (chemate)	vom fi chemaţi (chemate)
voi	eraţi chemaţi (chemate)	veţi fi chemaţi (chemate)
ei / ele	erau chemaţi / chemate	vor fi chemaţi / chemate

2. 连接式 (Modul conjunctiv)

Persoana	*Conjunctiv, prezent*	*Viitor popular (I)*
eu	să fiu chemat (chemată)	o să fiu chemat (chemată)
tu	să fii chemat (chemată)	o să fii chemat (chemată)
el / ea	să fie chemat / chemată	o să fie chemat / chemată
noi	să fim chemaţi (chemate)	o să fim chemaţi (chemate)
voi	să fiţi chemaţi (chemate)	o să fiţi chemaţi (chemate)
ei / ele	să fie chemaţi / chemate	o să fie chemaţi / chemate

3. 条件—祈愿式 (Modul condiţional-optativ)

Persoana	*Prezent*	*Perfect compus*
eu	aş fi chemat (chemată)	aş fi fost chemat (chemată)
tu	ai fi chemat (chemată)	ai fi fost chemat (chemată)
el / ea	ar fi chemat / chemată	ar fi fost chemat / chemată
noi	am fi chemaţi (chemate)	am fi fost chemaţi (chemate)
voi	aţi fi chemaţi (chemate)	aţi fi fost chemaţi (chemate)
ei / ele	ar fi chemaţi / chemate	ar fi fost chemaţi / chemate

4. 不定式 (Modul infinitiv)

Prezent	a fi chemat (chemată / chemaţi / chemate)

(二) 用法 (Folosire)

Lecţia *este explicată* de către profesor (= Profesorul explică lecţia).

Era lăudat de toţi profesorii (= Toţi profesorii îl lăudau).

Romanul acesta mi-*a fost adus* chiar de ea (= Chiar ea mi-a adus romanul acesta).

Voi fi chemat de medic în cabinet (= Medicul mă va chema în cabinet).

Referatul final *o să fie prezentat* de preşedintele comisiei (= Preşedintele comisiei o să prezinte referatul final).

Această problemă trebuie *să fie dezbătută* de parlamentari (= Parlamentarii trebuie să dezbată această problemă).

Aprobarea poate *fi dată* numai de către director (= Numai directorul poate da aprobarea).

(三) 主动语态向被动语态的转换 (Transformarea activului în pasiv)

比较例句:

Valentin *a adus* biletele acelea. ⇔ Biletele acelea *au fost aduse* de Valentin.

Tu *ai tradus* poezia aceasta? ⇔ Poezia aceasta *a fost tradusă* de tine?

Pe mine *o să* mă *ajute* Maria la lecţii. ⇔ Eu *o să fiu ajutat(ă)* de Maria la lecţii.

主动语态例句中主格的名词或代词，在被动语态例句中变成了宾格，而原来的宾格则变成了主格。

注意:

(1) 一般来说，只有及物动词才有被动语态，但也有例外，如:

El *va fi plecat* pentru o săptămână.

(2) 被动语态还可以是起被动语态作用的反身语态结构，后者尤见于正式文体。

Conferinţa *se va ţine* vinerea viitoare. (= *va fi ţinută*)

În ultimii ani *s-au construit* multe clădiri noi şi frumoase în Beijing. (= *au*

fost construite)

Magazinele *se deschicheau* la ora 9. (= *erau deschise*)

S-a găsit maşina aceea? (= *a fost găsită*)

二、情态动词 a trebui + 分词的结构 (Construcţia "A TREBUI + PARTICIPIU")

动词的被动语态经常与情态动词 a trebui 连用，其中分词根据主语发生性和数的变化，而 să fie 则经常省略。例如：

Exerciţiul acesta *trebuie (să fie) terminat* astăzi.

Scrisoarea aceasta *trebuie (să fie) trimisă* în România.

Fişele acestea *trebuie (să fie) completate* acum.

Aceşti colegi *trebuie (să fie) anunţaţi.*

三、施动者补语和施动者补语从句 (Complementul de agent şi propoziţia completivă de agent)

（一）施动者补语 (Complementul de agent)

限定一个被动语态的动词，指出动作的发出者。

Şedinţa parlamentului a fost deschisă *de preşedinte.*

Copacii au fost plantaţi *de către noi.*

Programul a fost stabilit *de către* ambele *părţi.*

Lucrările ministerului se conduc *de ministru.*

1. 施动者补语的表达方式

施动者补语通过介词 de (către) 加上名词或其代用词（名词化的形容词、代词、数词等）来表达。

Spectacolul de revelion a fost pregătit *de studenţi.*

Meciul de ieri a fost câştigat *de echipa* facultăţii noastre.

Cartea a fost citită *de cei interesaţi.*

Produsele realizate *de ei* sunt de bună calitate.

Bătrâna este îngrijită *de amândoi.*

Această escaladare temerară s-a întreprins *de către* câţiva *studenţi.*

2. **介词 de 和复合介词 de către 的区别**

(1) 由于介词 de 的用法很多，不仅可以引出施动者补语，而且还经常用来引出定语和间接宾语等，因而有时会产生语义的模糊甚至混淆。例如:

S-au spus *de* studenţi nişte lucruri neaşteptate.

这里的 de studenţi 可以理解为施动者补语，即“由学生们讲的”，也可以理解为间接宾语，即“关于学生们”(despre studenţi)。而使用 de către 则排除了可能出现的歧义。尽管如此，在现代罗语中，仍倾向用 de 引出施动者补语，而 de către 在政论、外交、法律和科技等专门文体中较为多见。

（二）施动者补语从句 (Propoziţia completivă de agent)

在复合句的主句中起施动者补语作用。

1. **施动者补语和施动者补语从句的比较**

含施动者补语的简单句	含施动者补语从句的复合句
Munca lui a fost apreciată *de colegi.*	Munca lui a fost apreciată *de oricâţi îi sunt colegi.*
Materialul poate fi citit *de cunoscători* de limba română.	Materialul poate fi citit *de cine cunoaşte limba română.*
Problema se va rezolva numai *de un specialist* în computer.	Problema se va rezolva numai *de cine este specialist în computer.*

2. **施动者补语从句的引导方式**

施动者补语从句由带介词 de (către) 的关系代词或不定代词引出。

Ei au fost observaţi *de cine era acolo / de câte fete au venit.*

Arhivele vor putea fi consultate *de cine ar dori* să cunoască mai bine perioada aceea.

Rezultatele bune vor fi obţinute numai *de cine se pregăteşte temeinic.*

Fenomenele sunt urmărite cu deosebită atenţie *de cine se antrenează în această cercetare.*

DATE DESPRE ROMÂNIA

◆ 有关葛特一达契亚人的最早的文字记载，见于有“史学之父”之称的古希腊历史学家希罗多德（ Herodot ，公元前 5 世纪）。他在记述波斯国王大流士远征斯基特人的战争时写道：葛特人是“色雷斯人中间最勇敢和最正直的”(cei mai viteji şi mai drepţi dintre traci)。

◆ 语言学家的研究表明，现代罗语中大约有 160 个单词源于葛特一达契亚语。这些词汇涉及范围很广，包括人体：嘴唇 (buză)、后颈 (ceafă)；家庭：孩子 (copil)、婴儿 (prunc)、嫁妆 (zestre)；民居：炉灶 (vatră)、小屯 (cătun)；农牧、葡萄种植和渔业：豌豆 (mazăre)、田地 (ţărână)、马驹 (mânz)、葡萄 (strugure)；自然环境：小丘 (măgură)、河岸 (mal)；植物：枞树 (brad)、树 (copac)；动物：恶龙 (balaur)、鹳 (barză)、野猪 (mistreţ)、蜥蜴 (şopârlă)；行为：忍耐 (a răbda)、恐吓 (a speria)，等等。

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) *a (se) dezmembra*

După război marile puteri ___________ această ţară în două state.

La lucrările de laborator ei încearcă să ___________ câteva aparate electronice.

Ei fac tot posibilul ca unitatea lor să nu ___________.

(2) *a (se) centraliza*

Noi __________ datele prin calculator.

Informaţiile __________ la conducerea instituţiei.

Voi __________ rezultatele?

După vechiul sistem totul __________.

(3) *a (se) reînfiinţa*

Noi vom încerca să __________ asociaţia.

Ei vor să __________ partidul lor.

Statul dac centralizat __________ în secolul I de către Decebal.

(4) *a cuceri*

După lupte grele, armatele romane __________ Dacia.

Multe ţări afro-asiatice __________ independenţa după cel de-al doilea război mondial.

(5) *a (se) transforma*

Educaţia îl __________ pe om.

Poporul chinez __________ China într-o ţară puternică.

Ei vor să __________ sala asta din bibliotecă în laborator fonetic.

Fostul palat imperial ______ în muzeu.

(6) *a accentua*

La lecţie profesorul ne-a pus să __________ o serie de cuvinte.

Rectorul __________ importanţa disciplinei în activitatea didactică.

(7) *a (se) încorona*

Carol I __________ rege în anul 1881.

(8) *a aboli*

România __________ monarhia în anul 1947.

Statul __________ această lege.

(9) *a proclama*

La 1 octombrie 1949 Mao Zedong __________ Republica Populară Chineză.

2. Puneţi verbele dintre paranteze la timpul perfect compus.

Tu __________ (a fi iubit) de colegii tăi.

El __________ (a fi acompaniat) de o mare pianistă.

Eu __________ (a fi ajutat) de câţiva prieteni.

Voi __________ (a fi admirat) de români.

Ele __________ (a fi supărat) de o vecină.

Ei __________ (a fi invitat) de un profesor.

3. Treceţi verbele din propoziţiile de mai jos de la diateza activă la diateza pasivă.

Model: Noi *am rezolvat* problema. ⇨ Problema *a fost rezolvată* de noi.

El *a reparat* ochelarii. Studenţii *au citit* toate cărţile de pe raft. El *a observat* greşelile din caiet. Oaspeţii *au apreciat* activitatea noastră. *Au construit* această clădire într-un timp scurt. Medicul *a prescris* reţeta. Abia *a vândut* ultimul exemplar din ziarul "Beijing Wanbao". Tu *ai scris* aceste poezii? Un băiat *a spălat* maşina noastră. Un prieten *a oferit* acest buchet de flori. *Am trimis* cele trei scrisori. Şeful catedrei *a invitat* mai mulţi studenţi la discutarea acestor probleme. Ei *au dat* câteva bilete. *A acceptat* cu bucurie invitaţia. Studenţii *au corectat* temele.

4. Transformaţi propoziţiile de mai jos după model.

Model: Mama *face* nişte prăjituri delicioase. ⇨ Prăjiturile *făcute* de mama sunt delicioase.

El *face* întotdeauna compuneri scurte. Ea *pune* deseori nişte întrebări interesante. Noi *copiem* nişte fragmente utile din ziarul "Renmin Ribao". Bibliotecara *aranjează* zilnic revistele din etajere. Mai mulţi studenţi chinezi *studiază* limba română. Noi *folosim* dicţionarele zilnic. Ei *practică* baschetul. Studenţii *copiază* textele de pe tablă.

5. Transformaţi pasivul în activ.

Model: De (către) cine ai fost căutat? ⇨ Cine te-a căutat?

De către cine ai fost întrebat? De către cine aţi fost aşteptat la aeroport? De către cine au fost chemaţi? De către cine a fost ajutată? De către cine aţi fost lăudaţi? De către cine a fost criticată? De către cine ai fost vizitat? De către cine aţi fost văzuţi la teatru?

De către cine a fost plătită camera? De către cine au fost aduse cărţile aici? De către cine a fost iniţiat acest cerc literar? De către cine au fost împachetate aceste cadouri. De către cine a fost anunţată poliţia? De către cine a fost explicată problema?

6. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

— Te-*a chemat* *directorul?*

— Într-adevăr, am fost *chemat* de către *director.*

— Şi Radu a fost *chemat?*

— Da, şi el.

a lăuda / a critica / a suna /	*domnul prodecan / şef(ul) /*
a vedea / a căuta /	*Ionescu / cineva / profesor(ul) /*
a întreba / a invita / a observa /	*patronul firmei /*
a însoţi / a deranja	*preşedintele Asociaţiei Studenţilor /*
	un coleg / prieten(ul) / el

(2)

Când va fi dat în folosinţă acest complex *cultural-sportiv?*

Unde *va fi construită această centrală atomo-electrică?*

muzeal / expoziţional /	*va fi pusă această statuie /*
hotelier / turistic /	*o să fie transportate aceste mărfuri /*
comercial	*a fost înmormântat acest poet /*
	vor fi puse aceste diplome

(3)

— De către cine *a fost inițiat acest cerc literar?*

a fost făcută propunerea / va fi realizat acel proiect / vor fi corectate lucrările studenților

7. Construiți trei fraze în care să existe propoziții subordonate completive de agent.

8. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

公元前	保持密切的联系	获得国家独立
中央集权国家	迁徙民族	反对异族统治的斗争
基督教	古希腊和古罗马文明	废除君主制

9. Răspundeți la următoarele întrebări legate de text.

Cine sunt primii locuitori ai pământului românesc? Cât timp a durat civilizația lor? Cu cine au întreținut relații geto-dacii? Când și sub conducerea cui s-au organizat într-un stat unitar? Ce s-a întâmplat cu statul dac după moartea lui Burebista? Unde își avea capitala statul dac al lui Decebal? Când au început cele două războaie duse de armatele romane împotriva dacilor? Care a fost rezultatul acestor războaie? Cum s-a format poporul român? Când au pătruns primele forme de creștinism în Dacia? Când și din ce cauză s-a retras administrația romană din Dacia? Ce a făcut populația autohtonă? Care sunt cele trei principate românești? Ce fel de legături s-au menținut între ele? Ce conștiință are poporul din cele trei principate? Cine și când a realizat prima unire a principatelor românești? Când s-a unit Moldova cu Țara Românească? Cine a fost ales domnitor al primului stat național român? Cine a fost adus la conducerea României în anul 1866? Când și-a cucerit România independența? Când a devenit România regat? Când s-a realizat marea unire a tuturor provinciilor istorice românești? Când a abolit România monarhia și a devenit republică?

10. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a cunoaşte o puternică înflorire;

(2) a menţine legături puternice;

(3) a (se) retrage;

(4) a-şi împlini idealul;

(5) a se ocupa de (ceva / cineva).

11. Explicaţi în limba română:

(1) Cum se ajunge la Muzeul de Artă din Beijing?

(2) Cum poate fi vizitat Muzeul de Istorie?

(3) Când a fost sărbătorită cea de-a 60-a aniversare de la înfiinţarea Universităţii de Limbi Străine din Beijing?

(4) Când a fost construită Gara cea Nouă din Beijing?

(5) De către cine va fi organizată excursia de mâine?

12. Vorbiţi pe scurt despre istoria României.

13. Traduceţi în limba română:

(1) 那些杂志被送到学校图书馆去了。

(2) 他得到了同学们的理解。

(3) 这本词典是一位英语老师推荐的。

(4) 由几个年轻人创办的公司发展很快。

(5) 这篇材料得找懂法语的人翻译。

(6) 这张卡片是谁填的？

(7) 她是一位深受观众喜爱的艺术家。

(8) 公元前一世纪，葛特一达契亚人在布雷比斯塔的领导下组成了统一的国家。

(9) 罗马尼亚人是罗马人与达契亚人混合的结果。

(10) 摩尔多瓦、蒙特尼亚和特兰西瓦尼亚三个公国，是在反对异族统

治的斗争中形成发展起来的。

(11) 1877 至 1878 年，罗马尼亚参加了反对奥斯曼帝国的战争并获得独立。

(12) 1918 年 12 月 1 日，所有的罗马尼亚历史省份实现联合，形成了统一的罗马尼亚现代国家。

14. Lectură suplimentară:

DE SĂRBĂTORI

— De Paşti, m-aş duce la părinţii mei, la ţară.

— Ai dreptate. Sărbătoarea învierii lui Isus Hristos e mai frumoasă la ţară decât la oraş.

— Parcă numai Paştele? Dar la Florii sau de Rusalii（降灵节）... Toate sărbătorile religioase sunt mai frumoase la ţară. De Crăciun şi de Anul Nou sunt atâtea obiceiuri tradiţionale: colindatul, pluguşorul, jocurile de măşti, sorcova ... Apoi, de Bobotează（主显节）...

— Dar ce, în Bucureştii nu avem atâţia colindători prin tramvaie, troleibuze şi autobuze?

— E o ruşine! O degradare, nu numai pentru tradiţia colindatului, ci şi o degradare umană.

— Ce putem face? Sunt ... degradaţii noştri!

— Care este la români sărbătoarea naţională?

— 1 (întâi) Decembrie.

— Şi ce semnificaţie are ziua de 1 Decembrie pentru români?

— În anul 1918, la 1 decembrie, reprezentanţii tuturor românilor din Transilvania, din Maramureş şi din Banat, întruniţi la Alba Iulia, au hotărât unirea lor, precum şi unirea teritoriilor locuite de ei cu România. Atunci a luat naştere România Mare. Asta a fost dintotdeauna dorinţa tuturor românilor.

— Şi care e imnul de stat al României?

— Este "Deşteaptă-te, române!" — un marş revoluţionar din secolul al XIX-lea, pe versurile lui Andrei Mureşanu şi muzica lui Anton Pann.

PROVERBE

Un rău niciodată nu vine singur.

Minte de bătrân, putere de tânăr şi curaj de nebun se cere la război.

LECŢIA 7

TEXT

BUCHETUL DE FLORI

Îmi amintesc şi acum cu emoţie clipa în care am văzut pentru prima oară o hartă a ţării. Ştiu că la început nu înţelegeam cum tot pământul ţării — despre care mi se spunea că este mare[1] — poate să încapă desenat pe hârtia aceea care acoperea mai puţin decât un perete[2].

Apoi, când ni s-a explicat că şesurile sunt verzi şi dealurile galbene, că munţii sunt bruni şi apele albastre, că[3] oraşul nostru este un punct roşu şi hotarele sunt liniile acelea punctate de jur împrejur, am descoperit geografia ca pe un joc minunat, cel mai frumos dintre toate. Şi, pentru ca jocul să fie şi mai frumos, şi mai captivant, învăţătoarea ne-a spus să privim harta cu atenţie şi să observăm că ţara noastră are forma unui buchet de flori. Un buchet de flori aşezat într-o vază: Marea Neagră.

Ne-a spus să ne imaginăm că Dunărea, trecând prin Bărăgan[4], este ca o panglică azurie, care strânge buchetul la un loc, după ce a împletit în ea alte panglici: Oltul, Siretul, Prutul[5]; că Dobrogea[6] cea verde reprezintă tulpinile florilor muiate în apa mării, iar câmpiile care înconjură ţara cu verde viu sunt frunzele florilor aşezate pe margine, în timp ce la mijloc, galbenul, roşcatul, albastrul reprezintă fiecare câte o floare. Florile sunt, fiecare din ele, deosebite. Sunt flori aspre din Carpaţi; sunt altele, flori de oraş, salbe de flori proaspete, răsădite şi crescute din sensibilitatea noastră de azi; sunt

flori de câmp şi de lac, de viţă-de-vie, de grâu ... Toate însă sunt nemuritoare şi aşezate de multe, multe veacuri împreună, ca să ne fie nouă patrie. Ne-a mai spus că nici o altă ţară de pe harta lumii nu seamănă aşa de mult cu un buchet de flori şi că trebuie să fim mândri de frumuseţea nemărginită a pământului nostru.

De câte ori îmi amintesc aceste vorbe — şi mi se întâmplă foarte des în călătoriile mele — mă întreb ce floare am mai cules din buchetul nepieritor. Poate să fie imaginea unui apus de soare printre munţii încărcaţi de zăpadă; poate să fie imaginea gălăgioasă a unui oraş tânăr, cu uzine şi vehicule nenumărate, cu oameni mulţi şi grăbiţi, cu vitrine luminoase şi turnuri înalte; poate să fie un şes întins, în miez de vară, cu grânele aurii, aşteptând somnoroase secerişul şi mişcându-şi mustăţile lungi în somn; poate să fie priveliştea albastră a Voroneţului[7] sau cea fumurie a Castelului de la Bran[8]. Oriunde m-aş duce, orice aş vedea, îmi vine în minte comparaţia învăţătoarei mele şi buchetul care stă de veacuri nesfârşite în vaza transparentă a mării, oferindu-ne tuturora mireasmă şi frumuseţe.

Şi numai când vom cunoaşte bine şi ultima floare şi ultima frunză vom putea spune că ne ştim destul de bine ţara, că o ştim pe de rost, ca pe o poezie.

(după *Ana Blandiana*)

VOCABULAR

emoţie, -ii, *s.f.* 激动；心绪紧张
clipă, -e, *s.f.* 片刻；瞬间
a încăpea, încap, *v.i., v.t.* 容纳
a desena, -ez, *v.t.* 画，描绘

a acoperi, acopăr, *v.t.* 盖上；遮盖；*v.r.* 覆盖；布满
decât, *adv.* [用于比较级] 比；除了；[用于否定结构] 只；仅

şes, -uri, *s.n.* 平原，平川
verde, verzi, *adj.* 绿色的
brun, -ă, -i, -e, *adj.* 赫色的，深咖啡色的
hotar, -e, *s.n.* 国界；边界
punctat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 由点组成的
împrejur, *adv.* 周围；(de) jur ~ 四周围
a descoperi, descopăr, *v.t.* 揭开；发现
geografie, *s.f.* 地理学，地理
captivant, -ă, -ţi, -e, *adj.* 迷人的，吸引人的
învăţător, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 小学教师
a observa, observ, *v.t.* 注意到，发现
vază, -e, *s.f.* 花瓶
panglică, -i, *s.f.* 丝带，绸带
azuriu, -ie, -ii, *adj.* 天蓝色的
a strânge, strâng, *v.t.* 系紧，拉紧；握，抱；收集
a împleti, -esc, *v.t.* 编织，交织
tulpină, -i, *s.f.* 树干
muiat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 浸泡的，浸湿的
viu, vie, vii, *adj.*（颜色）鲜艳的；明快的
margine, -i, *s.f.* 边，边缘
roşcat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 赤赫色的
aspru, -ă, -i, -e, *adj.* 粗犷的；严酷的；严厉的
salbă, -e, *s.f.* 项链
proaspăt, -ă, -eţi, -ete, *adj.* 新鲜的
a răsădi, -esc, *v.t.* 移植，栽种
sensibilitate, -ăţi, *s.f.* 敏感性；灵敏度
câmp, -uri, *s.n.* 平原，田野
viţă, -e, *s.f.* [经常与 de vie 连用] 葡萄树
grâu, *s.m.* 小麦；*s.n.* [经常用复数，grâne] 麦田；粮田
nemuritor, -oare, -ori, -oare, *adj.* 不朽的
veac, -uri, *s.n.* 世纪
patrie, -ii, *s.f.* 祖国
mândru, -ă, -i, -e, *adj.* [经常后接介词 de] 骄傲的，自豪的
frumuseţe, -i, *s.f.* 美好；美景
nemărginit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 无限的，无边的
a se întâmpla, (pers. 3) se întâmplă, *v.r. unipers.* 发生
călătorie, -ii, *s.f.* 旅行；旅途
a culege, culeg, *v.t.* 收割；采集
nepieritor, -oare, -ori, -oare, *adj.* 不死的；流芳千古的
poate, *adv.* 可能，或许

imagine, -i, *s.f.* 景象；形象

apus, -uri, *s.n.*（天体的）西沉；日落；西部

a încărca, încarc, *v.t.* 装载；使充满；充电

gălăgios, -oasă, -oşi, -oase, *adj.* 喧闹的，喧哗的

uzină, -e, *s.f.* 工厂

vehicul, -e, *s.n.* 车辆

a grăbi, -esc, *v.r., v.i., v.t.* 匆忙；加快

vitrină, -e, *s.f.* 玻璃橱窗

turn, -uri, *s.n.* 楼阁；塔（楼）

miez, -uri, *s.n.* 果肉，仁；核心；~ de vară 仲夏，盛夏

auriu, -ie, -ii, *adj.* 金色的

somnoros, -oasă, -oşi, -oase, *adj.* 困倦的，懒洋洋的

seceriş, -uri, *s.n.* 收割

a mişca, mişc, *v.i., v.r., v.t.* 动，运动

mustaţă, -ăţi, *s.f.* 髭，小胡子

fumuriu, -ie, -ii, *adj.* 烟色的，灰色的

castel, -e, *s.n.*（中世纪的）城堡

oriunde, *adv.* 任何地方，无论在哪儿

minte, -ţi, *s.f.* 头脑；理智

comparaţie, -ii, *s.f.* 比较；比喻

nesfârşit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 无穷的，无止境的

transparent, -ă, -ţi, -e, *adj.* 透明的

mireasmă, miresme, *s.f.* 芳香

rost, -uri, *s.n.* 意义；话语；pe de ~ 背诵地，凭记忆地

poezie, -ii, *s.f.* 诗，诗歌

NOTE

1. ... despre care mi se spunea că este mare ... 此句为插入语，表示补充性说明。在书写时，采用逗号或破折号与句子的其他部分分断。

2. ... poate să încapă desenat pe hârtia aceea care acoperea mai puţin decât un perete. 能够绘制在那张比墙壁小的纸上。

3. 至此，连词 că 分别引出了三个并列的主语从句，均从属于句子când ni s-a explicat。

4. Bărăgan 伯勒甘，即罗马尼亚平原的东部，为主要农业区之一。

5. Oltul, Siretul, Prutul ... 奥尔特河、锡列特河、普鲁特河，均为罗境

内主要河流。

6. Dobrogea 多布罗加，罗东南地区历史省份。

7. ... priveliştea albastră a Voroneţului... 沃罗内茨的蓝色画景。沃罗内茨是摩尔多瓦地区著名修道院名称，其壁画以蓝为基本色调。

8. Castelul de la Bran 布兰城堡，始建于 14 世纪，为扼守布拉索夫和罗马尼亚公国之间的商道而修建。

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A ÎNCĂPEA, *v.i., v.t.*

a) ~ *(cuiva) în ...* 容纳在…里，在…里盛下

Cumpărăturile nu încap în sacoşă.

I-au încăput lucrurile în valiză?

În sală încap 300 de persoane.

Într-un autoturism nu încap decât cinci persoane.

b) ~ *sub ...* 在…下面能摆放

Etajera încape sub fereastră.

c) ~ *pe ...* 在…上面能摆下

Cărţile astea nu mai încap pe raft.

d) ~ *pe cineva* （衣服等）能穿下

Hainele nu-l mai încap.

Pe Ana n-o mai încap pantofii.

2. A DESENA, *v.t.*

a) ~ *(cuiva) ceva* 画某物

Desenează pe tablă harta României.

Îi desenează copilului un câine cu urechi mari.

b) ~ *pe cineva* 画某人

O desenez pe Maria.

c) ~ *în / pe ...* 在…画画

Desenez în / pe caiet.

d) *a se desena* 互相画

La ora de desen artistic ne desenăm unii pe alţii.

3. A STRÂNGE, *v.t.*

a) ~ *(cuiva) ceva* 收；收拾；拧紧

Ţăranii au strâns recolta.

Strângeţi cărţile de pe bănci!

Strânge piuliţa.

I-am strâns banii de pe masă.

b) ~ *pe cineva* 召集；搂抱

Asistentul i-a strâns pe studenţi în amfiteatru.

Mama l-a strâns pe copil în braţe.

c) *a fi strâns de (către) ...* 由…收，采集，系，紧等

Fructele au fost strânse de pionieri.

Lucrurile vor fi strânse de noi.

d) ~ *cuiva mâna*, expr. 握…的手

Profesorul i-a strâns mâna.

e) *a-şi strânge (unul altuia) mâinile*, expr. 互相握手

Cei doi conducători şi-au strâns mâinile cu căldură.

4. A SE ÎNTÂMPLA, *v.r. (pers. 3)*

a) ~ *(cuiva)* 发生

S-a întâmplat ceva?

Mi s-a întâmplat un necaz.

b) ~ *cu ...* 对…发生

Ce se întâmplă cu Irina?

c) ~ *(cuiva) să ...* 发生或出现某种情况

Se întâmplă să-i întâlnesc uneori.

I s-a întâmplat să fie de faţă la accident.

5. A GRĂBI, *v.r., v.i. v.t.*

a) ~ *(cuiva) ceva* 加快某项工作；催促

Muncitorii au grăbit darea în funcţiune a termocentralei.

I-am grăbit plecarea.

b) ~ *pe cineva* 催促某人

Îl grăbesc pe Andrei.

c) *a se grăbi* 加快；着急

Se grăbeşte terminarea construcţiei.

Andrei s-a grăbit să termine proiectul la timp.

Vreţi să ne grăbim puţin?

6. A-I VENI ÎN MINTE, *expr.* 想起来，记起

Îi vin mereu în minte cuvintele pe care i le-a spus mama la plecare.

Deşi a trecut mult timp de atunci, întâmplarea aceea îi vine mereu în minte.

Îmi pare rău că nu mi-a venit în minte să iau o umbrelă cu mine.

GRAMATICĂ

一、不定代词和不定形容词 oricine, orice, oricare, oricât (Pronumele şi adjectivele nehotărâte "ORICINE, ORICE, ORICARE, ORICÂT")

（一）ORICINE 任何人，无论什么人

只作不定代词使用，主格和宾格是 oricine，属格和予格为 oricui。

Nominativ-acuzativ

— Cine poate merge la secretariat?

— *Oricine* poate merge la secretariat.

— Pe cine putem ruga să ne ajute?

— Puteţi ruga *pe oricine*.

Genitiv-dativ

— Al cui este rucsacul ăsta?

— Nu ştiu; poate fi *al oricui.*

— Cui trebuie să ne adresăm?

— Adresaţi-vă *oricui!*

（二）ORICE 任何什么

既可作不定形容词，也可作不定代词，前者只修饰不定冠单数名词。

Adjectiv

La magazinul acesta găseşti *orice lucru.*

Pronume

La magazinul acesta găseşti *orice.*

注意：

(1) 作形容词时可修饰人或物，如： *orice student, orice problemă.*

(2) 作代词时， orice 只代替物，代替人时要用 oricine。

（三）ORICARE 任何一个，随便哪一个

作不定形容词或不定代词，有数和格的变化。

		Singular			*Plural*		
		m.	*n.*	*f.*	*m.*	*n.*	*f.*
N., A.	*adj., pron.*	oricare			-		
G., D.	*adj.*	oricărui		oricărei	(oricăror)		
	pron.	oricăruia		oricăreia	(oricărora)		

1. **主格和宾格** (Nominativ-acuzativ)

Adjectiv / *Pronume*

— Care (coleg) mă poate ajuta?

— *Oricare* coleg te poate ajuta.

— *Oricare* (dintre colegi) te poate ajuta.

— Pe care profesor îl putem întreba?

— Îl puteţi întreba pe *oricare* profesor.

— Îl puteţi întreba pe *oricare* (dintre ei).

2. **属格和予格** (Genitiv-dativ)

Adjectiv	*Pronume*
— A cărui student e această cartelă de masă?	
— Nu ştiu; poate fi *a oricărui* student.	— Nu ştiu; poate fi *a oricăruia* (dintre ei).
— Cărui student i se poate lăsa cheia de la sala de gimnastică?	
— *Oricărui* student *i* se poate lăsa cheia de la sala de gimnastică.	— *Oricăruia* (dintre studenţi) *i* se poate lăsa cheia de la sala de gimnastică.

注意:

(1) 作不定形容词使用时， oricare 修饰不定冠的单数名词。

(2) 代替或修饰指人的名词作直接宾语时， oricare 之前应加介词 pe 并用相应的人称代词宾格非强调式 îl 预先提及（或重复）。

(Îl) poţi ruga *pe oricare* prieten.　　*Îl* poţi ruga *pe oricare* (dintre ei).

(3) 修饰指物的名词时，不用 pe 和 îl ；但如果代替指物的名词，则应加 pe 和 îl 。

Poţi lua *oricare* autobuz.　　*Îl* poţi lua *pe oricare*.

（四） ORICÂT 不管多少，无论多少

作不定形容词或不定代词使用，词形变化如下：

		Singular			*Plural*		
		m.	*n.*	*f.*	*m.*	*n.*	*f.*
N., A.	*adj.*	oricât		oricâtă	oricâţi	oricâte	
	pron.						
G., D.	*adj.*	-			(oricâtor)		
	pron.	-			(oricâtora)		

1. **单数** (Singular)

Oricât zgomot ar fi în jur, nu mă deranjează.

Oricâtă gimnastică a făcut, n-a reuşit să slăbească.

2. **复数** (Plural)

Adjectiv	*Pronume*
Oricâţi bani ai avea, tot nu-ţi ajung.	*Oricâţi* am fi noi, gazdele ne-ar primi.
Oricâte filme ar vedea, tot nu s-ar sătura.	*Oricâte* ar cumpăra, nu i-ar ajunge.

注意:

(1) 作形容词时，它所修饰的名词不定冠。

(2) 口语中经常用 la + oricâţi (oricâte) 代替予格形式 oricâtor(a).

Poţi face această reclamă *la oricâţi* (oameni) vrei.

(3) oricât 还用作副词（大多起让步连词作用）。

Îţi dau *oricât* îmi ceri.

Poţi să ţii cartea la tine *oricât* vrei.

Oricât (de mult) îi explic, nu mă ascultă.

二、时间状语和时间状语从句 (Complementul circumstanţial de timp şi propoziţia circumstanţială de timp sau temporală)

状语作为句子成分，用来表明动词的行为所发生的环境，如时间、地点、状态、原因、目的、条件、结果等。

当某一种状语是用一个句子来表达的时候，该句子就成为了状语从句。罗语中每一种状语都有相对应的状语从句。

（一）时间状语 (Complementul circumstanţial de timp)

是一个句子的次要部分，限定动词，指明动作发生的时间 (când)、延续 (cât timp)、起始 (de când) 、范围 (până când) 和频率 (de câte ori).

Studenţii vor face practică *peste o săptămână.*

Aşteaptă-mă *un moment*!

Către seară am ajuns la Lacu Roşu.

Mergând la Biblioteca de Stat, m-am întâlnit cu Lucia.

时间状语大多通过以下方式引出:

1. 宾格名词，可以带介词（词组），并常有形容词或数词伴随。

Şedinţa a durat *două ore.*

Am intrat la facultate *anul trecut.*

A doua zi ne-am continuat călătoria spre Viena.

În vacanţă am lucrat la o firmă româno-chineză.

Cei doi prieteni nu s-au văzut *de peste zece ani.*

2. 动词的副动式或带介词（词组）的不定式。

Vizitând Castelul Peleş, şi-a notat impresiile în caiet.

Înainte de a pleca în România, a citit câteva cărţi despre această ţară.

Până a veni Salvarea, i s-au acordat primele îngrijiri.

3. 时间副词或副词词组，或表示时间概念的副词性名词。

Zilnic face antrenamente la un club de fotbal.

Ieri am citit prima parte a romanului, *astăzi* îl termin.

Ziua bună se cunoaşte *de dimineaţă.*

Trece pe la noi *din când în când.*

Sâmbătă facem o excursie pe Valea Cireşelor.

（二）时间状语从句 (Propoziţia circumstanţială de timp sau temporală)

在复合句中指明主句的行动发生的时间。

1. **时间状语和时间状语从句的比较**

含时间状语的简单句	含时间状语从句的复合句
M-am sculat *dis-de-dimineaţă.*	M-am sculat *când se lumina de ziua.*
Primăvara se întorc păsările călătoare.	*Când vine primăvara,* se întorc păsările călătoare.
Coborând, admiram frumuseţile culmilor dimprejur.	*În timp ce coboram,* admiram frumuseţile culmilor dimprejur.
După apusul soarelui se înserează repede.	*După ce apune soarele,* se înserează repede.

2. **时间状语从句的引导方式**

一般来说，时间状语从句由各种连词（词组）或关系副词引出，常见的有 până ce, până să, (mai) înainte (ca) să, după ce, îndată ce, imediat ce, când, de când, până când, cum, cât timp, cât, oricând, (ori) de câte ori 等。

Hai să facem o partidă de şah *până ce vin ei.*

Până să-i ajungem, trebuie să muncim serios.

Poliţia a sosit *înainte ca răufăcătorii să dispară.*

După ce au câştigat meciul, ei au dat o petrecere.

Vom începe serbarea *îndată ce vine domnul decan.*

Când eram elev, îmi plăcea să lucrez în presa şcolară.

S-a schimbat foarte mult *de când nu l-am mai văzut.*

Până când vin musafirii, trebuie să terminăm toate pregătirile.

O să-l întreb de rezultate *cum îl văd.*

Cât timp a stat la noi, s-a înţeles foarte bine cu toţi colegii.

Oricând ai nevoie de ceva, să-mi spui.

Mi-au plăcut creaţiile lui Ceaikovski *ori de câte ori le-am ascultat.*

注意：对于以关系副词 când 引出的时间状语从句，主句中经常使用副词 atunci 与之呼应。

Când va înceta ploaia, atunci să pleci de aici.

A sosit acasă *atunci când se însera.*

3. **语序和标点** (Topica şi punctuaţia)

时间状语从句既可以位于主句之前，也可位于主句之后。

当位于主句之前时，一般用逗号与主句分断；位于主句之后时，通常连写。如果时间状语从句中还插入了其他句子成分，则应用逗号将它们分开。

DATE DESPRE ROMÂNIA

布加勒斯特是全国的文化中心，各种博物馆比比皆是，如：罗马尼亚国家历史博物馆（Muzeul Naţional de Istorie a României）、罗马尼亚农民博物馆（Muzeul Ţăranului Român）、罗马尼亚国家艺术博物馆（Muzeul Naţional de Artă al României）、乡村与民间艺术博物馆（Muzeul Satului şi de Artă Populară）、艺术收藏馆（Muzeul Colecţiilor de Artă）、布加勒斯特市历史与艺术博物馆（Muzeul de Istorie şi Artă a Municipiului Bucureşti）、"格里戈雷·安迪巴"自然科学博物馆（Muzeul de Istorie Naturală "Grigore Antipa"）、罗马尼亚文学馆（Muzeul Literaturii Române）、国家地质博物馆（Muzeul Naţional Geologic）、消防博物馆（Muzeul Naţional al Pompierilor）、"迪米特耶·廖尼塔教授工程师"技术馆（Muzeul Tehnic "prof. ing. Dimitrie Leonida"）、罗马尼亚铁路博物馆（Muzeul Căilor Ferate Române）、"乔治·埃乃斯库"博物馆（Muzeul "George Enescu"）和民族戏剧博物馆（Muzeul Teatrului Naţional）等。

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) *a (se) acoperi*

Eu îl __________ pe colegul meu cu pătura.

El __________ cu plapuma.

Cerul __________ de nori.

Institutul Politehnic __________ o suprafaţă de zeci de hectare.

(2) *a descoperi*

__________ (tu) repede oala de capac!

Specialiştii __________ un nou virus.

Acest regizor __________ multe talente.

Abia târziu noi __________ că ele sunt, de fapt, surori.

Îl __________ pe Alexandru în mulţime.

(3) *a (se) observa*

(Tu) __________ maşina albastră?

(Eu) îmi __________ imediat greşeala.

Studenţii __________ că serviciile de la cantine s-au îmbunătăţit.

__________ (voi) dacă fenomenul se repetă!

De aici __________ doar vârful cel mai înalt al munţilor.

(4) *a (se) împleti*

Femeile din sat __________ nişte coşuri de bambus fine şi frumoase.

Mama o învaţă pe Maria să-şi __________ părul.

Copiii __________ nişte cununi cu flori de câmp.

Este o zonă unde apele par că __________.

(5) *a răsădi*

Mama __________ nişte lalele în grădină.

Tata a luat doi cireşi de la piaţă şi vrea să-i __________ în curte.

Cu alte cuvinte, a __________ pomul prieteniei chino-române în sufletele noastre.

(6) *a (se) culege*

Duminica mergeam în pădure să __________ ciuperci.

La Murfatlar turiştii pot să __________ struguri şi să deguste vinuri.

(7) *a încărca*

Ei __________ mobila în maşină.

Vreau să-mi __________ bateriile.

Voi unde vă __________ cartelele de masă?

(8) *a (se) mişca*

Biblioteca este prea grea şi nu pot s-o __________ singur.

Ne-a spus că valizele __________ de nimeni din loc.

În pauză ieşim să __________ puţin pe terasă.

Pământul __________ în jurul Soarelui.

2. Completaţi spaţiile libere cu pronumele nehotărât *"oricine"* sau *"orice"*, la forma potrivită.

__________ lucru este greu la început.

__________ poate să rezolve această problemă.

__________ poate să te ajute.

Vrei să discuţi cu __________ din secţia asta?

Nu le trebuie __________ carte.

__________ i-aş spune asta, nu m-ar crede.

Această boală se tratează la __________ spital.

Poţi lua __________ autobuz de aici.

Nu pot să dau __________ cheia mea.

Nu spune asta __________.

Puteţi veni în __________ zi.

3. Completaţi spaţiile libere cu pronumele şi adjectivul nehotărât *"oricare"*, la forma potrivită.

__________ elev poate face operaţia asta.

Poţi folosi __________ calculator de aici.

Puneţi în sală portretul __________ scriitor!

Cred că poate să-l învingă pe __________ concurent.

Cu __________ profesor am stat de vorbă, mi-a sugerat să schimb tema lucrării.

O să mă adresez __________ coleg.

L-ar sfătui pe __________ tânăr să înveţe go-ul.

Nu vrea să stea la __________ hotel.

4. Răspundeţi la următoarele întrebări, folosind pronumele şi adjectivul *"oricare"* şi *"orice"*, la forma potrivită.

Model: Pe care femeie s-o ajutăm? ⇨ Ajutaţi-o pe *oricare* (dintre acelea)!

Ce prăjitură să luăm? ⇨ Luaţi *orice* prăjitură!

Pe care fetiţă o fotografiaţi? Pe care chelner să-l chemăm? Ce pepene alegi? Cu care profesor pot să mă consult? Ce flori pot să cumpere? Pe care medic îl consulţi? În ce restaurant să intrăm? La ce universitate vrea să se înscrie? De care lecţie pot să te întreb?

5. Răspundeţi la următoarele întrebări, folosind pronumele şi adjectivul nehotărât *"oricât"*, la forma potrivită.

Model: Cât ceai să cumpăr? ⇨ Cumpără *oricât* (vrei)!

Câţi bani pot să cheltuiesc? Câte cărţi să-ţi aducem? La câţi colegi vrei să mergi în vizită? Câte colege pot să invit? Cât timp să stăm aici? Câtor prieteni să le scriu astăzi? Câte exemplare să cerem?

6. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

— Cui să dau aceste *manuale noi?*

— Puteţi să le daţi oricui *din grupa noastră*.

liste de participanţi / *de la secretariatul facultăţii* /

bilete de concert / *îi place muzica* /

reviste *e interesat de arte marţiale*

(2)

— Despre ce *să vorbim* când *vin musafirii?*

— Puteţi *vorbi* despre orice.

să scriem — scrie / *colaborăm la "Gazeta Universităţii"* /

să discutăm — discuta / *ei ne vizitează* /

să întrebăm — întreba *facem un interviu unui scriitor*

(3)

> — Îmi spuneţi care *curs* e mai *interesant?*
>
> — Oricare e *interesant*.

traseu turistic /	*atrăgător /*
piaţă /	*ieftină /*
autobuz /	*puţin aglomerat /*
meserie	*frumoasă*

(4)

> — Câtor colegi putem *trimite invitaţiile pentru expoziţie?*
>
> — *Trimiteţi*-le oricătora vreţi!

expedia felicitările de Anul Nou /	*Expediaţi*- /
recomanda aceste reţete /	*Recomandaţi*- /
prezenta punctele noastre de vedere /	*Prezentaţi*- /
da materialele	*Daţi*-

7. Completaţi spaţiile libere cu *"oriunde"* sau *"oricând"*.

Veniţi la noi _________ vreţi!

Duceţi-vă _________ vă place!

Vrea să rămână _________ viaţa e mai bună.

Mergem _________ putem realiza ceva.

Sunaţi-mă _________ aveţi problemă!

Omul trăieşte _________ poate.

Vor să stea _________ e mai multă linişte şi pace.

Vorbiţi cu el _________ îl întâlniţi.

8. Transformaţi părţile scrise cursiv în propoziţii subordonate circumstanţiale de timp.

Model: *Văzându-mă că sunt înţeles de colegi*, m-am bucurat.

⇨ *Când am văzut că sunt înţeles de colegi*, m-am bucurat.

Muncind mai mult, am obţinut rezultate bune la învăţătură. *Primind scrisoarea de la ei,* le-a răspuns imediat. *Regăsindu-mi cartea pierdută,* m-am bucurat. *Găsind soluţia cea mai bună,* toată lumea a fost mulţumită. *Aflând că fiul ei a reuşit la concurs,* ea nu mai putea de bucurie.

9. Alcătuiţi frazele potrivite, înlocuind liniile cu propoziţiile temporale începute aici:

S-a întors acasă după ce __________.

L-am observat îndată ce __________.

Acolo va rămâne până când __________.

Râdea ori de câte ori __________.

A plecat până să __________.

Locuieşte la ţară de când __________.

M-am dus la el când __________.

A tăcut cum __________.

A rămas la noi cât __________.

S-a plimbat cât timp __________.

Venea la noi oricând __________.

Citea câte o poezie de câte ori __________.

Am plecat acasă înainte ca (să) __________.

10. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

落日的景象	白雪覆盖的群山	明亮的橱窗
高耸的楼群	金色的粮田	广阔的平原
匆忙的人们	喧闹的城市	无数的车辆

11. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

Despre ce se vorbeşte în textul studiat la această lecţie? Cine este autoarea textului? Ce comparaţie a făcut învăţătoarea? În ce culoare sunt

şesurile pe hartă? În ce culoare sunt munţii şi apele? Dar oraşele? Pe unde trece Dunărea? Care sunt principalele râuri din România? În ce parte a României se află Dobrogea? Ce putem simţi citind acest text?

12. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a-şi aminti cu emoţie;

(2) de jur împrejur;

(3) a fi mândru (de ceva / cineva);

(4) a şti ceva pe de rost.

13. Explicaţi în limba română:

(1) Cum este oraşul de unde sunteţi?

(2) Ce se poate vizita acolo?

(3) Ce îţi place şi ce nu-ţi place acolo?

(4) Ce nume de flori ştiţi?

(5) Ce floare preferaţi şi de ce?

14. Vorbiţi despre impresiile unei călătorii prin ţară.

15. Traduceţi în limba română:

(1) 在这家商店里什么都能买到。

(2) 你把钥匙给班上的谁都可以。

(3) 班上的任何一位同学都会帮助你。

(4) 我怎么跟他解释他都不听。

(5) 当我第一次开车的时候，真有些紧张。

(6) 他们的罗语讲得太快，开始的时候我听不懂。

(7) 把这束花放到一个花瓶里。

(8) 父母亲都为他取得的优异成绩感到骄傲。

(9) 金色的麦田等待着人们收割。

(10) 湖滨落日的景色真美！

(11) 他对这个城市相当熟悉。

(12) 这些孩子能背诵许多古诗。

16. Lectură suplimentară:

CÂND SPUI ROMÂNIA

Când spui România, spui păduri dese de stejari, de fagi şi de brazi, ape când repezi, când domoale, munţi, dealuri şi câmpii întinse până la ţărmuri scăldate de mare ...

Când spui România, spui balade ca *Mioriţa* şi *Meşterul Manole* şi colinde fără pereche ...

Când spui România, spui Traian şi Decebal şi eroul ei necunoscut care i-a apărat fiinţa şi neamul ...

Când spui România, spui numele oamenilor ei mari care i-au dus vestea în lume: Nicolae Titulescu şi George Enescu, Constantin Brâncuşi şi Mircea Eliade, Henry Coandă şi nenumăraţi, nenumăraţi alţii ...

Dar, când spui România, spui EMINESCU.

PROVERBE

Numai cu o floare nu se face primăvară.

Fie pâinea cât de rea tot mai bună-n ţara mea.

LECŢIA 8

TEXT

ARTA ROMÂNEASCĂ

Arta populară românească se remarcă în domeniul arhitecturii (arhitectura casei sau arhitectura religioasă în lemn), al costumelor şi ţesăturilor (caracterizate prin preferinţa pentru motivele geometrice şi prin armonia culorilor), al ceramicii, al picturii (pe lemn sau pe sticlă) sau al crestăturilor în lemn (pentru obiectele de uz casnic sau pentru diferite elemente arhitectonice). Şi în domeniul muzicii, folclorul românesc se caracterizează printr-o mare varietate de genuri, printr-o puternică originalitate.

Arta plastică cultă a impus numele unor pictori de mare valoare ca: Nicolae Grigorescu (care a avut în centrul atenţiei figurile de ţărani români), Theodor Aman (cunoscut pentru tablourile sale istorice), Ştefan Luchian (pictorul florilor), Nicolae Tonitza (vestit prin portretele de copii şi prin scenele din viaţa celor săraci) sau Ion Ţuculescu (care face pictură modernă prin abstractizarea unor motive folclorice). Culme a sculpturii româneşti, Constantin Brâncuşi a creat o operă unică, cu adânci semnificaţii filozofice, influenţând evoluţia artei universale.

În arhitectura românească veche s-au creat opere remarcabile, vestite în toată lumea, cum sunt: bisericile-muzeu din nordul Moldovei, cu inegalabila "Voroneţ", pictată în exterior, Mănăstirea "Argeş"[1], Biserica Neagră din Braşov[2], Palatul Mogoşoaia[3], Palatul Cotroceni[4] şi multe altele.

Arhitectura din ultimele decenii impresionează prin numeroase construcţii moderne ca: Palatul Parlamentului, hotelul Intercontinental, hotelul Sofitel şi Pavilionul Expoziţiei din Bucureşti, staţiunile de pe litoralul Mării Negre etc.

Având tradiţii vechi, mişcarea muzicală românească este bogată şi variată. Dominată de personalitatea complexă a lui George Enescu (compozitor, violonist, pianist, dirijor, pedagog de talie mondială), muzica românească se defineşte printr-un puternic caracter naţional. Folclorul muzical a inspirat şi continuă să inspire pe creatorii culţi, dând operelor acestora o deosebită originalitate. În cadrul conservatoarelor, al teatrelor de operă şi al filarmonicilor, a numeroase teatre muzicale din marile oraşe ale ţării se desfăşoară o intensă activitate muzicală. În competiţiile internaţionale, arta interpreţilor români (instrumentişti sau vocali) a fost apreciată şi, deseori, ea a fost răsplătită cu mari premii.

Creaţiile vechi şi noi, populare sau culte din diferite domenii ale artei, reflectă natura artistică, sensibilitatea sufletească a poporului român.

VOCABULAR

a remarca, remarc, *v.t.* 注意到; *v.r.* 出众，突出

arhitectură, -i, *s.f.* 建筑学，建筑术；建筑风格

religios, -oasă, -oşi, -oase, *adj.* 宗教的

lemn, -e, *s.n.* 木；木头，木材

costum, -e, *s.n.*（成套）西服；（民族）服装

ţesătură, -i, *s.f.* 织品；织锦

a caracteriza, -ez, *v.t.* 以…为特点

preferinţă, -e, *s.f.* 偏好；优先

motiv, -e, *s.n.*（绘画、雕刻等的）主题；基本花纹；原因

geometric, -ă, -i, -e, *adj.* 几何图形的

armonie, -ii, *s.f.* 和谐，协调
ceramică, -e, *s.f.* 制陶术；陶器
sticlă, -e, *s.f.* 玻璃；玻璃瓶
crestătură, -i, *s.f.*（民间木刻工艺的）刻，凿
obiect, -e, *s.n.* 物品
uz, -uri, *s.n.* 使用
casnic, -ă, -i, -e, *adj.* 家里的，家庭的
diferit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 不同的；各种各样的
element, -e, *s.n.* 成分；构件
arhitectonic, -ă, -i, -e, *adj.* 建筑（学）的
folclor, *s.n.* 民间创作；民俗学
gen, -uri, *s.n.* 种类；体裁；（语法的）性
originalitate, -ăţi, *s.f.* 独创；新颖
plastic, -ă, -i, -e, *adj.* 塑性；造型的
cult, -ă, -ţi, -e, *adj.* 专业创作的
a impune, impun, *v.t.* 推出，推行；取得公认，获得名望
pictor, -i, *s.m.* 画家
atenţie, -ii, *s.f.* 注意；重视；礼品
figură, -i, *s.f.* 形象；画像
ţăran, -i, *s.m.* 农民
vestit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 著名的
portret, -e, *s.n.* 肖像，头像
sărac, -ă, -i, -e, *adj.* 穷的，贫困的
abstractizare, -ări, *s.f.* 抽象（化）
folcloric, -ă, -i, -e, *adj.* 民间创作的；民俗学的
culme, -i, *s.f.* 山顶；顶尖
sculptură, -i, *s.f.* 雕塑，雕刻
operă, -e, *s.f.* 作品；事业
semnificaţie, -ii, *s.f.* 含义；意义
filozofic, -ă, -i, -e, *adj.* 哲学的
a influenţa, -ez, *v.t.* 影响
evoluţie, -ii, *s.f.* 发展，进展
remarcabil, -ă, -i, -e, *adj.* 卓越的，非凡的
biserică, -i, *s.f.* 教堂；教会
inegalabil, -ă, -i, -e, *adj.* 无以伦比的
a picta, -ez, *v.t.* 画
mănăstire, -i, *s.f.* 修道院
palat, -e, *s.n.* 宫，宫殿
deceniu, -ii, *s.n.* 十年，十年期
a impresiona, -ez, *v.t.* 给人以深刻印象；感动
intercontinental, -ă, -i, -e, *adj.* 洲际的
pavilion, -oane, *s.n.* 亭子；楼阁；（展览会的）展馆
staţiune, -i, *s.f.* 休养地，疗养站
litoral, -uri, *s.n.* 海岸（地区）
mişcare, -ări, *s.f.* 运动；活动
a domina, domin, *v.t.* 统治；占突

出地位

personalitate, -ăţi, *s.f.* 品格；个性；知名人物

complex, -ă, -cşi, -xe, *adj.* 综合的；多方面的

compozitor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 作曲家

violonist, -ă, -şti, -ste, *s.m., s.f.* 小提琴手，小提琴家

pianist, -ă, -şti, -ste, *s.m., s.f.* 钢琴师，钢琴家

pedagog, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 教育家

talie, -ii, *s.f.* 腰身；身材；等级

a defini, -esc, *v.t.* 给…下定义

caracter, -e, *s.n.* 性格；特征；字符

a inspira, inspir, *v.t.* 吸气；使获得灵感；*v.r.* 得到灵感

creator, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 创造者；创作者

conservator, -oare, *s.n.* 音乐学院

filarmonică, -i, *s.f.* 爱乐乐团，交响乐团

intens, -ă, -şi, -se, *adj.* 大量的；紧张的

competiţie, -ii, *s.f.* 比赛，竞赛

internaţional, -ă, -i, -e, *adj.* 国际的

interpret, -ă, -ţi, -te, *s.m., s.f.* 表演者；（口译）译员

instrumentist, -ă, -şti, -ste, *s.m., s.f.* 器乐演奏者

vocal, -ă, -i, -e, *adj.* 声乐的，歌唱（家）的

a aprecia, apreciez, *v.t.* 估价，评价；给予好评；赞赏，欣赏

deseori, *adv.* 经常

a răsplăti, -esc, *v.t.* 报偿，报答

natură, -i, *s.f.* 本质；大自然

sufletesc, -ească, -eşti, *adj.* 心灵的

NOTE

1. Mănăstirea "Argeş" 阿尔杰什修道院，位于 Curtea de Argeş，建于16世纪，有同名（又称《马诺雷工匠》）民谣释其由来，在罗广为流传。

2. Biserica Neagră din Braşov 布拉索夫黑教堂，建于1384 — 1477年间，是罗马尼亚最大的哥特式建筑，因1689年失火后外墙被熏黑而得名。

3. Palatul Mogoşoaia 莫考什阿亚王宫，位于布加勒斯特附近，1702年 Constantin Brâncoveanu 大公所建。他在位期间，民用建筑和宗教建筑的发展达到鼎盛，罗建筑艺术中堪称经典的“布伦考维亚努风格”即源

于此。

4. Palatul Cotroceni 考特罗切尼王宫，位于布加勒斯特市内，现为总统府所在地，另有王宫博物馆供游人参观。

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A (SE) REMARCA, *v.t., v.r.*

a) *a (se) remarca ceva* 注意到某物

Se spune că au remarcat un OZN (obiect zburător neidentificat).

Anei nu i s-a remarcat contribuţia la reuşita cercetărilor.

b) *a (se) remarca că ...* 注意到某一情况

Am remarcat că v-aţi pregătit foarte bine.

S-a remarcat că producţia a crescut rapid.

c) ~ *pe cineva* 注意到某人

Antrenorul l-a remarcat pe cel mai tânăr sportiv.

d) *a se remarca prin ...* 以…突出

Radu se remarcă prin seriozitate.

2. A CARACTERIZA, *v.t.*

a) ~ *ceva* …是某物的特点

Turismul rural caracterizează economia din această zonă.

Buna calitate a activităţii didactice caracterizează acest liceu.

b) ~ *pe cineva* …是某人的特点；给某人作鉴定

Îl caracterizează modestia şi hămicia.

La sfârşit(ul) de semestru doamna dirigintă îi caracterizează pe elevi.

c) *a se caracteriza prin ...* 以…为特点

Economia chinezească din anii '90 se caracterizeză printr-un ritm înalt de creştere.

3. A IMPUNE, *v.t.*

a) ~ *ceva* 推出；把…强加于人；硬性规定

Arta plastică cultă a impus numele unor pictori de mare valoare.

Nu poţi impune ideile tale altora.

Directorul a vrut să impună proiectul propus de el, dar n-a reuşit.

Şi-au impus o disciplină de fier, ca la armată.

b) ~ *pe cineva* 使某人（名列…，受人尊敬等）

Rezultatele obţinute la învăţătură l-au impus pe Mihai în rândul celor mai buni elevi.

c) ~ *cuiva să ...* 让某人做某事

Directorul le impune elevilor să facă linişte.

d) *a se impune* 取得公认；获得名望

Acest scriitor s-a impus în perioada interbelică.

4. A INFLUENŢA, *v.t.*

a) ~ *pe cineva (să ...)* 影响某人（…）

Discuţia cu prietenul lui l-a influenţat în bine.

Ea se teme ca nu cumva să-i influenţeze copilul în rău.

Lucian l-a influenţat pe Corneliu să meargă la munte.

b) ~ *(cuiva) ceva* 影响（某人的）…

Cuvintele tale i-au influenţat hotărârea.

c) *a se influenţa (unul pe altul / să ...)* 互相影响

Alexandru şi Marian se influenţează în luarea hotărârii.

S-au influenţat reciproc să nu se prezinte la cursul de filozofie.

5. A IMPRESIONA, *v.t.*

a) ~ *pe cineva* 给人留下深刻印象；使人感动

Expoziţia de pictură în ulei din secolul al XX-lea a impresionat pe mulţi vizitatori.

Gestul lui ne-a impresionat pe toţi.

b) *a fi impresionat de ...* 对…印象至深；被…感动

Am fost impresionat de frumuseţea oraşului Dalian.

Mulţi spectatori au fost puternic impresionaţi de povestea de dragoste din filmul "Titanic".

6. A APRECIA, *v.t.*

a) ~ *(cuiva) ceva* 欣赏；评价

Apreciez spectacolele bune.

Cum apreciaţi situaţia internă din anul acesta?

Îi apreciez caracterul.

Ambasadorul Chinei la Bucureşti a apreciat relaţiile chino-române drept între cele mai bune relaţii statale de după război.

b) ~ *că ...* 评价为…

Specialiştii au apreciat că economia naţională va creşte în continuare.

c) ~ *pe cineva* 欣赏某人

Toţi îl apreciem pe Alexandru.

GRAMATICĂ

一、民间将来时（二） (Modul indicativ, viitorul popular, tipul *am să plec*)

直陈式将来时的另一种民间口语形式是由助动词 a avea 的现在时变位形式加上动词的连接式现在时，具体如下：

(Eu) *am să plec* în România mâine.

(Tu) *ai să vii* la noi sâmbătă?

(El / ea) *are să lase* valiza la biroul de bagaje.

(Noi) *avem să mergem* cu trenul spre Oradea.

(Voi) *aveţi să găsiţi* bilete la avion?

(Ei / ele) *au să termine* munca într-o oră.

否定形式是在助动词前面加 nu，通常采用与助动词连写的形式：(eu) n-am, (tu) n-ai, (el / ea) n-are, (noi) n-avem, (voi) n-aveţi, (ei / ele) n-au.

代词非强调式和副词的位置在 să 和动词之间，与连接式情况相同。

Am să *te* aştept în holul hotelului. Avem s-*o* mai întrebăm.

Are să-*ţi* dea cartea la facultate. Au să-*mi* lase lucrările la catedră.

二、无比较级的形容词 (Adjectivele fără grade de comparaţie)

有部分形容词的词义本身已经体现了比较或最高的程度，或根本不能进行比较，这类形容词称为无比较级的形容词。

m., sg.	*f., sg.*	*m., pl.*	*f., pl.*	词　义
viu	vie	vii	vii	活的
mort	moartă	morţi	moarte	死的
întreg	întreagă	întregi	întregi	整个的，全部的
unic	unică	unici	unice	惟一的，单一的
absolut	absolută	absoluţi	absolute	绝对的
complet	completă	completi	complete	全部的，完整的
definitiv	definitivă	definitivi	definitive	最终的
esenţial	esenţială	esenţiali	esenţiale	本质的，根本的
perfect	perfectă	perfecţi	perfecte	完美的
superior	superioară	superiori	superioare	高级的，高等的
inferior	inferioară	inferiori	inferioare	·低级的，低等的
principal	principală	principali	principale	主要的
maxim	maximă	maximi	maxime	最大的，最高的
minim	minimă	minimi	minime	最小的，最低的
optim	optimă	optimi	optime	最好的，理想的
remarcabil	remarcabilă	remarcabili	remarcabile	杰出的
exterior	exterioară	exteriori	exterioare	外部的
ultim	ultimă	ultimi	ultime	最后的

三、地点状语和地点状语从句 (Complementul circumstanţial de loc şi propoziţia circumstanţială de loc)

（一）地点状语 (Complementul circumstanţial de loc)

限定一个动词，指明动作发生的地点 (unde)、起点 (de unde)、方向 (încotro) 、行动的范围 (până unde) 和穿越的空间 (spaţiul străbătut) 等。

Mergem *la facultate.*

S-a oprit *înaintea bibliotecii.*

Stătea *în faţa librăriei.*

地点状语大多通过以下方式引出:

1. 带介词（词组）的名词及其代用词

Virginia citeşte *în sala* de lectură.

Mâine mergem *la Grădina* Botanică.

Cei doi se plimbă *de-a lungul râului.*

2. 副词或副词词组

El nu mai stă *aici.*

Când te duci *acolo?*

De jur împrejur este numai viţă de vie.

（二）地点状语从句 (Propoziţia circumstanţială de loc)

在复合句中起地点状语作用。

1. 地点状语和地点状语从句的比较

含地点状语的简单句	含地点状语从句的复合句
S-au îndreptat *spre arbitru.*	S-au îndreptat *spre cine arbitrează meciul.*
Dunărea curge *departe.*	Dunărea curge *până unde se varsă în mare.*
Întoarce-te *de oriunde.*	Trebuie să te întorci *de oriunde te vei afla.*
Acolo plouă foarte mult.	*Unde sunt păduri întinse* plouă foarte mult.
Pretutindeni se întind păduri de brad.	*Oriunde priveşti* se întind păduri de brad.

2. **地点状语从句的引导方式**

(1) 关系代词或关系代词性形容词 care, cine, ce, cât（带介词）.

Ne-am îndreptat *spre care (coleg) ne cheamă.*

(2) 不定代词或不定形容词 oricine, oricare, orice, oricât（带介词）.

Se duce *către oricare (coleg) îl strigă.*

(3) 关系副词 unde, încotro 及不定复合副词 oriunde, oriîncotro .

S-a dus *unde l-ai trimis.*

Se îndreaptă *încotro vede cu ochii.*

Se duc *oriunde vor.*

Oriunde priveşti, ai să vezi locuri frumoase.

有时在主句中使用 acolo 与从句中的关系副词相呼应。

Unde te duci, acolo vin şi eu.

(4) 关系副词 cât 。

A umblat *cât e lumea de mare.*

3. **语序和标点**

地点状语从句一般位于主句之后，但也可以出现在主句之前。

当它位于主句之后时，与主句连写。位于主句之前时，可以用逗号与主句分断；如果主句有关联成分，则必须用逗号分断。如有插入成分或插入成分位于主句的谓语之前时，也应用逗号分断。

DATE DESPRE ROMÂNIA

罗马尼亚自然景观和人文景观相当丰富。1991 年，多瑙河三角洲被联合国教科文组织列入世界自然遗产。以后，又有多处被陆续认定为世界文化遗产，它们是：1993 年入选的摩尔多瓦北部的 **Moldoviţa** 教堂和 **Horezu** 修道院以及 1999 年新增的四处。后一批包括：1. 始建于 12 世纪末的古城锡吉什瓦拉 (**Sighişoara**)，那里的外城墙将 150 余幢古建筑围成一片巨大的城堡区，具有典型的中世纪防御性城市的特征，其中许多房

屋至今仍为人们居住，在欧洲也属罕见。 2. Orăştie 山区的达契亚要塞遗址，这是为抵抗罗马军队的进攻而建造的防御工事。 3. 西北部马拉穆列什地区的一组风格独特的全木结构教堂，以挺拔的钟楼及单檐或双檐屋顶为主要特征，风格上融合了东正教和哥特式建筑艺术的特点。 4. 反映特兰西瓦尼亚地区撒克逊人建筑和文明的古村落。

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) *a picta*

Marin Sorescu era poet şi dramaturg; mai şi __________.

Încă de mic a învăţat să __________ sticlă.

Sub îndrumarea profesorului, noi __________ în natură.

Zugravii de pe vremea aceea __________ pereţii exteriori ai multor mănăstiri.

(2) *a domina*

Turnul de televiziune "Perla Orientului" __________ întregul oraş Shanghai.

În anii '50 modelul sovietic __________ ţările socialiste.

(3) *a (se) defini*

La curs profesorul __________ lingvistica (drept ştiinţa care studiază limba şi legile ei de dezvoltare).

Conducerea facultăţii îl __________ pe Dumitrescu ca un bun profesor.

Lucrurile simple __________ greu.

(4) *a (se) inspira*

Viaţa din copilărie îi __________ pe mulţi scriitori.

Natura îi __________ pe numeroşi artişti.

Ceaikovski __________ din muzica populară rusă.

(5) *a răsplăti*

Trebuie să-i __________ pe cei care ne-au ajutat.

Spectatorii îi __________ pe artişti cu aplauze puternice.

2. Transformaţi verbele din propoziţiile de mai jos la viitorul popular, forma studiată la această lecţie.

Model: *Iau* bilete la teatru. ⇨ *(N-)am* să iau bilete la teatru.

Împrumut cartea de la bibliotecă. *Facem* o plimbare pe jos. *Corectează* greşelile de pe tablă. *Terminăm* cumpărăturile într-o oră. *Repară* ochelarii la acest atelier. *Cereţi* informaţii de la portar. *Începe* tratamentul de mâine. Vă *aduc* dischetele mâine. Îţi *cumpăr* bilete şi pentru concertul de duminică. Le *trimitem* cărţile prin poştă.

3. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

— Aveţi *două bilete* în plus?

— N-avem; puteţi cumpăra de la casa de bilete.

un exemplar / *un set de timbre* — *librăria de alături* / *magazinul filatelic*

(2)

— Ce film rulează la cinematograful "Patria"?

— *Un film artistic.*

— E un film în culori sau alb-negru?

— E în culori şi pe ecran lat.

un film documentar / un film istoric / un film poliţist /

un film de dragoste / un film de desene animate /

un film de arte marţiale / o comedie muzicală

(3)

— Ce fel de muzică vă place?
— Îmi place muzica *simfonică*.

clasică / modernă / de cameră / populară / uşoară / pop / folk / jazz / rock (and roll) / country

4. Puneţi adjectivele dintre paranteze la gradul superlativ (unde este posibil) sau la forma adecvată cerută de context.

Au avut __________ (greu) iarnă până atunci.

__________ (ultim) variantă este aproape __________ (perfect).

Proiectul acesta este __________ (superior) celorlalte.

__________ (bun) studenţi li se va acorda bursă de merit.

Fotografia este __________ (unic) lui amintire din război.

__________ (întreg) activitate de elaborare a "Dicţionarului român-chinez" a durat peste 10 ani.

Recent a apărut opera __________ (complet) a acestui scriitor.

Profesorul a început lecţia cu partea __________ (principal).

Soluţia aceasta este __________ (optim) între toate.

Moldoveanu, __________ (însemnat) vârf din România, are o înălţime de 2 543 m.

5. Alcătuiţi trei propoziţii în care să existe complemente circumstanţiale de loc.

6. Analizaţi sintactic şi morfologic cuvintele scrise cursiv în propoziţiile (frazele) următoare:

Toamna, turmele *de sus, de pe platourile* munţilor, coboară *în vale*.

Casele *din vale* sunt înconjurate *de brazi şi de fagi*.

Pădurile mari *de brad şi de fag* se întind *pretutindeni în Carpaţi*.

Proverbele *de pretutindeni din țara* noastră atestă înțelepciunea poporului chinez.

Totdeauna mi-au plăcut costumele românești *de la țară.*

Bunicii mei trăiesc *la țară.* Vara merg și eu *la țară.* Când mă întorc *de la țară,* mă obișnuiesc greu cu atmosfera *de la oraș.* Mulți oameni pleacă *de la oraș* să-și petreacă concediul *la munte* sau *la mare.*

Acolo îi atrag liniștea și aerul curat, *aici,* soarele și apa *de mare.*

7. Alcătuiți fraze potrivite, înlocuind liniile cu regentele următoarelor propoziții circumstanțiale de loc:

__________ unde era apa mai puțin adâncă.

__________ de unde am plecat ieri.

De oriunde priveai __________.

Oriîncotro te duceai __________.

Oriunde îți întorci privirile __________.

__________ unde urca poteca de munte.

__________ pe unde cresc flori frumoase și iarbă deasă.

8. Alcătuiți diferite fraze, înlocuind liniile cu propozițiile circumstanțiale de loc potrivite:

Dan și Mircea au poposit __________.

Ei călătoresc de trei zile __________.

După o săptămână se vor întoarce __________.

__________ vor întâlni locuri pitorești și oameni ospitalieri.

__________ astăzi cresc lanuri de grâu.

Eu și fratele meu vom așeza cortul __________.

__________ trebuie să te ferești de ploaie.

9. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

现代绘画	几何图案	贫苦人生活的场景
国际艺术大师	世界闻名	反映艺术本质
国际比赛	色彩的和谐	具有深刻的哲学含义

10. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

În ce domeniu se remarcă arta populară românească? Prin ce se caracterizează folclorul muzical românesc? Ce pictori români ştiţi? Care sunt caracteristicile operei fiecăruia dintre aceşti pictori? Cine este Constantin Brâncuşi? Cum este opera lui? Amintiţi câteva monumente de arhitectură românească veche! Daţi câteva exemple de arhitectură românească modernă! Ce ştiţi despre George Enescu? Ce reflectă creaţiile artistice româneşti?

11. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a fi cunoscut pentru / prin ...;

(2) a fi vestit în toată lumea;

(3) în cadrul + G.;

(4) a fi apreciat;

(5) de mare valoare.

12. Explicaţi în limba română:

(1) Vă place să locuiţi în Beijing sau în provincie? De ce?

(2) Unde vă petreceţi vacanţa de vară?

(3) Cum este localitatea de unde sunteţi?

(4) Unde se pot vizita expoziţii de pictură şi artă?

(5) Vă place arta populară? Ce fel anume?

13. Vorbiţi pe scurt despre arta românească.

14. *Traduceţi în limba română:*

(1) 上中学的时候，每年暑假他都要去乡下爷爷奶奶那儿。

(2) 我将把信给你放在系办公室。

(3) 他们回到了出发的地方。

(4) 你赶紧去同学们比赛的地方。

(5) 站在山顶放眼望去，到处都是美丽的景色。

(6) 多瑙河流向入海的地方。

(7) 这位画家以其历史题材的绘画而闻名。

(8) 我国许多歌唱家都曾在国际比赛中获奖。

(9) 中国的民间艺术种类繁多，许多都是世界上独一无二的。

(10) 罗马尼亚民间艺术在建筑、服装、织锦、陶器、绘画、木雕和音乐方面比较突出。

(11) 在我们国家，民间音乐也使许多专业创作人员获得了灵感。

(12) 康斯坦丁·布伦库什的作品具有深刻的哲学内涵，达到了罗马尼亚雕塑艺术的顶峰，而且也对世界艺术的发展产生了影响。

15. **Lectură suplimentară:**

CÂND MERGEM LA TEATRU ...

Un spectacol de teatru este întotdeauna o sărbătoare, mai ales dacă e vorba despre o gală, o premieră sau un spectacol cu invitaţi. Ne vom îmbrăca elegant, chiar şi atunci când mergem la spectacol într-o zi de lucru. Actorii ne vor fi recunoscători şi oricine cunoaşte lumea lor ştie că atmosfera de sărbătoare îi inspiră, îi face să se simtă mai în largul lor şi îi stimulează să joace mai bine.

În Europa se obişnuieşte ca un bărbat să se ducă seara la teatru în ţinută de culoare închisă, iar la matinee în ţinută de oraş. Dacă este vorba despre o premieră sau o gală, se cere ţinută de seară, mai ales când stai în primele rânduri sau la lojă.

În sălile de concert doamna poate veni şi în rochia de după-amiază sau în

orice altă ţinută îngrijită. Bărbatul — haină închisă cu pantaloni asortaţi sau costum închis.

La teatru, în sălile de concert sau de conferinţe, bărbatul va merge în faţă pentru a o scuti pe partenera sa de contactul cu primele priviri curioase. Bărbatul lasă la garderobă pălăria, mănuşile şi paltonul lui, după ce a ajutat-o pe doamnă să scoată paltonul.

Pe rândul de scaune bărbatul trece primul. Trebuie să înţelegem că a rămâne pe scaun în acest caz este nepoliticos. Cel ce se îndreaptă spre locul său trece cu faţa la cei ridicaţi, şi nu cu spatele, pentru a-şi cere scuze sau a mulţumi celor pe care i-a deranjat.

Este de neconceput să mănânci sau să comentezi în timpul spectacolului. Regula este valabilă şi la cinematograf.

PROVERBE

Orice fel de meserie nu e rău omul să ştie.

Unde se ceartă doi, râde al treilea.

LECŢIA 9

TEXT

RECUNOŞTINŢA ŞARPELUI

O căprioară trecea prin pădure. Deodată auzi un glas:

— Căprioaro, fie-ţi milă de mine!

Căprioara se opri. Se uită în dreapta, se uită în stânga, dar nu văzu nimic. Glasul parcă venea din pământ. Ce să fie? Căută. Se învârti. În sfârşit, se lămuri. Era un bolovan peste o gaură de şarpe. Şarpele dinăuntru se ruga:

— Dă-mi drumul de aici, căprioaro, că stau de-o săptămână. Nici n-am mâncat, nici n-am băut.

Căprioarei i se făcu milă. Împinse bolovanul cu vârful copitei şi-i dădu drumul.

— Mulţumesc, rosti şarpele.

— Rămâi sănătos, zise căprioara.

Dar şarpele de colo:

— Merg şi eu să-ţi ţin de urât.

— Bine, mergi.

Merseră ei o bucată de vreme împreună. Iată însă că, pe nevestite, şarpele încercă să muşte căprioara de picior.

Atunci căprioara se supără.

— Aşa ţi-a fost vorba? Eu îţi fac un bine şi tu mi-l plăteşti cu răul? Hai la judecată, să vedem dacă e drept.

— Hai, spuse şarpele cam cu jumătate de gură[1].

În anul acela, cu judecăţile şi cu dreptatea printre animale se

ocupa ursul. Ajunseră amândoi la urs.

Căprioara îi povesti toată întâmplarea. Şarpele se uită la urs şi zise în gândul său:

"Ce poate să priceapă un urs? E un nătărău prea greoi la trup şi greu la minte. Am să-l prostesc eu repede.[2]"

Într-adevăr, ursul clipea din ochii lui mici, se scărpina cu gheara în cap, parcă n-ar fi înţeles.

— Cum vine asta[3], căprioaro? Cum stătea şarpele şi cum nu putea el ieşi din gaură? Eu nu prea pricep. Mi se pare că te cam lauzi cu binefacerea ta.

— Nu-i aşa? se bucura şarpele. Minte!

— Asta cred şi eu! rosti ursul cu o voce şireată. Ia arătaţi-mi şi mie cum a fost!

Căprioara se uită împrejur până ce găsi o gaură. Apoi căută şi o piatră mare.

Şarpele intră în gaură. Căprioara rostogoli piatra deasupra.

— Iată, aşa a fost! vorbi ea.

— Aşa a fost? întrebă ursul pe şarpele dinăuntru.

— Da! E adevărat, aşa a fost! răspunse şarpele din pământ.

— Ei bine! Aici să stai! Iar tu, căprioaro, vezi-ţi de drumul tău şi altă dată de şarpe să nu-ţi mai fie milă!

(după *Cezer Petrescu*)

VOCABULAR

recunoştinţă, -e, *s.f.* 感激，感恩
şarpe, şerpi, *s.m.* 蛇
căprioară, -e, *s.f.* 鹿；狍
pădure, -i, *s.f.* 森林，树林

deodată, *adv.* 突然，忽然
glas, -uri, *s.n.* 声音，嗓音
milă, -e, *s.f.* 怜悯，同情
a opri, -esc, *v.t.* 使停止；拦住；

v.i., v.r. 停下
parcă, *adv.* 似乎，仿佛
a învârti, -esc, *v.t., v.r., v.i.*（使）旋转，转动
a lămuri, -esc, *v.t., v.r.*（使）明白，（使）懂得
bolovan, -i, *s.m.* 大卵石，大石块
gaură, găuri, *s.f.* 洞，孔
dinăuntru, *adv.* 从里面；*adj.* 里面的
a împinge, împing, *v.t.* 推，推动
copită, -e, *s.f.* 蹄
a rosti, -esc, *v.t.* 说，讲
colo, *adv.* 那儿，在那儿
urât, -ă, -ţi, -e, *adj.* 丑的，丑恶的；（气候）恶劣的；*s.n.* 烦闷；a ţine cuiva de ~ 陪某人解闷
bucată, -ăţi, *s.f.* 块；段
a vesti, -esc, *v.t.* 通知，告知；pe nevestite, *loc. adv.* 突然，不打招呼地
a încerca, încerc, *v.t.* 试；试图
a muşca, muşc, *v.t.* 咬；（昆虫等）叮咬
picior, -oare, *s.n.* 腿，脚，足
bine, *s.n.* 好，好事；善
a plăti, -esc, *v.t.* 支付，偿付；报答
rău, rele, *s.n.* 坏事；恶；痛苦
judecată, -ăţi, *s.f.* 审判；理智；判断力
drept, dreaptă, drepţi, drepte, *adj.* 正确的；公正的
hai, *interj.* 嘿；[起命令式作用]来…；走…
printre, *prep.* 在…当中，在…中间
animal, -e, *s.n.* 动物；野兽；牲畜
urs, -şi, *s.m.* 熊
întâmplare, -ări, *s.f.* 发生的事情
gând, -uri, *s.n.* 思考；想法；头脑
a pricepe, pricep, *v.t.* 明白，懂得；*v.r.* 会，擅长
nătărău, nătărăi, *adj.* 笨的，蠢的；*s.m.* 笨蛋，傻瓜
greoi, -oaie, -oi, -oaie, *adj.* 笨拙的；迟钝的
trup, -uri, *s.n.* 躯体，躯干
a prosti, -esc, *v.t.* 愚弄；使糊涂
a clipi, -esc, *v.i.* 眨眼
a scărpina, scarpin, *v.r., v.t.* 搔痒
gheară, -e, *s.f.*（鸟兽的）爪
a lăuda, laud, *v.t.* 夸奖；表扬；*v.r.* 自夸，自吹
binefacere, -i, *s.f.* 好事，善举
a minţi, mint, *v.i.* 说谎；*v.t.* 欺骗
şiret, -eată, -eţi, -ete, *adj.* 狡猾的
a rostogoli, -esc, *v.r., v.t.* 滚动
deasupra, *adv.* 在上方；上边

NOTE

1. ... spuse şarpele cam cu jumătate de gură. ……蛇有些支吾其词。

2. E un nătărău prea greoi la trup şi greu la minte. Am să-l prostesc eu repede. 这是个身体笨重、脑筋迟钝的蠢家伙，我得捉弄捉弄他。

3. Cum vine asta 这是怎么回事？

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. MILĂ, *s.f.*

a) *a-i fi ~ de cineva / a avea ~ de cineva / a i se face ~ de cineva* 怜悯某人

Şarpele a spus: "Căprioaro, fie-ţi milă de mine! Ajută-mă să ies de aici!"

În vremea aceea, boierii nu aveau milă de ţărani săraci.

Mi s-a făcut milă de ea când am văzut-o în pat, în suferinţă.

b) *cu ~* 同情地

— Nu te simţi bine? o întrebă mama, uitându-se cu milă la ea.

Priveau cu milă pe copiii mici şi bolnavi de SIDA.

c) *fără ~* 无情地；残忍地

L-au bătut fără milă până când a leşinat.

Trebuie să combatem fără milă orice fel de trafic de droguri.

2. A LĂMURI, *v.t., v.r.*

a) *~ (cuiva) ceva* （使某人）明白，弄清楚某事

Încă n-aţi lămurit problema asta?

Le-aţi lămurit nedumerirea?

b) *~ pe cineva (că ... / să ...)* 使某人明白…（做…）

Pe Radu l-au lămurit colegii lui.

Pe ea o s-o lămurim că a greşit.

Pe Ionuţ l-au lămurit să se prezinte la examen.

c) *a se lămuri* 搞明白，弄清楚

Lucrurile se vor lămuri în curând.

Dicutând, Radu şi Ion s-au lămurit (unul pe altul).

Traian s-a lămurit că şansele erau de partea lui.

3. DRUM, *s.n.*

a) *a da ~ ul (cuiva / la ceva)*, loc. v. 放开；放行；开动（设备等）

Dă-i drumul acelei păsări, altfel o să moară.

Eu am vrut să intru în clădire, dar portarul nu mi-a dat drumul.

Cât timp voi lipsi eu, să nu daţi drumul la nimeni în casă.

Să dăm drumul la aerul condiţionat?

b) *a-şi vedea de ~* 继续赶路；干自己的事情

Cei trei drumeţi s-au odihnit puţin la umbra unui copac, apoi şi-au văzut de drum.

După ce am dus scrisoarea la adresa de pe plic, mi-am văzut de drum.

4. A PLĂTI, *v.t.*

a) ~ *(cuiva) ceva* 为（某人）支付…

Prietenii noştri ne-au plătit masa şi cazarea.

Cine plăteşte transportul internaţional?

b) ~ *pe cineva* 支付某人

L-aţi plătit pe şofer?

c) ~ *pentru ...* 为…支付

Cât ai plătit pentru rochia asta?

d) ~ *la ...* 在…付款

Plătiţi la casă!

e) ~ *cu ...* 用…支付

Clienţii pot plăti (cu bani) în numerar, cu carduri (cărţi de credit) sau cu cecuri.

f) *a se plăti* (pers. 3) 支付；付出

Unde se plăteşte?

Pentru orice greşeală se plăteşte.

g) ~ *binele cu răul,* expr. 以怨报德，恩将仇报

Numai oamenii de nimic plătesc binele cu răul.

5. GÂND, *s.n.*

a) *a zice ceva în ~ul său,* expr. 暗自说

După întâmplarea aceea, băiatul a zis în gândul său: "Promit că nu te voi mai supăra niciodată, mamă!"

b) *a avea de ~ să ...,* expr. 打算...

Am de gând să fac o călătorie în Tibet.

6. A LĂUDA, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva* 表扬，夸奖...

Profesorul a lăudat lucrarea Mariei.

Toţi îi laudă proiectul.

b) ~ *pe cineva* 表扬，夸奖某人

Directorul i-a lăudat pe toţi tinerii.

c) *a se lăuda (cu ceva / că ...)* 自夸；互相夸奖，吹捧

Ion se laudă cu calculatorul său.

Mircea s-a lăudat că va câştiga concursul.

Prietenii adevăraţi nu se laudă unul faţă de altul.

GRAMATICĂ

一、直陈式简单过去时 (Modul indicativ, timpul perfect simplu)

简单过去时是一种过去时态，用来表示刚刚完成不久的行动。

Văzând că e târziu, Radu *porni* grăbit spre şcoală.

Când *veni* de la cinema, Mariana *dădu* telefon surorii sale.

（一）形式 (Forme)

简单过去时的构成是：动词词干加上简单过去时后缀构成简单过去时词干，再加上简单过去时人称词尾。

	动词不定式后缀					
	-a	-ea	-e	-i	-î	
人 称	简单过去时后缀					人称词尾
eu						-i
tu						-şi
el / ea	-a	-u	-u	-i	-î	-Ø
noi			-se			-răm
voi						-răţi
ei / ele						-ră

Persoana	*Verbe în -a*	*Verbe în -î*	*Verbe în -i*
eu	lucrai	hotărâi	citii
tu	lucraşi	hotărâşi	citişi
el / ea	lucră	hotărî	citi
noi	lucrarăm	hotărârăm	citirăm
voi	lucrarăţi	hotărârăţi	citirăţi
ei / ele	lucrară	hotărâră	citiră

Persoana	*Verbe în -ea*	*Verbe în -e*	
eu	văzui	făcui	spusei
tu	văzuşi	făcuşi	spuseşi
el / ea	văzu	făcu	spuse
noi	văzurăm	făcurăm	spuserăm
voi	văzurăţi	făcurăţi	spuserăţi
ei / ele	văzură	făcură	spuseră

注意:

(1) 分词以 -s, -t, -pt 结尾的动词，其简单过去时后缀情况如下:

(a merge →) mer*s* → mer*se* → (eu) mer*sei* ...

(a scrie →) scri*s* → scri*se* → (eu) scri*sei* ...

(a trimite →) trimi*s* → trimi*se* → (eu) trimi*sei* ...

(a fierbe →) fier*t* → fier*se* → (eu) fier*sei* ...

(a sparge →) spar*t* → spar*se* → (eu) spăr*sei* ...

(a rupe →) rup*t* → rup*se* → (eu) rup*sei* ...

(a coace →) cop*t* → coap*se* → (eu) cop*sei* ...

(a frige →) frip*t* → frip*se* → (eu) frip*sei* ...

(2) 词根以 -d 结尾的动词，如过去时后缀为 -u, -d，大多变成 -z, 如: a cădea → *căzui*, a şedea → *şezui*, a vedea → *văzui*, a crede → *crezui*.

但也有少数例外，例如: a pierde → *pierdui*, a vinde → *vândui*.

(3) 常用不规则动词形式

Persoana	*a fi*	*a avea*	*a da*
eu	fusei / fui	avui / avusei	dădui
tu	fuseşi / fuşi	avuşi / avuseşi	dăduşi
el / ea	fuse / fu	avu / avuse	dădu
noi	fuserăm / furăm	avurăm / avuserăm	dădurăm
voi	fuserăţi / furăţi	avurăţi / avuserăţi	dădurăţi
ei / ele	fuseră / fură	avură / avuseră	dădură

a sta	*a bea*	*a lua*	*a mânca*
stătui	băui	luai	mâncai
stătuşi	băuşi	luaşi	mâncaşi
stătu	bău	luă	mâncă
stăturăm	băurăm	luarăm	mâncarăm
stăturăţi	băurăţi	luarăţi	mâncarăţi
stătură	băură	luară	mâncară

(4) 否定式是在肯定式前面加 nu ，例如： *Nu făcură* nimic.

(5) 代词非强调式的位置在动词之前。

Când *se* trezi, nu-*şi* mai aminti nimic.

Îl căutară la cămin şi la facultate.

Mi le dădu, mulţumindu-mi călduros.

（二）用法 (Folosire)

1. 作为口语使用的时态，简单过去时使用地域仅限于罗马尼亚的奥尔特尼亚、巴纳特和克里沙纳等少数几个地区，以及蒙特尼亚的西部。这些地区的居民用简单过去时来表达刚发生不久的事情，用复合过去时表述发生时间相对较远的事情。例如：

Am văzut şi eu spectacolul acesta. (acţiunea s-a încheiat *cândva, anul trecut, luna trecută* etc.)

Văzui şi eu spectacolul acesta. (acţiunea s-a încheiat *de curând, adineauri, acum câteva minute, în cursul zilei în care are loc comunicarea, eventual, aseară, ieri*).

2. 作为"文学（书面语）时态"，简单过去时在文学作品中应用很多，尤其是在小说、故事中用来描述情节或引出人物的对话，能给人一种叙述"历史"的感觉。它与现在时、将来时或其他过去时态相配合，可以产生时间上的层次感，使叙述更为生动，是一种语法修辞手段。

二、名词的呼格 (Cazul vocativ la substantiv)

名词的呼格专门用来呼唤人或生物，引其注意。例如：

Domnule, care stradă duce spre ambasada Chinei?

Îţi mulţumesc, *prietene!*

Ce bine-mi pare că ai venit, *bunico!*

Domnişoaro, unde se depun bagajele?

Domnilor, prezentaţi paşapoartele, vă rog!

Doamnelor şi domnilor, locurile dumneavoastră sunt acolo!

呼格的构成 (Formarea vocativului)

1. **阳性单数**

(1) 在多数以辅音结尾的阳性名词（主格形式）的后面加 -e 。

bărbat → *bărbate*, căpitan → *căpitane*, doctor → *doctore*, nepot → *nepoate*, Ion → *Ioane*, Bogdan → *Bogdane*, Marin → *Marine*, Roman → *Romane*, Tudor → *Tudore*, Constantin → *Constantine*.

以 -e 结尾的名词，呼格形式同于主格形式。

frate → *frate!* Gheorghe → *Gheorghe!*

(2) 对于以辅音群加 -u 结尾的名词，将 -u 变为 -e 。

băiețandru → *băiețandre*, Alexandru → *Alexandre*, Dumitru → *Dumitre*, Petru → *Petre*.

(3) 对于以 -ău, -eu, -iu 和 -ou 结尾的名词，在词尾加 -ule 。

flăcău → *flăcăule*, derbedeu → *derbedeule*, fiu → *fiule*, Puiu → *Puiule*.

(4) 对于以 -u 结尾的人名，在词尾加 -ule 。

Barbu → *Barbule*, Dinu → *Dinule*, Doru → *Dorule*, Nelu → *Nelule*, Sandu → *Sandule*, Ionescu → *Ionescule*.

(5) 对于以 -aş, -eț, -ist, -or, -sor, -tor 等结尾的表示动作发出者的名词或形容词，在词尾加 -ule 。

pungaş → *pungaşule*, băiețaş → *băiețaşule*, copilaş → *copilaşule*, învățător → *învățătorule*, muncitor → *muncitorule*.

(6) 对于形容词转换成的名词，在词尾加 -ule 。

frumos → *frumosule*, idiot → *idiotule*, prost → *prostule*, supărăcios → *supărăciosule*.

(7) 对于多数从国名等派生而来的居民名称，在词尾加 -ule 。

danez → *danezule*, francez → *francezule*, neamț → *neamțule*, polonez → *polonezule*, sârb → *sârbule*, turc → *turcule*.

(8) 几个常用的亲属名称，为了避免与阴性复数形式混淆，也采取在词尾加 -ule 的办法。

bunic → *bunicule*, unchi → *unchiule*, naş → *naşule*, socru → *socrule*.

om 一词的呼格形式是 *omule!*

2. **阴性单数**

(1) 大多数阴性名词的单数呼格形式同于主格。

mamă! femeie! mătuşă! fată! naşă! verişoară!

(2) 阴性人名的情况也大致如此。比较特殊的是:

A. 以 -a 结尾的人名多变为 -ă 。

Ileana → *Ileană!* Ioana → *Ioană!*

B. 以 -ia 结尾的人名多变为 -ie 。

Aurelia → *Aurelie!* Cornelia → *Cornelie!* Maria → *Marie!*

(3) 个别阴性名词的呼格加词尾 -o ，例如: soră → *soro!*

部分人名也采用 -o 的词尾:

Florica → *Florico!* Rodica → *Rodico!* Ilenuţă → *Ilenuţo!* Leană → *Leano!*

(4) 部分名词和人名兼有两种呼格形式，如: fată ⇔ *fato!* mătuşă ⇔ *mătuşo!* Maria ⇔ *Mario!* Aurelia ⇔ *Aurelio!* Camelia ⇔ *Camelio!*

3. **复数**

复数名词的呼格一般同于主格不定冠的形式，或定冠后加 -lor ，即和予格的形式相同。

(1) 少数名词除用主格形式作呼格外，也用在词尾加 -lor 的形式。

fraţilor! surorilor! fetelor!

(2) 源于形容词的名词，均采取加 -lor 的办法。

nenorociţilor! fericiţilor!

注意:

(1) 呼格名词后面可以接另一个名词或人名，遇这种情况一般前面的名词采用呼格，后面的名词采用主格。

Doamnă profesoară! Domnule doctor! Domnule Ionescu! Doamnă Georgescu!

(2) 形容词位于名词之前，形容词用呼格形式，名词可以用主格，也可用呼格，二者都不定冠。

Dragă mamă! Scumpe frate! Iubite prietene! Stimate domn(ule)! Dragă Ioane!

(3) 当名词（或代替名词定冠的形容词）后面是物主形容词时，其呼格形式与主格相同。

Dragul meu unchi! Iubitul meu fiu! Stimatul nostru profesor!

(4) 名词的呼格经常有感叹词伴同，后者起加强语气的作用。

Măi vecine, de ce latră noaptea câinele tău?

Măi frate, de unde ai calendarul ăsta?

Hei, domnule, ce faci acolo?

Bre unchiule, când te-ai întors de la ţară?

(5) 呼格与其他格不同，它与同句中的其他词没有本义上的句法联系，经常含有讲话人的感情色彩，形式也多约定俗成。它一般位于句首，但也可以在句中或句尾，不论其位置如何，都应用逗号与句子的其他部分断开。

三、原因状语和原因状语从句 (Complementul circumstanţial de cauză şi propoziţia circumstanţială de cauză)

（一）原因状语 (Complementul circumstanţial de cauză)

1. 限定一个动词或形容词，指明一个动作（或特性）产生的原因。

Accidentul s-a produs *din neatenţia* şoferului.

Din cauza bolii, a lipsit multă vreme de la cursuri.

Întârziind, a pierdut prima parte a filmului.

2. 原因状语通过以下方式引出：

(1) 带介词（词组）的名词及其代用词

I s-a înroşit faţa *de ruşine.*

Cei doi s-au certat *pentru un fleac.*

S-a însănătoşit repede *datorită tratamentului* aplicat.

Din pricina ei, programul a fost modificat.

N-am mai plecat în excursie *din cauza ploii.*

(2) 带介词 de 的形容词

A spart geamul *de supărat* ce era.

De obosit, era să cadă.

De aceea am renunţat la comandă.

(3) 动词的副动式

Văzând eu o vreme ca asta, m-am dus la ştrand.

Socotindu-se pregătit, n-a mai învăţat.

3. **语序和标点** (Topica şi punctuaţia)

(1) 原因状语既可位于谓语之前，也可以位于谓语之后。

(2) 当它位于谓语之后时，不用逗号与句子的其他成分分断。

Copiii sar în sus *de bucurie.*

当它位于谓语之前时，可以用逗号与谓语分断。

Dintr-o simplă *neglijenţă,* s-a provocat un mare incendiu.

如果通过副动式表达并位于谓语之前，应用逗号与句子的其他部分分断。

Strigând prea tare, a răguşit.

（二）原因状语从句 (Propoziţia circumstanţială de cauză / cauzală)

在复合句中指明某一行动或特性产生的原因。

1. 原因状语和原因状语从句的比较

含原因状语的简单句	含原因状语从句的复合句
George, *fiind silitor,* a reuşit.	George a reuşit, *deoarece a fost silitor.*
Petrescu tace *de frică.*	Petrescu tace *din pricină că se teme.*
Urechile mi s-au înroşit *de frig.*	Urechile mi s-au înroşit *fiindcă era frig.*

2. **原因状语从句的引导方式**

(1) 通过连词和关系副词 căci, că, deoarece, fiindcă, dacă, întrucât等。

Paula ne aştepta, *căci ştia de venirea noastră.*

Să nu lipseşti, *că mă supăr.*

Deoarece nu mă simt prea bine, am rămas astăzi acasă.

I-am dat un telefon, *fiindcă nu l-am văzut de mult timp.*

(2) 通过连词词组 din cauză că, din pricină că, de vreme ce, din moment ce, pentru că 等。

Din cauză că a nins prea mult, autostrada s-a închis.

Ne-am culcat devreme, *din pricină că eram tare obosiţi după excursie.*

De vreme ce eşti aici, dă-mi o mână de ajutor!

Din moment ce ai fost în România, cunoşti bine situaţia de acolo.

Nu l-am mai aşteptat, *pentru că am cursuri la ora două.*

有时在主句中用副词词组 de aceea 或 pentru aceea 与原因状语从句呼应。

De aceea nu te-am aşteptat, *fiindcă era prea târziu.*

3. **语序和标点** (Topica şi punctuaţia)

原因状语从句既可以位于主句之前，也可以位于主句之后。前者有强调的作用。

原因状语从句一般通过逗号与主句分断。

DATE DESPRE ROMÂNIA

◆ 罗马尼亚山林茂密，河湖遍布，动物资源较为丰富，因而自古以来民间盛行渔猎。不过为了生态平衡，人们也根据生物的繁衍规律采取了一些保护措施。早春时节，渔民首选的对象是白斑狗鱼、鲈鱼等主要凶猛鱼种。三、四月间，只允许在平原地带的水域垂钓捕捞。五月，鱼类开始产卵，进入休渔期，但山区的河流和湖泊不受限制。六月到九月中

旬，各种水域全面放开。入冬后，允许捕捞的只有凶猛鱼种。

◆ 八月一日是狩猎年的开始，猎物主要有斑鸠、田鹬、鹌鹑、野鸭、大雁等。八、九月间，经特批可以猎鹿。十月，可以捕猎野猪、熊、黑岩羊和野鸡等。十一月，猎捕对象是狐狸和狼。到了春天，可以打野鸭和山鸡，六月则是夏季猎鹿的时节。

◆ 历史上一些著名的政治家、作家等乐此不疲，从中得到启发和灵感，也为后人留下了许多趣谈。因为垂钓者和猎人多喜好炫耀自己的“收获”，往往又成为人们讥讽吹牛的笑柄。

EXERCIŢII

I. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) *a (se) opri*

Du-te şi __________ un taxi!

Mama __________ câteva sandvişuri (pentru Dănuţ).

Trebuie să-l __________ pe Pavel să meargă singur la munte.

Domnul Ionescu îşi __________ prietenii la masă.

Mergând la rectorat, __________ puţin la librărie.

(2) *a (se) învârti*

Ceasul ăsta nu trebuie să-l __________ zilnic.

Profesoara __________ globul pământesc şi le explică elevilor geografia lumii.

Pământul __________ în jurul Soarelui.

Mi __________ capul.

(3) *a (se) împinge*

Nu __________ uşa, ci trageţi!

Eu __________ biroul lângă fereastră.

Trebuie să aveţi pe cineva care să vă __________ din spate.

Câţiva ţărani le __________ maşina.

Copiii __________ unii pe alţii.

(4) *a rosti*

A plecat fără să __________ nici un cuvânt.

La lecţia de fonetică, profesorul ne cere să __________ clar fiecare sunet.

(5) *a vesti*

Eu îl __________ că mâine avem şedinţă.

Noi îi __________ pe toţi de schimbarea programului.

(6) *a încerca*

Maria __________ rochia.

Noi __________ o nouă metodă.

__________ să vorbiţi cu el!

__________ să termin lucrarea până mâine.

(7) *a muşca*

Câinele care latră nu __________.

Un ţânţar îl __________ pe copil de picior.

(8) *a (se) pricepe*

Tu __________?

El nu __________ nimic.

Eu nu __________ la muzică.

Am un prieten care __________ la calculatoare.

(9) *a prosti*

Şarpele credea că-l __________ pe urs, dar s-a înşelat.

Vezi că băutura o să-l __________.

N-avem nici o intenţie să-i __________.

(10) *a clipi*

Ursul __________ din ochii lui mici.

Au dispărut cât (tu) _________ din ochi.

(11) *a (se) scărpina*

Ursul _________ cu gheara în cap.

Bătrânul își _________ spatele cu ceva.

Să nu _________ cu degetele!

(12) *a minți*

Are prostul obicei să _________.

Eu nu _________ niciodată.

Oamenii ăștia _________.

(13) *a (se) rostogoli*

Șoferul _________ roata până la camion.

Muncitorii _________ conducte.

Mingea _________ în afara terenului.

Copiii _________ pe saltea.

După accident, mașina _________ în vale.

2. Transformați următoarele substantive la forma de vocativ, apoi formați propoziții cu ele.

Model: doctor ⇨ *doctore* ⇨ *Doctore,* pot să vă întreb ceva?

prieten, frate, tânăr, domn, doamnă, domnișoară, doamne și domni, Alexandru, Marin, Ștefan, Florica, Rodica, domn decan, stimat domn profesor, dragi colegi ...

3. Puneți substantivele dintre paranteze în cazul vocativ.

În ce clasă ești, (fetiță) _________?

(Domnișoară), _________, unde este secretariatul Facultății de Sociologie?

(Copii), _________, nu rupeți florile!

(Domni), _________, prezentați biletele, vă rog!

(Doamnă), __________, vă rog să reveniţi peste o oră!

(Dragă prieten), __________, îţi mulţumesc tare mult!

Bine aţi venit, (fraţi), __________!

4. Puneţi verbele dintre paranteze la perfectul simplu.

După ce ______ (a ajunge) în vârful muntelui, el ______ (a simţi) plăcerea excursiei. După ce jucătorii ______ (a intra) pe terenul de sport, meciul ______ (a începe). După ce ______ (a veni) frigul, frunzele copacilor ______ (a cădea). După ce ______ (a răspunde) la ultimele întrebări, concurenţii ______ (a părăsi) sala.

Când ______ (a se întoarce) de la serviciu, el ______ (a se întâlni) cu un prieten vechi. Când ______ (a se anunţa) plecarea în excursie la Iaşi, toată grupa ______ (a se bucura). Când ______ (a se duce) la el, ______ (a se interesa) de cartea aceea.

5. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

— Ce animal vă place mai mult? — Îmi place mult *câinele*, pentru că *aduce numeroase servicii omului.*

pisica / *e un animal frumos, curat şi plăcut.* /

calul / *dă impresia de eleganţă şi de forţă.* /

leul *reprezintă puterea.*

(2)

— Ce *obraznic* e *ţânţarul ăsta!* Stai *să-l* omor! — *Ţânţarii* trebuie *omorâţi*, deoarece pot să ne transmită multe boli.

obraznică — musca asta — muştele / *s-o — omorâte* /

obraznic — gândacul ăsta — gândacii *să-i — omorâţi*

(3)

— Unde *fuseşi*? <u>*La facultate*</u>?
— Da, *fusei* <u>*la facultate*</u>.
— Şi prietena ta, Mariana, *fuse* <u>*la facultate*</u>?
— Nu, ea *fuse* <u>*la bibliotecă*</u>.

a merge / <u>*la cumpărături*</u> — <u>*la un coleg*</u> /

a coborî / <u>*la Universitate*</u> — <u>*la teatrul China*</u> /

a aştepta / <u>*la poartă*</u> — <u>*la cămin*</u> /

a vedea filmul <u>*la televizor*</u> — <u>*la cinema*</u>

6. Completaţi frazele următoare cu propoziţii circumstanţiale de cauză potrivite.

N-am mers în excursie, fiindcă __________.

Deoarece __________, am rămas astăzi acasă.

S-a supărat pe mine, că __________.

De vreme ce __________, nu pot să-ţi dau nici un răspuns.

Şi-a notat adresa mea, pentru că __________.

Din moment ce __________, opreşte-te puţin şi la noi.

Trenul a întârziat astăzi din pricină că __________.

7. Alcătuiţi diferite fraze, înlocuind liniile cu regentele potrivite pentru fiecare dintre următoarele propoziţii circumstanţiale de cauză.

Fiindcă nu l-am văzut de mult timp, __________.

Deoarece ploua tare, __________.

__________, pentru că am fost bolnav.

__________, căci nu şi-a scris temele.

__________, căci nici tu nu eşti de acord cu el.

Din moment ce ai învăţat limba engleză, __________.

Întrucât erau prieteni buni, __________.

__________, din moment ce a sosit primăvara.

8. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

在林中行走	左顾右盼	没吃没喝
脑筋迟钝	眨眼	挠头
突然	产生恻隐之心	恩将仇报

9. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

Ce a auzit căprioara când trecea prin pădure? Ce a aflat? Ce o ruga şarpele pe căprioară? De ce căprioara a fost de acord să-i dea şarpelui drumul? De ce şarpele a vrut să meargă cu căprioara? Ce s-a întâmplat după ce au mers o vreme împreună? Ce a făcut căprioara, supărată de cele întâmplate? Cine se ocupa cu judecăţile şi cu dreptatea printre animale? Ce credea şarpele despre urs? Cum a făcut ursul dreptate? Ce a învăţat căprioara din această întâmplare? Dar dv.?

10. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a i se face milă de ...;

(2) a se lăuda cu ...;

(3) a se ocupa cu / de ...;

(4) a da drumul cuiva / la ceva.

11. Explicaţi în limba română:

(1) Cum se ajunge la Grădina Zoologică din Beijing?

(2) Când aţi fost ultima dată acolo?

(3) Ce animale se pot vedea?

(4) Ce animale vă plac mai mult şi de ce?

12. Vorbiţi pe scurt despre textul studiat.

13. Traduceţi în limba română:

(1) 喂，朋友，能帮个忙吗？

(2) 拉杜，请你把教室的钥匙给我。

(3) 狮子是非洲最凶猛的动物。

(4) 我很喜欢动物，因为它们是人类的朋友。

(5) 昨天我们在动物园看了许多动物，我最喜欢的是各种鸟类。

(6) 别害怕，这狗不咬人。

(7) 开车要时刻小心，稍不留神就可能出事。

(8) 他因为生病缺了很多课。

(9) 由于准备不足，他这次考试没考好。

(10) 由于雪下得太大，这条高速公路关闭了。

(11) 今晚我不能和你们去看演出了，因为有个朋友来。

(12) 主人知道我们来，为我们准备了丰盛的午餐。

14. Lectură suplimentară:

SUFLĂ ÎNCĂ O DATĂ!

Păcală, copil, mergea în tren cu tatăl său la oraş şi, cum îşi scoase capul pe fereastra deschisă, tatăl său îi zise:

— Păcală, bagă capul înăuntru, căci vântul o să-ţi ia pălăria din cap!

Cum însă Păcală nu voia să asculte, tată-său îi smulse pălăria din cap, şi i-o ascunse.

Păcală începu să plângă.

— Vezi ce se întâmplă când nu asculţi? îi spuse tatăl, voind să-l liniştească; hai, fii cuminte, căci eu am să suflu o dată, şi ţi-o voi aduce înapoi!

Şi zicând aceasta, fluieră o dată, trase pălăria de la spate şi i-o dădu lui Păcală, care nu mai putu de bucurie. După ce acesta îşi puse pălăria în cap, smulse pălăria tatălui său, şi aruncând-o pe fereastră şi zise:

— Suflă încă o dată, tată, ca să vie şi asta înapoi!

PROVERBE

Lupul îşi schimbă părul, dar năravul ba.

Cine se face oaie, îl mănâncă lupul.

Cine creşte şarpe, întâi pe el îl muşcă.

LECŢIA 10

TEXT

LITERATURA ROMÂNĂ

Primele creaţii literare româneşti au fost cele folclorice. Doinele, baladele, basmele, legendele, povestirile istorice, proverbele, cântecele de muncă şi de petrecere există din timpuri străvechi. Dintre acestea, balada "Mioriţa" este recunoscută ca o culme a creaţiei artistice populare româneşti. Folclorul literar a constituit un izvor permanent de inspiraţie pentru toţi marii scriitori români.

Cele mai vechi scrieri literare româneşti sunt textele religioase din secolul al XVI-lea, care au avut un rol important în crearea limbii române literare. În următoarele două secole se dezvoltă o literatură istorică originală: cronicile lui Grigore Ureche, Miron Costin, Ion Neculce şi scrierile erudite ale lui Dimitrie Cantemir. Un moment important în cultura românească îl reprezintă Şcoala Ardeleană[1], din secolul al XVIII-lea, care a argumentat ştiinţific originea latină a poporului român şi unitatea sa etnică şi de limbă.

În prima jumătate a secolului al XIX-lea, scriitori ca poeţii Văcăreşti, Heliade Rădulescu, Vasile Alecsandri ş.a. pun bazele literaturii române moderne. Înfiinţarea revistelor "Dacia literară" (1840) şi "Convorbiri literare" (1867) a avut un rol hotărâtor în stimularea creaţiei literare originale. Urmează epoca marilor clasici ai literaturii române: Mihai Eminescu, "luceafărul poeziei româneşti"[2], marele dramaturg Ion Luca Caragiale, neîntrecutul povestitor Ion Creangă, prozatorul Ioan Slavici. Operele acestora au

intrat în circuitul universal.

Caracteristic pentru literatura din secolul al XX-lea este dezvoltarea romanului realist ca specie literară. Acum apar opere de excepţie ale unor mari personalităţi literare, cum sunt: Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Camil Petrescu, George Călinescu. Romanele acestora redau momente din trecutul istoric, precum şi aspecte esenţiale ale realităţii sociale româneşti: problema ţărănească, situaţia intelectualului, războiul şi gravele lui consecinţe. Tot acum se impun poeţi ca Tudor Arghezi, Lucian Blaga, George Bacovia şi Ion Barbu; poezia acestora se remarcă prin sensibilitate şi prin interpretarea simbolică a marilor probleme ale existenţei[3].

După al doilea război mondial se remarcă prozatorii Zaharia Stancu, Marin Preda, Eugen Barbu, D. R. Popescu, Augustin Buzura, Fănuş Neagu, Nicolae Breban, dramaturgii Horia Lovinescu, Theodor Mazilu, poeţii Nichita Stănescu, Ştefan Augustin Doinaş, Marin Sorescu, Ana Blandiana, Adrian Păunescu, Ioan Gheorghe şi mulţi alţii.

În secolul al XX-lea, unii scriitori români au emigrat ori s-au exilat din diferite motive în străinătate, dar au continuat să scrie unde au ajuns, îndeosebi la Paris şi în Statele Unite. S-a format astfel o literatură a diasporei româneşti[4], reprezentată glorios prin triada Mircea Eliade, Eugen Ionescu şi Emil Cioran, personalităţi de talie mondială, a căror operă aparţine întregii umanităţi.

Literatura română se distinge, în ansamblu, prin caracterul ei naţional, profund patriotic.

VOCABULAR

literar, -ă, -i, -e, *adj.* 文学的

doină, -e, *s.f.* 多依娜（罗民歌）

baladă, -e, *s.f.* 叙事诗；叙事曲

basm, -e, *s.n.* 童话；神话故事

legendă, -e, *s.f.* 传说，传奇

povestire, -i, *s.f.* 讲述；故事

proverb, -e, *s.n.* 谚语

muncă, -i, *s.f.* 劳动；工作

străvechi, -e, -i, *adj.* 古老的

mioriţă, -e, *s.f.* 小羊，羔羊

a recunoaşte, recunosc, *v.t.* 认出，辨认出；承认

a constitui, constitui, *v.t., v.r.* 组成，构成；成立

izvor, -oare, *s.n.* 源泉

inspiraţie, -ii, *s.f.* 吸气；灵感

scriitor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 作家

scriere, -i, *s.f.* 书写；文字；著述

rol, -uri, *s.n.* 角色；作用

creare, creări, *s.f.* 创造；创立；创作

cronică, -i, *s.f.* 编年史；述评

erudit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 博学的

ardelean, -ă, -eni, -ene, *adj.* 阿尔迪亚尔（特兰西瓦尼亚的别称）的；*s.m., s.f.* 阿尔迪亚尔人

a argumenta, -ez, *v.t.* 论证

latin, -ă, -i, -e, *adj.* 拉丁（姆区）人的；拉丁语的；*s.f.* 拉丁语

etnic, -ă, -i, -e, *adj.* 种族的；人种的

poet, -ă, -ţi, -e, *s.m., s.f.* 诗人

ş.a. = şi alţii / şi altele 及其他（人或事物）

bază, -e, *s.f.* 基础

convorbire, -i, *s.f.* 对话；交谈；会谈

hotărâtor, -oare, -ori, -oare, *adj.* 决定性的

stimulare, -ări, *s.f.* 激励；刺激

epocă, -i, *s.f.* 时代

luceafăr, luceferi, *s.m.* 金星

dramaturg, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 剧作家

neîntrecut, -ă, -ţi, -e, *s.m., s.f.* 不可超越的；无比的

povestitor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 讲述者；故事作家

prozator, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 散文家；小说家

caracteristic, -ă, -i, -e, *adj.* 表示特性的；特有的

dezvoltare, -ări, *s.f.* 发展；开发

roman, -e, *s.n.* 长篇小说
realist, -ă, -şti, -e, *adj.* 现实主义的
specie, -ii, *s.f.* 种类
excepţie, -ii, *s.f.* 例外
a reda, redau, *v.t.* 重新给予；描述；再现
trecut, *s.n.* 过去，往昔
precum, *conj.* [后接连词 şi] 和，以及
aspect, -e, *s.n.* 面貌；方面
realitate, -ăţi, *s.f.* 现实
ţărănesc, -ească, -eşti, *adj.* 农民的
situaţie, -ii, *s.f.* 情况，状况；形势，局势
intelectual, -ă, -i, -e, *adj.* 智力的，脑力的；*s.m., s.f.* 知识分子
grav, -ă, -i, -e, *adj.* 严重的
consecinţă, -e, *s.f.* 后果，结果
interpretare, -ări, *s.f.* 阐释；演奏；表演
simbolic, -ă, -i, -e, *adj.* 象征（性）的
existenţă, -e, *s.f.* 存在；生存
a emigra, -ez, *v.i.* 移居国外
ori, *conj.* 或，或者
a exila, -ez, *v.t., v.r.*（被）流放；（使）流亡
străinătate, -ăţi, *s.f.* 国外
îndeosebi, *adv.* 尤其，特别
diaspora, *s.f.*（某一民族的）境外侨民；移民
triadă, -e, *s.f.* 三人组；三件套
a aparţine, aparţin, *v.i.* 属于；归…所有
întreg, -eagă, -egi, *adj.* 整个的；全部的
umanitate, *s.f.* 人类；人道
a distinge, disting, *v.t.* 区别；颁奖；*v.r.* 突出，出众
ansamblu, -uri, *s.n.* 总体，整体；文艺团体
profund, -ă, -zi, -de, *adj.* 深刻的；深厚的
patriotic, -ă, -i, -e, *adj.* 爱国的

NOTE

1. Şcoala Ardeleană 阿尔迪亚尔学派，18 世纪末至 19 世纪初发生在特兰西瓦尼亚地区罗族知识阶层中的具有启蒙主义性质的思想文化运动，主要代表人物为萨穆依尔 · 米库（Samuil Micu）、彼得 · 马约尔（Petru Maior）和格奥尔基 · 欣卡伊（Gheorghe Şincai）。他们以大量著述从史学、

语文学和人口学角度论证了罗语的拉丁起源、罗族的连续性和统一性。

2. 埃米内斯库被誉为“罗马尼亚诗坛的《金星》”，同名的抒情哲理长诗 Luceafărul 是他的代表作。

3. ... poezia acestora se remarcă prin sensibilitate şi prin interpretarea simbolică a marilor probleme ale existenţei 这些人的诗歌的显著特点，就是情感丰富，对涉及生存的一些重大问题进行了象征性的诠释。

4. ... o literatură a diasporei româneşti 域外罗人文学

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A RECUNOAŞTE, *v.t.*

a) ~ *(cuiva) ceva / că ...,* 认得出…；辨别；承认…

A fost câţiva ani în străinătate şi acum, la întoarcere, nu mai recunoaşte oraşul Beijing.

Îi recunoaşteţi vocea?

A recunoscut fapta?

Recunosc că am greşit.

b) ~ *pe cineva* 认出某人

Dan a crescut mult şi nu-l mai recunoaştem.

c) *a se recunoaşte (unul pe altul)* [相互反身] 相互辨认出

Când ne-am reîntâlnit după mulţi ani, ne-am recunoscut repede.

d) *a se recunoaşte prin / după ...* 通过…辨认

Această specie se recunoaşte după forma frunzelor.

e) *a se recunoaşte cuiva* 承认某人的…

Lui Ştefan Odobleja i s-a recunoscut contribuţia la fundamentarea ciberneticii.

f) *a se recunoaşte că ...* 承认…

S-a recunoscut că proiectul avea unele deficienţe.

2. A ARGUMENTA, *v.t.*

a) ~ *ceva* 论证

Cum ai argumentat această idee?

Şi-a argumentat teoria.

b) ~ *cuiva că ...* 向某人证明...

I-am argumentat că n-are dreptate.

c) *a se argumenta (cuiva) că ...* （向某人）证明...

I s-a argumentat că au prioritate cei cu rezultate foarte bune.

3. A REDA, *v.t.*

a) ~ *ceva* 描绘，再现；重新给予

Tabloul redă un peisaj montan.

I-au redat toate drepturile.

b) ~ *(cuiva) pe cineva* 将某人归还...

Pe copil l-au redat familiei.

c) *a se reda* 表现，再现；归还

În roman se redă un fragment din istoria României.

Lucrurile se vor reda posesorului legal.

4. A DISTINGE, *v.t.*

a) ~ *(cuiva) ceva* 分辨出（某人的）...

Din cauza ceţii, abia distingem vârful muntelui.

Din cauza întunericului nu i-am distins trăsăturile.

b) *a fi distins cu ...* 被授予...

Emil a fost distins de comisie cu premiul I.

c) *a se distinge* 分出；显得突出

În lingvistica modernă se disting mai multe gramatici.

În anul al II-lea s-au distins trei studenţi la matematică.

5. A AVEA / A JUCA UN ROL HOTĂRÂTOR / IMPORTANT ÎN ... *expr.* 在...方面起有决定性 / 重要作用

Teoria lui Deng Xiaoping a avut un rol hotărâtor în procesul modernizării

Chinei.

Fotbalistul Hao Haidong a jucat un rol important în dobândirea victoriei.

6. A INTRA ÎN CIRCUITUL UNIVERSAL, *expr.* 进入世界范围，在世界流传

Operele multor scriitori contemporani din China au intrat în circuitul universal.

GRAMATICĂ

一、疑问—关系代词和形容词 care 的予格和属格 (Pronumele şi adjectivul interogativ-relativ "CARE", dativ-genitiv)

（一）形式 (Forme)

		Singular			*Plural*		
		m.	*n.*	*f.*	*m.*	*n.*	*f.*
Dativ.	*Adj.*	cărui		cărei	căror		
Genitiv	*Pron.*	căruia		căreia	cărora		

（二）疑问代词和形容词 (Pronume şi adjectiv interogativ)

1. 予格 (Dativ)

代词形式一般在句中作间接宾语。作形容词用时修饰不定冠的单数或复数名词。

Adjectiv	*Pronume*
Cărui coleg i-ai dat cheia?	*Căruia (dintre colegi) i*-ai dat cheia?
Cărei colege i-ai telefonat?	*Căreia (dintre colege) i*-ai telefonat?
Căror studenţi le-ai dat biletele?	*Cărora (dintre studenţi / studente) le*-ai dat biletele?

2. **属格** (Genitiv)

用来就名词所指的归属进行提问，有属格冠词伴随。疑问形容词须与其修饰的名词性、数一致，属格冠词应与涉及的名词在性、数上一致。

Adjectiv	*Pronume*
A cărui student e lucrarea aceasta?	*A căruia (dintre studenţi)* e lucrarea aceasta?
Al cărui vecin e copilul acesta?	*Al căruia (dintre vecini)* e copilul acesta?
Ale cărei fete sunt bluzele acestea?	*Ale căreia (dintre fete)* sunt bluzele acestea?
Ai căror elevi sunt părinţii aceştia?	*Ai cărora (dintre elevi)* sunt părinţii aceştia?

（三）关系代词和形容词 (Pronume şi adjectiv relativ)

作为关系代词和形容词，care 可以引出多种从句，主要有：

1. **直接宾语从句** (Propoziţia completivă directă)

出现在一个及物动词之后，例如：

Vreau să ştiu *cărui student i-aţi dat nota zece.*

N-am aflat *a căreia dintre ele este bicicleta aceasta.*

Profesorul ne întreabă *ale cărora sunt vederile acestea.*

2. **定语从句** (Propoziţia atributivă)

(1) 由予格关系代词引出 (Cu pronumele relativ în dativ)

可以有两种语序：

A. 限定名词，出现在主句的谓语之后，与主句之间不用逗号分断。

Am întâlnit un prieten. *Prietenului i*-am vorbit despre excursia în România. → Am întâlnit un prieten *căruia i-am vorbit despre excursia în România.*

Am fost la o prietenă. *Prietenei i*-am dus invitaţia la vernisajul unei expoziţii. → Am fost la o prietenă *căreia i-am dus invitaţia la vernisajul unei expoziţii.*

B. 限定名词，出现在主句的谓语之前，前后用逗号与主句分断。

Prietenul meu mi-a răspuns azi. *Prietenului i*-am trimis o felicitare.

→ Pritenului meu, *căruia i-am trimis o felicitare,* mi-a răspuns azi.

Fiului său îi place muzica. *Fiului* său *i*-am oferit un bilet la concert.

→ Fiului său, *căruia îi place muzica,* i-am oferit un bilet la concert.

(2) 由属格关系代词引出 (Cu pronumele relativ în genitiv)

A. 限定名词，出现在主句的谓语之后，与主句之间不用逗号分断。

Am scris prietenei mele. Tatăl prietenei mele e medic la un spital.

→ I-am scris prietenei mele / *al cărei tată e medic la un spital.*

M-am întâlnit cu un prieten. Sora prietenului este studentă la medicină.

→ M-am întâlnit cu un prieten *a cărui soră este studentă la medicină.*

B. 限定名词，出现在主句的谓语之前，前后用逗号与主句分断。

Munţii Carpaţi sunt admiraţi de excursionişti. Frumuseţea munţilor Carpaţi e vestită.

→ Munţii Carpaţi, / *a căror frumuseţe e vestită,* / sunt admiraţi de excursionişti.

Institutului nostru i s-a acordat un premiu internaţional. Membrii institutului au făcut o descoperire importantă.

→ Institutului nostru, / *ai cărui membri au făcut o descoperire importantă,* / i s-a acordat un premiu internaţional.

Despre dramaturgul acesta s-a scris mult. Piesele dramaturgului au fost jucate şi în China.

Despre dramaturgul acesta, / *ale cărui piese au fost jucate şi în China,* / s-a scris mult.

这类句子结构多用于书面语，特别是政论、科技文体中.

二、目的状语和目的状语从句 (Complementul circumstanţial de scop şi propoziţia circumstanţială de scop)

（一）目的状语 (Complementul circumstanţial de scop)

用来指明行动的目的.

Seara studenţii merg la sala de curs *pentru studiul* individual.

Ne pregătim *de plecare.*

S-a adresat rectorului Universităţii din Sibiu *în vederea obţinerii* unei burse de studii.

目的状语大多通过以下方式引出:

1. 带 pentru, spre, după, la 等介词(词组)的宾格名词(或代用词).

Studenţii se pregătesc intens *pentru promovarea* examenelor.

Mă duc *după apă.*

Câţiva dintre ei au plecat *la studii* în străinătate.

2. 带介词 pentru 或 spre 的动词不定式.

A tuşit *spre a-şi drege* glasul.

（二）目的状语从句 (Propoziţia circumstanţială de scop / finală)

在复合句中指明主句的行动的目的。

1. 目的状语和目的状语从句的比较

含目的状语的简单句	含目的状语从句的复合句
Tata s-a dus *la pescuit.* Luptăm *pentru pace.* Ana a plecat în livadă *la cules* căpşune. Mama s-a dus la piaţă *după cumpărături.*	Tata s-a dus *să pescuiască.* Luptăm *pentru ca să fie pace în lume.* Ana a plecat în livadă *(ca) să culeagă căpşune.* Mama s-a dus la piaţă *să facă cumpărături.*

2. **目的状语从句的引导方式**

通过连词 să, ca să, de 或连词词组 pentru ca să 引出。

S-a dus la centrul pentru învăţământul audiovizual ca să împrumute nişte casete.

M-am înscris la şcoala de şoferi pentru ca să-mi iau permisul de conducere auto.

Am luat un taxi ca să nu întârziem la gară.

注意:

(1) 在否定句中，以上的介词（词组）除有副词 nu 伴同外，还经常用 cumva 来加强否定的语气，这种连词结构成为 să nu cumva, nu cumva să, pentru ca nu cumva să 等。

El a pus ceasul deşteptător *ca să nu* întârzie *cumva.*

(2) 有时，在主句中还使用 de aceea, de asta, pentru aceea 等关联词，对涉及的内容加以强调，同时提示后面将出现目的状语从句。

De aceea (pentru aceea) a venit, *ca să vadă* ce faci.

(3) 关联词 de aceea 等不仅可以与目的状语从句呼应，也可以与原因状语从句呼应，试比较：

De aceea te-am chemat, ***fiindcă ai primit o scrisoare urgentă.*** (prop. cauzală)

De aceea te-am chemat, ***ca să-ţi dau o scrisoare urgentă.*** (prop. finală)

3. **语序和标点**

(1) 目的状语从句多位于主句之后，有时也位于主句之前。

(2) 当它位于主句之前时，一般用逗号与主句分断。位于主句之后时，大多连写；分断则表示该从句在整个复句中为非重要内容。

DATE DESPRE ROMÂNIA

米哈伊·埃米内斯库 (Mihai Eminescu) 是罗马尼亚最著名的诗人。他 1850 年 1 月 15 日出生在博托沙尼，曾留学维也纳和柏林，回国后担任过图书管理员、教育督导和记者。在雅西和留学期间，他与作家克良格、卡拉迦列和斯拉维支等结下了深厚友情，他的诗歌创作还得到了著名政治家和文艺评论家蒂图·马约雷斯库的热情鼓励。他的诗歌创作活动前后仅 13 年，生前发表诗作 64 首，但他的作品还包括数千页的诗歌、小说、戏剧、哲学笔记、评论、翻译等手稿，其中许多在他逝世后被整理发表。他的作品歌颂大自然和爱情，抨击社会黑暗，代表作抒情哲理长诗《金星》则关注了天才与现实的矛盾及其悲剧性的命运。他的作品对于罗马尼亚现代文学语言的发展产生了深刻的影响。1883 年他开始患病，1889 年 6 月 15 日去世，年仅 39 岁。埃米内斯库及其作品已成为罗马尼亚文学的象征。

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) *a (se) constitui*

Folclorul literar __________ un izvor permanent de inspiraţie pentru toţi marii scriitori români.

Pacea şi dezvoltarea __________ caracteristici principale ale epocii noastre.

Această facultate __________ abia anul trecut.

(2) *a emigra*

Acest scriitor __________ în Franţa în anii '70.

E un serial care redă viaţa unei familii de chinezi care __________ în

Statele Unite.

(3) *a (se) exila*

Hunii l- _________ pe Su Wu la păstorit lângă lacul Baikal.

Pe vremea aceea mulţi revoluţionari _________ în Siberia.

(4) *a aparţine*

Secţia de limba română _________ Facultăţii de Limbi Est-Europene.

Dischetele nu-mi _________ mie.

2. Completaţi spaţiile libere cu adjectivul şi pronumele interogativ *"care"*, la forma potrivită.

a) Model: _____ colegi le-ai lăsat adresa? ⇨

Căror colegi le-ai lăsat adresa?

_____ colege le-ai oferit mărţişoare? _____ sportive le-au luat un interviu? _____ fotbalist i s-a dat cartonaşul galben? _____ şofer de la instituţia noastră i s-a ridicat permisul de conducere? _____ medic te-ai adresat? _____ studenţi li s-au dat premii? _____ gimnaste i-au dat nota maximă? _____ prieteni le-aţi trimis invitaţia? _____ fetiţe îi cumperi o păpuşă?

b) Model: *Căror* colegi le-ai lăsat adresa? ⇨

Cărora (dintre colegi) le-ai lăsat adresa?

3. Declinaţi cuvintele dintre paranteze la genitiv (cu articolul genitival).

Model: _____ (Care funcţionar) este servieta aceasta? ⇨

A cărui funcţionar este servieta aceasta?

_________ (Care colegi) sunt caietele de pe masă?

_________ (Care student) este termosul acesta?

_________ (Care fată) e pălăria albă?

_________ (Care băiat) este mingea aceasta de baschet?

_________ (Care profesor) sunt ochelarii de lângă calculator?

__________ (Care turişti) sunt paşapoartele acestea?

__________ (Care coleg) e căciula din cuier?

__________ (Care catedră) sunt ziarele acestea?

__________ (Care vizitator) este acest aparat de fotografiat?

4. Transformaţi propoziţiile de mai jos după model:

Model: Îl cunoaşteţi pe colegul meu? *Lui i* s-a acordat recent un premiu?

⇨ Îl cunoaşteţi pe colegul meu *căruia i s-a acordat recent un premiu?*

La Marele Zid am întâlnit doi prieteni. *Lor le*-am făcut nişte fotografii.

Am fost la doamna secretară. *Ei i*-am dat certificatul de concediu medical.

Am vorbit cu un mecanic. *Lui i*-am cerut ajutor pentru repararea maşinii.

Am căutat-o pe şefa de grupă. *Ei i*-am dat nişte bilete la un concert simfonic.

I-au aşteptat la intrare pe musafiri. *Lor le*-au făcut o primire călduroasă.

Sâmbătă au făcut o vizită la un prieten. *Lui i*-au propus colaborarea la o carte.

Pe plajă am întâlnit o fostă colegă. *Ei i*-am dat adresa şi numărul meu de telefon.

O să locuiesc la o rudă. *Ei i*-am scris că sosesc curând.

5. Transformaţi propoziţiile de mai jos după model:

Model: Bogdan s-a înscris la politehnică. *Lui îi* place matematica. ⇨

Bogdan, *căruia îi place matematica,* s-a înscris la politehnică.

Mătuşa mea mi-a mulţumit printr-o scrisoare. *Ei i*-am trimis o fotografie.

Cu colegii aceia o să mai plecăm la munte. *Lor le*-a plăcut mult excursia la Colina Parfumată.

Copiilor le-am luat suc şi îngheţată. *Lor le* era sete.

Prietenei mele i-am oferit câteva compact-discuri de Beethoven. *Ei îi* place muzica simfonică.

Băiatului lor i-am cumpărat o pereche de adidaşi. *Lui îi* place mult sportul.

Sora mea mi-a telefonat s-o aştept la gară. *Ei* nu *i*-am spus că sunt bolnav.

Pavel şi Elena s-au stabilit de curând în Bucureşti. *Lor le* trebuie o locuinţă nouă.

Mamei tale poţi să-i comanzi o pereche identică. *Ei i* se potrivesc ochelarii aceştia.

6. Transformaţi propoziţiile de mai jos după model:

Model: A cumpărat apartamentul. *Încăperile apartamentului* sunt mai mari. ⇨ A cumpărat apartamentul *ale cărui încăperi sunt mai mari.*

M-am consultat cu un prieten. *Părinţii prietenului* sunt medici.

A încercat să traducă o poezie. *Autorul poeziei* a trăit în secolul trecut.

Am vizitat un oraş. *Monumentele istorice ale oraşului* sunt foarte cunoscute.

Participanţii au apreciat această sesiune ştiinţifică. *Comunicările sesiunii* vor fi cuprinse într-un volum.

L-am văzut pe unchiul tău. *Soţia unchiului* lucrează în întreprinderea noastră.

Am trimis cadouri unei prietene. *Copiii prietenei* sunt încă mici.

Au cunoscut un om de ştiinţă. *Descoperirile omului de ştiinţă* sunt foarte importante.

S-au plimbat prin parc. *Aleile parcului* erau liniştite şi înmiresmate.

7. Transformaţi propoziţiile de ma jos după model:

Model: Magazinul s-a deschis ieri. *Localul magazinului* a fost renovat. ⇨

Magazinul, *al cărui local a fost renovat,* s-a deschis ieri.

Spectacolul a fost apreciat de cronicari. *Premiera spectacolului* a avut loc săptămâna trecută.

Studenţilor li s-au rezervat locuri la cămin. *Familiile studenţilor* locuiesc în provincie.

Ruxandra este colegă de grupă cu mine. Pe *sora Ruxandrei* ai cunoscut-o în excursie.

Cu prietenul meu o să mă sfătuiesc în legătură cu cumpărarea calculatorului. *Tatăl prietenului* este specialist în electronică.

Satelitul s-a întors cu bine pe Pământ. *Programul satelitului* a fost îndeplinit cu succes.

Pe vărul meu o să-l întreb mâine despre această carte. *Soţia vărului* lucrează la o editură.

Am făcut rezervarea locurilor la avion pentru delegaţie. *Plecarea delegaţiei* a fost programată pentru duminică seară.

8. Subliniaţi cu roşu complementele circumstanţiale de scop şi cu albastru verbele determinate de ele:

Mama a plecat la piaţă după cumpărături. Tata a plecat la pescuit. El s-a dus pentru a pescui cu undiţa crapi sau caraşi, dar şi pentru a se destinde. Noi am rămas acasă pentru a ne pregăti lecţiile. În scopul acesta, ne-am organizat bine timpul. Spre a-l ajunge la învăţătură pe fratele meu, trebuie să muncesc mult. M-am pregătit de luptă şi sper că voi reuşi.

9. Completaţi propoziţiile circumstanţiale de scop din care s-au dat numai elementele introductive:

Noi mergem la bibliotecă ca să __________.

Profesorii vin la facultate să __________.

Dana nu întârzie niciodată de la şcoală ca nu cumva să __________.

Ieri am mers cu metroul ca să nu __________..

Pentru ca să __________, merg la şcoală împreună cu Dan.

Ca să __________, poţi lua autobuzul sau tramvaiul.

10. Alcătuiţi diferite fraze, înlocuind liniile cu regentele corespunzătoare următoarelor propoziţii circumstanţiale de scop:

__________ ca să vizitez expoziţia de pictură organizată la universitatea noastră.

__________ să cunosc mai bine împrejurimile satului nostru.

Ca să-mi pot cumpăra cât mai multe cărţi, __________.

__________ pentru ca să scap de ploaie.

__________ ca nu cumva să pierd trenul.

Ca nu cumva să întârzii de la repetiţie, __________.

__________ ca să-mi scriu temele din vreme.

11. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

总体上	民间文艺创作	灵感的源泉
科学地论证	流亡国外	宗教典籍
经典作家	象征性的阐释	属于全人类

12. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

Care sunt primele creaţii literare româneşti? Ce este "Mioriţa"? Ce importanţă are folclorul literar pentru scriitori? Din ce secol datează cele mai vechi scrieri literare româneşti? Ce fel de texte sunt acestea? Ce rol au avut ele în cultura românească? Ce fel de literatură s-a scris în următoarele două secole? Cine sunt reprezentanţii literaturii istorice? Când a fost activă Şcoala Ardeleană? Ce au făcut reprezentanţii acestei şcoli? Când şi de către cine au fost puse bazele literaturii române moderne? Când au fost înfiinţate revistele "Dacia literară" şi "Convorbiri literare" ? Cine este Eminescu? Care sunt alţi

mari scriitori clasici ai literaturii române? Care a fost perioada de dezvoltare a romanului realist? Cine sunt reprezentanţii perioadei? Despre ce se vorbeşte în romanele acestora? Care poeţi se impun în această perioadă? Despre ce au scris ei? Amintiţi câţiva scriitori români de după cel de-al doilea război mondial. Prin cine este cel mai bine reprezentată literatura diasporei române? Prin ce se distinge în ansamblu literatura română?

13. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a exista din timpuri străvechi;

(2) a avea un rol important;

(3) a pune bazele;

(4) de excepţie.

14. Explicaţi în limba română:

(1) Unde se află Muzeul Naţional al Literaturii Chineze Moderne?

(2) Ce se poate vedea acolo?

(3) Vă place literatura? De ce?

(4) Ce aţi citit din literatura chineză clasică?

(5) Vă place să scrieţi? Ce scrieţi?

15. Vorbiţi pe scurt despre un scriitor chinez.

16. Traduceţi în limba română:

(1) 你给哪些同学打电话了?

(2) 你知道桌上的词典是哪个同学的?

(3) 为了能按时起床，他上了闹钟。

(4) 为了不迟到，我是乘出租车来的。

(5) 学生们在紧张地准备考试。

(6) 今年秋天，他们将赴罗马尼亚留学。

(7) 昨天我们参观了中国现代文学馆，看到了许多重要作家的著作、手稿和生前物品。

(8) 早期的罗马尼亚文学为民间创作，包括多依娜、民谣、故事、传说、谚语、劳动号子和欢娱小调等。

(9) 19 世纪中叶是罗马尼亚文学的经典作家时期，涌现出了“诗坛金星”埃米内斯库、剧作家卡拉迦列和故事作家克良格。

(10) 这几部长篇小说再现了罗马尼亚历史和社会现实的主要方面。

(11) 20 世纪有许多罗马尼亚作家移居国外，他们在法国、美国等地继续写作。

(12) 米尔恰·埃里亚德是域外罗人作家群中的杰出代表。

17. Lectură suplimentară:

ORIGINEA LIMBII ROMÂNE

Româna este o limbă de origine latină, ca şi franceza, italiana, spaniola, portugheza. Latina s-a impus în Dacia, în această zonă a Carpaţilor şi a Dunării, încă de la începutul mileniului întâi al erei noastre. După războaiele de cucerire a Daciei, romanii care s-au stabilit aici s-au asimilat cu populaţia autohtonă, adică cu geto-dacii, care şi-au însuşit limba latină. Din acest amestec etnic al romanilor cu geto-dacii a rezultat poporul român. Componentele esenţiale ale limbii române, adică structura gramaticală şi vocabularul fundamental, sunt latine. De la geto-daci au fost moştenite o sumă de cuvinte care exprimă aspecte ale civilizaţiei şi culturii populare străvechi din această regiune a Europei.

Poporul român a trăit fără întrerupere pe acelaşi teritoriu pe care trăieşte şi astăzi. În cursul istoriei, românii au venit în contact cu diferite popoare: slavi, maghiari, turci, greci. De la aceste popoare au intrat în română multe cuvinte, care nu au modificat însă deloc caracterul latin al limbii române. În ultimele două secole, româna s-a îmbogăţit cu numeroase cuvinte din limbile europene de largă circulaţie.

PROVERBE

Cei ce se potrivesc lesne se-mprietenesc.

Omul cât trăieşte învaţă şi tot moare neînvăţat.

LECŢIA 11

TEXT

PRIMII PAŞI ÎN FACULTATE

Universitatea nu seamănă deloc cu liceul. Terminologia, organizarea, pedagogia, evaluarea, relaţia cu profesorii, timpul liber, singurătatea şi prietenia — totul e altfel. Este o lume în care te pierzi pentru a te regăsi.[1] Eşti pregătit pentru marea aventură?

Există totuşi o perioadă de acomodare care să-ţi uşureze trecerea spre necunoscut. În unele universităţi se organizează chiar "zile ale porţilor deschise" pentru liceeni. E bine să te interesezi de ele. Iar dacă nu, nu te împiedică nimeni să asişti în clasa a XII-a la cursul unui profesor care va fi la anul şi al tău. La câteva săptămâni după "marele prag"[2] urmează celebrul bal al bobocilor[3]. Faci apoi cunoştinţă cu liga, organizaţia "sindicală", unde îţi vei putea apăra drepturile şi exercita îndatoririle.

Afli apoi, încet-încet, că la facultate nu mai sunt materii, ci cursuri şi chiar module, care se expun de către profesori sau conferenţiari în amfiteatre; extemporalele sunt lucrări de seminar, care au loc în săli şi sunt conduse de asistenţi; semestrele nu mai au aceeaşi durată, iar controlul —tot continuu şi final, ca şi în liceu— se face prin examene, colocvii, lucrări de laborator; studenţii pot să urmeze şi să promoveze cursuri de la facultăţi diferite şi ani diferiţi prin sistemul de credite transferabile; corigenţele sunt restanţe şi ... se plătesc.

Drumul studiilor e lung. Parcurs până la capăt, el comportă

mai multe etape. Primul ciclu— în general de doi ani — are cursuri comune pentru mai multe specializări şi profile. Al doilea ciclu — care e tot de doi ani — este perioada de specializare şi se încheie cu diploma şi examenul de licenţă. Al treilea ciclu— masteratul — este perioada studiilor aprofundate. Doctoratul şi alte forme de studii postuniversitare vin mai târziu, când deja toate te sperie mai puţin.

Organismele din care faci parte ca student sau cu care vei intra în contact sunt universitatea însăşi, apoi liga studenţilor, clubul, căminul, diverse cercuri şi cenacluri.

Ce cred studenţii înşişi despre studenţie?

"Viaţa de student are multe avantaje. Este frumoasă, mai ales dacă faci studiile la zi. Ca student, ai plăcerea de a lucra liber pentru propria ta opţiune. Îţi lărgeşti orizontul cunoaşterii şi cercul de prieteni şi cunoştinţe. Trăieşti într-un mediu intelectual ... Neajunsul cel mai mare este situaţia financiară, dacă nu ai părinţi bogaţi. Unii dintre colegii mei muncesc în timpul liber ca meditatori, agenţi publicitari, agenţi comerciali, operatori de calculator ... ca să se întreţină şi să plătească taxele şcolare. Bineînţeles, dacă obţii rezultate bune la învăţătură, beneficiezi de bursă ..." Aşa vede lucrurile Mariana Constantinescu, studentă la ASE[4] din Bucureşti.

Mihnea Hilohi, student la medicină la Cluj-Napoca, a scris astfel: "Studenţia îţi oferă posibilitatea de a fi independent, de a alege după propriile preferinţe, de a te desprinde de familie şi de mediul tău, de a te afirma. Ea îţi cere un orizont de cunoaştere diferit faţă de cel din liceu, o mare capacitate de adaptare, deschidere către alţii, capacitatea de a te descurca singur. Altfel rămâi izolat, singur, închis în tine.[5]"

VOCABULAR

pas, -şi, *s.m.* 步伐，脚步
terminologie, -ii, *s.f.* 术语
organizare, -ări, *s.f.* 组织；安排
pedagogie, -ii, *s.f.* 教育学；教学法
evaluare, -ări, *s.f.* 评价，评估
singurătate, *s.f.* 孤独
prietenie, -ii, *s.f.* 友谊，友情
a regăsi, -esc, *v.t.* 重新找到
aventură, -i, *s.f.* 冒险
totuşi, *conj.* 尽管如此；然而
acomodare, -ări, *s.f.* 适应
a uşura, -ez, *v.t., v.r.* 减轻；（使）便于
necunoscut, -ă, -ţi, -e, *adj.* 不被了解的；不出名的；*s.n.* 未被认识的事物
licean, -ă, -eni, -ene, *s.m., s.f.* 中学生，高中生
a împiedica, împiedic, *v.t.* 阻挡；妨碍；*v.r.* 绊跌
nimeni, *pron. neg.* 没人；谁都不
clasă, -e, *s.f.*（中小学的）班级；教室；课；级别
a asista, asist, *v.i.* 出席；参加
prag, -uri, *s.n.* 门槛
bal, -uri, *s.n.* 舞会
boboc, -i, *s.m.* 蓓蕾；雏儿；大学新生
cunoştinţă, -e, *s.f.* 熟人；[复数] 知识
ligă, -i, *s.f.* 联盟；社团
organizaţie, -ii, *s.f.* 组织；团体
sindical, -ă, -i, -e, *adj.* 工会的
drept, -uri, *s.n.* 法；权利
a exercita, exercit, *v.t.* 从事；行使
îndatorire, -i, *s.f.* 义务；职责
încet, *adv.* 慢慢地；逐渐地；轻声地
materie, -ii, *s.f.* 科目，课程
modul, -e, *s.n.* 单元（大学课程的教学单位）
a expune, expun, *v.t.* 阐述；讲解；陈列
conferenţiar, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 副教授
extemporal, -e, *s.n.*（课堂）测验
semestru, -e, *s.n.* 半年；一学期
control, -oale, *s.n.* 检查；控制
continuu, -uă, -ui, -ue, *adj.* 连续的
final, -ă, -i, -e, *adj.* 末尾的，最终的
colocviu, -ii, *s.n.* 考查；讨论会
a promova, -ez, *v.t.* 升级；晋升；奉行
sistem, -e, *s.n.* 体系；制度；

~ de credite transferabile 学分制
credit, -e, *s.n.* 贷款；信用
corigență, -e, *s.f.* 补考
restanță, -e, *s.f.* 未按期完成的论文；未按期通过的考试
a parcurge, parcurg, *v.t.* 通过，走过
capăt, capete, *s.n.* 端，尽头
a comporta, comport, *v.r.* 举止，表现；*v.t.* 具有，包含
etapă, -e, *s.f.* 阶段
ciclu, -uri, *s.n.* 周期；学制段
comun, -ă, -i, -e, *adj.* 共同的；公共的
specializare, -ări, *s.f.* 专业；专攻
a încheia, închei, *v.t., v.r.* 结束
diplomă, -e, *s.f.* 文凭；学位证书；奖状
licență, -e, *s.f.* 学士学位；许可证
a aprofunda, -ez, *v.t.* 深入研究；深入
a speria, sperii, *v.t., v.r.*（使）恐惧，害怕
organism, -e, *s.n.* 机体；组织
contact, -e, *s.n.* 接触；联系
însumi, însămi, *pron. de întărire* [修饰名词或代词] 自己
club, -uri, *s.n.* 俱乐部；会，社
cenaclu, -uri, *s.n.* 社团
avantaj, -e, *s.n.* 好处；优势
opțiune, -i, *s.f.* 抉择，选择
a lărgi, -esc, *v.t., v.r.* 加宽；扩展
orizont, -uri, *s.n.* 地平线；天际；视野
cunoaștere, -i, *s.f.* 认识
mediu, -ii, *s.n.* 环境
neajuns, -uri, *s.n.* 困难；不足之处
financiar, -ă, -i, -e, *adj.* 财政的，金融的；金钱的
meditator, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 家教
agent, -ă, -ți, -e, *s.m., s.f.* 代理人；探子；~ publicitar 广告代理 / ~ comercial 推销员
operator, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 操作员
taxă, -e, *s.f.* 税；费
școlar, -ă, -i, -e, *adj.* 学校的
bineînțeles, *adv.* 当然
bursă, -e, *s.f.* 奖学金；助学金
academie, -ii, *s.f.* 科学院；学院
economic, -ă, -i, -e, *adj.* 经济的
posibilitate, -ăți, *s.f.* 可能，可能性
independent, -ă, -ți, -e, *adj.* 独立的；不受约束的
a desprinde, desprind, *v.t.* 分开，分离；*v.r.* 脱离
capacitate, -ăți, *s.f.* 能力，才干；

容量

adaptare, -ări, *s.f.* 适应

a descurca, descurc, *v.t.*, *v.r.* （使）摆脱困境；（使）应付局面

a izola, -ez, *v.t.*, *v.r.*（使）隔离；孤立

NOTE

1. Este o lume în care te pierzi pentru a te regăsi. 这是一个令你迷失以重新找回自我的世界。

2. "marele prag", "高门坎儿"，指高考。

3. balul bobocilor （大学的）迎新舞会。

4. ASE 经济学院，全称是 Academia de Studii Economice .

5. Altfel rămâi izolat, singur, închis în tine. 否则，你将是离群索居，自我封闭。

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A EXERCITA, *v.t.*

a) ~ *o meserie* 从事某一职业

Laurenţiu exercită meseria de electrician.

b) ~ *ceva (asupra ...)* （对...）施加（压力等）；产生（影响等）

Apa exercită o presiune mai mare decât aerul.

Sângele exercită o anumită presiune asupra pereţilor vaselor sanguine.

Întreprinderea îşi exercită autoritatea asupra întregii sale activităţi.

Experienţa de militar a exercitat o mare influenţă asupra vieţii lui.

c) *a fi exercitat de (către) ...* 由...担任或行使

Funcţia de rector e exercitată de un cunoscut profesor universitar.

d) *a se exercita* [被动反身] 产生；施加

Forţa de atracţie a Soarelui se exercită asupra tuturor planetelor.

2. A PROMOVA, *v.t.*

a) ~ *ceva* 通过（考试）；升级；促进；奉行

Mira a promovat toate examenele numai cu note mari.

Cred că toţi elevii vor promova clasa.

Conducătorii celor două ţări s-au înţeles să ia nişte măsuri concrete ca să promoveze comerţul bilateral.

China promovează o politică externă independentă şi de coexistenţă paşnică.

b) ~ *pe cineva (în funcţie, post, grad etc.)* 晋升某人

Multe instituţii au promovat tineri în funcţii de conducere.

c) *a fi promovat (în funcţie, post, grad etc.)* 被晋升

În anul acesta, trei tineri au fost promovaţi în funcţia de conferenţiari universitari.

A fost promovat în postul rămas vacant.

Antrenorul Georgescu a fost promovat la gradul de colonel.

3. A PARCURGE, *v.t.*

a) ~ *ceva* 走过，经历；浏览，翻阅

România parcurge o etapă economică importantă.

Au parcurs un drum lung şi anevoios.

Trenul a parcurs distanţa în 60 de minute.

Paul şi colegul lui au parcurs vreo 800 de kilometri într-o zi.

I-am parcurs lucrarea cu interes.

b) *a fi parcurs de (către) ...* 被…走过，经历；被…浏览，翻阅

Această etapă istorică a fost parcursă de ţara noastră într-un timp relativ scurt.

Cartea a fost parcursă de toţi cu plăcere.

4. A COMPORTA, *v.r., v.t.*

a) *a se comporta* 举止，表现

E un băiat cuminte şi se comportă frumos cu toţi colegii.

Se comportă cu multă dezinvoltură în viaţa socială.

b) ~ *ceva* 带有，具有，包含

Folclorul românesc comportă aspecte foarte variate.

Rezolvarea acestei probleme comportă mult tact.

5. A SPERIA, *v.t., v.r.*

a) ~ *pe cineva* 使某人恐惧，害怕；吓唬某人

De ce l-ai speriat pe Nicuşor?

L-a speriat câinele.

Să nu ne speriaţi!

Nimic nu mă sperie.

b) *a se speria (de ... / că ...)* 恐惧，害怕

Văzând şarpele, copilul s-a speriat.

Eu nu mă sperii de animale.

M-am speriat că ţi-ai rupt piciorul în accident.

Nu trebuie să vă speriaţi de examen.

6. A DESPRINDE, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva de pe ... / din ...* 使某物从…上分离；从…上面揭下，撕下；从…中得出（结论等）

A desprins eticheta de pe valiză.

A desprins o foaie de hârtie din caiet şi a scris câteva cuvinte (pe ea).

O soră i-a desprins cu grijă pansamentul.

Din discuţiile purtate, am desprins câteva concluzii.

b) *a fi desprins de (către) ...* 被…分离，揭下

Timbrul a fost desprins de Radu cu atenţie.

c) *a se desprinde* 脱离，脱落

Tabloul s-a desprins din cui şi a căzut.

Frunzele galbene se desprind din copaci.

GRAMATICĂ

一、动词的不定式 (Modul infinitiv)

动词的不定式表明一个行动的名称。

1. 形式

通常有介词 a 伴随，但有几种省略 a 的情况。

(1) 当不定式动词出现在另一个动词后时。

Nu poate *vorbi* ruseşte.

(2) 在“动词 a avea + 关系代词或关系副词 + 动词”的结构中。

N-am ce *face*.

N-are unde *sta*.

(3) 在动词语式、时态的复合形式中，如：voi *merge*, aş *dori*。

2. 时态

不定式有现在时和过去时两种时态。其中过去时由“a fi + 过去分词”构成，如：a fi scris, a fi învăţat。

3. 作用

(1) 可以作主语、表语、定语、宾语和多种状语。

A citi este o necesitate. （主语）

Datoria noastră este *de a învăţa* bine toate materiile. （表语）

Ca student, ai plăcerea *de a lucra* liber pentru propria ta opţiune.（定语）

Are obligaţia morală *de a-şi ajuta* părinţii. （定语）

Nu mai poate *veni* astăzi. （直接宾语）

Se gândeşte *a pleca* spre casă. （间接宾语）

Înainte *de a pleca*, să treci pe la mine. （时间状语）

Vorbeşte *fără a gândi*. （情态状语）

Este o lume în care te pierzi *pentru a* te *regăsi*. （目的状语）

L-a amendat *pentru a nu fi respectat* regulile de circulaţie. （原因状语）

(2) 动词不定式还可以充当命令式，这时它相当于谓语性动词。

A nu se staţiona sub podul rulant!

(3) 另外，不定式还是动词语式、时态的复合形式的组成部分，如直陈式将来时 voi *pleca*，条件祈愿式 aş *pleca*，命令式第二人称单数否定形式 Nu *pleca!*等。

(4) 动词不定式可以有各种补语。

二、加强代词和加强形容词 (Pronumele şi adjectivul pronominal de întărire)

加强代词代替一个名词或人称并起强调的作用，在现代罗语中它已很少作代词单独出现，更多的是作为人称加强形容词修饰一个名词或代词。它有词形变化，须与被修饰的名词或代词的人称、性、数、格相一致。具体形式如下：

		Persoana I	*Persoana a II-a*	*Persoana a III-a*
Sg.	*m.*	însumi	însuţi	însuşi
	f.	însămi	însăţi	însăşi
Pl.	*m.*	înşine	înşivă	înşişi
	f.	însene	însevă	înseşi / însele

用法举例：

— Eşti sigur că a primit telegrama?

— Da, eu *însumi* i-am dat-o.

— Nu cred că Otilia ştie ora plecării.

— Ba da, *însăşi* ea mi-a spus că ştie.

— Crezi că Radu şi George ştiu de spectacol?

— Ei *înşişi* mi-au adus invitaţia.

注意：

(1) 加强形容词可以位于它所修饰的名词之前或之后，被修饰的名词采用定冠形式。

Însuşi profesorul ne-a dat voie să plecăm. = Profesorul *însuşi* ne-a dat voie să plecăm.

(2) 加强形容词的词义与副词 chiar, tocmai, singur, personal 等很接近，因此在口语中经常互相替用。

Poţi rezolva această problemă tu *însuţi.* = Poţi rezolva această problemă *chiar* tu *(singur).*

Mi-a telefonat mie *însumi.* = Mi-a telefonat *chiar* mie.

三、否定代词 (Pronumele negativ)

否定代词分为简单否定代词和复合否定代词两种。 nimic 和 nimeni 都是简单否定代词， nimic 无词形变化，而 nimeni 则有格的变化形式（主格和宾格为 nimeni，属格和予格为 nimănui）。它们在句子中代替不存在或被否定的人或事物，例如：

Pe masă nu este *nimic.*

N-am *nimic* în sertar.

La ora aceasta *nimeni* nu este în sală.

N-am observat *pe nimeni* acolo.

Să nu dezvălui *nimănui* secretul cifrului!

注意：否定代词 nimic 和 nimeni 只用在否定句中，即谓语动词和代词双重否定的结构。

四、物主代词 (Pronumele posesiv)

物主代词是表示属有关系的代词，相当于人称代词的属格，既代替物主，又代替所属物。

Masculin

Fratele tău este student.	Părinţii tăi lucrează la fabrică.
Al meu este încă elev.	*Ai mei* lucrează la un liceu.

Neutru

Radiocasetofonul tău e vechi.	Caietele tale sunt pe masă.
Al meu e nou.	*Ale mele* sunt încă la profesor.

Feminin

Rochia ta e de mătase.	Rochiile tale sunt de mătase.
A mea e de stofă.	*Ale mele* sunt de stofă.

从以上例句可以看出，物主代词实际上是由物主冠词和物主形容词组成的，其形式根据有关物的性和数以及物主的人称和数发生变化，具体如下：

物主冠词	我的	你的	他 / 她的	我们的	你们的	他 / 她们的
al	meu	tău	său	nostru	vostru	-
ai	mei	tăi	săi	noştri	voştri	-
a	mea	ta	sa	noastră	voastră	-
ale	mele	tale	sale	noastre	voastre	-

注意：

(1) 以上是物主代词的主格和宾格形式，它们的属格和予格（alor mei / alor tăi / alor săi / alor noştri）很少使用。

(2) 人称代词的属格经常与物主冠词搭配使用，形式为 al (a / ai / ale) lui / ei，语法作用与物主代词相同，但表明物主的性别。

(3) 物主代词第三人称复数用人称代词的属格代替，即：a (al, ai, ale) lor。

(4) 人名的属格也可以与物主冠词搭配使用。

Eu iau valiza Danei, tu o iei pe *a Mariei*.

(5) 当物主代词作直接宾语时，需要在它的前面加介词 pe，并用相应的人称代词宾格非强调式预先提及或重复。

Pe fratele tău îl cunosc, *pe al lui* nu-*l* cunosc.

Am luat numai cărţile mele, *pe ale voastre le*-am lăsat în sala de curs.

五、条件状语和条件状语从句 (Complementul circumstanţial condiţional şi propoziţia circumstanţială condiţională)

(一) 条件状语 (Complementul circumstanţial condiţional)

指明实现一个行动所依赖的条件或假设。

În caz de nevoie vom folosi toate mijloacele pentru salvarea de vieţi omeneşti.

Spune-mi tot, *altfel* va plana o veşnică bănuială.

1. 条件状语的表达方式

(1) 通过带有条件含义的名词 (caz, ipoteză, eventualitate)，一般有介词 în 伴同。

În cazul acesta, anunţaţi imediat poliţia.

În caz de boală, iese la pensie mai devreme.

În ipoteza unui insucces, vom trece la al doilea plan.

În eventualitatea unei întârzieri, plecaţi fără mine.

Puteţi porni orice afacere *cu condiţia respectării* legii.

表示假定含义时，还使用介词词组 în locul，后面加属格名词、物主形容词或其他代用词。

Eu, *în locul lui,* i-aş fi tras o palmă.

(2) 通过副词 altfel 或 altminteri。

Vorbiţi frumos cu el, altfel n-o să fie de acord.

Chemaţi-o şi pe ea, altminteri ar fi singură.

(3) 通过动词的副动式。

Pierzând această ocazie, va fi greu să mai ajungi acolo.

Învăţând zi de zi, o să ai rezultate mai bune.

2. 语序和标点

条件状语多位于谓语之前，这时可以用逗号将其与句子的其他成分分断。

În cazul acesta, nu ne mai rămâne decât să ne culcăm.

当它位于主语和谓语之间时，可以用逗号分断。

Eu, *în locul tău,* i-aş fi răspuns imediat.

（二）条件状语从句 (Propoziţia circumstanţială condiţională)

在复合句中指明实现主句行动所依赖的条件。

1. **条件状语和条件状语从句的比较**

含条件状语的简单句	含条件状语从句的复合句
În caz de nevoie, te voi căuta.	Te voi căuta, *dacă va fi nevoie,*
În caz de absenţă, să mă caute mâine.	*De nu mă va găsi,* să mă caute mâine.
În caz de ploaie, staţi acasă.	*În caz că plouă,* staţi acasă.
În caz de răcire a timpului, nu vom pleca în excursie.	Vom renunţa la excursie, *numai dacă va fi frig,*

2. **条件状语从句的引导方式**

通过连词 dacă, de, să 或连词词组 în caz că 引出。

Dacă ştiam, îţi spuneam.

De nu-l găseşti la catedră, dă-i un telefon acasă.

În caz că vine la tine, dă-i această carte.

注意：有时条件状语从句不使用任何引导词。

Ai carte, ai parte = *Dacă ai carte,* ai parte.

3. **语序和标点**

条件状语从句一般位于主句之前。如果在强调主句时，则将条件状语从句置于主句之后。

不论条件状语从句位置如何，都应用逗号将其与主句分开；连写意味着对该从句特别强调。

În caz că mergi la antrenament, te însoţesc.

Mergem la plimbare *dacă timpul este frumos.*

DATE DESPRE ROMÂNIA

◆ 罗马尼亚教育有着较为悠久的历史，民间教育的起源可以追溯到公元前一世纪。罗马尼亚人的祖先达契亚人与古希腊、古罗马有着一定的文化交往，已经开始注意到教育和文字的使用。罗马人统治时期，开始有组织地讲习拉丁语、读写和算法。10 世纪在阿拉德开办了切纳德学校。12 至 14 世纪陆续出现一批教会学堂、城市和乡村学堂。16 至 17 世纪，各公国纷纷开办高等书院，学习欧洲先进的文化和科学，并开始用本民族语言授课。

◆ 罗马尼亚的《教育法》规定，国家优先发展教育。教育的宗旨，是实现建立在人文主义传统、民主价值及罗马尼亚社会理想基础上的教育理想，促进维护民族地位。而罗马尼亚学校的教育理想，在于自由、完整、和谐地发展人的个性，培养具有自主意识的创造性人才。

◆ 罗马尼亚实行 9 年义务教育，国立教育免费。1998 年有国立高等院校 59 所。各高等院校和中小学均可招收外国自费留学生。

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) *a (se) regăsi*

Maria îşi __________ cheile pierdute.

E greu să __________ (tu) ce-i pierdut.

El __________ pe sine prin muncă.

(2) *a uşura*

Folosirea calculatoarelor ne __________ mult munca.

A luat un antinevralgic ca să-şi __________ durerea de cap.

(3) *a (se) împiedica*

Nimeni nu te __________ să optezi pentru ceea ce-ţi place.

Au fost trimişi scutieri ca să-i __________ pe demonstranţii violenţi.

Bătrâna __________ de prag şi era să cadă.

Lipsa de fonduri __________ dezvoltarea producţiei.

(4) *a asista*

Vreau să __________ la cursul de literatura universală.

Ni s-a spus că putem să __________ liber la conferinţa de mâine.

E prima dată când __________ voi la o operaţie chirurgicală?

Studenţii __________ la vernisajul expoziţiei de pictură a lui Corneliu Baba.

(5) *a (se) expune*

Ministrul de externe __________ punctul de vedere privind problema refugiaţilor.

În vitrinele librăriei Humanitas __________ ultimele apariţii.

Unii voiau să cumpere chiar mărfurile care __________ la expoziţie.

(6) *a (se) încheia*

Suzana îşi __________ studiile la anul.

El __________ articolul cu un citat din opera lui Caragiale.

Lucrările conferinţei __________ mâine.

(7) *a aprofunda*

Profesorul i-a cerut doctorandului să __________ cât mai mult tema de cercetare.

În lucrarea sa el __________ problema învăţământului privat.

(8) *a (se) lărgi*

Mergând la studii în România, studenţii __________ orizontul cunoaşterii.

Institutul vrea să-şi __________ colaborarea cu partenerii străini.

În ultimii ani, multe drumuri din oraş __________.

(9) *a (se) afirma*

Nu pot să __________ un lucru fals.

Mulţi specialişti __________ că această tehnologie îşi va avea largă aplicare.

Ea __________ în urma unui concurs de prezentatori de TV.

El __________ foarte tânăr în matematică, atunci când a luat medalia de aur la Olimpiada Internaţională de Matematică.

(10) *a (se) descurca*

Noroc că un prieten l- __________ din situaţia aceea.

Fără ajutorul dv., eu nu __________.

Fiecare __________ cum poate.

E un băiat care __________ în toate situaţiile.

(11) *a (se) izola*

Ei __________ camerele cu un material special.

Medicii îi __________ pe bolnavii de SIDA într-o secţie specială.

În ultimii ani el __________ de toţi prietenii.

2. Completaţi spaţiile libere cu pronumele şi adjectivul pronominal de întărire.

Model: ______ ne-a telefonat. ⇨ *Nouă înşine / înşene* ne-a telefonat.

M-a întrebat ______ cum să procedeze. ______ te-a apreciat de multe ori la seminar. Am rugat-o _______ să reia experienţele. _______ i-a încredinţat conducerea firmei. _______ v-au demonstrat că metoda nu e practică. ______ le-au comunicat decizia.

3. Înlocuiţi cuvintele scrise cu litere italice cu adjectivul pronominal de întărire.

Model: *Chiar* eu am vorbit cu domnul decan. ⇨

Însumi eu am vorbit cu domnul decan.

Chiar ei ne-au anunţat că s-a schimbat programul de lucru. *Chiar* tu le-ai adus invitaţiile? *Chiar* rectorul a înmânat premiile? *Chiar* Corina ne-a căutat la facultate? I-am vorbit *chiar* lui Cristian despre venirea voastră. *Chiar* voi aţi făcut această machetă? Ele *singure* şi-au dus bagajele? *Tocmai* tu ai rezolvat problema?

4. Completaţi spaţiile libere cu pronumele posesiv, la forma potrivită.

Model: Tatăl meu e agronom, ______ e avocat. ⇨

Tatăl meu e agronom, *al tău* e avocat.

Bicicleta ta e neagră, __________ e albă.

Apartamentul vostru are trei camere, __________ are numai două.

Colegii noştri au plecat la munte, __________ au plecat la mare.

Copiii tăi sunt elevi, __________ sunt studenţi.

Camera voastră e la etajul unu, __________ e la etajul doi.

Compunerea ta e foarte bună, __________ are nişte greşeli.

Actele noastre sunt gata, pe __________ le veţi primi mâine.

5. Completaţi spaţiile libere cu pronumele posesiv; atenţie la folosirea prepoziţiei *"pe"* precum şi la anticiparea sau reluarea cu formele pronominale neaccentuate!

Model: N-am folosit umbrela ta, am folosit ______. ⇨

N-am folosit umbrela ta, am folosit-*o pe a sa*.

Nu-i caută pe colegii voştri, __________ caută __________.

Nu citesc lucrarea ta, __________ citesc __________.

Nu despachetaţi coletele noastre, despachetaţi __________.

Să nu ia valiza mea, s-__________ ia pe __________.

N-am corectat caietele voastre, __________ am corectat __________.

N-am pierdut manualul tău, __________ am pierdut __________.

N-am luat scrisoarea ta, am luat __________.

6. Completaţi spaţiile libere cu pronumele negativ *"nimic"* sau *"nimeni"*.

Nu ştiu ______ despre el. Nu am ______ în bibliotecă. ______ nu are curs acum. Nu mai vreau ______. În cameră nu este ______. Pe perete nu este ______. Nu spun o vorbă rea despre ______. ______ nu ştie de lucrul acesta. Nu văd ______ acolo. Nu vreau să cumpăr ______. ______ nu merge în excursie. Nu mai am ______ de spus. ______ nu vorbeşte limba arabă. Nu avem ______ în maşină. ______ nu are dicţionar. ______ nu vrea să lipsească de la petrecere.

7. Completaţi spaţiile libere cu pronumele negativ *"nimeni"*, la forma adecvată.

În sală nu era ______. Chiar nu merge ______ la handbal?! N-am întâlnit ______. Nu ne-a chemat ______. ______ nu i-a povestit. Chiar n-ai întrebat ______. Paula nu i-a spus ______ ce s-a întâmplat. Nu i-a comunicat ______ noua adresă.

8. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

În caz de *nevoie*, *îi vom ajuta*.

absenţă / — *mergeţi fără mine* /

ploaie / — *nu mai mergem în excursie* /

accident — *anunţaţi imediat poliţia*

(2)

Mi-aş aduce imediat aminte, dacă *aş vedea telegrama*.

a-şi da seama de greşeală / — *a citi scrisoarea* /

a-şi petrece vacanţa la bunici / — *a nu se înscrie la cursul de vară* /

a-şi imagina uşor situaţia — *a trăi o perioadă în România*

9. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

空余时间	与同学的关系	有许多好处
开阔视野	推销员	支付学费
享受奖学金	自理能力	很强的适应能力

10. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

Cum ţi se pare universitatea? Ce organizează unele universităţi pentru liceeni? Ce fac "bobocii" în primele săptămâni de după intrarea la facultate? Prin ce se deosebeşte universitatea de liceu? Câte cicluri comportă studiile universitare? Care sunt formele studiilor postuniversitare? Ce credeţi despre studenţie? Ce veţi face dacă aveţi posibilitatea să munciţi în timpul liber? Ce credeţi despre capacitatea de adaptare a unui om în societatea de azi?

11. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a avea plăcerea de ...;

(2) a fi pregătit pentru ...;

(3) a face cunoştinţă cu cineva;

(4) a intra în contact cu ...

12. Explicaţi în limba română:

(1) Cum este organismul de studenţi din care faceţi parte?

(2) Cum vă organizaţi timpul liber?

(3) Ce fel de relaţii trebuie să fie între colegi?

(4) Ce părere aveţi despre instalarea televizoarelor şi calculatoarelor în camerele de cămin?

(5) Cum vedeţi munca plătită şi munca voluntară?

13. Vorbiţi despre viaţa voastră de studenţi.

14. Traduceţi în limba română:

(1) 这是他亲口跟我说的。

(2) 你应该自己想办法解决这个问题。

(3) 他的父母很年轻，而我的父母已经上了年纪。

(4) 我的词典忘在宿舍了，能用一下你的吗？

(5) 如果你想做事，没人能阻拦你。

(6) 如果你们有兴趣，可以给校刊写点东西。

(7) 如果您有时间，给我们讲讲罗马尼亚的情况吧。

(8) 大学与中学不同，很多事情都要自己去安排。

(9) 补考还得另交费？你别吓唬我。

(10) 来认识一下，这是我的朋友米哈伊。

(11) 你最好去了解一下参赛的条件。

(12) 学习的道路是漫长的，头几步尤为重要。

15. Lectură suplimentară:

CURS

Primul cuvânt pe care-l auzi în facultate ("mă duc la curs", "vin de la curs") desemnează un fel de conferinţă la care participă toţi studenţii dintr-un an sau doar dintr-o serie, sau chiar studenţi din mai mulţi ani. Ele pot fi obligatorii, facultative, opţionale. Sunt ţinute de profesori sau conferenţiari, şi conţinutul lor constituie materia examenului pe care-l vei avea de dat la sfârşitul unui semestru sau al mai multora. Cursul durează de obicei două ore şi are loc într-un amfiteatru.

Unii profesori pretind să participi la cursul lor, alţii nu. De cele mai multe ori, la primii, amfiteatrul este gol, iar la ceilalţi, trebuie să vii devreme ca să apuci un loc. Au intrat în legendă cursurile profesorului George Călinescu— la Litere în Bucureşti —, ţinute până la începutul deceniului şapte, unde din cauza aglomeraţiei, studentele leşinau. Faimoase erau, între cele două războaie, cursurile lui Nae Ionescu, între ai căror studenţi au fost: Noica, Eliade, Cioran,

Vulcănescu. Nici un student care se respectă nu ratează, în anii petrecuţi într-un mare oraş universitar, şansa de a-i vedea măcar o dată la curs pe profesorii de renume, chiar dacă ei conferenţiază la o altă facultate decât aceea la care este el înscris. Deci şi în zilele noastre universităţile beneficiază de profesori străluciţi.

SEMINAR

Este "lecţie" care se desfăşoară de obicei într-o sală mai mică decât o sală de clasă obişnuită. Participă la seminar o grupă de 10-20 de studenţi, dar există şi specializări în care el este aproape individual (arte, medicină) sau apare foarte rar, ca o formă complementară cursului magistral. Seminarul e alcătuit din dezbateri, expuneri, discuţii pe marginea unei lucrări, moderator fiind asistentul. Acum studentul învaţă să pună întrebări, să polemizeze, să-şi exercite simţul critic, deprinde metodologia disciplinei sau ... doarme. Pentru seminar se pregătesc referate. În principiu, fiecărui student îi vine rândul măcar o dată pe semestru să facă un referat, care contează la examen.

PROVERBE

A învăţa niciodată nu e târziu.

Ce înveţi la tinereţe, aceea ştii la bătrâneţe.

Omul la rău aleargă cu armăsarul şi la bine merge cu carul.

LECŢIA 12

TEXT

ŞTIINŢA ROMÂNEASCĂ

Primele preocupări ştiinţifice româneşti sunt legate de domeniul filologic şi istoric, pentru demonstrarea originii latine a limbii şi a poporului român.

La începutul secolului al XIX-lea se pun bazele învăţământului naţional, prin înfiinţarea primelor şcoli în limba română de către Gheorghe Asachi şi Gheorghe Lazăr. În 1864 se întemeiază Universitatea din Bucureşti.[1]

În secolul al XIX-lea, pe măsură ce se dezvoltă economia ţării, se intensifică tot mai mult legăturile românilor cu ştiinţa şi cultura europeană. Se afirmă acum, prin cercetări ştiinţifice originale, mari personalităţi ca: medicul Carol Davila — fondatorul învăţământului medical superior —, geologul Grigore Cobălcescu, filologul şi criticul Bogdan Petriceicu Hasdeu[2], filozoful Vasile Conta. În 1895, inginerul român Anghel Saligny construieşte podul de peste Dunăre de la Cernavodă, pe atunci cel mai lung pod de cale ferată din Europa.

La sfârşitul secolului al XIX-lea şi în prima jumătate a secolului al XX-lea, cele mai variate domenii ale ştiinţei sunt ilustrate de savanţi renumiţi: în matematică — Spiru Haret şi Nicolae Coculescu (întemeietorul Observatorului Astronomic din Bucureşti); în medicină — Victor Babeş (promotor al seroterapiei), Ion Cantacuzino (fondatorul şcolii române de microbiologie), Gheorghe

Marinescu (cu contribuţii importante în neurologie), Constantin I. Parhon (unul dintre creatorii endocrinologiei); în biologie — Grigore Antipa, Emil Racoviţă (întemeietorul speologiei); în geografie — Simion Mehedinţi; în filologie — Alexandru Philippide[3], Ovid Densusianu[4], Sextil Puşcariu; în istorie — Nicolae Iorga, Vasile Pârvan; în ştiinţele juridice — Nicolae Titulescu.

Printre pionierii aviaţiei mondiale sunt şi trei mari inventatori români. Traian Vuia este constructorul primului avion în lume (brevetat în Franţa la 17 august 1903) care, la 18 martie 1906, s-a desprins de la sol datorită exclusiv forţei motorului său. Aurel Vlaicu a zburat cu primul avion proiectat, construit şi pilotat de el la 17 iunie 1910. Henri Coandă a conceput şi a construit în 1910 primul avion cu reacţie în lume, încercat de el, în zbor, în acelaşi an.

În 1879 Societatea Literară Română (înfiinţată în 1866) devine Academia Română, cea mai înaltă instituţie de ştiinţă şi cultură din ţară, care îşi desfăşoară activitatea prin numeroase institute ştiinţifice. Între cele două războaie mondiale cercetările se dezvoltă atât în universităţi (la Bucureşti, la Iaşi, la Cluj), cât şi în cadrul institutelor Academiei. Apar numeroase societăţi cu publicaţii periodice de specialitate de înalt nivel ştiinţific. Unele şcoli ştiinţifice, ca acelea de matematică, de medicină etc., sunt vestite în întreaga lume.

E de amintit că George Emil Palade, savant american de origine română, specialist în domeniul biologiei celulare, a fost distins cu premiul Nobel pentru fiziologie şi medicină în anul 1974.

Realizările oamenilor de ştiinţă români sunt cunoscute şi apreciate atât în ţară cât şi peste hotare.

VOCABULAR

ştiinţă, -e, *s.f.* 科学； om de ~ 科学家

preocupare, -ări, *s.f.* 关注；从事的工作

a lega, leg, *v.t.* 系，扎；连接

filologic, -ă, -i, -e, *adj.* 语文学（家）的

demonstrare, -ări, *s.f.* 论证；展示

a întemeia, -iez, *v.t.* 为…奠定基础；建立

măsură, -i, *s.f.* 尺寸；程度；措施； pe ~ ce 随着

a intensifica, intensific, *v.t., v.r.* 加强；加紧

fondator, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 奠基人，创始人

geolog, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 地质学家

filolog, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 语文学家

critic, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 批评家

filozof, -oafă, -i, -oafe, *s.m., s.f.* 哲学家

pod, -uri, *s.n.* 桥

cale, căi, *s.f.* 道路；大街； ~ ferată 铁路

a ilustra, -ez, *v.t.* 阐释，展示；为…插图

savant, -ă, -ţi, -e, *s.m., s.f.* 学者

renumit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 著名的

întemeietor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 奠基者

observator, -oare, *s.n.* 天文（观测）台；观察所

astronomic, -ă, -i, -e, *adj.* 天文学的

promotor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 倡导者

seroterapie, *s.f.* 血清疗法

microbiologie, *s.f.* 微生物学

contribuţie, -ii, *s.f.* 贡献

neurologie, *s.f.* 神经（病）学

endocrinologie, *s.f.* 内分泌学

biologie, *s.f.* 生物学

speologie, *s.f.* 岩洞学

filologie, *s.f.* 语文学

juridic, -ă, -i, -e, *adj.* 司法的；法律的； ştiinţe ~ e 法学

pionier, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 先驱；少先队员

aviaţie, *s.f.* 航空，航空学

inventator, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 发明者，发明家

constructor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 建设者；制造者； *adj.* 制

造的
a breveta, -ez, *v.t.* 发给证书；发专利证
sol, -uri, *s.n.* 地面；土壤
datorită, *prep.* 由于；因为
exclusiv, -ă, -i, -e, *adj.* 独有的；排他的
forţă, -e, *s.f.* 力量
motor, -oare, *s.n.* 发动机
a zbura, zbor, *v.i.* 飞，飞行，飞翔
a proiecta, -ez, *v.t.* 设计；放映
a pilota, -ez, *v.t.* 驾驶（飞机等）
a concepe, concep, *v.t.* 想象；构想
reacţie, -ii, *s.f.* 反应；反作用力；
avion cu ~ 喷气式飞机
zbor, -uri, *s.n.* 飞，飞行，飞翔
societate, -ăţi, *s.f.* 社会；社团；公司
atât, atâta, atâţi(a), atâtea, *adv.* 这样；如此；*pron. nehot.* [表示数量、程度等] 这么多；*adj. nehot.* 这么多的；~ ..., cât şi ... 既…，又…；不仅…，而且…
publicaţie, -ii, *s.f.* 刊物，出版物；发表
specialitate, -ăţi, *s.f.* 专业；特产
şcoală, şcoli, *s.f.* 学派
celular, -ă, -i, -e, *adj.* 细胞的
premiul Nobel 诺贝尔奖
fiziologie, *s.f.* 生理学
realizare, -ări, *s.f.* 实现；成就

NOTE

1. 这里指布加勒斯特大学组建的时间。布大的前身是创办于 1694 年的"圣萨瓦"王公书院 (Academia Domnească de la Sf. Sava din Bucureşti)。1864 年，库扎大公签署法令，将原有的法学院、科学院、文学和哲学院合并，重组布大，开始了现代高等教育。布大在其 300 余年的历史中，对罗马尼亚教育、科学和文化的发展作出了重要贡献。

2. Hasdeu 读作 [haşdeu]。

3. Philippide 中的 ph 读作 [f]。

4. Densusianu 读作 [densuşanu]。

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A LEGA, *v.t.*, *v.r.*

a) ~ *ceva*, 系，扎，捆

E un copil prea mic şi încă nu ştie să-şi lege bine şireturile.

Vânzătoarea a împachetat albumul şi l-a legat cu o panglică aurie.

Mama îi lega părul cu tot felul de panglici şi funde.

Aveţi o frânghie? Căci vreau să leg pachetul.

Această autostradă leagă cele două mari oraşe din nordul Chinei.

b) ~ *ceva cu / cineva de ...* 把…与…连接起来

Această linie de cale ferată leagă oraşul cu portul.

De România ne leagă multe amintiri frumoase.

c) *(a fi) legat de ...* 被…连接；与…有关的

Poporul chinez şi poporul român sunt legate de o prietenie tradiţională.

Ei sunt legaţi de nişte interese comune.

Profesorul ne-a dat o temă de compunere legată de Sărbătoarea Primăverii.

2. A INTENSIFICA, *v.t.*, *v.r.*

a) ~ *ceva* 加强…

Oamenii de ştiinţă au intensificat cercetările de studiere a viitorului.

Ei şi-au intensificat eforturile pentru a depăşi planul de producţie.

b) *a se intensifica* [被动反身] 得到加强

Zgomotul s-a intensificat.

În ultimii ani relaţiile dintre cele două ţări s-au intensificat.

În timpul primului război mondial s-a intensificat lupta antiimperialistă şi antifeudală a poporului chinez.

3. A ILUSTRA, *v.t.*

a) ~ *ceva (cu / prin ...)* （用/通过…）阐释，表明；为…插图

Trebuie să ilustrezi afirmaţia cu / prin argumente.

I-am ilustrat teoria aceea cu câteva exemple.

Cine a ilustrat cartea aceasta?

b) *a se ilustra* [被动反身] 被阐释，表明；配插图

Teoriile se ilustrează cu argumente.

O carte ca aceasta se ilustrează greu.

4. A PROIECTA, *v.t.*

a) ~ *ceva (/să ...)* 设计…；放映…

Cine a proiectat clădirea aceea?

Cine ţi-a proiectat apartamentul?

Au proiectat o întâlnire prietenească cu studenţii români care studiază în Beijing.

Studenţii au proiectat să facă o excursie la munte.

Operatorul a proiectat filmul pe ecran normal.

Profesorul ne-a proiectat nişte diapozitive cu peisaje din România.

b) *a fi proiectat de (către) ...* 由…设计

De cine a fost proiectat castelul Peleş?

Piramida din curtea palatului Luvru a fost proiectată de arhitectul american de origine chineză Ieoh Ming Pei.

5. A CONCEPE, *v.t.*

a) ~ *să ...* 想象…

Nu concep să muncească în condiţii aşa de grele.

b) *a se concepe* [被动反身] 想象

Nu se concepe un absolvent de învăţământ superior să nu cunoască o limbă străină şi folosirea calculatorului.

Nu se concepe o economie modernă fără materii prime furnizate de petrochimie.

c) *a fi de neconceput* 不可想象的

Pentru el o masă fără pâine e de neconceput.

Este de neconceput să mănânci sau să comentezi în timpul spectacolului.

6. ATÂT ÎN ŢARĂ, CÂT ŞI PESTE HOTARE, *expr.* 在国内外

Lucrările lui sunt apreciate atât în ţară cât şi peste hotare.

Produsele lor sunt foarte solicitate atât în ţară cât şi peste hotare.

GRAMATICĂ

一、名动式 (Modul supin)

属于一种非谓语或非人称语式，兼有名词和动词的特点，可以用来表达将要实现的动作，指明行动的目的或某一物品的用途。

Mai aveţi mult *de învăţat* (= să învăţaţi).

S-au pus *pe mâncat* şi *pe băut* (= să mănânce şi să bea).

Să-mi spuneţi limpede ce este *de făcut* (= să fac).

Îl dureau fălcile *de râs* (= din cauza râsului).

1. **形式**

名动式由介词 (de, după, la, pentru 等) 加上过去分词的阳性单数形式构成，例如: de (după / la / pentru) scris 。如果介词加上带否定前缀 ne-的分词，即可构成名动式的否定形式，例如: de neauzit 。

2. **作用**

(1) 名动式可以充当多种句子成分。

E greu *de învăţat.* （主语）

Poezia este *de memorat.* （表语）

Şi-a vândut maşina *de scris.* （定语）

A terminat *de tradus* textul. （直接宾语）

S-a săturat *de învăţat* la geografie. （间接宾语）

Merge la munte *pentru vânat.* （目的状语）

(2) 当名动式具有命令含义时，它还可以起谓语的作用。

De revăzut exerciţiul efectuat!

3. **含有名动式的常用表达结构**

(1) “动词 a avea + de + 过去分词”，表示有某事需要做。

Pentru mâine *avem de învăţat* foarte mult (= trebuie să învăţăm).

Aveţi ceva *de spus* (= doriţi să spuneţi ceva)?

(2) “动词 a fi + 副词 + de + 过去分词”，属于无人称结构。

Era *uşor de aflat* acest secret (= era uşor să se afle).

E *imposibil de dormit* când e zgomot mare (= e imposibil să dormi).

二、不定代词和不定形容词 atât (Pronumele şi adjectivul nehotărât "ATÂT")

可作代词或形容词，表示“这么多”的意思，有性、数变化，复数还有格的变化。

（一）形式 (Forme)

		Singular			*Plural*		
		m.	*n.*	*f.*	*m.*	*n.*	*f.*
N., A.	*adj. / pron.*	atât(a)		atâta	atâţi(a)	atâtea	
G., D.	*adj.*				atâtor		
	pron.				atâtora		

（二）用法 (Folosire)

Singular

Atâta lucru pot să spun.

Nu e bună *atâta* ploaie.

— Mai vrei o bucată de zahăr?

— Nu, mulţumesc! *Atât(a)* îmi ajunge.

注意：作副词时一般采用 atât 的形式。

A mers *atât*, încât o dureau picioarele.

Am stat la mare (tot) *atât* cât aţi stat şi voi.

Plural

Adjectiv	*Pronume*
Mi-a dat *atâţia* bani câţi a avut la el.	*Atâţia* îţi ajung?
E bucuroasă fiindcă a primit *atâtea* flori.	Nu pot să pun *atâtea* în vază.
Nu pot să reţin numele *atâtor* studenţi.	Nu mai telefona *atâtora!*

注意:

(1) 无论 atât 的性、数怎样变化，它所修饰的名词都不定冠。

atâta cafea, atât ceai, atâţia studenţi, atâtea flori

(2) 在口语中，经常用介词 la + atâţi(a) / atâtea 来代替属格和予格形式 atâtor(a)。

Au dat la atâţia studenţi cartea aceasta.

(3) atât(a) 可以构成感叹句。

A venit *atâta* lume! (= aşa de multă)

Atâţia ani au trecut! (= aşa de mulţi)

(4) 熟语 atât(a) ... cât ... 后面一般引出相同的数量概念。

Au fost în excursie *atâţia (studenţi) câţi* s-au înscris.

Cu cât ... cu atât ...越...，越...

(5) 熟语 atâta lucru 的意思是“微不足道的小事”。

S-au certat pentru *atâta lucru.*

三、情态状语和情态状语从句 (Complementul circumstanţial de mod şi propoziţia circumstanţială de mod / modală)

（一）情态状语 (Complementul circumstanţial de mod)

指明一个行动进行的状态、方式或说明其性质。

El vorbeşte *foarte bine* româneşte.

Carnea a devenit tare *ca piatra.*

情态状语可以分为以下几种:

1. **本义情态状语** (complementul circumstanţial de mod propriu-zis)，通过以下方式表达:

(1) 副词（词组）

Cântă *bine*.

Scrie *frumos*.

A intrat *pe furiş*.

(2) （带介词的）数词

A tăiat pâinea *în două*.

Se plimbau *doi câte doi*.

(3) （带介词的）名词

Mergem *în grupuri*.

Vă aşteptăm *cu plăcere*.

Se uită *ţintă* la ea.

(4) 带介词的动词不定式或副动式

A plecat *fără a* mai *aştepta*.

Merge *şchiopătând*.

(5) 感叹词

Merge *lipa-lipa*.

2. **比较情态状语**(complementul circumstanţial de mod comparativ)，用来对事物或动作进行比较，其引导方式为:

(1) 用副词（词组） ca (şi), cât (şi), asemenea 等引出名词、代词、形容词、副词等，表示**相等** (egalitate) 的含义。

Aleargă *ca o căprioară*.

Este tot atât de bun *ca acesta*.

Este înalt şi frumos *cât un brad*.

Ne simţim *ca acasă*.

(2) 用副词 decât 或 ca 引出上述同类词，表达**不等** (inegalitate) 的含义。

Sunt mai bătrân *decât tine*.

Arată mai frumoasă *ca oricând*.

对于形容词和副词的相对最高级来说，比较所涉及的范围用 dintre

或 din 引出。

Emilian era cel mai înalt *dintre ei.*

Învaţă cel mai bine *din grupă.*

3. **度量情态状语** (complementul circumstanţial de mod de măsură)，表明物品的重量、容量、尺寸、温度、价值等，一般通过带介词和数词的名词表示。

E greu *de* patru *kilograme.*

I-am dat *cu o mie* de lei mai mult.

Temperatura a crescut *până la 36°.*

Preţurile au scăzut *cu 30%.*

（二）情态状语从句 (Propoziţia circumstanţială de mod / modală)

在复合句中修饰主句中的一个动词（词组）、形容词或副词，指明情态或假设.

1. **情态状语和情态状语从句的比较**

含情态状语的简单句	含情态状语从句的复合句
Ea merge *încet.*	Ea merge *cum poate.*
El aleargă *foarte repede.*	El aleargă *cât îl ţin picioarele.*
Au sosit *conform înţelegerii* de ieri.	Au sosit *cum ne-am înţeles ieri.*
Şi se aşază la masă *după vârstă şi după rang.*	Şi se aşază toţi la masă *cum li-s anii, cum li-i rangul.*

2. **情态状语从句的种类及引导方式**

(1) 本义情态状语从句 (Prop. circumstanţială modală propriu-zisă)，通过关系副词 cum, precum, cât 和连词词组 după cum, după cât(e), din cât(e), fără (ca) să 等引出。

L-am ajutat *cum am putut.*

A venit, *după cum a fost anunţat,* la ora şase.

Lucrează *cât se poate de bine.*

Îţi voi aduce albumul *după cum ţi-am promis.*

Din câte ştiu eu, el nu mai lucrează la firma aceea.

A plecat *fără să-şi ia rămas bun de la nimeni.*

(2) 比较情态状语从句 (Prop. circumstanţială modală comparativă)

A. 通过关系副词 cum, precum, cât 和连词词组 după cum 等引出相等 (egalitate) 的比较句，主句中有时出现 aşa, astfel, asemenea, la fel 等关联词。

Munceşte (la fel) *cum muncesc toţi.*

A învăţat într-un an *cât au învăţat alţii în doi.*

Va râde *cum a râs şi altă dată.*

B. 用连词(词组) decât (să), faţă de cum 等引出不等 (inegalitate) 的比较从句。

Mai mult bănuia *decât ştia.*

Mai bine îi dai un telefon *decât să te duci acolo.*

S-a schimbat mult *faţă de cum era acum câţiva ani.*

(3) 条件比较状语从句 (Prop. circumstanţială comparativă condiţională)，表达与主句相关的一种假设条件，由连词(词组) ca şi cum, ca şi când, parcă, de parcă 引出。

A tăcut *ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.*

Părea palid *ca şi când ar fi fost bolnav.*

Povesteşte cu entuziasm, *parcă el însuşi ar fi trăit momentele acelea.*

(4) 渐进程度状语从句 (Prop. circumstanţială de măsură progresivă)，表示与主句的行动在程度上相互依赖影响，逐渐增长。它通过连词词组 cu cât, pe cât, pe măsură ce 等引出，主句中有关联词，即 cu cât ..., cu atât(a); pe cât ... pe atât 。

Prietenul vechi e ca şi vinul; *cu cât e mai vechi,* <u>cu atât</u> e mai bun.

Cu cât o cunoaşte mai bine, <u>cu atât</u> o iubeşte mai mult.

Pe cât de bună era bunica, <u>pe atât</u> de sever era bunicul.

Pe măsură ce se apropie iarna, zilele devin tot mai scurte.

Drumul părea mai lung şi mai greu *pe măsură ce se apropiau de casă.*

3. **语序和标点**

情态状语从句一般位于主句之后，有时也可以出现在主句之前或插入主句当中。

位于主句之前时，一般用逗号分断；插入主句当中时必须分断；位于主句之后又不强调时，也用逗号与前面的主句分断。

DATE DESPRE ROMÂNIA

罗马尼亚约有岩洞 12 000 个，最长的是风洞 (**Peştera Vântului**)，达 40 公里，分为三层。从 20 世纪初开始，岩洞引起了科学家们的关注。1920 年，被誉为“生物洞穴学之父”的拉科维策 (**Emil Racoviţă**)，在罗马尼亚建立了世界上第一个洞穴学研究所。研究人员从洞穴中发现了许多人类早期生活的遗迹。近年来，人们在 **Mangalia** 附近又发现了小丘岩洞 (**Peştera Movile**)，由于里面的含硫温泉，存活着 24 个此前人们所不了解的物种，为认识生命在宇宙存活的奥秘提供了活化石。

EXERCIŢII

1. **Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.**

(1) *a (se) întemeia*

F. de Saussure __________ lingvistica structurală.

Printre altele ne-a spus că vrea să-şi __________ o familie.

Noi __________ aceste afirmaţii pe rezultatele unor cercetări îndelungate.

În 1860 __________ Universitatea din Iaşi.

(2) *a breveta*

Această invenţie i-a fost __________ în mai multe ţări.

(3) *a zbura*

De la Bucureşti până la Beijing ei __________ nouă ore.

Ştiţi cu ce avion __________?

Păsările __________ deasupra casei.

Nu tot ce __________ se mănâncă.

(4) *a pilota*

El __________ mai multe tipuri de avion.

Una dintre pasiunile preşedintelui este să __________ singur avionul.

2. Alcătuiţi sintagme cu următoarele substantive şi verbe la supin, apoi construiţi propoziţii cu ele.

Model: aparat | de fotografiat ⇨ *aparat de fotografiat* ⇨ Îmi trebuie un *aparat de fotografiat.*

maşină	de călcat	ulei	de cusut
fier	de scris	maşină	de scris
apă	de citit	maşină	de bărbierit
carte	de şters	lame	de gătit
gumă	de băut	hârtie	de tocat (carne)

3. Înlocuiţi cuvintele scrise cu litere italice cu verbe corespunzătoare la modul supin.

Model: Era greu *să dai* o explicaţie satisfăcătoare. ⇨ Era greu *de dat* o explicaţie satisfăcătoare.

A fost dificil *să ajungem* până acolo. E uşor *să spui*, dar mai greu *să faci.* Nu cred că e imposibil *să rezolvăm* problema aceasta. E plăcut *să te plimbi* după ploaie. Era inutil *să mai insişti.* E posibil *să crezi* aşa ceva?

4. Completaţi spaţiile libere cu prepoziţiile din coloana a doua, formând astfel verbe la supin.

Model: A renunţat ______ scris. | la ⇨ A renunţat *la* scris.

A plecat ______ cules porumb.	
Face totul ______ ascuns.	la
Rezolvă problemele ______ mers.	din
Vorbeşte mai ______ înţeles!	pe
S-au înţeles ______ scris.	de
A plecat ______ pescuit.	în
S-a specializat ______ reparat aparate electrocasnice.	pentru
S-a lăsat ______ fumat.	după
S-a pornit ______ plâns.	prin
A bufnit ______ râs.	
______ arat, urmează semănatul.	

5. Alcătuiţi propoziţii după model:

Model:

a trebui	a revedea lucrarea ⇨	Lucrarea *trebuie revăzută.*
a fi		Lucrarea este *de revăzut.*

a trebui	a citi romanul
a fi	a accepta propunerea comisiei
	a aştepta hotărârea decanatului
	a spăla rufele
	a face două compuneri
	a cumpăra biletele pentru tren
	a transporta bagajele la gară

6. Completaţi spaţiile libere cu adjectivul nehotărât *"atât"*, la forma potrivită.

Am vizitat __________ oraşe.

Nu pot lua cu mine __________ cămăşi.

Ce caută __________ oameni aici?!

Am aflat __________ lucruri interesante de la dumneavoastră.

Avea __________ cărţi la el!

Ce vrei să faci cu __________ ceai?

Unde o să pun __________ bagaje?

De ce ai telefonat __________ prieteni?

7. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

— Ce aveţi de făcut pentru mâine?
— Avem *de pregătit o lucrare.*

de scris două exerciţii / de tradus un text /

de memorat o poezie / de reţinut nişte proverbe

(2)

— *E o carte bună de citit?*
— *Nu e bună de citit; e bună de aruncat!*

(Nu) sunt nişte ziare bune de păstrat / (bune) de aruncat /

(Nu) este un referat demn de reţinut / (demn) de uitat /

(Nu) sunt cartofi buni de fiert / (buni) de prăjit /

(Nu) sunt flori plăcute de privit / (plăcute) de mirosit /

(Nu) e vreme potrivită pentru plimbat prin pădure (potrivită) pentru rămas în casă

(3)

Este uşor *de zis*, dar greu *de făcut*.

A fost / O să fie — *de încercat — de reuşit / de urcat — de coborât / de stricat — de reparat / de început — de terminat*

(4)

— *Ai învăţat lecţia?*

— Da. Mi-a mai rămas *să rezolv exerciţiul.* / Mi-a mai rămas *de rezolvat exerciţiul.*

Ai dat examenul? / — *să aflu — de aflat rezultatul /*

Ai scris scrisoarea? / — *să completez — de completat adresa pe plic /*

Ai pus masa? / — *să torn — de turnat răcoritoare în pahare /*

Ai tradus textul? — *să revizuiesc — de revizuit traducerea*

(5)

— *Nu te-ai săturat să te scoli mereu dimineaţa?*

— Ba da; *m-am săturat de sculat dimineaţa.*

Nu te-ai plictisit — m-am plictisit — *să discuţi — de discutat aceeaşi problemă / să faci — de făcut mereu acelaşi lucru / să vezi — de văzut de două ori acelaşi film / să asculţi — de ascultat aceeaşi casetă*

8. Subliniaţi cu roşu complementele circumstanţiale de mod din textul următor şi cu albastru cuvintele determinate de ele:

Elena învaţă bine la limba română. Ea citeşte frumos şi recită expresiv poeziile învăţate. Noi memorăm cu plăcere multe dintre poeziile explicate atât de frumos în orele de limba română. Când un elev pronunţă greşit câte un cuvânt sau recită monoton, profesorul nostru îl corectează cu răbdare. El ne explică cu pricepere cum trebuie recitată corect o poezie. Profesorul intervine dacă cineva reproduce mecanic diferite strofe.

9. Alcătuiţi frazele potrivite, completând propoziţiile circumstanţiale de mod din care s-au dat numai elemente introductive:

Model: Astăzi a plouat *după cum* ______. ⇨ Astăzi a plouat *după cum* *a anunţat buletinul meteo(rologic)*.

Mâine voi fi la ora nouă pe terenul de sport, aşa cum __________.

A fost supărat ca şi cum __________.

L-am strigat cât __________.

Şi-a cerut scuze pentru greşeala lui, cum __________.

S-a antrenat la tenis cum __________.

S-a oprit în faţa universităţii precum __________.

S-a deşteptat la ora şase fără să __________.

Venea bucuros spre mine, ca şi când __________.

Cum __________, aşa vei dormi.

Cu cât __________, cu atât va fi mai rău.

Mergea, după cum __________, numai pe trotuar.

A sunat, cum __________, o singură dată.

10. Puneţi în locul liniilor subordonatele circumstanţiale de măsură progresivă cerute de înţelesul propoziţiilor regente:

Model: Cu cât ______, cu atât eşti mai sănătos. ⇨ Cu cât *faci mai mult sport*, cu atât eşti mai sănătos.

Pe măsură ce __________, se simţea mai bine.

Pe măsură ce __________, interesul nostru faţă de această ţară creştea.

Cu cât __________, cu atât îi plăcea mai mult.

Cu cât __________, cu atât îi era mai dor de acasă.

Cu cât __________, cu atât speranţele noastre creşteau.

Cu cât __________, cu atât îşi dădea seama că este un om de nimic.

11. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

奠定基础	欧洲的科学与文化	铁路桥
天文台	飞离地面	世界航空先驱
两次世界大战期间	美籍华人	获诺贝尔奖

12. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

În ce domeniu s-au făcut primele cercetări ştiinţifice româneşti? Care a fost scopul acestor preocupări? Când s-au pus bazele învăţământului naţional românesc? Cine a înfiinţat primele şcoli în limba română? Când a fost întemeiată Universitatea Bucureşti? Cu ce şi-au intensificat românii legăturile, o dată cu dezvoltarea economică a ţării? Cine este fondatorul învăţământului medical superior românesc? Ce a fost Grigore Cobălcescu? În ce domeniu s-a afirmat Bogdan Petriceicu Hasdeu? Cunoaşteţi vreun filozof român? Cine este Anghel Saligny? Care este construcţia cea mai importantă realizată de el? Cine este Spiru Haret? Cine este întemeietorul Observatorului Astronomic din Bucureşti? În ce domeniu şi-a desfăşurat cercetările Victor Babeş? În ce ramură a medicinii au adus contribuţii importante medicii Ion Cantacuzino, Gheorghe Marinescu şi Constantin I. Parhon? Cine este întemeietorul speologiei? Ce filologi români ştiţi? Cine este Nicolae Titulescu? Ce ştiţi despre aviaţia românească? Care este cea mai înaltă instituţie de ştiinţă şi cultură din România? Cum este şcoala ştiinţifică românească de matematică? Dar cea de medicină?

13. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a fi legat de ...;

(2) atât ... cât şi ...;

(3) a intensifica legăturile cu ...;

(4) a fi distins cu ...

14. Explicaţi în limba română:

(1) Cum se ajunge la Muzeul Aviaţiei Chineze?

(2) Câte poduri s-au construit pe fluviul Changjiang? Care sunt ele?

(3) De ce n-aţi optat pentru o facultate tehnică la admitere?

(4) Ce ştiţi despre viaţa unui student de la medicină?

(5) Ce alte discipline vă mai atrag, în afară de limbi străine?

15. Vorbiţi pe scurt despre un om de ştiinţă.

16. Traduceţi în limba română:

(1) 说说容易，做起来就难了.

(2) 真正掌握一门外语并非易事.

(3) 我已经跟他讲清楚了该做什么.

(4) 周围噪音太大，吵得人没法儿睡.

(5) 你需要几个本子就买几个.

(6) 今天我们得翻译两篇文章.

(7) 随着冬季的来临，白天越来越短.

(8) 近年来，科学家们加强了对生命科学的研究.

(9) 中国的艺术享誉国内外.

(10) 那时候，武汉长江大桥是全国最长的公路、铁路桥. 然而现在，已经有许多新桥在长度上超过了它.

(11) 昨天我和几个同学参观了航空博物馆，在这以前我从未去过那儿。挺不错的，值得一看.

(12) 对于一个发展中国家来说，要想使经济不断增长，必须重视发展教育和科技.

17. Lectură suplimentară:

EXPRESIE CELEBRĂ

DAŢI-MI UN PUNCT DE SPRIJIN ŞI PUN PĂMÂNTUL ÎN MIŞCA-

RE — cuvinte vestite ale lui Arhimede. Printre numeroasele invenţii ale acestui ilustru învăţat grec al antichităţii se numără şi cele mai mari sisteme de pârghii şi scripeţi din acea vreme, pentru ridicarea unor greutăţi uriaşe. Ceea ce l-a făcut să spună că, dacă ar găsi un punct de reazem în spaţiu, ar putea urni şi Pământul din loc. Arhimede nu l-a descoperit. În schimb, cuvintele lui au pus în mişcare un aforism de renume universal, care atestă că omul, având la îndemâna mijloacele necesare, poate înfăptui chiar cele mai fantastice planuri.

UMOR

• — Doctore, spune pacientul, dacă este ceva cu mine, nu mă speria de moarte dând bolii un nume ştiinţific. Spune-mi ce este, dar pe româneşte.

— Ei bine, spuse docotrul, să fiu cinstit cu tine, eşti pur şi simplu leneş.

— Mulţumesc, doctore, suspină pacientul cu uşurare. Acum dă-i şi un nume ştiinţific ca să mă pot duce acasă şi să-i spun soţiei.

• — Am consultat doi medici. Unul îmi recomandă marea, iar celălalt plimbările pe jos. Şi acum nu ştiu ce să fac ...

— Fă o plimbare pe jos până la mare!

• — Draga mea, am auzit că te-ai despărţit de bărbatul tău. Ce s-a întâmplat, căci aţi stat împreună numai trei zile?

— Dar tu ai fi putut trăi alături de un om care chiar la Oficiul Stării Civile îţi şopteşte la ureche: "Ce avem azi la dejun?"

PROVERBE

Apele mici fac râurile mari.

Picăturile îndesate găuresc şi piatra.

Câte bordeie, atâtea obiceie.

LECŢIA 13

TEXT

AGRICULTURA ŞI INDUSTRIA DIN ROMÂNIA

Condiţiile naturale ale României sunt favorabile dezvoltării tuturor ramurilor agriculturii. Două treimi din teritoriu sunt constituite din dealuri şi câmpii, apte pentru lucrările agricole mecanizate, cu soluri fertile şi climă prielnică.

Culturile agricole sunt variate. La câmpie şi în zonele de podiş, în special în Câmpia Română şi în Dobrogea se cultivă în principal cereale, grâu şi porumb, dar şi floarea-soarelui, soia şi sfeclă de zahăr. În zonele de podiş din Transilvania şi Moldova se obţin recolte bune de cartofi şi diverse legume, precum mazărea sau fasolea. Plantele de grădină se cultivă pe suprafeţe întinse mai ales în jurul oraşelor, unde s-au amenajat sere şi solarii.

Păşunile şi fâneţele naturale sau cultivate sunt esenţiale în creşterea animalelor. România dispune de ferme de bovine, ovine, porcine şi păsări, care pot asigura necesarul de carne, lapte, ouă, piei şi lână pentru populaţie.

Aproape un sfert din suprafaţa agricolă o reprezintă viile şi livezile, cu importante producţii de fructe diverse şi struguri pentru consum şi vinificaţie. Vinurile româneşti sunt foarte apreciate pe piaţa internă şi externă.

Perioada de restructurare prin care trece agricultura românească după 1989 nu este deloc uşoară. În urma adoptării de către

Parlament a *Legii fondului funciar*, a avut loc o vastă acţiune de returnare a pământurilor vechilor proprietari.[1] Cu toată dorinţa ţăranului român de a-şi stăpâni şi munci singur pământul, producţia agricolă din ultimul deceniu al secolului al XX-lea a rămas cu mult sub aşteptări, datorită lipsei de capital şi de mijloace corespunzătoare.

Ca urmare a politicii de industrializare de până în anul 1989, în România s-au dezvoltat aproape toate ramurile industriei. Astfel, putem enumera industria energetică, cea metalurgică, constructoare de maşini, electrotehnică şi electronică, chimică, a lemnului şi a materialelor de construcţii, industria uşoară şi cea alimentară.

Căderea regimurilor comuniste în Europa a dus la dispariţia bruscă a unor pieţe de desfacere şi la deschiderea altora. Industria românească este mai puţin competitivă, fără o modernizare la nivelul tehnicii de vârf, deşi avea o bază bună de pornire. Aceasta implică mari investiţii cu credite externe. În acest sens primii paşi s-au făcut prin adoptarea unei legislaţii corespunzătoare, care garantează drepturile investitorilor străini în România. Se urmăreşte ca, prin programul de privatizare şi alte măsuri de restructurare, tranziţia spre economia de piaţă să dea industriei româneşti forţa competitivă de care aceasta este capabilă.[2]

VOCABULAR

industrie, -ii, *s.f.* 工业；产业
favorabil, -ă, -i, -e, *adj.* 有利的
ramură, -i, *s.f.* 分支；部门；行业
apt, -ă, -ţi, -e, *adj.* 适合的；合格的
agricol, -ă, -i, -e, *adj.* 农业的
a mecaniza, -ez, *v.t.* 机械化
fertil, -ă, -i, -e, *adj.* 肥沃的，富饶的
prielnic, -ă, -i, -e, *adj.* 有利的；合适的

a cultiva, cultiv, *v.t.* 耕作；种植；培植

porumb, *s.m.* 玉米

floarea-soarelui, *s.f.* 向日葵

soia, *s.f.* 大豆

zahăr, *s.n.* 糖，白糖

sfeclă, -e, *s.f.* 甜菜属植物；~ de zahăr 甜菜

cartof, -i, *s.m.* 土豆，马铃薯

mazăre, *s.f.* 豌豆

fasole, *s.f.* 扁豆，架豆

seră, -e, *s.f.* 温室，暖房

solariu, -ii, *s.n.* 日光浴场；日光间

păşune, -i, *s.f.* 牧场

fâneaţă, -eţe, *s.f.* 草场

a dispune, dispun, *v.t.* 决定，命令；*v.i.* 拥有，占有

fermă, -e, *s.f.* 农场

bovine, *s.f., pl.* 牛类 [很少用单数]

ovine, *s.f., pl.* 羊类 [很少用单数]

porcine, *s.f., pl.* 猪类 [很少用单数]

a asigura, asigur, *v.t., v.r.* 保证，保障；（办理）保险；*v.r.* 防范；确保

necesar, -ă, -i, -e, *adj.* 必需的，必要的；*s.n.* 必需品

piele, piei, *s.f.* 皮，皮革；皮肤

lână, -uri, *s.f.* 羊毛

strugure, -i, *s.m.* 葡萄

consum, -uri, *s.n.* 消费；消耗

vinificaţie, -ii, *s.f.* 葡萄酒酿造

extern, -ă, -i, -e, *adj.* 外部的；对外的

restructurare, -ări, *s.f.* 重组；结构调整

adoptare, -ări, *s.f.* 通过（法案等）

lege, -i, *s.f.* 法律；法则

fond, -uri, *s.n.* 内容；资金

funciar, -ă, -i, -e, *adj.* 土地的；fond ~ （国家、行政单位或农业单位的）全部土地

vast, -ă, -şti, -ste, *adj.* 广阔的；大规模的

acţiune, -i, *s.f.* 行动；（文艺作品的）情节

returnare, -ări, *s.f.* 归还

proprietar, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 所有者，产业主

a munci, -esc, *v.i.* 劳动，工作；*v.t.* 耕作

a stăpâni, -esc, *v.t.* 拥有；掌握；支配

sub, *prep.* 在…下面；低于

aşteptare, -ări, *s.f.* 等候；期待

lipsă, -uri, *s.f.* 缺少；缺席；缺点

capital, -uri, *s.n.* 资本，资金

corespunzător, -oare, -ori, -oare, *adj.* 相应的

urmare, -ări, *s.f.* 后果
industrializare, -ări, *s.f.* 工业化
a enumera, enumer, *v.t.* 列举
energetic, -ă, -i, -e, *adj.* 能的；能源的
metalurgic, -ă, -i, -e, *adj.* 冶金的
electrotehnic, -ă, -i, -e, *adj.* 电机的；电工技术的
chimic, -ă, -i, -e, *adj.* 化学的
material, -e, *s.n.* 材料；资料
alimentar, -ă, -i, -e, *adj.* 食品的；*s.f.* 食品店
cădere, -i, *s.f.* 跌落；（政权的）倒台
regim, -uri, *s.n.* 制度
comunist, -ă, -şti, -ste, *adj.* 共产主义的；共产党的；*s.m., s.f.* 共产主义者，共产党员
dispariţie, -ii, *s.f.* 消失；消亡
brusc, -ă, -şti, -ste, *adj.* 突然的
desfacere, -i, *s.f.* 销售；批发
competitiv, -ă, -i, -e, *adj.* 竞争的；比赛的
modernizare, -ări, *s.f.* 现代化
pornire, -i, *s.f.* 起动；动身
a implica, implic, *v.t.* 包含；引起；牵连
investiţie, -ii, *s.f.* 投资
investitor, -i, *s.m.* 投资者
legislaţie, -ii, *s.f.* 法律（总称）
a garanta, -ez, *v.t.* 保障，确保；担保
a susţine, susţin, *v.t.* 支持；支撑；坚持
privatizare, -ări, *s.f.* 私有化
tranziţie, -ii, *s.f.* 过渡
capabil, -ă, -i, -e, *adj.* 有能力做…的；能干的

NOTE

1. În urma adoptării de către Parlament a *Legii fondului funciar*, a avut loc o vastă acţiune de returnare a pământurilor vechilor proprietari. 在议会通过《土地法》后，开展了一项大规模的向原地产主归还土地的工作。

2. Se urmăreşte ca, prin programul de privatizare şi alte măsuri de restructurare, tranziţia spre economia de piaţă să dea industriei româneşti forţa competitivă de care aceasta este capabilă. 人们力争通过私有化计划和其它结构调整的措施，使向市场经济的过渡能够带给罗马尼亚工业它所应具有的竞争力。

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A MUNCI, *v.i., v.t.*

a) ~ *în / la ...* 在…工作

Ei au muncit trei ani în fabrică.

Gabriela munceşte la o firmă de calculatoare.

b) ~ *ceva* 耕作，种地，干农活儿

De mic, Ion a muncit pământul.

Îşi munceşte grădina cu hărnicie.

c) *a se munci* (pers. 3) 工作，劳动；耕作

În acest atelier se munceşte bine.

Pământul se munceşte greu.

2. A DISPUNE, *v.t., v.i.*

a) ~ *ceva / să ...* 决定；指示；命令

Directoarea liceului a dispus sancţionarea elevilor nedisciplinaţi.

Directorul general a dispus să se revadă planul de investiţii.

b) ~ *de ceva* 拥有…

Universitatea dispune de propria televiziune prin circuit închis.

Ca să realizezi această acţiune, trebuie să dispui de mijloace corespunzătoare.

3. A IMPLICA, *v.t.*

a) ~ *ceva* (pers. 3) 包含…；意味着…

Reforma învăţământului implică în primul rând concepte moderne şi deschise.

Această acţiune implică concentrarea eforturilor din mai multe părţi.

b) ~ *pe cineva (în ...)* 牵连某人；使卷入…

I-a implicat aproape pe toţi prietenii în anchetă.

A implicat firma într-un proces.

c) *a fi implicat de (către) ...* 被…牵连

A fost implicată de prietenul ei într-un proces de trafic al drogurilor.

4. A SUSŢINE, *v.t.*

a) ~ *ceva / că ... / să ...* 支撑；支持；坚持；参加考试或答辩

Douăsprezece coloane de marmură susţin cupola.

Noi susţinem adevărul.

Studenţii îşi vor susţine lucrările de licenţă prin mai.

El susţine că n-are nici o vină în accidentul acesta.

Clienţii susţin să le plătească despăgubirile.

b) ~ *pe cineva* 支撑，支持某人

Centura de siguranţă îl susţine pe zidar.

Cred că are pe cineva care îl susţine din spate.

c) *a se susţine* 支撑；互相支持；认为，主张

La urcuş, alpiniştii se susţin cu o frânghie.

Ana şi Maria se susţin întotdeauna.

Peste tot se susţinea candidatura Beijingului pentru găzduirea Jocurilor Olimpice din anul 2008.

Se susţine că, în viitor, clima se va încălzi.

5. AŞTEPTARE, *s.f.*

a) *a fi în* ~, loc. v. 等待，期待

În curtea facultăţii o mulţime imensă era în aşteptarea rezultatelor concursului de admitere.

Peste câteva minute avionul va decola. Pasagerii sunt în aşteptare.

b) *sub aşteptări,* loc. adj. 低于期望值

A fost un spectacol sub aşteptări.

Rezultatele investiţiilor au fost sub aşteptări.

6. URMARE, *s.f.*

a) *ca* ~ *a ...* 作为…的结果

Ca urmare a politicii de industrializare de până în anul 1989, în România

s-au dezvoltat aproape toate ramurile industriei.

Ca urmare a reformei în învăţământ, s-a introdus sistemul de credite transferabile.

b) *prin* ~, loc. conj. 可见；因此，因而；于是

Rectorul însuşi i-a primit pe studenţi. Prin urmare, se vor lua măsuri concrete pentru îmbunătăţirea condiţiilor la cămin.

GRAMATICĂ

一、要求予格的形容词和副词 (Adjectivele şi adverbele care cer dativul)

由于词义的关系，有少量形容词和副词后面可以接予格名词，例如:

Clima României este *favorabilă* agriculturii.

Condiţiile naturale de aici sunt *prielnice* vieţei de vie.

Fumatul este *dăunător* sănătăţii.

Ospitalitatea este *specifică* şi chinezilor şi românilor.

Spiritul de iniţiativă este *caracteristic* acestui grup de tineri.

Dicţionarele sunt instrumente *necesare* învăţării limbilor străine.

Au asigurat calitatea produselor *corespunzătoare* standardelor internaţionale.

Potrivit părerii specialiştilor, terenul acesta nu e bun pentru construcţii.

Au procedat *conform* hotărârii colectivului.

二、基数词的属格和予格 (Cazurile genitiv şi dativ la numeralul cardinal)

1. **属格** (Genitiv)

基数词的属格通过介词 a 加上基数词构成，一般后面还加复数名词，或在介词 dintre 后加复数名词或代词。

La concert au fost interpretate lucrările *a doi* compozitori chinezi.

Proiectele *a trei* dintre ei au fost premiate.

2. **予格** (Dativ)

予格形式通过介词 la 加上基数词构成，后面还可加复数名词，或在介词 dintre 后加复数名词或代词。

Am trimis felicitări de Anul Nou *la cinci* prieteni.

Au cerut numere de telefon *la patru* dintre colegi.

3. 当数词前伴有指示（形容）冠词时，数词的属格和予格通过冠词的变格体现。

Cărţile *celor doi* studenţi le-am lăsat la Andrei.

Le-am arătat *celor doi* poliţişti permisul de conducere.

三、让步状语和让步状语从句 (Complementul circumstanţial concesiv şi propoziţia circumstanţială concesivă)

（一）让步状语 (Complementul circumstanţial concesiv)

限定一个动词或形容词，指明某一因素有可能阻碍动词所表达的行动（或形容词所表达的特性），但实际上没有影响。

Cu toată vremea nefavorabilă, am plecat în călătorie.

În pofida unor dificultăţi financiare, uzina a reuşit să realizeze o creştere a producţiei.

让步状语大多通过以下方式表达:

1. 带介词（词组） cu tot (cu toată, cu toţi, cu toate), în ciuda, în pofida, în contra, împotriva 的名词或代用词。

Eram trist *cu tot timpul* frumos al primăverii.

A suferit mult, *cu toate acestea* a rămas demn şi optimist.

Sora ta tot tânără rămâne *în ciuda vremii* ce trece.

În pofida aşteptărilor, au pierdut meciul.

În contra deciziei luate de conducere, şi-au continuat cercetarea.

2. 形容词、动词副动式（有时带副词 chiar）或带介词 fără 的不定式。

Chiar obosit, tot a răspuns la invitaţia noastră.

Ştiind că n-ai să-mi răspunzi, eu tot am să-ţi scriu.

Fără a fi din partea locului, s-a descurcat bine pe străzile Istanbulului.

3. 带有连词 deşi 或副词 chiar 的名词、代词、形容词或副词。

Deşi bolnav, s-a dus la cursuri.

Chiar fără el, ne vom tot angaja în această muncă.

Mi-a spus că, *deşi* cam *târziu*, se poate recupera pierderea.

在主句中，经常使用关联词 totuşi, tot 与让步状语相呼应。

Deşi bolnav, totuşi a venit la serviciu.

Deşi tineri şi fără experienţă, tot au câştigat meciul.

（二）让步状语从句 (Propoziţia circumstanţială concesivă)

在复合句中限定主句，表达让步状语的含义。

1. **让步状语和让步状语从句的比较**

含让步状语的简单句	含让步状语从句的复合句
În ciuda strădaniei, nu l-am găsit.	Nu l-am găsit, *oricât m-am străduit*.
Cu toată oboseala, a continuat lucrul.	*Cu toate că era obosit*, a continuat lucrul.
Indiferent de rezultate, vom duce această muncă până la sfârşit.	*Indiferent care vor fi rezultatele*, vom duce această muncă până la sfârşit.
Fără a fi favoriţi, au câştigat meciul.	*Cu toate că n-au fost favoriţi*, au câştigat meciul.

2. **让步状语从句的引导方式**

(1) 本义让步状语从句由连词 deşi 和连词词组 cu toate că, măcar că, fără (ca) să 引出。

Deşi nu se simte prea bine, continuă să lucreze.

Cu toate că vremea n-a fost favorabilă, au mers la munte.

Măcar că era foarte ocupat, domnul decan a stat de vorbă cu noi.

Fără ca el să cunoască limba, s-a înţeles cu cei din jur.

(2) 通过不定代词和不定形容词 orice, oricare, oricâte 和关系副词或不定副词 cât, oricum, oricât 等引出。

Orice ar spune lumea, îmi este indiferent.

Oricare te-ar întreba, nu sufla nici un cuvânt!

Oricâte greşeli ar fi făcut, îl consider un om adevărat.

Oricum vei proceda, nu-i vei satisface toate dorinţele.

Oricât s-ar zbate, n-ar putea scăpa de acest sfârşit tragic.

(3) 具有条件句色彩的让步状语从句，通过连词 dacă, de, să 和连词词组 chiar dacă, chiar de, chiar să, măcar de, măcar să 等引出。

Dacă ai să vezi vreun accident, să nu te sperii.

Chiar dacă se va supăra, tot nu-mi voi schimba punctul de vedere.

Nu va ceda nici un pas, *măcar să-l omori.*

3. 语序和标点

让步状语从句一般位于主句之前；如果强调主句，则将让步从句置于其后。

不论让步从句的位置如何，都应用逗号将它与主句分断。

DATE DESPRE ROMÂNIA

◆ 罗马尼亚自 1990 年开始进行经济改革，将原国有企业改组为自主企业（Regii autonome）和商业公司（Societăţi comerciale）两大类。前者涉及那些直接关系国计民生的具有战略性意义的行业，如军工、采矿和天然气、能源、邮电、铁路等，后者包括的是一般性企业。商业公司具体又分为无限责任公司（Societăţi în nume colectiv）、股份两合公司（Societăţi în

comanditǎ simplǎ)、股份公司（Societăţi pe acţiuni）和有限责任公司（Societăţi cu răspundere limitată）等不同形式。

◆ 为了对那些原属于国有资产的商业公司实行私有化，罗组建了五家私有资产管理局（Fondul Proprietăţii Private），它们占有了各商业公司注册资本的 30%。其余 70%的份额归到国有资产管理局（Fondul Proprietăţii de Stat），但目的是将这部分资产也逐渐全部私有化。

◆ 在私有化的第一阶段，国家采取了三种办法：将商业公司的资产以股票形式向职工转让；向自然人和法人直接出售资产；向公民无偿分配一定数额的资产券。到了第二阶段，私有资产管理局被改为金融投资公司（Societăţi de Investiţii Financiare），直接进入市场，而国有资产管理局控制的资产也开始在交易所上市。

◆ 全国的私有化进程由国家私有化署（Agenţia Naţională pentru Privatizare）统一领导协调，该部门后升格为政府的私有化部。

EXERCIŢII

1. **Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.**

(1) *a mecaniza*

Noi __________ în curând toate muncile manuale.

Încă cu ani în urmă câţiva ingineri __________ procesul de producţie în această secţie.

(2) *a (se) cultiva*

În grădină mama __________ flori şi legume.

Ce __________ în principal în această zonă?

În satul meu natal __________ şi castani.

Omul __________ citind.

(3) *a (se) asigura*

El îşi _________ casa şi maşina la ASIROM.

Râul _________ apa necesară populaţiei oraşului.

El ne _________ că vine la întâlnire. _________ (voi) înainte de a porni maşina!

Rodica _________ că actele erau la locul lor.

(4) *a stăpâni*

Ţăranii au dorinţa de _________ singuri pământul.

Ea _________ două limbi străine.

Abia îşi _________ emoţiile.

Îl _________ un singur gând de a ajunge repede acasă.

(5) *a enumera*

Profesorul _________ câteva mari personalităţi din literatura română.

Printre studenţii care practică karate, ei _________ şi numele câtorva fete.

Printre altele, conferenţiarul _________ şi situaţia din Kosovo şi din Cecenia.

(6) *a garanta*

Statul le _________ cetăţenilor dreptul la muncă.

Libertatea conştiinţei este _________ prin lege.

2. Treceţi numerele dintre paranteze la forma de genitiv sau dativ cerută în propoziţii.

Model: Am corectat lucrările ______ (2) studenţi. ⇨ Am corectat lucrările _a doi_ studenţi

A dat cărţi ______ (3) copii. ⇨ A dat cărţi _la trei_ copii.

A telefonat ______ (2) prietene. Am cunoscut familiile ______ (2) colegi. De curând au apărut romanele ______ (4) scriitori tineri. Au fost premiate poeziile ______ (5) studenţi. A spus ______ (3) dintre colegii lui

că se va prezenta la examen. Timbrele le-am împărţit ______ (5) copii. Permisele ______ (4) şoferi au fost ridicate. Preţurile ______ (2) dintre băuturi sunt mai ridicate. Notele ______ (4) dintre studenţi sunt de zece. Au propus ______ (2) studenţi să aleagă teme de lingvistică.

3. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

Cu toată *îngrijirea dată de medici*, *bolnavul n-a mai putut fi salvat*.

ora târzie / — *s-a dus la gară s-o aştepte* /

viaţa bună / — *el se plânge mereu* /

atenţia — *a comis câteva greşeli*

(2)

Împotriva *aşteptărilor*, *Mihai n-a luat premiu la concursul de pictură*.

părerilor multor colegi / — *a luat decizia (cea) greşită* /

observaţiilor făcute de părinţi / — *continuă să aibă o comportare urâtă* /

afirmaţiilor medicilor — *se simţea din ce în ce mai bine*

(3)

Deşi *n-a fost în România*, (totuşi) *vorbeşte bine româneşte*.

este iarnă / — *nu e prea frig* /

bolnav / — *el continuă să scrie* /

nu l-a anunţat nimeni — *a venit la şedinţă*

(4)

Orice *zici tu*, *eu nu mă supăr*.

zice lumea / — *nu renunţăm la proiectul nostru* /

spun alţii / — *nu-şi păsăseşte oraşul natal* /

zicem noi — *nu ne ascultă*

4. Alcătuiţi câte o frază cu una sau două propoziţii circumstanţiale concesive, folosind elementele introductive scrise în stânga şi regentele din dreapta:

Model: *Deşi* | *a plouat foarte tare,* | tata s-a dus la serviciu. ||

⇨ *Deşi a plouat foarte tare,* tata s-a dus la serviciu.

Deşi	*nu era obosit,*	Dan s-a dus la antrenament.
Cu toate că		Dana a mers la bunica ei.
Măcar că		s-a dus după cumpărături.
Chit că	*a plouat foarte tare,*	tata s-a dus la serviciu.
Chiar dacă		colegii mei pleacă în excursie.
Chiar de		ţăranii ies la muncă.
Oricât	*s-a străduit,*	Ion n-a reuşit să plece la Iaşi.
Oricâte	*a văzut la Palatul de Vară,*	Lucia tot s-ar mai duce acolo.
Orice		el n-a reuşit să cunoască totul.

5. Alcătuiţi fraze potrivite, completând spaţiile cu regentele propoziţiilor circumstanţiale concesive scrise aici:

Deşi ne-a promis că va veni, __________.

Cu toate că l-am anunţat personal, __________.

Măcar că a stat puţin la noi, __________.

Chiar dacă vremea nu este favorabilă, __________.

Oricât era de deştept, __________.

Oricum s-ar fi aşezat, __________.

Nici dacă vii mai devreme, __________.

Orice s-ar fi întâmplat în ziua aceea, __________.

6. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

自然条件	土地肥沃	国内外市场
结构调整	能源工业	机械制造业
建材市场	尖端技术	起步好

7. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

Cum sunt condiţiile naturale ale României? Ce se cultivă în principal în Câmpia Română şi în Dobrogea? Dar în zonele de podiş din Transilvania şi din Moldova? Unde se cultivă mai mult legumele? Ce puteţi spune despre creşterea animalelor? Ce fructe se obţin acolo? La ce se pot folosi? Cum sunt vinurile româneşti? Prin ce perioadă trece agricultura românească după 1989? Ce efect a avut adoptarea *Legii fondului funciar?* Ce dorinţă a avut ţăranul român de-a lungul anilor? Ce urmare a avut politica de industrializare de până 1989? Care sunt principalele ramuri industriale româneşti? Ce s-a întâmplat cu industria românească după 1989? Ce s-a făcut şi ce trebuie să se mai facă pentru revitalizarea industriei româneşti?

8. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) în jurul (+ G.);

(2) a asigura necesarul de ... (pentru ...);

(3) a nu fi deloc uşor;

(4) a fi / a rămâne sub aşteptări.

9. Explicaţi în limba română:

(1) Ce se cultivă în principal lângă localitatea de unde sunteţi?

(2) Care sunt ramurile industriale de acolo?

(3) Cum este piaţa locală?

(4) Cum este viaţa ţăranilor de acolo?

(5) Vă place viaţa de la oraş sau cea de la ţară? De ce?

10. Vorbiţi pe scurt despre agricultura sau industria românească.

11. Traduceţi în limba română:

(1) 那里的气候对农业非常有利。

(2) 吸烟对身体有害。

(3) 我把今晚的电影票给了两个同学。

(4) 三名同学的论文获得了一等奖。

(5) 虽然天气不好，但客人们还是去了长城。

(6) 尽管这些学生还没有去过罗马尼亚，但他们的罗语都讲得很好。

(7) 不管别人说什么，我都不放弃学习罗语。

(8) 农业是国民经济的基础。

(9) 1989 年以后，罗马尼亚开始向市场经济过渡，遇到的困难之一就是资金短缺。

(10) 开辟新的市场，提高产品的竞争力，不是一件容易的事情。

(11) 他家在北京郊区，那里的农民以种菜为主。

(12) 吸引外资首先应当制定相应的法律，以保障投资者的利益。

12. Lectură suplimentară:

PODGORII

Renumele vinurilor româneşti medaliate cu aur au trecut de mult graniţele Europei. O călătorie prin podgorii ar fi poate cea mai grozavă aventură ...

Pornind de la Drobeta-Turnu Severin, la Vânju Mare şi la Dealul Viilor ne ţin companie Merlot-ul cel negru şi mai ales Sauvignon-ul, care au închis în ele aroma florii viţei de vie.

Şegarcea oferă o îndelungă degustare de Rieslinguri felurite. La 25 de km de Drăgăşani, Sâmbureştii umplu paharul cu vin roşu şi vârtos, puterea ursului.

Aici trebuie să facem o deviere spre Dobrogea, pentru că între Babadag şi Tulcea se pot vizita 17 centre viticole care acoperă întreaga gamă de vinuri albe şi negre, aromate şi seci, cel mai renumit fiind aici Aligoté-ul.

Urcând de la Ploieşti spre Buzău, Tohaniul ne va încânta cu o Fetească Neagră deosebită, iar cu 20 km înainte de Buzău, Pietroasa e podgoria care dă

viaţă Tămâioasei Româneşti.

Şi iată-ne ajunşi în Moldova. În pivniţe vechi de pe vremea lui Ştefan cel Mare şi Sfânt dorm ca să înspumeze în pahare licorile de Panciu. Apoi, o trecere prin Huşi ne prilejuieşte o întâlnire aparte cu Zghihara de Huşi şi Busuioasa de Bohotin.

În fine, iată-ne la finalul călătoriei noastre, pe colinele Iaşului, la o cupă de şampanie la Bucium. Şi asta nu pentru că în România n-ar mai exista şi alte podgorii, ci doar fiindcă aici s-au adunat cele mai multe premii internaţionale.

PROVERBE

Cum vei semăna, aşa vei secera.

Mai bine un ţăran viu decât un împărat mort.

LECŢIA 14

TEXT

PROMETEU[1] ADUCE OAMENILOR FOCUL

Prometeu ceruse în repetate rânduri focul să-l dea şi oamenilor, dar Zeus îl amâna cu vorba de azi pe mâine şi poimâine.

Când s-a mai dus la el o dată, Prometeu l-a rugat, zicând:

— Oamenii trăiesc greu. Îndură frig, îndură întuneric. Stau numai în peşteri. Sunt doar pescari şi vânători. Mănâncă fructe din copaci. Eu vreau să-i văd meşteşugari, şi pentru asta au nevoie de focul tău, ce se găseşte în Olimp[2] ...

Dar Zeus, tare supărat, strigă la Prometeu:

— Tu ce gândeşti? Că Zeus e atât de prost să le dea oamenilor focul? Tu i-ai făcut oameni, şi dacă vor avea şi focul, ar fi în stare să se ridice cu armele, să mă lovească şi să-mi pierd tronul ...

— Eu una ştiu, măreţe Zeus, că oamenii, până la urmă, tot vor să capete acest foc ...

— Te-nşeli dacă crezi că mă înduplеci! a răcnit Zeus. Focul acesta e ceresc. Oamenii în vale pot să moară şi focul tot n-am să ţi-l dau. Eu nu-l trimit jos, pe pământ, decât când vreau să-i pedepsesc, însă atunci sub chip de trăsnet. Deci du-te, du-te, Prometeu, până n-apuc să te lovesc pe tine cel dintâi acum, fiindcă m-ai înfuriat destul ...

Altul, de spaimă, i-ar fi cerut repede zeului celui atotputernic iertare, dar Prometeu nu era unul dintr-aceştia. S-a tras alături, rămânând cu fruntea sus către stăpân. Se gândea:

"Nu vrei să dai focul, tirane? Bine. Atunci ţi-l vom răpi. Focul va trebui să fie pe viitor al tuturor!" ...

Şi-aşa, precum spune legenda, în noaptea următoare, titanul a pornit la drum. S-a furişat în fierăria unde lucra Hefaistos[3] fulgere pentru stăpânul din Olimp.

Avea cu el, în mâna stângă, tulpina unei plante verzi — soc, pe cât se spune —, scobită însă înăuntru. Luase tulpina asta verde ca să ascundă în ea focul şi totuşi să nu se aprindă.

A stat şi-a aşteptat o vreme până ce a văzut că zeul a adormit şi, repede, a luat din vatră un bob de jar şi l-a ascuns în tulpina cea verde. Apoi s-a repezit afară ...

Noaptea era adâncă, neagră. Prometeu a fugit prin noapte neobosit, până ce-a ajuns în văi. Acolo s-a oprit. A chemat oamenii la el. Cu bobul roşu a aprins nişte surcele. Surcelele au pâlpâit şi o flacără strălucitoare s-a înălţat veselă în văzduh. Şi acum, în peşteri, pe de-a rândul, focul ardea vioi, în timp ce oamenii se încălzeau şi-i mulţumeau cu nespusă bucurie celui ce îi ocrotise iar.

Dar cum s-a văzut arzând focul, pe câmp, pe munte, prin păduri, Hermes[4] l-a şi vestit pe Zeus:

— Stăpâne, focul din Olimp a fost răpit de Prometeu şi dat celor de jos. Priveşte-i cum îşi pun în flăcări arama şi o bat. Îşi fac unelte, arme, case, corăbii, tot ce vor ... Sunt învăţaţi de Prometeu, titanul care ne-a trădat ...

— Cum? Focul meu a fost furat? a răcnit Zeus în Olimp aşa de tare, că pământul s-a zguduit până-n străfund. Cum? Tot titanul Prometeu? ... O! ... Blestematul! A sosit clipa când ne vom răfui. Întâi vreau să-i lovesc pe oameni, să vadă el cum i-am lovit. Pe urmă vine rândul său ...

(după *Alexandru Mitru*)

VOCABULAR

foc, -uri, *s.n.* 火

a amâna, amân, *v.t.* 推迟；推托，搪塞

poimâine, *adv.* 后天

a îndura, îndur, *v.t.* 忍受

întuneric, *s.n.* 黑暗；漆黑

peşteră, -i, *s.f.* 岩洞；洞穴

doar, *adv.* 只，仅仅，才

pescar, -i, *s.m.* 渔夫；垂钓者

vânător, -i, *s.m.* 猎人，狩猎者

meşteşugar, -i, *s.m.* 手艺人

a striga, strig, *v.i.* 喊叫；叫嚷

a gândi, -esc, *v.i., v.r.* 想；考虑；*v.t., v.i.* 想到

prost, proastă, proşti, proaste, *adj.* 傻的，蠢的；*s.m., s.f.* 傻瓜，笨蛋

stare, -ări, *s.f.* 状况，状态；
 a fi în ~ (să ...) 可以，能够

a lovi, -esc, *v.t., v.i., v.r.* 打击；碰撞

a pierde, pierd, *v.t.* 丢，丢失；失去

tron, -uri, *s.n.* 宝座；王位

măreţ, -eaţă, -eţi, -eţe, *adj.* 伟大的；宏伟的

a căpăta, capăt, *v.t.* 得到；获得

a înşela, înşel, *v.t.* 欺骗；*v.r.* 搞错，弄错

a îndupleca, înduplec, *v.t.* 说服；使让步；使屈服

a răcni, -esc, *v.i.* 吼叫

ceresc, -ească, -eşti, *adj.* 天（上）的

vale, văi, *s.f.* 山谷；河谷

a muri, mor, *v.i.* 死，死亡

armă, -e, *s.f.* 武器

jos, *adv.* 下面；底下

a pedepsi, -esc, *v.t.* 惩罚；处罚

chip, -uri, *s.n.* 脸，面孔；方式；
 sub ~ de 以…方式

trăsnet, -e, *s.n.* 雷，雷电

a apuca, apuc, *v.t.* 抓；捉住；*v.t., v.r.* 开始做

dintâi, *adj. invar.* [通常前加 cel] 第一

fiindcă, *conj.* 因为，由于

a înfuria, înfurii, *v.t., v.r.* （使）大怒

spaimă, -e, *s.f.* 恐惧，惊恐

iertare, -ări, *s.f.* 原谅，饶恕

zeu, zei, *s.m.* 神

atotputernic, -ă, -i, -e, *adj.* 无所不能的

a trage, trag, *v.t.* 拉，拽，拖；*v.r.* 走向
frunte, -ţi, *s.f.* 额头
stăpân, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 主人
tiran, -i, *s.m.* 暴君
a răpi, -esc, *v.t.* 劫持；抢夺
noapte, nopţi, *s.f.* 夜
titan, -i, *s.m.* 巨人，大力士
a porni, -esc, *v.i, v.r.* 动身，出发；*v.t.* 启动
a furişa, -ez, *v.r.* 潜入；偷偷溜进
fierărie, -ii, *s.f.* 铁匠铺
fulger, -e, *s.n.* 闪电
soc, -i, *s.m.* 接骨木
a scobi, -esc, *v.t., v.i.* 凿孔，挖洞
înăuntru, *adv.* 在里面
a ascunde, ascund, *v.t., v.r.* 藏
a aprinde, aprind, *v.t.* 点燃；点亮
a adormi, adorm, *v.i., v.t.* （使）睡着
vatră, vetre, *s.f.* 炉灶；家乡
bob, boabe, *s.n.* 颗粒；豆粒
jar, *s.n.* 火炭
a repezi, reped, *v.r.* 跑向，奔向
a fugi, fug, *v.i.* 奔跑；追赶
neobosit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 不知疲倦的
surcea, surcele, *s.f.* 木屑；干树枝
a pâlpâi, (pers. 3) pâlpâie, *v.i.* （火焰）闪烁，摇曳
flacără, flăcări, *s.f.* 火焰；火苗
strălucitor, -oare, -ori, -oare, *adj.* 闪耀的
a înălţa, înalţ, *v.t., v.r.* 高举；升起；（建筑）耸立
vesel, -ă, -i, -e, *adj.* 愉快的，喜悦的
văzduh, -uri, *s.n.* 大气；天空
vioi, vioaie, vioi, vioaie, *adj.* 活泼的
a încălzi, -esc, *v.t.* 温暖；加热；*v.r.* 变暖
bucurie, -ii, *s.f.* 高兴，欢乐，喜悦
a ocroti, -esc, *v.t.* 保护
a arde, ard, *v.i.* 燃烧；燃亮
aramă, arămuri, *s.f.* 铜；[复数] 铜器
a bate, bat, *v.t.* 打；打造
unealtă, unelte, *s.f.* 工具；器具
corabie, corăbii, *s.f.* 帆船
a trăda, -ez, *v.t.* 背叛；背离
a fura, fur, *v.t.* 偷，窃
a zgudui, zgudui, *v.t., v.r.* 震撼
străfund, -uri, *s.n.* 深处
blestemat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 可恨的；该死的
a răfui, -iesc, *v.r.* 同…算帐

NOTE

1. Prometeu 普罗米修斯，希腊神话中造福人类的神。曾从天上盗火种带到人间，并传授给人类多种技艺，因此触犯主神宙斯 (Zeus)，被锁在高加索山崖，每日遭神鹰啄食肝脏，夜间伤口愈合，天明神鹰复来。他宁受折磨，坚毅不屈，最后神鹰为赫拉克勒斯 (Herakles) 杀死，始获解救。在欧洲文艺作品中，他一直是个敢于抗拒强暴，不惜为人类幸福牺牲一切的英雄形象。

2. Olimp 奥林匹斯，希腊东北部的高山。古希腊人视其为神山，希腊神话中的诸神都住在山顶。

3. Hefaistos 赫菲斯托斯，希腊神话中的火神，能建筑神殿，制作各种武器和金属用品，技艺高超，被认为是工匠的始祖。

4. Hermes 赫尔墨斯，希腊神话中商业和道路之神，众神的使者，掌管盗贼，也体现机敏和欺诈。

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A AMÂNA, *v.t.*

a) ~ *ceva* 推迟，推延

Am amânat şedinţa.

Şi-a amânat plecarea în România pentru săptămâna viitoare.

Conducerea întreprinderii le-a amânat plecarea în concediu cu zece zile.

b) ~ *pe cineva* 推脱，搪塞

Tot mă amânau, ba azi, ba mâine.

El trebuia să-mi citească lucrarea, dar mă tot amâna.

c) *a fi amânat de (către)* ... 被…推迟

Susţinerea proiectului a fost amânată de către comisie.

d) *a se amâna* [被动反身] 推迟，推延

Îmbolnăvindu-se un actor, spectacolul se amână.

Ni s-a amânat întâlnirea cu rectorul pentru altă dată.

2. A MURI, *v.i.*

a) ~ *de* ... 由于…而死

El a murit de cancer.

Bunica ei a trăit 101 ani şi a murit de bătrâneţe.

b) ~ *la* ... 享年…

Bunicul lui a murit la optzeci de ani.

c) ~ *pentru* ... 为…而死

În timpul războiului mulţi oameni au murit pentru patrie.

d) *a se muri* (pers. 3) [无人称泛指] 死

Dintr-o boală ca asta nu se moare.

3. A APUCA, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva* 抓起，拿起；夺

Ea apucă coada măturii şi alungă câinii.

Ei au apucat scaune şi sticle şi se loveau unii pe alţii.

b) ~ *pe cineva* 抓住某人；（疾病，精神状态等）缠绕某人

L-am apucat pe hoţ de braţ.

M-a apucat somnul.

Pe Ioana a apucat-o răceala.

c) *a se apuca de ceva* 抓住某物

El s-a apucat cu mâinile de un copac.

d) *a (se) apuca de ... / să ...* 开始做，开始从事

N-am apucat încă să citesc lucrarea lui.

Când te apuci de vreo treabă, n-o lăsa fără ispravă.

Hai să ne apucăm de lucru!

4. A TRAGE, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva* 拉，拽，拖；画（线条等）

Tractorul trage zece pluguri.

Dănuţ a tras câteva linii pe hârtie.

Noroc că cineva care trecea pe acolo mi-a tras maşina.

b) *a se trage* 走到，走向；出自，是…的后裔

Prometeu s-a tras alături, rămânând cu fruntea sus către stăpân.

Se trage din neam mare.

Românii se trag din daci şi din romani.

5. A PORNI, *v.t., v.i., v.r.*

a) ~ *ceva* 启动

Porneşte motorul!

I-am pornit maşina.

Inginerul-şef a pornit instalaţia.

b) ~ 起动，开动

Când am ajuns pe peron, trenul pornise.

c) *a (se) porni* 动身，起身，出发

Mâine dimineaţă pornim la drum la ora şase.

d) *a se porni* 启动；（自然现象）突然发生

Cum se porneşte aparatul?

S-a pornit ploaia cu un vânt puternic.

6. A ASCUNDE, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva / că ...* 藏；隐瞒

A ascuns cheia în frigider.

I-a ascuns bunicului ochelarii.

Şi-a ascuns intenţiile faţă de familie.

Irina a ascuns că dă meditaţii.

b) ~ *pe cineva* 藏；藏匿

Georgică a ascuns-o pe Rodica după dulap.

c) *a se ascunde* 藏，躲藏

Copiii s-au ascuns după nişte copaci.

7. A FUGI, *v.i.*

a) ~ *spre / către ...* 朝…跑去

Alexandru fuge spre / către staţie.

b) ~ *de la ...* 躲避，逃避

Marcel a fugit azi de la cursuri.

c) ~ *până la ...* 赶紧去…

Fug până la farmacie.

d) ~ *după ...* 追赶

Să nu fugi după autobuz!

A fugit după ea.

e) ~ *să ...* 赶紧去做…

Fug să cumpăr ceva de mâncare.

8. A BATE, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva* 敲打，拍打

Mama bate ouăle pentru omletă.

Am bătut un cui în perete.

Bate covorul bine!

b) ~ *pe cineva* 打人，殴打；战胜，击败

A bătut copilul.

Şi-a bătut nevasta.

Dinamo şi-a bătut adversarul cu 3 la 2.

c) *a se bate* 打架；战斗

Cele două cete de huligani s-au bătut după meci.

Românii s-au bătut cu turcii pentru independenţă.

d) ~ *un record la ...*, expr. 打破…记录

El a bătut recordul mondial la săritura în înălţime.

e) ~ *din palme*, expr. 鼓掌

Spectatorii băteau din palme după fiecare număr din spectacol.

GRAMATICĂ

一、直陈式先过去时 (Modul indicativ, timpul mai mult ca perfect)

表示在过去一个行动之前进行并完成的另一行动，即“过去的过去”。

Întâi a explicat cuvintele noi, pe urmă a analizat textul.	*Explicase* cuvintele noi când a analizat textul.
După ce am vizitat expoziţia de pictură, ne-am întâlnit cu Mihaela.	*Vizitaserăm* expoziţia de pictură când ne-am întâlnit cu Mihaela.

Ajunsesem la gară înainte de sosirea trenului.

Plecaseră până să se deschidă muzeul.

Mă întreba mereu ce *aflasem* de la voi.

Spusese că nu va întârzia, dar a venit ultimul.

（一）构成 (Formarea timpului mai mult ca perfect)

由过去时的词干加先过去时后缀（-se-）和人称词尾构成。

过去时的词干举例:

Participiu	învăţa-t	văzu-t	ceru-t	mer-s	veni-t	coborâ-t
m.m.c.p.	învăţa-se-	văzu-se-	ceru-se-	mer-se-se-	veni-se-	coborâ-se-

注意：以下一些动词词干发生了变化。

Participiu	mers	scris	spus	fiert
m.m.c.p.	merse-se-	scrise-se-	spuse-se-	fierse-se-

Participiu	spart	rupt	copt	fript
m.m.c.p.	spărse-se-	rupse-se-	copse-se	fripse-se-

先过去时的后缀和人称词尾如下:

Persoana	-A	-EA	-E	-I	-Î	Desinențe
	Sufixe					
eu						-m
tu						-şi
el / ea	-ase	-use	-use	-use	-âse	-Ø
noi			-sese			-răm
voi						-răţi
ei / ele						-ră

各组动词变位举例

Persoana	Verbe în -a	Verbe în -ea	Verbe în -e	
eu	învăţasem	văzusem	cerusem	mersesem
tu	învăţaseşi	văzuseşi	ceruseşi	merseseşi
el / ea	învăţase	văzuse	ceruse	mersese
noi	învăţaserăm	văzuserăm	ceruserăm	merseserăm
voi	învăţaserăţi	văzuserăţi	ceruserăţi	merseserăţi
ei / ele	învăţaseră	văzuseră	ceruseră	merseseră

Persoana	Verbe în -i	Verbe în -î
eu	venisem	coborâsem
tu	veniseşi	coborâseşi
el / ea	venise	coborâse
noi	veniserăm	coborâserăm
voi	veniserăţi	coborâserăţi
ei / ele	veniseră	coborâseră

不规则动词变位

Persoana	*a fi*	*a avea*	*a da*	*a sta*
eu	fusesem	avusesem	dădusem	stătusem
tu	fuseseşi	avuseseşi	dăduseşi	stătuseşi
el / ea	fusese	avusese	dăduse	stătuse
noi	fuseserăm	avuseserăm	dăduserăm	stătuserăm
voi	fuseserăţi	avuseserăţi	dăduserăţi	stătuserăţi
ei / ele	fuseseră	avuseseră	dăduseră	stătuseră

注意：先过去时单数各人称的重音在倒数第二个音节，复数各人称的重音在倒数第三个音节。它同简单过去时一样，重音都在过去时词干的最后一个音节上。

（二）代词非强调式的位置 (Poziţia formelor pronominale neaccentuate faţă de verb)

代词非强调式的位置在动词之前。

Te aşteptasem vreo o oră la cămin.

Îi telefonase de dimineaţă.

Cartea *i-o* dădusem lui Alexandru.

În ziua aceea *se* dusese la Ploieşti.

Nu-*şi* văzuse părinţii de mult timp.

（三）用法 (Folosire)

1. 在简单句中 (În propoziţie)

(1) 用先过去时表示发生在先的行动，用"înainte de + 名词 / 动词不定式"表示发生在后的动作。如：

Ajunsesem acolo înainte de *plecarea* lui.

Înainte de *a se întoarce* în China, ei *vizitaseră* Palatul Parlamentului.

(2) 也可以用 " înainte (ca) să + 动词连接式现在时" 来表示后发生的行动。

Noi *coborâserăm* de la "Cota 1400" înainte *să se lase* seara.

Îl *anunţasem* de schimbarea programului înainte ca el *să facă* rezervare la hotel.

(3) 在语境明确的情况下，发生在后的动作并不一定要表述出来。

Pe la ora zece *terminasem* lucrarea.

Plecase mai devreme.

2. 在复合句中的用法及与其他时态的配合 (În frază; concordanţa cu alte timpuri)

(1) 先过去时 + 复合过去时

Când *am intrat* în sală, lecţia *începuse.*

N-am ştiut cine *sosise* înaintea lui.

A procedat cum îl *sfătuiseră* prietenii.

I-*a adus* umbrela după ce *se oprise* ploaia.

Nu l-*a ajutat*, deşi îl *rugase.*

Deoarece *întârziase*, *n-a văzut* începutul filmului.

(2) 先过去时 + 先过去时

Nu ne *spusese* cine îl *trimisese* acolo.

O *întrebase* unde *pusese* cheile casei.

Deşi *promisese* că va veni, *nu se ţinuse* de cuvânt.

Se prezentase bine la examen, cu toate că *lipsise* de la cursuri.

Din cauză că *plouase* prea mult, apele fluviului *inundaseră* multe ogoare.

(3) 先过去时 + 未完成过去时

Nu ştia unde *pusese* cheile.

Îl mai *durea* capul, cu toate că *luase* un antinevralgic.

Pentru că *lucrase* prea mult la calculator, îl *dureau* ochii.

Mă *întreba* mereu de ce *mă certasem* cu Maria.

先过去时在口语中经常被复合过去时代替。

二、后果状语和后果状语从句 (Complementul circumstanţial consecutiv şi propoziţia circumstanţială consecutivă)

（一）后果状语 (Complementul circumstanţial consecutiv)

指明动作发生后所产生的结果。

Calculatorul acesta lucrează *de admirat.*

Căzu la pat bolnavă *de moarte.*

后果状语大多通过以下方式表达:

1. 带介词 de 的名词。

Se înţeleg *de minune.*

2. 动词的名动式或不定式。

Îmbrăcată cu rochia chinezească, era frumoasă *de nespus.*

E suficient de inteligent *pentru a înţelege* asta.

（二）后果状语从句 (Propoziţia circumstanţială consecutivă)

在复合句中限定主句，表达后果状语的含义。

1. **后果状语和后果状语从句的比较**

含后果状语的简单句	含后果状语从句的复合句
A băut *de speriat.*	A băut *de m-a speriat.*
Planul lui a reuşit *de minune.*	Planul lui a reuşit atât de bine, *încât toţi am aplaudat de mirare.*
A fost cald *de transpirat.*	A fost aşa de cald, *încât am transpirat.*

2. **后果状语从句的引导方式**

通过连词（词组） încât (să), că, de, (pentru) ca să 引出，主句中经常使用 aşa, atât(a), astfel, în aşa fel 等关联词。

Vorbeşte aşa de încet, *încât abia o auzi.*

Era atât de supărat, *încât s-a ridicat şi a plecat imediat.*

E slab *de-l dă vântul jos.*

A băut *atâta* cafea, *încât n-a mai putut* să doarmă.

A cumpărat *atâtea, că n-a mai avut* ce să facă cu ele.

3. **语序和标点**

后果状语从句位于主句之后。

它一般用逗号与主语分断，但如果后果状语从句以介词 de 引出并紧随主句的谓语，则不使用逗号。

DATE DESPRE ROMÂNIA

在一些西方国家，人们谈到罗马尼亚时经常把它与“吸血鬼”的故事（povestea lui Dracula）联系起来，该故事不仅成为小说、电影的题材和旅游公司招徕生意的广告语，而且几乎变成了罗马尼亚的代名词。故事主人公的原型是 15 世纪罗马尼亚公国的弗拉德·采佩什（Vlad Ţepeş）大公，他的父亲 Vlad Dracul 也是罗马尼亚公国君主，参加过中世纪的骑士团。传说弗拉德是作恶多端的吸血鬼，尤其喜欢用尖桩戳死罪犯，“采佩什”即来自“尖桩”(ţeapă）一词。布拉索夫和锡比乌一带的萨斯人（日耳曼族）恐其酷刑，便称其为“吸血鬼”。其实，弗拉德一生多经危难。他在位期间对内采取许多措施加强政权，稳定社会，对各种作奸犯科者严加惩处，对外英勇抵抗奥斯曼帝国军队的入侵，堪称民族英雄。

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) *a striga*

Cineva te __________.

Nu __________ (tu) în gura mare!

(2) *a (se) gândi*

La ce __________ (tu)?

El __________ la Ioana.

Eu __________ să-i invităm şi pe ei la excursie.

Noi nu __________ la problema asta.

(3) *a (se) lovi*

Din neatenţie şoferul __________ maşina din faţă.

El __________ des cu capul de prag, fiindcă e prea înalt.

(4) *a căpăta*

În ultimii ani această editură __________ o mare dezvoltare.

"Oamenii, până la urmă, tot vor să __________ acest foc."

Noi __________ un spaţiu mai mare.

(5) *a (se) înşela*

E un om cinstit şi nu __________ pe nimeni.

Dacă nu __________ (eu), dv. aţi mai fost acolo.

Cine vrea să __________, __________.

(6) *a îndupleca*

Prometeu nu poate să-l __________ pe Zeus.

Voi nu-l puteţi __________ să renunţe la ideile sale.

(7) *a pedepsi*

Şeful îl __________ pentru actul lui de indisciplină.

Parcă e __________ să muncească toată ziua.

(8) *a răpi*

Lupul __________ o oaie.

Ei __________ doi ostatici şi cereau nişte sume fantastice.

Poliţia a reuşit s-o salveze pe fata __________.

(9) *a adormi*

Seara bunica __________ copiii cu poveşti.

Cum s-a culcat, __________.

Diseară mergem să vedem "Frumoasa din pădurea __________".

(10) *a (se) înălţa*

El __________ un zmeu.

Lunea dimineaţa __________ drapelul de stat la şcoală.

De o parte şi de alta bulevardului __________ clădiri moderne.

(11) *a ocroti*

E foarte important să __________ (noi) mediul ambiant.

Ei au luat o serie de măsuri ca să __________ pădurea.

E o specie de păsări __________ prin lege.

(12) *a trăda*

Întotdeauna sunt oameni de nimic care îşi __________ patria.

Era de neînchipuit ca el să-şi __________ familia.

(13) *a fura*

Pisica __________ un peşte.

Sunt hoţi care __________ mai ales în autobuz.

Lui Dan i-__________ maşina.

(14) *a (se) zgudui*

Pământul __________ de cutremur.

Moartea lui ne-__________ pe toţi.

2. Conjugaţi verbele de mai jos la modul indicativ timpul mai mult ca perfect.

a învăţa, a lucra, a vedea, a cădea, a merge, a cere, a spune, a scrie, a rupe, a coace, a frige, a fierbe, a veni, a coborî;

a fi, a avea, a da, a sta.

3. Conjugaţi verbele dintre paranteze la timpul mai mult ca perfect.

Model: Până atunci (a nu călători) niciodată cu avionul.

⇨ Până atunci *nu călătorisem* (*nu călătoriseşi* ...) niciodată cu avionul.

În dimineaţa aceea le (a scrie) pe Internet prietenilor. În ziua aceea (a aştepta) două ore sosirea trenului. În seara aceea (a se culca) târziu. Îl (a întâlni) înainte de a se muta la Braşov. Atunci îi (a da) telefon înainte de ora unu. În anul acela (a nu fi) la mare cu ei. Înainte de a lua doctoria (a avea) febră mare.

4. Treceţi verbele dintre paranteze la timpul mai mult ca perfect.

Model: Eu ______ (a termina) lecţiile înainte de a merge la film.

⇨ Eu *terminasem* lecţiile înainte de a merge la film.

Studenţii __________ (a organiza) excursia înainte de a începe sesiunea de examene.

Noi __________ (a modifica) câteva locuri înainte de a afla părerea specialistului.

Ei __________ (a face) curăţenie în dormitor înainte de a pleca în vacanţă.

El __________ (a coborî) din taxi înainte de a plăti şoferului.

Silvia __________ (a pierde) biletul înainte de a ajunge la gară.

5. Completaţi spaţiile libere cu verbele dintre paranteze, la mai mult ca perfect.

Eu le ______ (a pregăti) totul înainte de sosirea oaspeţilor. Înainte de începerea cursurilor le ______ (a da) toate manualele. Lili mă ______ (a ajuta) la traducere înainte de intrarea profesorului. Noi îi ______ (a vedea) la cămin înainte de plecarea noastră la facultate. Ea îi ______ (a scrie) săptămâna trecută, înainte de încheierea semestrului. Noi ______ (a ajunge) acasă înainte de venirea ploii.

6. Completaţi spaţiile libere cu verbele dintre paranteze, la mai mult ca perfect.

Eu ______ (a nu se hotărî) să merg la operă când a venit ea. Era veselă

căci ______ (a primi) o bursă pentru studii la Londra. Tu ______ (a nu auzi) de noua construcţie până când n-ai vorbit cu el. Nu m-am dus cu colegii de grupă la cinema, pentru că ______ (a vedea) filmul ieri. Când am ieşit de la teatru, ploaia ______ (a se opri), şi cerul ______ (a se însenina).

7. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

— Când tu *ai dat telefon* eu *aflasem rezultatul concursului*.

— Presupun că *aflaseşi rezultatul concursului*.

Probabil că şi el *aflase rezultatul concursului* când eu *am dat telefon*.

a suna la uşă /	*a ieşi de mult la plimbare* /
a se întoarce de la bibliotecă /	*a-şi termina temele* /
a întreba de lucrare /	*a nu o începe încă* /
a aduce ziarele /	*a citi despre asta* /
a telefona	*a se despărţi de ei*

(2)

Înainte de *a redacta lucrarea*, *el se documentase mult*.

Înainte de *redactarea lucrării*, *el se documentase mult*.

Înainte (ca ...) să *redacteze lucrarea*, *el se documentase mult*.

a pleca (plecare) în vizită la el /	*îi dădusem un telefon*. /
a sosi (sosire) oaspeţii /	*terminaserăm toate pregătirile*. /
a organiza (organizare) simpozionul /	*ne sfătuiserăm cu conducerea universităţii* /
a trece (trecere) la subiect	*schimbaseră câteva cuvinte despre spectacolul văzut*

(3)

Alexandra mai *citea telegrama*, dar Radu *formulase* deja *răspunsul*.

scria temele / *le terminase* /

lucra în laborator / *plecase acasă* /

juca biliard *trecuse la bowling*

(4)

Aprinsesem deja *lumina* când mi-am dat seama de *riscul exploziei de gaze*.

semnasem actul / *consecinţele lui* /

anunţasem planul / *de unele lipsuri din el* /

începusem cercetarea / *complexitatea acestei probleme* /

timpul trecuse *această şansă*

8. Întregiţi frazele următoare, înlocuind liniile cu propoziţii consecutive potrivite:

Model: A fost aşa de cald, încât ______. ⇨

A fost aşa de cald, încât *s-a dezbrăcat şi de cămaşă*.

Emil a alergat atât, că __________.

S-a supărat aşa de tare, că __________.

Ploaia a fost atât de puternică, de __________.

Am văzut că eşti prea obosit, ca să __________.

Mi s-a părut că erai singur, aşa încât __________.

Mergea repede, astfel încât __________.

9. Alcătuiţi diferite fraze, completând liniile cu regentele următoarelor propoziţii consecutive:

Model: __________, de nu le-am putut face pe toate. ⇨

Timpul a fost aşa de scurt, de nu le-am putut face pe toate.

__________, că abia se mai ţinea pe picioare.

__________ de nu-l mai recunoşteai.

__________, încât părea că s-a înnoptat.

__________, aşa încât nici nu l-am observat.

__________, aşa că nu s-a supărat pe nimeni.

10. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

多次请求	生活艰难	忍饥挨饿
失去王位	造反	上路
大地震撼	大怒	盗天火给人类

11. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

Ce a cerut Prometeu? Cum trăiau oamenii fără foc? De ce Zeus se temea să dea focul oamenilor? Când şi sub ce chip dădea Zeus foc la oameni? Cum (se) arăta Prometeu în faţa lui Zeus înfuriat? Ce a hotărât Prometeu să facă? Unde s-a furişat el? De ce luase cu el o tulpină scobită înăuntru? Ce a făcut cu bobul de jar luat de la Hefaistos? Ce făceau oamenii cu focul adus de Prometeu? Cine l-a vestit pe Zeus de toată întâmplarea? Cum a reacţionat Zeus? Cum îl vedeţi pe Prometeu?

12. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a amâna pe cineva (de azi pe mâine);

(2) a cere cuiva iertare;

(3) sub chip de ...;

(4) a fi în stare să ...

13. Încercaţi să arătaţi în limba română:

(1) ce zei din mitologia greacă mai ştiţi;

(2) ce cunoaşteţi din mitologia chineză;

(3) de ce credeţi că poveştile, basmele sau legendele nu sunt numai pentru copii şi cititori tineri;

(4) dacă mitologia mai are semnificaţii pentru epoca informaţională.

14. Vorbiţi pe scurt despre legenda lui Prometeu.

15. Traduceţi în limba română:

(1) 你给我打电话的时候我刚刚进屋。
(2) 当我通知他出发时间的时候，他已经知道了。
(3) 他说不迟到，可就他来得最晚。
(4) 当我们赶到汽车站的时候，末班车已经开走了。
(5) 他是个聪明人，不会不明白这一点。
(6) 这房间太热，我都出汗了。
(7) 我跟他说了好多次了，可他总是今天推明天，明天推后天。
(8) 如果你以为他们不会来，那就错了。
(9) 趁时间还早，你赶紧去吧。
(10) 父母怀着无比的喜悦迎接孩子归来。
(11) 他一得到这个消息，马上就告诉了我。
(12) 如果我们不注意保护大自然，就会受到大自然的惩罚。

16. Lectură suplimentară:

BRÂNCUŞI

Muzeul de Artă Modernă din Paris adăposteşte integral atelierul lui Constantin Brâncuşi.

O statuie de Brâncuşi întrupează o idee fundamentală. El spunea cu ironie că are, ca orice sculptor, o idee în fiecare zi ... Hărnicia lui, care ajunsese legendară, a rodit în câteva teme fundamentale, pe care le-a reluat mereu. Pentru fiecare temă avea mai multe versiuni ... Unele dintre ele fuseseră concepute şi realizate în ţară.

Sculptorul era un artist dublat de un gospodar, un om fără vicii, dar fără cutezanţa de a-şi întemeia o familie, aşa cum au făcut mulţi filozofi şi poeţi antici, dedicaţi în exclusivitate operei.

Casa lui, o clădire veche din centrul Parisului, a fost dărâmată. Lucrările

sculptorului, cu tot mobilierul intact, au fost mutate la Muzeul de Artă Modernă. Acolo e adevăratul loc al gloriei lui Brâncuşi. S-a păstrat totul, până la ultimele unelte. Brâncuşi a fost sculptor, pictor, meseriaş, gospodar, filozof, moralist, om de litere şi om de idei. Legăturile lui cu locurile natale nu se întrerupseseră niciodată.

Geo Bogza, după ce vizitase atelierul-muzeu, scria: "Acest interior dac, ale cărui ziduri n-au să fie niciodată năruite, face acum parte din tezaurul acestui oraş. Un ţăran din Gorj a făcut pentru ţara lui ceea ce pentru alte ţări nu au putut face decât regii şi împăraţii".

(După *Petre Pandrea*)

PROVERBE

Bate fierul până-i cald.

O scânteie e de ajuns ca să ardă gireada întreagă.

LECŢIA 15

TEXT

REPUBLICA POPULARĂ CHINEZĂ

Republica Populară Chineză, cu o suprafaţă de 9 600 000 km^2, aproape egală cu aceea a Europei, este situată în Asia răsăriteană, pe litoralul vestic al Oceanului Pacific. Ea are peste 22 800 km de frontiere continentale şi se învecinează cu 15 ţări: Coreea la nord-est[1], Rusia şi Mongolia către nord, Kazahstan, Kirghizstan şi Tadjikistan la nord-vest, Afganistan şi Pakistan spre vest, India, Nepal, Bhutan şi Sikkim la sud-vest, Birmania, Laos şi Vietnam la sud.

China este o ţară cu un teritoriu imens, cu un relief şi o climă care diferă de la o zonă la alta. De la sud spre nord, teritoriul Chinei cuprinde zone tropicale, subtropicale, temperate şi reci. Fluviul Changjiang (Fluviul Yangtze sau Fluviul Albastru), cu lungimea sa totală de circa 6 300 kilometri, este cel mai mare fluviu din China. Fluviul Huanghe (Fluviul Galben) care se varsă în Marea Bohai este cel de-al doilea ca lungime. Bazinele celor două fluvii constituie leagănul civilizaţiei antice chineze şi totodată al poporului chinez.

Oraşul Beijing este capitala ţării. Aici îşi au sediile Comitetul Central al Partidului Comunist Chinez, Consiliul de Stat, Adunarea Naţională a Reprezentanţilor Poporului din China, Conferinţa Naţională Politică Consultativă a Poporului Chinez, precum şi toate

ministerele şi instituţiile publice centrale din ţară.

Din punct de vedere administrativ, China este împărţită în 23 de provincii, 5 regiuni autonome, 4 municipalităţi subordonate direct guvernului central şi 2 regiuni administrative speciale (Hong Kong şi Macao).

Drapelul naţional al Chinei este de culoare roşie, cu cinci stele galbene. Imnul naţional a fost creat în anul 1935 cu numele iniţial "Marşul voluntarilor".

China, ţara cu cea mai numeroasă populaţie din lume, este un stat unitar, în care trăiesc 56 de naţionalităţi. Populaţia han reprezintă aproape 92% din totalul locuitorilor ţării.

În China se practică acum economia socialistă de piaţă. Datorită aplicării din 1979 a politicii de reformă şi deschidere către exterior, China a cunoscut progrese remarcabile. Din 1978 până în 1997, PIB[2] al Chinei a crescut în medie cu 9,8% pe an. Condiţiile de viaţă ale populaţiei s-au îmbunătăţit considerabil. Cu doar 7% din suprafaţa cultivată a Terrei, China a reuşit totuşi să-şi rezolve problemele de hrană şi îmbrăcăminte ale populaţiei sale — aproape o cincime din populaţia globului.

La sfârşitului anului 2000, China avea relaţii diplomatice cu 161 de ţări. China promovează în continuare o politică externă independentă şi de coexistenţă paşnică. În calitate de ţară membră permanentă a Consiliului de Securitate al ONU, China participă în mod activ la rezolvarea problemelor internaţionale, militează împotriva hegemonismului şi pentru salvgardarea păcii mondiale, bucurându-se de un înalt prestigiu pe plan mondial.

Suntem convinşi că, prin eforturile întregului popor, ţara noastră va deveni una dintre primele puteri economice ale lumii în secolul al XXI-lea.

VOCABULAR

egal, -ă, -i, -e, *adj.* 相等的

Asia, *s.f.* 亚洲

răsăritean, -ă, -eni, -ene, *adj.* 东方的

vestic, -ă, -i, -e, *adj.* 西部的

ocean, -e, *s.n.* 洋

pacific, -ă, -i, -e, *adj.* 爱好和平的； Oceanul Pacific 太平洋

frontieră, -e, *s.f.* 国境，边境

Coreea, *s.f.* 朝鲜

Mongolia, *s.f.* 蒙古

Kazahstan, *s.n.* 哈萨克斯坦

Kirghizstan, *s.n.* 吉尔吉斯斯坦

Tadjikistan, *s.n.* 塔吉克斯坦

Afganistan, *s.n.* 阿富汗

Pakistan, *s.n.* 巴基斯坦

India, *s.f.* 印度

Nepal, *s.n.* 尼泊尔

Bhutan, *s.n.* 不丹

Sikkim, *s.n.* 锡金

Birmania, *s.f.* 缅甸

Laos, *s.n.* 老挝

Vietnam, *s.n.* 越南

imens, -ă, -şi, -se, *adj.* 广大的；辽阔的

a diferi, difer, *v.i.* 不同，有别

tropical, -ă, -i, -e, *adj.* 热带的

subtropical, -ă, -i, -e, *adj.* 亚热带的

fluviu, -ii, *s.n.* 江，大河

lungime, -i, *s.f.* 长，长度

circa, *adv.* 大约

bazin, -e, *s.n.* 水池；流域

antic, -ă, -i, -e, *adj.* 古代的，古老的

totodată, *adv.* 同时

comitet, -e, *s.n.* 委员会

partid, -e, *s.n.* 党，政党

consiliu, -ii, *s.n.* 会议；理事会；委员会； Consiliul de Stat 国务院

adunare, -ări, *s.f.* 大会

reprezentant, -ă, -ţi, -e, *s.m., s.f.* 代表

conferinţă, -e, *s.f.* 报告会；会议

consultativ, -ă, -i, -e, *adj.* 协商的；咨询的

minister, -e, *s.n.*（政府的）部

regiune, -i, *s.f.* 地区

autonom, -ă, -i, -e, *adj.* 自治的；自主的

municipalitate, -ăţi, *s.f.* 市政府；大城市

subordonat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 从属的，隶属的

guvern, -e, *s.n.* 政府
inițial, -ă, -i, -e, *adj.* [经常作副词] 最初的，开头的
marș, -uri, *s.n.* 行军；进行曲
voluntar, -ă, -i, -e, *adj.* 志愿的；*s.m.* 志愿者；义勇兵
total, -uri, *s.n.* 总数，总额
a practica, practic, *v.t.* 实行；从事
socialist, -ă, -ști, -e, *adj.* 社会主义的；*s.m., s.f.* 社会主义者
reformă, -e, *s.f.* 改革
progres, -e, *s.n.* 进步
mediu, -ie, -ii, *adj.* 中间的，中等的；în medie 平均
a îmbunătăți, -esc, *v.t., v.r.* 改善
considerabil, -ă, -i, -e, *adj.* 显著的
Terra, *s.n.* (în latină) 地球
a rezolva, rezolv, *v.t.* 解决
hrană, *s.f.* 食物
îmbrăcăminte, *s.f.* 衣服，服装
glob, -uri, *s.n.* 球体；地球
diplomatic, -ă, -i, -e, *adj.* 外交的
continuare, -ări, *s.f.* 继续
coexistență, -e, *s.f.* 共存，共处
pașnic, -ă, -i, -e, *adj.* 和平的；和气的
calitate, -ăți, *s.f.* 质量；身份；în ~ de 以…身份
securitate, *s.f.* 安全；consiliul de ~ 安理会
ONU = Organizația Națiunilor Unite 联合国
activ, -ă, -i, -e, *adj.* 积极的
rezolvare, -ări, *s.f.* 解决
a milita, -ez, *v.i.*（为某一事业）战斗，奋斗
hegemonism, *s.n.* 霸权主义
salvgardare, -ări, *s.f.* 保卫，捍卫；维护
pace, *s.f.* 和平，太平
prestigiu, *s.n.* 威信，威望
putere, -i, *s.f.* 能力；大国；政权

NOTE

1. est 东、vest 西、sud 南、nord 北，为基本方位 (punctele cardinale); sud-est 东南、sud-vest 西南、nord-est 东北、nord-vest 西北，为中间方位 (punctele intercardinale)。

2. PIB = produsul intern brut 国内生产总值

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A DIFERI, *v.i.*

a) ~ *de ceva* 与…不同

Viaţa de acum diferă mult de cea dinainte.

Mentalitatea tinerilor diferă de cea a oamenilor în vârstă.

b) ~ *de la ... la ...* 从…到…各有不同

Obiceiurile diferă de la un popor la altul.

Casele ţărăneşti diferă de la regiune la regiune.

Modul de a începe o conversaţie telefonică diferă de la ţară la ţară.

c) ~ *faţă de ...* 与…相比不同

Starea sănătăţii lui Ştefan diferă acum faţă de luna trecută.

Aceste produse chinezeşti nu diferă prea mult faţă de produsele similare din import.

2. A PRACTICA, *v.t.*

a) ~ *ceva* 从事（某种职业）；进行（某种活动）；实行

Am un prieten care practică medicina tradiţională chineză la Cluj.

Aceşti studenţi străini practică arte marţiale.

b) *a se practica* [被动反身] 从事；进行；实行

La noi se practică mai mult sporturi de echipă.

În China se practică economia socialistă de piaţă.

Se va practica un alt procedeu.

Navigaţia fluvială majoră se practică pe Dunăre.

3. A ÎMBUNĂTĂŢI, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva* 改善，改进

Vom îmbunătăţi în continuare metoda de lucru.

Roboţii îmbunătăţesc performanţele omului.

Şi-a îmbunătăţit situaţia la învăţătură.

În convalescenţă, medicul i-a îmbunătăţit regimul alimentar.

b) *a se îmbunătăţi* [被动反身] 改善，改进

Condiţiile de muncă ale muncitorilor s-au îmbunătăţit.

Tehnologia de fabricaţie a automobilelor se îmbunătăţeşte mereu.

După tratamentul urmat, starea sănătăţii i s-a îmbunătăţit.

4. A REZOLVA, *v.t.*

a) ~ *ceva* 解决

E un om capabil şi rezolvă orice problemă.

A rezolvat problema cu ajutorul calculatorului.

Nu i-au rezolvat cererea.

b) *a se rezolva* [被动反身] 被解决

Nu vă faceţi nici o grijă! Problema se rezolvă uşor.

I s-a rezolvat favorabil cererea.

5. A MILITA, *v.i.*

~ *pentru ...* 为…奋斗

Ei au militat pentru ideile progresiste.

China militează împotriva hegemonismului şi pentru salvgardarea păcii mondiale

6. ÎN CALITATE DE ..., *loc. conj.* 以…身份，以…资格，作为…

A lucrat la universitatea noastră în calitate de expert sau lector specialist.

Au asistat la această acţiune în calitate de observatori militari.

În ce calitate a lucrat la organizaţia aceea?

GRAMATICĂ

一、倍数词 (Numeralul multiplicativ)

表示某一数量或质量增加倍数的基数词。它通过简单基数词、前缀 în- (îm-) 和分词后缀 -it 构成。从理论上讲，任何基数词都可以构成倍数词，但一般只用几个来自词形较短的简单数词的倍数词，即：îndoit, întreit,

împătrit, încincit, înşesit, înşeptit, înoptit, înzecit, însutit, înmiit 等。

此外，还有外来语的倍数词 dublu, triplu, cvadruplu, cvintuplu, sextuplu, octuplu 等。

1. 倍数词具有以下词法作用 (valori):

(1) 形容词 (adjectivală)

Efortul *înzecit* a dat roade.

(2) 副词 (adverbială)

Munceşte *înzecit.*

(3) 名词 (substantivală)

Întreitul acestui număr este nouă.

2. 从句法角度，倍数词可以有以下句法功能 (funcţii sintactice):

(1) 形容词定语 (atribut adjectival)

Munca *înzecită* aduce roade bogate.

(2) 状语 (complement circumstanţial de mod)

Anul acesta s-a străduit *înzecit* şi a obţinut rezultate mai bune.

注意: 在以辅音 -p 开头的数词前，倍数词前缀 în- 变成 îm- ，如: împătrit .

二、副词词组 (Locuţiunea adverbială)

(一) 词组 (Locuţiunea)

词组是具有统一语义的一组词，它的内部组合关系极为紧密，成分不可随意替换。从词法角度看，它相当于某一词类。因此，名词词组可有复数形式: aceste triste *aduceri aminte*；形容词词组可有比较级: Era *mai în stare* de sacrificiu decât alţii. 除冠词外，其它词类都有相应的词组，包括感叹词。

(二) 副词词组 (Locuţiunea adverbială)

副词词组由两个或两个以上的词构成，共同起副词作用。例如:

Profesorul ne-a cerut să învăţăm această poezie *pe de rost.*

Am discutat *în continuare* problema organizării unui simpozion.

Pleacă *din când în când* la ţară să-şi vadă părinţii.

N-a vrut să vină cu noi *nici în ruptul capului.*

Bătrânul avea părul *cu totul* alb.

Vremea s-a schimbat *pe neaşteptate.*

Nu-mi place să fac nici o treabă *cu de-a sila.*

Ia-l *cu binişorul* şi vei obţine de la el tot ce doreşti.

副词词组的构成情况如下:

1. 介词 + 名词（或名词化形容词、数词、副词）.

de exemplu 例如	de fapt 事实上，实际上
la timp 及时地	din timp 提前，预先
cu timpul 渐渐地，慢慢地	în acelaşi timp 同时
de la început 从头，从一开始	în sfârşit 最后，终于
în faţă 在前面	pe faţă 直截了当地，当面
din politeţe 出于礼貌	pe rând 依次，一个接一个地
în primul rând 首先	din nou 重新
din plin 充分地	în două 分成两（等）份
cu una, cu două [用于否定句]轻易地	de unul singur 独自，孤单地

2. 介词 pe + 分词（多为阴性复数的否定形式）.

pe neaşteptate 突然	pe nevestite 突然，不打招呼地
pe nevăzute 未看到；未注意地	pe negândite 突然，出乎意料

3. 同词重复，中间用介词连接.

din când în când 有时，时而	din ce în ce 越来越
zi de zi 每天	an de an 每年，常年
din oră în oră 每隔一小时	cât de cât 稍微，少许

4. 同韵词.

calea-valea 马马乎乎	talmeş-balmeş 乱七八糟
nitam-nisam 突然，没头没脑	târâş-grăpiş 艰难地，费劲地

三、限定性结构 (Construcţii determinative)

定语和定语从句都属于限定性结构，两者往往可以相互转化。下面就是几种常见的结构及转换规律：

1. care + a fi (a se afla / a se găsi) + adv. ⇔ de + adv.

Raftul *care este sus* e liber.	Raftul *de sus* e liber.
Magazinul *care se află acolo* e modern.	Magazinul *de acolo* e modern.

2. care + a fi ... + prep. + subst. / pron. ⇔ de + prep. + subst./ pron.

Casetele *care sunt pe masă* au apărut de curând.	Casetele *de pe masă* au apărut de curând.
Alimentara *care se găseşte la parter* este foarte solicitată.	Alimentara *de la parter* este foarte solicitată.
Pasagerul *care stă lângă mine* fumează prea mult.	Pasagerul *de lângă mine* fumează prea mult.
Cămăşile *care sunt în lighean* sunt murdare.	Cămăşile *din lighean* sunt murdare.

注意以下几个介词的缩合：

de + în = din　　de + în + spre = dinspre　　de + între = dintre

3. care + verb + adv. ⇔ de + adv.

Filmul *care rulează azi* e o producţie românească.	Filmul *de azi* e o producţie românească.
Vecinul *care a locuit aici* s-a mutat în altă parte.	Vecinul *de aici* s-a mutat în altă parte.

4. | care + verb + prep. + subst. | ⇔ | de + prep. + subst. |

Mă duc la cursurile *care încep la ora zece.*	Mă duc la cursurile ***de la ora zece.***
Îl caut pe profesorul *care lucrează la grupa de franceză.*	Îl caut pe profesorul ***de la grupa de franceză.***

四、手段状语和手段状语从句 (Complementul circumstanţial instrumental şi propoziţia circumstanţială instrumentală)

（一）手段状语 (Complementul circumstanţial instrumental)

表示一个行动进行或完成过程中所借助的手段，它可以是工具、物品、材料、人等。

Vom merge în România *cu avionul.*

Cu peştele mic prinzi pe cel mare.

手段状语大多通过介词 cu, prin, din, datorită, pe, mulţumită, graţie 引出，后接名词、数词或代词。其中 datorită, mulţumită, graţie 的基本意思都是“由于”，要求予格。

Ascultă *cu urechile,* vezi *cu ochii,* dar taci *cu gura.*

Turiştii vor călători *cu autocarul.*

Au plecat la Budapesta *cu trenul.*

Trimit scrisoarea *prin tine.*

Ştii să cânţi *la chitară?*

Cântă frumos *din muzicuţă.*

Datorită rezultatelor muncii oamenilor, un sat sărăcăcios de altădată s-a transformat într-un mic oraş modern.

Mulţumită progreselor medicinii, s-a făcut din nou sănătoasă.

Graţie planului tău, am reuşit să terminăm lucrul la timp.

Cele două oraşe au luat legătură *prin intermediul* ambasadei.

（二）手段状语从句 (Propoziţia circumstanţială instrumentală)

在复合句中指明主句的行动进行或完成过程中所借助的手段。

1. 手段状语和手段状语从句的比较

含手段状语的简单句	含手段状语从句的复合句
Scriu *cu creionul.* Vă voi trimite pachetul *prin cineva.* Am tradus bine această poezie *datorită ajutorului* lui.	Scriu *cu ce am.* Vă voi trimite pachetul *prin cine pleacă în România.* Am tradus bine această poezie *datorită cui m-a ajutat.*

2. 手段状语从句的引导方式

通过带介词的关系代词或形容词、不定代词或形容词引出。

A tăiat pâinea *cu ce a găsit la îndemână.*

Mergem *cu care (autobuz) vine primul.*

Primul contact se va face *prin cine cunoaşte bine ambele părţi.*

Femeia a fost salvată *datorită cui a sărit în ajutor.*

3. 语序和标点 (Topica şi punctuaţia)

手段状语从句一般位于主句之后，不使用逗号分断。

DATE DESPRE ROMÂNIA

◆ 罗马尼亚的地方行政管理主要通过县、市和乡三级议会 (consilii locale) 和地方政府 (primărie) 来进行，议会、市长和乡长均由当地公民选举产生，但县长仍由中央政府任命。

◆ 罗马尼亚外交的基本原则是捍卫国家主权、独立和完整，发展与周边国家的睦邻友好和合作关系，以及与世界上所有国家的合作关系。1990 年以后，重点致力于加入欧盟 (UE)、北约 (NATO) 等欧洲政治、经济和防卫组织.

◆ 中罗两国于 1949 年 10 月 5 日建交。半个多世纪以来，尽管国际风云变幻，但两国人民之间始终互相同情和支持，保持了良好的国家关系。

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu numeralele multiplicative corespunzătoare cifrelor dintre paranteze.

Model: Munceşte ________ (10) pentru viaţă. ⇨

Munceşte înzecit pentru viaţă.

Am câştigat o sumă ________ (2) în raport cu luna trecută.

Uzina noastră a realizat o producţie ________ (5) faţă de acum zece ani.

De când s-a angajat la Ministerul de Externe lucrează ________ (3).

Datorită unor eforturi ________ (3), am reuşit să terminăm la timp lucrarea.

Dacă ascultaţi sfatul meu, puteţi câştiga ________ (100).

2. Completaţi spaţiile libere cu una dintre locuţiunile adverbiale dintre paranteze, potrivită propoziţiei sau frazei.

De azi înainte, vom fi ______ (*din plin / din nou / din timp*) împreună.

Deşi în copilărie învăţase limba franceză, acum a uitat-o ______ (*cu de-a sila / cu forţa / cu totul*).

A făcut trei abonamente la revista aceasta, dar a primit, ______ (*de fapt / de faţă / de drept*) numai două.

Bravo! Ai venit ______ (*în plin / de-a dreptul / la ţanc*). Tocmai ne pregăteam să începem serata.

Îi voi spune ______ (*pe faţă / în faţă / de fapt*) tot ce cred despre el.

Vremea s-a schimbat cu desăvârşire, ______ (*pe neaşteptate / pe nevăzute / pe negândite*).

Cât timp prietenul lui a fost bolnav, l-a vizitat ______ (*an de an / zi de zi / din oră în oră*), ducându-i temele.

Dacă te-ai fi pregătit ______ (*din moment în moment / ceas cu ceas / cât de cât*), ai fi răspuns mai bine la examen.

Ce să caut eu acolo aşa, ______ (*nitam-nisam / calea-valea / târâş-grăpiş*)?!

3. Faceţi o scurtă compunere în care să folosiţi cel puţin 5 locuţiuni adverbiale. Daţi compunerii un titlu potrivit.

4. Alcătuiţi propoziţii cu cuvinte din coloane diferite.

Model: camera | aici ⇨ Camera *de aici* este goală deocamdată.

cuierul	de pe masă	trenul	de la ora patru
cutia	din cameră	spectacolul	de azi
fotoliul	de lângă uşă	clădirea	de lângă fereastră
florile	din provincie	staţia	de peste drum
vecinul	de vizavi	biblioteca	din spate
persoana	din dreapta	magazinele	de acolo
mătuşa	de la etaj		

5. Completaţi propoziţiile sau frazele cu complemente circumstanţiale instrumentale cerute de verbe.

Model: El se bărbiereşte de obicei cu ______.

⇨ El se bărbiereşte de obicei cu lama.

De obicei, Gabriela scrie cu __________, dar acum, fiindcă i s-a terminat cerneala, scrie cu __________.

De la Bucureşti până la Beijing a călătorit cu __________.

Mâine îi vom trimite un pachet prin __________.

Nu-mi place să scriu cu __________.

Până la centru am mers cu _________.

A reuşit să devină student prin _________.

De acolo mi-am continuat drumul cu _________.

Şi el ştie să cânte la _________?

Datorită _________ luate în ultimul timp, starea bolnavului s-a însănătoşit.

Am înţeles, mulţumită _________, această problemă.

Graţie _________ vostru, a recuperat rămânerea în urmă.

6. Formaţi fraze cu câte o propoziţie din fiecare coloană.

Model: Poţi să scrii compunerea | *cu orice ai la îndemână.*

⇨ Poţi să scrii compunerea *cu orice ai la îndemână.*

Îmbracă-te repede	*prin cine va putea.*
Te vom ajuta şi noi	*cu ce ai* şi hai şi noi la petrecere!
Acum, la bătrâneţe, trăiau	*cu cât câştiga prin munca lui.*
Trăia modest,	*din ceea ce agonisiseră la tinereţe.*
Săptămâna viitoare îţi voi trimite un pachet	*cu ce vom putea.*

7. În frazele următoare s-au folosit diferite propoziţii dintre cele învăţate până acum, introduse prin adverbul relativ *"unde"* (cu sau fără prepoziţii înainte). Precizaţi ce fel de propoziţii sunt acestea şi explicaţi cum se pot deosebi unele de altele.

Locul *unde* s-a oprit era de o rară frumuseţe.

Întrebarea este *unde* ai pus cărţile împrumutate de la biblioteca facultăţii.

Le-am pus *unde* ştiu numai eu.

De unde nu e, nu ai ce lua.

E greu de precizat *pe unde* a plecat.

Pe unde a plecat el, drumul e foarte anevoios.

Se întreba *unde* te-ai ascuns.

Se mira şi el *de unde* au apărut atâţia nori.

Păşea *pe unde* poteca era mai puţin alunecoasă.

S-a anunţat *unde* va avea loc festivalul.

8. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

> De când *s-a angajat la firma aceea*, Alexandru lucrează întreit.
> *Iei examenul* numai dacă înveţi înzecit.

a intrat la facultate / a devenit cursant la masterat / a fost repartizat la minister

Vei cunoaşte bine o limbă străină / Ajungi un bun translator

(2)

> Câştigă *dublu* faţă de acum câţiva ani, însă şi cheltuieşte *dublu* cu *mâncarea*.

întreit / împătrit / încincit / înzecit

chiria / apa şi electricitatea / transportul

(3)

> — Ştii că *Qomolangma e cel mai înalt vârf din lume?*
> — *Bineînţeles*.

Changjiang e cel mai lung fluviu din China / Pacificul e cel mai adânc ocean din lume / bulevardul Chang'an e cel mai larg bulevard din Beijing / leul este cel mai puternic animal din Africa

Cum să nu / Desigur / Fără îndoială

(4)

> — Cum să se rezolve problema asta?
> — *Tu însuţi* trebuie *să vorbeşti* cu şeful.

tu însăţi / el însuşi / ea însăşi / voi înşivă / voi însevă / ei înşişi / ele înseşi

să vorbească / să vorbiţi

(5)

— Din ce trăia acest *profesor* atunci?

— Trăia *din drepturile lui de autor*.

filozof / *fizician* / *muncitor* — *din ceea ce îi ofereau prietenii* / *din ce câştigase înainte* / *din ajutorul de şomaj*

(6)

A dus experienţele până la capăt *pe baza a (ceea) ce aflase de la mine.*

au continuat lucrarea / *am dus activitatea* — *pe baza a (ceea) ce se lucrase înainte* / *prin ceea ce am primit ca sprijin pentru fundaţie*

9. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

太平洋的西岸　古代文明的摇篮　国务院

直辖市　特别行政区　五星红旗

维护世界和平　改革开放　联合国安理会

10. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

Ce suprafaţă are Republica Populară Chineză? Ce loc ocupă în lume ca suprafaţă? Unde este situată? Ce lungime au frontierele continentale ale Chinei? Enumeraţi ţările cu care se învecinează China? Ce fel de climă se întâlneşte în China? Descrieţi diferenţele de climat din China? Ce importanţă reprezintă bazinele fluviilor Changjiang şi Huanghe? Care sunt cele mai importante organe de conducere cu sediile în Beijing? Cum este împărţit teritoriul Chinei din punct de vedere administrativ? Câte naţionalităţi trăiesc în China? De când este aplicată în China politica de reformă şi deschidere? Ce rezultate a dat această politică? Cum este economia Chinei la ora actuală? Ce populaţie are China? Cum se vede China pe plan mondial?

11. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) în continuare;

(2) a fi situat în ...;

(3) a se bucura de ...;

(4) a fi convins de ... / că ...

12. Explicaţi în limba română:

(1) Cu ce provincii se învecinează aceea din care sunteţi?

(2) Unde sunt delte în China?

(3) Care sunt grânarele Chinei şi ce se cultivă acolo?

(4) Ce ştiţi despre imnul de stat al Chinei?

(5) Ce schimbări s-au produs în ultimii ani în viaţa chinezilor?

13. Vorbiţi despre Republica Populară Chineză.

14. Traduceţi în limba română:

(1) 大学生的学习和生活条件在不断改善。

(2) 这份资料你得找懂法语的人翻译。

(3) 他现在挣的钱是几年前的五倍，不过房租水电的支出也翻了番。

(4) 父亲去世时他和妹妹都还小，很多年全家人的生活都是靠母亲一人的工资维持。

(5) 这家工厂的生产平均每年增长 15%。

(6) 这个公司本部在深圳，是一幢现代化的大楼。

(7) 我的家乡就在长江边，那个地区是有名的鱼米之乡。

(8) 中国位于亚洲东部，太平洋的西岸，面积 960 万平方公里，居世界第三。

(9) 1979 年以后中国实行的改革开放政策，使各个方面都发生了巨变。

(10) 国民经济持续发展，人民生活水平不断提高。

(11) 在行政区划方面，这个省包括 11 个地级市、23 个县级市、173 个县级单位和 2196 个乡级单位。

(12) 改革开放以来，中国的教育得到了巨大的发展。

15. Lectură suplimentară:

MEDIUL AMBIANT

— A avea grijă de mediul ambiant înseamnă a ne asigura viitorul!

— Frumoasă propoziţie! Numai că e uşor de zis şi greu de făcut. Omul, de când e om, se luptă cu natura.

— Tocmai aici e greşeala! Omul face parte din natură. Luptându-se cu natura, omul luptă contra lui, distrugând natura, el distruge condiţiile favorabile vieţii lui.

— Bine, dar progresul ...

— Progresul nu înseamnă autoanihilare. Acum mai ales, progresul înseamnă găsirea unor soluţii pentru protejarea mediului.

— Asta costă; şi nu toţi pot să arunce banii pe fereastră în ... mediul ambiant.

— Dacă admitem că scopul activităţii umane, în genere, este să asigure condiţii de viaţă mai bune pentru oameni, atunci protejarea mediului în care se desfăşoară viaţa trebuie să devină o prioritate pentru toţi oamenii.

— Vezi? Mediul ambiant înseamnă şi poiana asta în care ne-am oprit noi acum şi unde, după cum se poate observa, sunt multe cutii de conserve, saci de plastic, pete de ulei de motor. Poluare prin neglijenţă!

— În natură, toate acestea se vor integra treptat, vor fi transformate, asimilate, căci în natură nimic nu se pierde ... Şi apoi, nu se face gaură în cer cu câteva cutii de conserve şi cu nişte saci de plastic ...

— Uite asta dovedeşte că n-ai nici un strop de conştiinţă ecologistă.

— Cum asta? Tocmai eu? Eu, care la ultimele alegeri legislative am votat

lista Partidului Ecologist ...

PROVERBE

Toată pasărea îşi are odihna în cuibul ei.

Prietenul vechi e ca şi vinul; cu cât e mai vechi, cu atât e mai bun.

LECŢIA 16

TEXT

FRUMUSEŢILE BEIJINGULUI

Oraşul Beijing, capitala R.P. Chineze, este centrul politic, cultural, ştiinţific şi de învăţământ, precum şi un important nod de comunicaţii pentru întreaga ţară.

Beijing a fost capitala dinastiilor Jin (1115 — 1234), Yuan (1271 — 1368), Ming (1368 — 1644) şi Qing (1644 — 1911) şi 33 de împăraţi au domnit în acest oraş. Aici se găsesc peste 200 de obiective cultural-istorice şi turistice.

Piaţa Tian'anmen (Piaţa Păcii Cereşti) constituie inima oraşului şi are o suprafaţă de 44 de hectare. Acolo se află poarta cu acelaşi nume — care constituie partea principală a stemei ţării[1] —şi alte câteva monumente importante: Marea Sală a Poporului, Monumentul Eroilor Poporului, Mausoleul Preşedintelui Mao şi Muzeul de Istorie a Chinei.

La 1 octombrie 1949, Mao Zedong a proclamat solemn de pe terasa Porţii Tian'anmen instaurarea Republicii Populare Chineze. Din acel moment, poporul chinez îşi lua destinul în propriile mâini. Astăzi, în fiecare dimineaţă, în piaţă are loc ceremonia de înălţare a drapelului de stat, la care asistă numeroşi cetăţeni.

Palatul imperial, vechea Cetate Interzisă, este înconjurat de un canal adânc şi de un zid înalt. În sălile deschise vizitatorilor sunt expuse bogăţii preţioase ce au aparţinut curţii imperiale: vaze de

porțelan, picturi tradiționale, mobilier și alte colecții rare păstrate în acest muzeu deosebit.

Templul Cerului este un alt loc de atracție pentru turiști. În timpul dinastiilor Ming și Qing împărații mergeau de două ori pe an acolo, depuneau ofrande și omagiau cerul pentru a obține recolte bogate.

Parcul Beihai era la început o grădină imperială. Turiștii pot vedea acolo lacul cu același nume, insula Qionghua dominată de pagoda albă, un ansamblu de pavilioane, chiar și un palat.

Parcul Jingshan ("Colina Frumoaselor Peisaje") se află în spatele Cetății Interzise. În vârful colinei se găsește Chioșcul Primăverii Eterne. De acolo se poate admira panorama întregului oraș.[2]

Parcul Sun Zhongshan (Sun Yat-sen) era un loc în care împăratul oferea sacrificii Zeului Pământului și Zeului celor Cinci Cereale.

Palatul de Vară, o imensă grădină imperială, renumită nu numai în China, este situat în suburbia vestică a Beijingului. El cuprinde Colina Longevității, Lacul Kunming, Galeria Lungă Acoperită și multe altele.

Colina Parfumată, la peste 20 km vest de Beijing, este frecventată mai ales toamna de cei ce vor să admire arțarii cu frunze purpurii.

Zidul Chinezesc (Marele Zid) este bine cunoscut în toată lumea. La Badaling turiștii pot vedea un tronson din uriașa construcție restaurată în timpul dinastiei Ming.

Pe drumul spre Zidul Chinezesc se află cele 13 morminte ale dinastiei Ming, dintre care două sunt deschise vizitatorilor. La mormântul Dingling a fost descoperit și amenajat pentru vizitare și un interesant palat subteran.

Se pot vizita, de asemenea, grădina Daguanyuan, descrisă de Cao Xueqin în celebrul roman clasic "Visul din pavilionul roşu"[3], Parcul Lumii, în care a fost reconstruită şi o biserică românească, Altarul Secolului din China[4] — simbolul aspiraţiilor poporului chinez pentru noul secol 21 —, vechiul palat de vară, "Grădina Limpezimii Desăvârşite" (*Yuanmingyuan*), Templul Pământului şi multe alte locuri şi monumente de mare importanţă şi frumuseţe.

VOCABULAR

nod, -uri, *s.n.* （绳、线等的）结，扣；交通枢纽
comunicaţie, -ii, *s.f.* 通讯；交通
dinastie, -ii, *s.f.* 朝代；王朝
împărat, -ţi, *s.m.* 皇帝；帝王
a domni, -esc, *v.i.* 统治；称帝
a găsi, -esc, *v.r.* 在，存在，有
obiectiv, -e, *s.n.* 目标；项目
turistic, -ă, -i, -e, *adj.* 旅游的
hectar, -e, *s.n.* 公顷
stemă, -e, *s.f.* 徽；徽章
monument, -e, *s.n.* 纪念碑；文物；古迹
erou, eroi, *s.m.* 英雄
mausoleu, -ee, *s.n.* 纪念堂；陵墓
preşedinte, -ţi, *s.m.* 主席；总统；委员长；议长
terasă, -e, *s.f.* 平台；（餐馆等的）露天座
instaurare, -ări, *s.f.* 创立，建立
destin, -e, *s.n.* 命运
ceremonie, -ii, *s.f.* 典礼，礼仪
înălţare, -ări, *s.f.* 升起
cetăţean, -ă, -eni, -ene, *s.m., s.f.* 公民
imperial, -ă, -i, -e, *adj.* 皇帝的，帝王的
cetate, -ăţi, *s.f.* 城堡；城
a interzice, interzic, *v.t.* 禁止
vizitator, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 参观者；来访者
bogăţie, -ii, *s.f.* 财富；资源
preţios, -oasă, -oşi, -oase, *adj.* 宝贵的，贵重的
curte, -ţi, *s.f.* 院子；宫廷
porţelan, -uri, *s.n.* 瓷；[复数] 瓷器
mobilier, -e, *s.n.* 家具（总称）

colecţie, -ii, *s.f.* 收集物；藏品
a păstra, -ez, *v.t.* 保存；保持
cer, -uri, *s.n.* 天，天空
atracţie, -ii, *s.f.* 吸引力
a depune, depun, *v.t.* 放，放置
ofrandă, -e, *s.f.* 祭品
a omagia, -iez, *v.t.* 向…表示敬意
insulă, -e, *s.f.* 岛，岛屿
pagodă, -e, *s.f.* 塔
peisaj, -e, *s.n.* 风景
colină, -e, *s.f.* 小山，丘，岗
chioşc, -uri, s.n. 亭；售货亭
etern, -ă, -i, -e, *adj.* 永恒的，不朽的
panoramă, -e, *s.f.* 全景；鸟瞰
sacrificiu, -ii, *s.n.* 牺牲；祭品
suburbie, -ii, *s.f.* 郊区
longevitate, *s.f.* 长寿
galerie, -ii, *s.f.* 长廊；画廊
parfumat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 香的，芬芳的
arţar, -i, *s.m.* 鹰爪槭
purpuriu, -ie, -ii, *adj.* 紫红色的
zid, -uri, *s.n.* 围墙；城墙
tronson, -oane, *s.n.* 段，截；部分
uriaş, -ă, -i, -e, *adj.* 巨大的，庞大的
a restaura, -ez, *v.t.* 修复；修缮
mormânt, -inte, *s.n.* 坟墓，陵墓
vizitare, -ări, *s.f.* 拜访；参观，访问，游览
a descrie, descriu, *v.t.* 描写，描绘
vis, -e, *s.n.* 梦；梦想
altar, -e, *s.n.* 祭坛；圣坛
simbol, -uri, *s.n.* 象征
aspiraţie, -ii, *s.f.* 向往，憧憬
limpezime, -i, *s.f.* 清澈；清楚
desăvârşit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 完美的

NOTE

1. ... care constituie partea principală a stemei ţării ... （天安门）构成国徽的主体。

2. De acolo se poate admira panorama întregului oraş. 从那儿可以鸟瞰整个城市。

3. ... descrisă de Cao Xueqin în celebrul roman clasic "Visul din pavilionul roşu" 曹雪芹在著名的古典小说《红楼梦》中描写的……

4. Altarul Secolului din China 中华世纪坛

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A GĂSI, *v.t., v.r.*

a) ~ *(cuiva) ceva* 找到，发现某物

Am găsit o pereche de mănuşi în sala de curs.

Cineva i-a găsit Elenei actele şi banii pe stradă.

I-am găsit o cameră mobilată prin apropiere.

b) ~ *pe cineva* 找到某人

La ora aceasta puteţi s-o găsiţi la serviciu.

L-am căutat peste tot, dar nu l-am găsit.

c) ~ *că ...* 发现

Găsesc că n-ai procedat corect.

d) *a se găsi* [被动反身] 发现，找到

S-a găsit soluţia problemei.

Nu i s-au găsit încă actele pierdute.

e) *a se găsi* 有，存在

În sală se găsesc două hărţi.

La Beijing se găsesc peste 200 de obiective cultural-istorice şi turistice.

2. A INTERZICE, *v.t.*

a) ~ *ceva* 禁止

Nici o lege nu interzice lucrul acesta.

Medicul îi interzice mâncărurile sărate şi grase.

b) ~ *să ...* 禁止做...

Părinţii i-au interzis să se mai întâlnească cu băieţii aceia.

c) *a se interzice* [被动反身] 禁止

La examen se interzice folosirea calculatorului.

În oraşul Beijing se interzic petardele.

Li s-a interzis să intre în cămin după ora 24.

3. A PĂSTRA, *v.t.*

a) ~ *ceva* 保存，保留；保持

Maria a păstrat toate scrisorile primite.

Păstraţi curăţenie în sala de curs!

Am păstrat două bilete pentru tine.

I-ai păstrat fotografiile?

b) *a fi păstrat* 被保存，保留；保持

Manuscrisele sunt păstrate de soţia poetului.

c) *a se păstra* [被动反身] 保存，保留；保持

Lui Alexandru i se va păstra locul.

Foile matricole ale studenţilor se păstrează la secretariatul facultăţii.

4. A DEPUNE, *v.t.*

a) ~ *ceva* 放，放置

A depus bagajele pe un cărucior.

Delegaţia română a depus o coroană de flori la Monumentul Eroilor Poporului.

b) ~ *muncă / efort*, expr. 付出劳动，作努力

Pentru realizarea acestui proiect ei au depus multă muncă.

Vom depune toate eforturile ca să ne însuşim limba română.

c) ~ *armele*, expr. 缴枪，放下武器

După o scurtă luptă, inamicii au depus armele.

d) ~ *bani*, expr. 存钱

Merg la bancă să depun nişte bani.

5. A RESTAURA, *v.t.*

a) ~ *ceva* 修复；修缮

Este o echipă de specialişti şi muncitori care restaurează numai monumentele cultural-istorice.

Primăria Constanţa a hotărât să restaureze Cazinoul.

b) *a se restaura* [被动反身] 修复；修缮

Tablourile vechi nu se restaurează uşor.

Din cauză că se restaurează muzeul, nu-l putem vizita.

6. A DESCRIE, *v.t.*

a) ~ *ceva* 描写某物

Scriitorul şi-a descris copilăria petrecută la ţară.

Profesoara le-a cerut elevilor să descrie natura.

Şi-a descris familia într-un roman autobiografic.

b) ~ *pe cineva* 描写某人

În compunere Radu l-a descris pe Bogdan.

L-a descris pe fostul lui profesor într-un articol.

c) *a se descrie* [被动反身] 描写，描绘

În carte se descriu principalele monumente istorice din România.

În acest jurnal de călătorie s-au descris şi peisajele specifice acelei regiuni.

GRAMATICĂ

一、连接式的过去时 (Modul conjunctiv, timpul trecut / perfect)

(一) 构成 (Formarea trecutului conjunctivului)

由"连词 să + fi + 过去分词"构成，无人称和数的变化.

Persoana	*a cânta*	*a (nu) se duce*
eu	să fi cântat	să (nu) mă fi dus
tu	să fi cântat	să (nu) te fi dus
el / ea	să fi cântat	să (nu) se fi dus
noi	să fi cântat	să (nu) ne fi dus
voi	să fi cântat	să (nu) vă fi dus
ei / ele	să fi cântat	să (nu) se fi dus

Persoana	*a (nu-)şi spăla*	*a fi lăudat*
eu	să-mi (să nu-mi) fi spălat	să fi fost lăudat(ă)
tu	să-ţi (să nu-ţi) fi spălat	să fi fost lăudat(ă)
el / ea	să-şi (să nu-şi) fi spălat	să fi fost lăudat(ă)
noi	să ne (să nu ne) fi spălat	să fi fost lăudaţi (lăudate)
voi	să vă (să nu vă) fi spălat	să fi fost lăudaţi (lăudate)
ei / ele	să-şi (să nu-şi) fi spălat	să fi fost lăudaţi (lăudate)

副词 mai, şi, prea, cam, tot 等的位置在 să 的后面。

Să *mai* fi aşteptat câteva minute, te-ai fi întâlnit cu el.

Să *şi* fi plouat, tot veneam.

（二）用法 (Folosire)

1. 用来说明讲话以前发生的动作，可表示疑问、应该、让步等含义。

Ce *să fi căutat* el aici?

Să te fi dus şi tu acolo!

Să fi avut el dreptate, tot nu trebuia să ţipe în gura mare.

N-ar fi scos o vorbă, *să*-l *fi împuşcat*.

Să-mi fi spus asta altă dată, aş fi sărit la bătaie, dar acum nu-mi pasă.

2. 表示过去的某一条件（与条件—祈愿式的作用相同）.

Să fi fost eu acolo, nu-l lăsam să te jignească. (= *Dacă aş fi fost eu acolo*, nu-l lăsam să te jignească.)

Să ne *fi întrebat* pe noi, v-am fi explicat bucuroşi. (= *Dacă ne-aţi fi întrebat pe noi*, v-am fi explicat bucuroşi.)

有时，连接式的过去时还可起推测式的作用.

二、介词词组 (Locuţiunea prepoziţională)

介词词组由两个或两个以上的词构成，共同起介词作用. 其结构中除介词外，一般还有名词、副词或形容词 tot。

多数介词词组要求宾格，例如：

Am vizitat muzeul acesta *împreună cu* profesorii noştri.

Cine a mai lipsit de la şedinţă *în afară de* el?

Cât despre mine poţi fi liniştit.

部分（“定冠的”）介词词组要求属格，例如：

În spatele bibliotecii este căminul de studenţi nr. 6.

Din cauza neatenţiei, a făcut un accident.

Porumbeii zboară *pe deasupra* caselor.

Am privit *în lungul* drumului, dar nu se vedea nimeni.

De-a lungul anilor cele două instituţii au colaborat fructuos.

注意：部分介词和介词词组容易与副词和副词词组混淆，可从它们的词形特征进行区分。介词或介词词组多为“定冠”，而副词或副词词组则“不定冠”，试比较：

副词或副词词组	介词或介词词组
Merge *înainte.*	Merge *înaintea* lui.
Stau *în faţă.*	Stau *în faţa* clădirii facultăţii.

三、伴随状语和伴随状语从句（Complementul circumstanţial sociativ şi propoziţia circumstanţială sociativă）

（一）伴随状语（Complementul circumstanţial sociativ）

表示陪同、伴随的意思，限定一个动词或形容词，指明谁来伴随主语或宾语完成某一动作或承受其结果。

Veniţi *împreună cu noi!*

Dispăru *cu tot cu fată.*

伴随状语大多通过介词（词组）cu, împreună cu, la un loc cu, cu ... cu tot, cu tot cu ... 引出。它可以伴随：

1. 主语

Profesorul *cu studenţii* săi a participat la simpozion.

Fiecare *cu norocul* lui trăieşte.

El nu poate trăi *fără ea*.

2. 直接宾语

L-am întâlnit pe Nicolae *cu prietena* lui.

L-au prins pe tâlhar *împreună cu oamenii* lui.

3. 施动者补语

Dicţionarul a fost făcut de profesori *împreună cu* câţiva *cercetători*.

（二）伴随状语从句 (Propoziţia circumstanţială sociativă)

以句子的形式，在复合句中指明伴随主句中主语或直接宾语的人或物。

1. **伴随状语和伴随状语从句的比较**

含伴随状语的简单句	含伴随状语从句的复合句
Mă plimb *cu prietenii* mei.	Mă plimb *cu cine-mi place*.
A plecat supărat *împreună cu însoţitorii*.	A plecat supărat *împreună cu cine-a venit*.
L-au prins *cu lucrurile* furate de la alţii.	L-au prins *cu ce furase de la alţii*.

2. **伴随状语从句的引导方式**

一般通过连词词组 cu cine, cu ce, împreună cu cine 等引出。

Bunicului îi plăcea să stea de vorbă *cu cine se nimerea*.

Fugeau toţi în toate părţile *cu ce apucau a lua*.

Vom merge la munte *împreună cu cine vrea*.

A plecat *cu cine s-a oferit* să-i ţină companie.

N-a mai aşteptat pe ceilalţi, s-a apucat de lucru *cu câţi oameni erau acolo*.

3. **语序和标点** (Topica şi punctuaţia)

伴随状语从句一般位于主句之后，不用逗号与主句分断。

DATE DESPRE ROMÂNIA

许多历史遗存表明，今天布加勒斯特所在的地方早在旧石器后期、新石器和铜器时代就有人居住。考古学家们曾在 **Herăstrău** 和 **Dealul Piscului** 等地发现葛特一达契亚人时期的珍宝饰物。罗马帝国军队占领达契亚后，当地的自由民与帝国的行省有着许多经济往来和精神方面的联系。3 至 13 世纪，尽管有异族迁徙的影响，但这一地区仍有人居住。大约在 14 世纪，**Bucur** 的后裔们居住的村落之一成为集镇，开始了布加勒斯特城的历史。迄今发现的最早的有关文字记载年代是 1459 年（弗拉德・采佩什当政时期）。布加勒斯特因成为大公国的都城，手工业和商业得到迅速发展。到了 16 世纪，它已成为罗马尼亚公国最大的城市。1862 年以后，布加勒斯特一直是罗马尼亚的首都。

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) *a domni*

Ştefan cel Mare __________ între anii 1457 — 1504.

Acest împărat a început să __________ când era încă un copil.

(2) *a omagia*

În aceste articole autorii îşi __________ pe cei ce le fuseseră dascăli.

Vom organiza o manifestare prin care îl __________ pe acest scriitor.

2. Puneţi verbele dintre paranteze la conjunctiv perfect:

Model: Nu-mi amintesc __________ (a fi) şi el acolo.

⇨ Nu-mi amintesc *să fi fost* şi el acolo.

Era bine __________ (a se duce) şi tu cu ei.

__________ (A învăţa) mai bine, ar fi obţinut rezultate mai bune.

Nimeni nu crede __________ (a spune) ei aşa ceva.

Atunci __________ (a se întâlni) ei acolo?

Spera __________ (a fi auzit) strigătele ei.

__________ (A se scula) dis-de-dimineaţă, prindea cu siguranţă trenul.

Era imposibil __________ (a ajunge) ei acolo înaintea noastră.

__________ (A bea) vinul şi __________ (a sparge) sticla?

__________ (A lua) maşina şi __________ (a pleca)?

__________ (A aştepta) mai mult de un sfert de oră sau __________ (a pleca)?

3. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

Trebuia *să te fi dus şi tu acolo!*

să nu fi adus nimic / s-o fi oprit la poartă /

să-i fi dat un telefon de ziua lui /

să-i fi invitat şi pe ei / să le fi mulţumit imediat

(2)

Să fi fost eu acolo, *l-aş fi ajutat imediat.*

aş fi întrebat-o de asta / i-aş fi dat afară din casă /

aş fi anunţat imediat poliţia / aş fi chemat o salvare

(3)

— Cu cine *ai realiza acest proiect?*
— *L-aş realiza* cu oricine *doreşte protecţia mediului înconjurător.*

a face expediţia / *vrea să cunoască zona aceea /*

a colabora în cercetarea acestei teme *este pregătit şi interesat în domeniu*

4. Construiţi cinci propoziţii cu complemente circumstanţiale sociative.

5. Construiţi două fraze în care să existe propoziţii subordonate circumstanţiale *sociative*.

6. Diferite propoziţii subordonate încep cu aceleaşi conjuncţii. Precizaţi felul propoziţiilor introduse prin conjuncţia *"să"* în frazele:

Marea lui dorinţă era *să* urce pe Bucegi până la vârful Omul. Părea *să* fi înţeles ceea ce i-ai spus. Venise la oraş *să* cumpere un televizor. Mâine trebuie *să* mă scol dis-de-dimineaţă. Hotărârea *să* locuiască la ţară îi era neschimbată. Mă gândisem *să* plec mâine după-amiază la Iaşi. L-am rugat *să* nu mai facă zgomot.

7. Completaţi propoziţiile de mai jos cu una dintre locuţiunile prepoziţionale date în coloana a doua.

Pionierii stau ______ focului de tabără şi cântă.	din cauza
Bătrâna locuieşte singură, în căsuţa ______ satului.	în dreptul
Copacii ______ institutului au fost plantaţi de noi.	din pricina
În camera ______ bibliotecii locuieşte un student.	de la marginea
______ secetei, pământul a crăpat.	în jurul
Multe familii au rămas fără adăpost ______ inundaţiilor.	în urma
Când au ajuns ______ cinematografului, s-au despărţit.	de deasupra
______ furtunii, decolarea avionului a fost amânată cu o oră.	din jurul

8. Construiţi câte o propoziţie sau frază în care să folosiţi substantive precedate de locuţiunile prepoziţionale:

înainte de, în faţa, în timpul, în jurul, din jurul, în spatele, în dreapta, în

stânga, din cauza, în dreptul

9. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

政治文化中心	交通枢纽	庄严宣告
掌握自己的命运	举行升国旗仪式	吸引游客的地方
祭天以求五谷丰登	观赏红叶	《红楼梦》

10. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

Beijing a fost capitala căror dinastii? Ştiţi care sunt anii între care au domnit aceste dinastii? Câţi împăraţi au domnit în acest oraş? Câte obiective turistice sunt la Beijing? Ce suprafaţă are piaţa Tian'anmen? Ce monumente importante se găsesc în piaţa Tian'anmen? Cine şi când a proclamat Republica Populară Chineză? Cine a asistat vreodată la înălţarea drapelului de stat în această piaţă? Ce pot vedea turiştii în sălile din Palatul Imperial? În ce parte a oraşului se află Templul Cerului? Ce fel de loc era Templul Cerului? Cum este parcul Beihai? Care este cel mai înalt punct din oraşul Beijing? Ce se vizitează de obicei la Palatul de Vară? Când este frecventată mai mult Colina Parfumată şi de ce? Care alte locuri interesante din Beijing mai puteţi recomanda unui turist român?

11. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) cu acelaşi nume;

(2) a fi înconjurat de ...;

(3) a admira panorama oraşului;

(4) a fi de o mare frumuseţe.

12. Explicaţi în limba română:

(1) Ce ştiţi despre Beijing-ul de ieri şi de azi?

(2) Cum se desfăşoară ceremonia de înălţare a drapelului de stat?

(3) Ce se poate vizita în apropierea Universităţii de Limbi Străine?

(4) Cum se ajunge la Parcul Lumii?

13. Vorbiţi despre Beijing.

14. Descrieţi în scris un monument cultural-istoric sau turistic pe care l-aţi vizitat recent.

15. Traduceţi în limba română:

(1) 要是我在那儿，一定要阻止他这样做。

(2) 你要是再等几分钟，就能见到她了。

(3) 他们是不是已经回家了？

(4) 要是你跟他说，他一定会帮助你的。

(5) 北京自 12 世纪起陆续成为金、元、明、清等朝代的首都，先后有 33 个皇帝在此朝政。

(6) 1949 年 10 月 1 日，毛泽东主席在天安门城楼庄严宣告中华人民共和国成立。

(7) 每天清晨，有无数的群众在天安门广场观看升国旗仪式。

(8) 明、清两代的皇帝每年要两次到天坛祭天，以求五谷丰登。

(9) 位于北京西北郊的颐和园是一处世界闻名的皇家园林。

(10) 每年深秋是去香山观赏红叶的最好时节。

(11) 这个展览在军事博物馆举行。

(12) 中华世纪坛是中国人民憧憬新世纪的象征。

16. Lectură suplimentară:

BUCUREŞTI

Atestat documentar în 1459, pe malurile Dâmboviţei, în vremea domnitorului Vlad Ţepeş, Bucureştiul a devenit ulterior reşedinţa Curţii Domneşti. Tradiţia leagă înfiinţarea Bucureştiului de numele lui Bucur, pe care l-ar fi

purtat, conform diferitelor legende, fie un vlăstar domnesc, fie un haiduc, fie un pescar, fie un păstor. Un fapt este cert: numele Bucur este de origine traco-geto-dacă. Numele de Bucureşti evocă şi cuvântul "bucurie", iar oraşul a cunoscut, ca mai toate metropolele europene, decenii de bucurie, de măreţie, dar şi de durere.

Bucureştiul este, un oraş-grădină, verde şi plăcut, cu o arhitectură variată. Punctul de reper cel mai convingător este probabil Parcul Cişmigiu. În acest parc, conceput către 1860, cu peluze şi statui, domneşte o atmosferă plăcută şi desuetă. Cişmigiul este locul de plimbare favorit al bucureştenilor în zilele de vară. Este situat în apropierea marilor bulevarde, a Dâmboviţei şi a uriaşului centru civic.

Bulevardele Bucureştiului sunt orientate nord-sud şi est-vest, dar nu urmează un traseu grilă. Calea Victoriei reprezintă coloana vertebrală a oraşului. Calea Victoriei! Victoria neamului, dar şi izbânda ei. Ea este osia în jurul căreia se învârte "roata cetăţii" ... Pe toată lungimea acestei artere există construcţii deosebit de interesante.

Muzeele din Bucureşti adăpostesc multe "comori". Muzeul Satului — în aer liber — este situat în Parcul Herăstrău, lângă Arcul de Triumf. Pe o suprafaţă de 15 ha, lângă lac, se află nu mai puţin de 298 exemplare autentice de arhitectură ţărănească din toate colţurile României. Între cele mai frecventate muzee mai sunt: Muzeul Naţional de Artă, Muzeul Ţăranului Român, Muzeul Antipa (de istorie naturală), Muzeul Naţional de Istorie, apoi Muzeul Colecţiilor de Artă, Muzeul Muzicii, Muzeul Naţional Cotroceni, Muzeul Pompierilor (Foişorul de Foc), Vila Minovici (cu două muzee: de artă populară şi artă medievală) şi bineînţeles Muzeul Oraşului Bucureşti din Piaţa Universităţii.

Numele de "Micul Paris" dat Bucureştiului este justificat de vibranta viaţă artistică a oraşului oferită de operă sau operetă, de teatrele Naţional, Bulandra, Nottara, de Filarmonica "George Enescu" ş.a.

Bucureştiul este înconjurat de lacuri şi de păduri lângă care se află vechi palate şi mănăstiri. Mănăstirea cu turn de la Snagov (1404), amplasată pe o insulă a lacului Snagov, este un loc preferat deseori de bucureşteni. Se poate vizita, de asemenea, la doar 14 km de oraş, elegantul palat Mogoşoaia din secolul al XVIII-lea, locuinţa domnitorului Constantin Brâncoveanu, cel care a dat numele său adaptării româneşti a arhitecturii baroce şi renascentiste, sau lacurile şi pădurile de la Pasărea şi Cernica, tot "la doi paşi" de centrul acestui oraş plin de contraste.

PROVERBE

Mai credincioşi ochii decât urechile.

Aurul şi în gunoi, tot aur rămâne.

Cel ce priveşte la joc mai bine judecă decât cel în joc.

LECŢIA 17

TEXT

PALATUL IMPERIAL DIN BEIJING

Palatul Imperial din Beijing, cunoscut şi sub numele de "Oraşul Interzis", aparţine dinastiilor Ming şi Qing, fiind cel mai mare complex arhitectural vechi din China şi cel mai bine conservat până în zilele noastre. Construcţia lui a durat 14 ani, între 1406 şi 1420. El acoperă o suprafaţă de peste 720 000 metri pătraţi. 24 de împăraţi au trăit şi au domnit pe rând în acest palat.

De obicei, turiştii îşi încep vizita la palat intrând prin "Poarta Meridiană" (*Wumen*), construcţie numită şi "Turnul celor cinci fenicşi". Li se deschide imediat o curte imensă, terminată cu "Poarta Armoniei Supreme" (*Taihemen*). Urmează cele trei mari săli care constituie centrul părţii exterioare, de guvernare, a complexului.

"Sala Armoniei Supreme" (*Taihedian*) poartă şi numele de "Sala Tronului de Aur". Construită pe o terasă de marmură cu trei nivele, sala are o înălţime de 28 de metri şi este un simbol al puterii imperiale. Aici aveau loc ceremonia de întronare, nunta imperială, desemnarea împărăteselor. Tot aici se hotăra plecarea generalilor la război şi se sărbătoreau cele trei mari momente din an: anul nou chinezesc, solstiţiul de iarnă şi ziua de naştere a împăratului.

"Sala Armoniei de Mijloc" (*Zhonghedian*) era locul unde împăraţii făceau un scurt popas sau ultimele pregătiri înainte de participarea la ceremoniile oficiale din sala amintită anterior.

"Sala Conservării Armoniei" (*Baohedian*) era locul unde îm-

păraţii dădeau banchete, mai ales la revelionul chinezesc, prinţilor şi demnitarilor din ţările vasale. Tot aici se desfăşura ultima fază a examenelor imperiale pentru selecţionarea noilor demnitari[1].

După "Poarta Purităţii Cereşti" (*Qianqingmen*) începe curtea interioară a palatului. Şi aici există trei clădiri mai importante.

"Sala Purităţii Cereşti" (*Qianqingdian*) a servit ca birou împăratului, unde acesta rezolva problemele curente, dar şi ca loc de ospeţe pentru demnitari la sărbători. De asemenea, când murea un împărat, se aşeza aici sicriul acestuia. În sală, deasupra tronului, este o placă cu inscripţia "Fii deschis şi nepărtinitor"[2]. Începând din perioada domniei împăratului Kangxi (1662 — 1723), nu mai era anunţat dinainte cine urma la tron, ci numele său se scria pe o coală de hârtie, închisă într-o cutie care se păstra în spatele acestei plăci. Cutia se deschidea spre a-l face cunoscut pe moştenitorul tronului abia după moartea împăratului.

"Sala Uniunii şi Păcii" (*Jiaotaidian*) era dormitorul împărătesei în dinastia Ming, iar în timpul celei Qing — locul de păstrare a sigiliilor imperiale.

În "Sala Liniştii Pământeşti" (*Kunninggong*) împăraţii aduceau ofrande către divinităţi. Aici se desfăşura şi nunta împăratului.

După cele trei săli intrăm în Grădina Imperială (*Yuhuayuan*) din spate, cu mulţi pini şi chiparoşi seculari, flori de tot felul, amenajări din stânci şi multe altele.

Toate construcţiile menţionate mai sus sunt aşezate pe aceeaşi axă de la miazăzi la miazănoapte[3]. Lateral sunt încă multe alte săli, chioşcuri şi pavilioane; în unele sunt expoziţii de ceasuri, de diverse obiecte preţioase, de porţelanuri, de picturi, obiecte deosebite care îi impresionează pe vizitatori prin frumuseţea şi valoarea lor artistică şi istorică.

VOCABULAR

arhitectural, -ă, -i, -e, *adj.* 建筑（学）的

a conserva, conserv, *v.t.* 保存；保持

meridian, -ă, -i, -e, *adj.* 子午线的

fenix, fenicşi, *s.m.* 凤凰

guvernare, -ări, *s.f.* 统治；朝政

aur, *s.n.* 金，黄金

marmură, *s.f.* 大理石

întronare, -ări, *s.f.* 登基，即位

nuntă, -ţi, *s.f.* 婚礼

desemnare, -ări, *s.f.* 指定

împărăteasă, -ese, *s.f.* 皇后；女皇

plecare, -ări, *s.f.* 离开，出发

general, -i, *s.m.* 将军，将领

solstiţiu, -ii, *s.n.* 二至点；

~ de iarnă 冬至

popas, -uri, *s.n.* 休息，歇脚；停歇处

participare, -ări, *s.f.* 参加，参与

oficial, -ă, -i, -e, *adj.* 官方的；正式的

anterior, -oară, -ori, -oare, *adj.* 以前的，先前的

conservare, -ări, *s.f.* 保存；保持

banchet, -e, *s.n.* 宴会

revelion, -oane, *s.n.*（阳历）除夕夜；除夕夜聚会

prinţ, -i, *s.m.* 太子，亲王

demnitar, -i, *s.m.* 高官；大臣

vasal, -ă, -i, -e, *adj.* 藩属的；封臣的

fază, -e, *s.f.* 阶段；期

selecţionare, -ări, *s.f.* 挑选；选拔

puritate, *s.f.* 纯洁

curent, -ă, -ţi, -e, *adj.* 流利的；日常的

ospăţ, -eţe, *s.n.* 盛宴

sărbătoare, -ori, *s.f.* 节日

asemenea, *adv.* 同样地，一样；

de ~ 此外

sicriu, -ie, *s.n.* 棺材

placă, plăci, *s.f.* 薄板

inscripţie, -ii, *s.f.* 题铭，铭文

nepărtinitor, -oare, -ori, -oare, *adj.* 不偏袒的，公正的

domnie, -ii, *s.f.* 统治

a anunţa, anunţ, *v.t.* 通知，通报

dinainte, *adv.* 前面；事先；[起形容词作用] 前面的

coală, coli, *s.f.*（纸等）一张

cutie, -ii, *s.f.* 盒子

moştenitor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 继承人；继位者

uniune, -i, *s.f.* 联合；联合会；联盟

păstrare, *s.f.* 保存

sigiliu, -ii, *s.n.* 印章；玺

pământesc, -ească, -eşti, *adj.* 地球的；大地的

divinitate, -ăţi, *s.f.* 神，神灵

pin, -i, *s.m.* 松，松树

chiparos, -şi, *s.m.* 柏树

secular, -ă, -i, -e, *adj.* 百年的；古老的

amenajare, -ări, *s.f.* 布置，安排

stâncă, -i, *s.f.* 巨石

a menţiona, -ez, *v.t.* 提及，提到

axă, -e, *s.f.* 轴；中轴线

dinspre, *prep.* 从某个方向

miazăzi, *s.f.* 南，南方

miazănoapte, *s.f.* 北，北方

lateral, -ă, -i, -e, *adj.* 侧面的

NOTE

1. ... ultima fază a examenelor imperiale pentru selecţionarea noilor demnitari 这里指科举考试的殿试。

2. "Fii deschis şi nepărtinitor" 正大光明

3. ... sunt aşezate pe aceeaşi axă de la miazăzi la miazănoapte 位于同一条南北轴线上。

基本方位的同义表达：est / răsărit 东、vest / apus 西、sud / miazăzi 南、nord / miazănoapte 北

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A CONSERVA, *v.t.*

a) ~ *ceva* 保存，贮藏

Iarna ţăranii din nordul Chinei conservau legume şi fructe în pivniţe.

Frigul conservă substanţele organice.

Alergătorul şi-a conservat forţele pentru ultimii 50 de metri ai cursei.

b) *a se conserva* [被动反身] 保存，贮藏

Cărţile vechi se conservă în condiţii speciale.

N-are rost să se conserve atâtea cantităţi de alimente.

2. A ANUNŢA, *v.t.*

a) ~ *(cuiva) ceva / că ...* 通知

Şeful a anunţat noul program de serviciu al grupei.

I-au anunţat familia.

Au anunţat că începe spectacolul.

b) ~ *pe cineva (de ceva / să ...)* 通知某人

Ai anunţat-o pe doamna profesoară?

Mi-am anunţat colegii de ora întâlnirii.

Mă duc să-i anunţ să aştepte puţin în sală.

c) *a fi anunţat* 被通知

Sunt anunţat de prieteni despre sosirea lui Matei.

d) *a se anunţa* [被动反身] 通知

Se anunţă începerea cursurilor în septembrie.

I s-a anunţat ştirea?

e) *a se anunţa că ...* (pers. 3) 通知

La radio s-a anunţat că vremea se va răci.

f) *a se anunţa (unul pe altul)* [相互反身] 互相通知

Doru şi Dinu se anunţă întotdeauna unul pe altul despre datele întâlnirilor la club.

3. A MENŢIONA, *v.t.*

a) ~ *ceva / că ...* 提及，提到

Revista menţionează situaţia din Iugoslavia.

I-ai menţionat numele în lucrarea ta?

Menţionăm că toate echipele şi-au îndeplinit planul.

b) ~ *pe cineva* 提及某人

Documentele îl menţionează pe Eminescu ca bibliotecar la Iaşi.

c) *a fi menţionat* 被提及

Lucrarea ta a fost menţionată de profesorul Ştefănescu în referat.

d) *a se menţiona* [被动反身] 提及

În articol se menţionează ultimele rezultate ale cercetărilor.

În bibliografie, i s-au menţionat toate lucrările profesorului.

e) *a se menţiona că* ... (pers. 3) 提及

În capitolul I se menţionează că descoperirea aparţine arheologilor clujeni.

4. A SERVI, *v.i., v.t., v.r.*

a) ~ *ceva* 端上（酒菜等）

Ospătarul a servit întâi supa.

Mama ne-a servit îngheţata.

b) ~ *pe cineva (cu ...)* 招待，接待；（用…）招待；为…服务

Vânzătoarea ne-a servit imediat.

Şi-a servit prietenii cu cafea şi fursecuri.

Cu ce vă pot servi?

c) ~ *ca* ... （指物）充做…

Fiind lipsă de spaţiu, sala de consiliu serveşte şi ca bibliotecă.

Cartela serveşte ca instrument de plată la masă.

d) ~ *(cuiva) la* ... 用于（某人的）…（方面）

Calculatorul ne serveşte la multe lucruri.

e) *a se servi cu* ... 自己取食，食用

Marius s-a servit cu sarmale.

f) *a se servi* [被动反身] 食用，吃

Friptura se serveşte cu salata.

Nouă ni s-a servit o masă românească.

5. NUME, *s.n.*

a) *în numele cuiva*, loc. prep. 代表…；以…的名义

La şedinţă Mariana a vorbit în numele studenţilor.

Le-a mulţumit în numele colectivului pentru cărţile dăruite.

b) *a cunoaşte (pe cineva) numai după ~ / a auzi de numele cuiva,* expr. 听说过某人的名字

Studenţii îl cunosc pe acest tânăr om de ştiinţă numai după nume.

Toţi am auzit de numele dumneavoastră.

c) *a (nu) lua în ~ de rău,* expr. （别）误会，（别）当恶意

Sper să nu ia cuvintele noastre în nume de rău.

d) *a-şi face (un) ~,* expr. 出名

Trebuie să muncească mult ca să-şi facă un nume.

e) *a fi cunoscut (şi) sub numele de ...,* expr. （又）叫做...

Palatul Imperial din Beijing este cunoscut şi sub numele de "Oraşul Interzis".

GRAMATICĂ

一、民间将来时（三） (Modul indicativ, viitorul popular, tipul *oi fi*)

第三种民间将来时也是由动词 a vrea 的助动词形式加上动词不定式构成，但助动词的发音和书写都发生了改变（第一个辅音 v- 消失），有的人称还有多种形式。具体如下:

Persoana	*Auxiliare*	*Verbe la infinitiv*
eu	oi	învăţa, lucra, da ...
tu	ei / ăi / îi / -i	vedea, cădea ...
el / ea	a / o	merge, trece, spune ...
noi	om	vorbi, povesti, fugi ...
voi	oţi / ăţi / îţi / -ţi	hotărî, coborî ...
ei / ele	or	

Eu zic să mai aşteptaţi; *ăţi pleca* după ce *s-o opri* ploaia.

Oi veni şi eu, dacă m-*oţi invita.*

Dacă ne-*a chema* cineva, *om merge.*

Dacă *te-i trezi* mai devreme, scoală-mă şi pe mine!

注意:

(1) 助动词与其他词连写的情况较多。

dacă *te-i* duce / *unde-ţi* vedea / *dacă-ţi* vedea ... / când *ne-om* face mari / *s-or* coace merele ...

(2) 在文学作品中，这种形式的民间将来时还可具有不肯定的含义。

二、连词词组 (Locuţiunea conjuncţională)

连词词组具有统一的词义，起连词作用，其中必须有一个连词或另一个具有连词作用的词（如关系代词或关系副词）。

Cu toate că m-ai supărat, te iert.

Voi pleca la gară, *chiar dacă* ploaia nu se opreşte.

După cum prevăd meteorologii, vremea se va răci.

连词词组的构成情况主要是:

1. 副词 + 连词（或关系代词）

chiar dacă 即使

înainte să 在…之前

îndată ce 一…，就…

măcar să 起码

2. 介词 + 连词

până să 直到

fără să 没有

pe lângă că 除了…之外

pentru că 因为

3. 介词 + 名词 + 连词

din cauză că 因为

din pricină că 因为

în caz că 在…情况下

în loc să 不是…（而是…）

4. 动词形式 + 连词

fie că 或者…

5. 介词 + 名词化的形容词 + 连词

cu toate că 尽管

6. 介词 + 关系代词

după ce 在…之后；除了…　　pânǎ ce 直到

7. 介词 + 名词 + 关系代词

de vreme ce 因为；既然　　pe măsură ce 随着

din moment ce 既然　　în timp ce 当…时候

8. 介词（词组）+ 关系副词

cu cât 随着…；越…（越…）　　pe cât 根据…

pe unde 在…的地方　　până unde 直到

de când 从…时候　　pe când 在…时候；而

după cum 根据　　faţă de cum 与…相比

9. 副词 ca + 连词 şi + 关系副词

ca şi cum 仿佛，如同　　ca şi când 仿佛，如同…时候

注意：有些连词词组从形式到词义都与某些介词词组相似，但它们在句子中的作用有差异：连词词组连接主句和从句，而介词词组连接的是定语、补语等句子成分。试比较：

介词词组	连词词组
S-a accidentat *din pricina* nerespectării regulilor de circulaţie.	S-a accidentat *din pricină că* n-a respectat regulile de circulaţie.
Şi-a amânat plecarea *din cauza* bolii.	Şi-a amânat plecarea *din cauză că* s-a îmbolnăvit.
Spală-te pe mâini *înainte de* a te aşeza la masă!	Spală-te pe mâini *înainte să* te aşezi la masă!
Mi-a cumpărat portocale *în loc de* lămâi.	Mi-a cumpărat portocale *în loc să*-mi cumpere lămâi.
În afară de Angela, a venit şi Magda.	*În afară că* a venit Angela, a venit şi Magda.

三、关系状语和关系状语从句 (Complementul circumstanţial de relaţie şi propoziţia circumstanţială de relaţie)

(一) 关系状语 (Complementul circumstanţial de relaţie)

用来说明一个行动涉及的方面，限定品质或特点的范围。

Era un băiat foate talentat *la pian.*

Mariana îi întrece pe toţi colegii ei şi *la învăţătură,* şi *la nebunii.*

Pentru un specialist instalarea acestui program este un fleac.

关系状语大多通过以下方式引出:

1. 宾格名词或其他代用词，前面带介词 cu, despre, după, în, pentru, 介词词组 privitor la, cu privire la, relativ la, 熟语 cât despre, cât pentru 等。

N-am vorbit *despre nimeni* din cei de faţă.

Despre perioada aceasta, nu se cunosc prea multe amănunte.

După mine, cred că ai procedat greşit.

Nimeni nu-l întrece *în obrăznicii!*

Toţi au venit la muncă. *Cât despre Ion,* el iarăşi lipseşte.

Privitor la concursul de luna viitoare, nu pot spune nimic sigur.

Am aflat totul *cu privire la situaţia* lui.

Relativ la şedinţa de mâine, vom mai discuta.

Nu stăm prea bine cu planul *în materie de economii.*

Era mic *de stat,* dar era foarte puternic.

2. 介词 asupra 和介词词组 în privinţa, din partea, dinspre partea, din punctul de vedere，后面接属格名词或物主代词。

Şi-a spus clar părerea *asupra problemei* discutate.

Din partea mamei am avut toată înţelegerea.

Din partea mea, poţi lipsi de la şedinţa de după-amiază.

În privinţa pronunţării corecte, mai ai de muncit.

M-am lămurit *în privinţa ta şi a lui Ion.*

Din punctul de vedere al decanatului, hotărârea noastră nu este prea bună.

3. 熟语 în această privinţă

N-am discutat nimic cu el *în această privinţă.*

În această privinţă mai avem de învăţat.

4. 前面加介词的形容词

De cuminte, nimeni nu-l întrece.

De harnică, e harnică, dar nu e prea inteligentă.

5. 介词词组 din punct de vedere + 形容词

Din punct de vedere tehnic, soluţia aceasta este cea mai bună.

Romanul acesta este confuz *din punct de vedere politic.*

6. 动词名动式

De citit, aş mai citi, dacă nu m-ar durea aşa tare ochii.

De mâncat, mănâncă bine, dar slăbeşte văzând cu ochii.

Acesta este un text uşor *de înţeles.*

（二）关系状语从句 (Propoziţia circumstanţială de relaţie)

在复合句中说明主句行动涉及的方面或范围。

1. 关系状语和关系状语从句的比较

含关系状语的简单句	含关系状语从句的复合句
Pentru cel obişnuit cu mersul pe jos, satul vecin nu e departe. *Pentru mine,* lucrurile sunt clare.	*Pentru cine este obişnuit cu mersul pe jos,* satul vecin nu e departe. *În ce mă priveşte,* lucrurile sunt clare.

2. 关系状语从句的引导方式

(1) 通过熟语 în (ceea) ce priveşte 或 cât priveşte（加宾语）引出，它们在意义上同于 în privinţa, cu privire la, relativ la 等介词词组。

Cât priveşte absenţa ta de ieri, trebuie să ne dai explicaţii.

În ceea ce priveşte gimnastica aerobică, ea este îndrăgită de multe fete.

În ce-l priveşte pe Eugen, şi el este vinovat de cele întâmplate.

(2) 通过介词 pentru + 关系代词

Pentru cine merge deseori pe munte, urcuşul nu este greu.

Este clar, *pentru oricine i-a ascultat cu atenţie,* că amândoi sunt vinovaţi.

3. **语序和标点**

关系状语从句一般都用逗号与主句或限定词分断。

DATE DESPRE ROMÂNIA

从布加勒斯特驱车向北约 120 公里，有一座叫锡纳亚的美丽山城，那里的佩雷什王宫博物馆堪称罗马尼亚建筑瑰宝．1859 年摩尔多瓦与罗马尼亚公国统一后，亚历山德鲁・扬・库扎当选为大公，积极推进变法改革，后迫于内外政敌的压力，于 1866 年退位．同年 3 月，奥匈、俄、奥斯曼等欧洲列强在巴黎召开会议，决定请德国王子卡洛尔・霍亨索伦到罗马尼亚登基主政，佩雷什王宫就是为该王室修建的夏宫．它由维也纳建筑师 Wilhelm Doderer 设计，1875 年动工，1914 年最后落成．王宫依山傍水，四周绿林环绕．外部由多组黄白色的尖顶建筑组成，以德国新文艺复兴风格为主；内部陈设精雕细刻极为考究，不同厅室的装饰风格迥然，并汇集了许多欧洲和东方国家珍贵的绘画、精美的家具、地毯和工艺品．王宫主要部分有礼宾厅、兵器室、国王办公室、书房、议事厅、乐室、法式客厅、土式客厅、大音乐厅、国王和王室成员的卧室等．

EXERCIŢII

1. **Puneţi verbele dintre paranteze la forma de viitor popular studiată la această lecţie.**

Model: Eu __________ (a culege) căpşuni. ⇨

Eu *oi culege* căpşuni. Tu *ei (ăi) culege* căpşuni ...

Eu __________ (a vedea) o grădină zoologică.

Eu __________ (a obţine) o bursă.

Eu __________ (a sărbători) onomastica.

Eu __________ (a însoţi) câţiva turişti.

Eu __________ (a câştiga) meciul de tenis.

Eu __________ (a aranja) cărţile pe etajeră.

2. Treceţi verbele scrise cursiv la toate formele de viitor popular.

Model: Eu *memorez* poezia. ⇨ Eu *o să memorez* poezia. / Eu *am să memorez* poezia. / Eu *oi memora* poezia.

Aniversăm doi ani de la absolvirea liceului. *Caută* un loc liniştit. *Vedem* fulgi de zăpadă. *Aveţi* flori de gheaţă pe geamuri. *Oprim* un taxi în faţa universităţii. *Răspunde* prietenului la scrisoare. *Amânăm* plecarea în munţii Taishan. *Angajează* o nouă secretară. *Adunăm* timbre româneşti.

3. Răspundeţi la următoarele întrebări folosind forma de viitor popular studiată la această lecţie.

Model: — *Hotărâţi* plecarea la Xi'an? ⇨

— *Oţi (ăţi) hotărî* plecarea la Xi'an?

— Da, *om hotărî* plecarea la Xi'an.

— *Cânţi* ceva din folclorul românesc?

— *Faci* exerciţiile la limba engleză?

— *Înapoiezi* discurile cu lecturile lui Mihail Sadoveanu?

— El *înfiinţează* un cenaclu literar?

— *Umpleţi* cupele cu şampanie?

— *Completaţi* formularele pentru paşaport?

— *Beţi* numai ceai verde?

— *Alegi* căpşune pentru masă?

4. Construiţi câte o frază cu următoarele locuţiuni conjuncţionale.

cu toate că, ca şi cum, în timp ce, îndată ce, pe unde

5. Completaţi spaţiile libere cu locuţiunea conjuncţională dintre paranteze, potrivită frazei.

A întârziat de la cursuri, __________ (*din pricina / din pricină că*) autobuzul a rămas în pană.

__________ (*din cauză că / din cauza*) a chiulit de la ore, a rămas corigent la fizică.

__________ (*înainte de / înainte să*) plece în vacanţă, studenţii au făcut curat prin sală.

__________ (*în afară de / în afară că*) plouă, mai bate şi vântul.

6. Găsiţi complementele de relaţie din următoarele texte şi analizaţi-le.

Se vedea după îmbrăcăminte că el era sărbătoritul.

Vecinul nostru este un bătrân priceput la poveşti, care ştie multe întâmplări de odinioară.

Ion era un bărbat tânăr, care avea o nevastă şi mai tânără. De frumoasă, era frumoasă.

Se spune că el este foarte talentat la desen.

Din punct de vedere arhitectonic, templul acesta este mai valoros decât acela.

De pregătit, s-a pregătit tot anul, dar a căzut la examenul de admitere.

După părerea lui, nu sunt motive de îngrijorare.

M-aţi întrebat când voi pleca la Bucureşti. În această privinţă, nu s-a hotărât încă nimic.

7. Subliniaţi complementele circumstanţiale de relaţie şi transformaţi-le în propoziţii subordonate circumstanţiale de relaţie!

Pentru un bun cunoscător al limbii engleze, textul acesta nu e greu.

Pentru un om cu voinţă, nimic nu e imposibil.

Pentru un nepriceput, treaba asta e foarte grea.

Cu privire la situaţia lui Marius, n-am aflat nimic nou.

Privitor la plecarea ta, nu s-a hotărât încă nimic.

Privitor la părerea ta, să ştii că ea nu mă interesează.

8. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

— Radule, voi unde *aţi / veţi face practică?*
— *Om / Vom face practică* la <u>un combinat siderurgic</u>.

a realiza sondajul de opinii / — <u>*o întreprindere de maşini unelte*</u> /

a aplica experimentul — <u>*o fermă agricolă din Ilfov*</u>

(2)

Cât despre *mine*, poţi fi sigur că <u>*vin*</u>.

el / ea / — <u>*te va aştepta*</u> / <u>*nu este în nici un pericol*</u> /

noi / — <u>*te vom ajuta*</u> /

ei / mama ta — <u>*se vor descurca bine*</u> / <u>*se va însănătoşi repede*</u>

(3)

Din partea *mea*, <u>*poţi lipsi oricând*</u>.

colegilor / — <u>*ai toată înţelegerea*</u>/

Ioanei / — <u>*eşti ca un idol*</u> /

părinţilor / — <u>*aceasta e ceve de nepermis*</u>

(4)

Din punct de vedere *administrativ*, <u>*România este împărţită în judeţe, municipii, oraşe şi comune*</u>.

tehnic / — <u>*problema nu e complicată*</u> /

economic / — <u>*restructurare n-a dat rezultate aşteptate*</u> /

organizatoric — <u>*acţiunea de ieri a fost sub orice critică*</u>

(5)

În ceea ce privește *părerea mea despre el*, *prefer să tac*.

concursurile de admitere la masterat /	*nu s-a hotărât încă nimic /*
tranzacțiile imobiliare /	*nu mă pricep deloc /*
viitorul absolvenților de la română	*suntem optimiști*

(6)

Pentru cine *iubește pictura*, *expoziția aceasta este un prilej de bucurie*.

cunoaște limba engleză /	*prospectul nu e greu de tradus /*
știe să umble cu calculatorul /	*documentarea pe Internet se face ușor /*
a fost în România	*fenomenele acestea sunt ușor de înțeles*

9. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

最大的古建筑群	假山	祭奠神灵
将士出征	钟表馆	冬至
完好地保存至今	珍宝馆	皇权的象征

10. Răspundeți la următoarele întrebări legate de text.

Căror dinastii feudale aparține Palatul Imperial din Beijing? Cât timp a durat construcția acestui palat? Ce suprafață acoperă? Câți împărați au locuit în palat? Ce se vede după ce intri la palat prin Poarta Meridiană? Cum se numește sala tronului? Ce funcții avea Sala Armoniei Supreme? Care este cea de-a doua mare sală? La ce servea aceasta? Ce se făcea în Sala Conservării Armoniei? De unde începe curtea interioară a palatului? Ce ați aflat despre placa cu inscripția "Fii deschis și nepărtinitor" din Sala Purității Cerești? Ce fel de loc era Sala Uniunii și Păcii în timpul dinastiilor Ming și Qing? Dar Sala Liniștii Pămân-tești? Ce se mai poate vedea la Palatul Imperial?

11. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a da o masă / un banchet;

(2) a face pe cineva cunoscut;

(3) a fi bine conservat până în zilele noastre;

(4) a face un popas;

(5) a impresiona pe cineva prin ...

12. Explicaţi în limba română:

(1) Care ar fi un edificiu colosal la Beijing?

(2) De ce îi atrage Palatul Imperial din Beijing pe turişti?

(3) Ce alte palate imperiale mai sunt în China?

(4) Ce ştiţi despre ultimul împărat din China?

(5) Ce monumente cultural-istorice se găsesc în oraşul dumneavoastră?

13. Încercaţi să vorbiţi ca "ghid" despre Palatul Imperial din Beijing.

14. Traduceţi în limba română:

(1) 这个小女孩在钢琴方面很有天赋.

(2) 在学习方面，谁也比不过她.

(3) 在这方面，我们还有很多东西要学.

(4) 我们去的地方风景很美，但这次旅游组织得太差.

(5) 至于我，你们可以放心，一定积极参加你们组织的每一次活动.

(6) 对于会鼓捣电脑的人来说，这个问题很容易解决.

(7) 宏伟壮丽的故宫位于北京城的中心.

(8) 游览故宫，人们常喜欢走天安门，它是紫禁城外围皇城的南门.

(9) 午门是故宫的正门，因为上面有五座楼，过去又称它“五凤楼”.

(10) 外朝是皇帝处理政务的地方，内廷是皇帝起居的地方.

(11) 故宫作为举世闻名的古建筑群，是中华民族珍贵的文化遗产.

(12) 故宫给这些外国游客留下了深刻的印象.

15. Lectură suplimentară:

PALATUL CANTACUZINO

Născut şi crescut într-un sat din nordul Moldovei — Livenii Dorohoiului — compozitorul şi violonistul care a fost aplaudat în toate marile săli de concerte ale lumii, devenit un simbol pentru muzica ţării lui, nu putea fi altceva decât un om modest, iubind simplitatea şi mulţumindu-se doar cu frumuseţea din sufletul său. I s-a oferit cândva lui George Enescu, prin căsătoria cu prinţesa Maria Cantacuzino, prilejul de a locui într-una din cele mai som-ptuoase case ale Bucureştiului. El a preferat însă o cameră dintr-o clădire situată în spatele acestui adevărat palat— o încăpere mică, unde pot fi văzute şi azi un pat îngust, un crucifix şi două tablouri ale soţiei sale.

Clădirea de pe vestita arteră bucureşteană Calea Victoriei (la numărul 141) este străjuită de doi lei din piatră, cu intrarea împodobită cu o copertină în formă de scoică, cu statui şi ornamente în stilul barocului francez, cu cochete balconaşe din fier forjat la ferestrele înalte. A fost proiectată în primii ani ai secolului al XX-lea de un remarcabil arhitect român, I. D. Berindei.

Astăzi, Palatul Cantacuzino de pe Calea Victoriei adăposteşte Muzeul "George Enescu" şi Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România. În muzeu poate fi văzută şi una dintre primele viori care i-a aparţinut autorului vestitelor "Rapsodii Române". Enescu este cunoscut ca unul dintre marii violonişti ai lumii, maestru al nu mai puţin celebrului Yehudi Menuhin, care n-a uitat niciodată în interviurile sale să evoce cu nostalgie anii adolescenţei când lua lecţii, la Paris, de la muzicianul român. Vizitatorul mai poate vedea aici diploma pe care este înscris calificativul "excelent" pentru studentul ce-şi termina, în 1893, studiile la Viena; manuscrisele marelui compozitor; tocul cu peniţă pe care îl folosea. Sunt şi două piane: cel la care maestrul a compus opera "Oedip", piesă prezentată în repertoriile mondiale, dar şi pianul la care se aşeza, în ultimii ani ai vieţii, petrecuţi în capitala Franţei, să-şi aline cugetul frământat mereu de dorul pământului natal.

În 1955, când George Enescu se stingea din viaţă la Paris, se instala în clădirea de pe Calea Victoriei, Uniunea Compozitorilor Români, iar doi ani mai târziu se deschidea muzeul ce-i poartă numele. Marele muzician n-a mai apucat să-şi revadă ţara. În cimitirul parizian Père-Lachaise, pe latura unei mari pietre tombale, stă scris un cuvânt: ENESCO. Un simbol al muzicii româneşti ...

PROVERBE

Peştele de la cap se-mpute.

Mai mulţi se îneacă în băutură decât în apă.

Ce naşte din pisică, şoareci mănâncă.

LECŢIA 18

TEXT

MARELE ZID

Marele Zid ("Zidul Chinezesc" sau "Zidul cel Lung") este o construcţie remarcabilă a Chinei antice. El traversează de la est la vest partea nordică a Chinei, pe o lungime de 6 350 km. S-a calculat că pietrele şi cărămizile folosite pentru construirea acestuia sunt suficiente pentru ridicarea unui zid cu grosimea de 1 metru şi înălţimea de 5 metri, care să înconjure o dată globul terestru.[1]

Marele Zid a fost iniţial o lucrare militară defensivă; construcţia lui a început în secolul al VII-lea î.e.n. În perioada Primăverii şi Toamnei (770 — 476 î.e.n.), pentru apărarea teritoriului propriu, fiecare principat a înălţat ziduri în zone strategice. Mai târziu, pentru a putea împiedica năvălirile hunilor din partea nordică, principatele Yan, Zhao şi Qin au ridicat fiecare ziduri la frontierele lor nordice şi au instalat acolo garnizoane militare de apărare. În anul 221 î.e.n. împăratul Qin Shihuang a fundat primul imperiu feudal centralizat din istoria Chinei şi a ordonat unirea tronsoanelor de zid din nord, cu lungimea totală de 5 000 km, respectiv 10 000 li ("Zidul cel Lung de Zece Mii de Li"). Timp de mai mult de 2 000 de ani, şi dinastiile următoare au folosit mult material şi numeroşi muncitori pentru construirea, consolidarea şi prelungirea Zidului.

Tronsoanele de zid situate la Badaling, la circa 80 km nord-vest de Beijing, reprezintă exemple tipice pentru cel realizat în

timpul dinastiei Ming. În acest sector, zidul este solid, înălţimea medie fiind de 8,5 metri, iar lăţimea de 5-7 metri. La exterior este străjuit de parapete cu creneluri înalte de 2 metri.[2] Pe vârfuri de munte, în locuri strategice sunt construite fortăreţe.

Construcţia diferitelor tronsoane şi consolidarea lor au necesitat multă forţă de muncă. În vremea împăratului Qin Shihuang (dinastia Qin), au lucrat 300 000 de oameni, dintre care foarte mulţi au murit. Numeroase legende amintesc tragedii din perioada respectivă.

Se spune că Fan Qiliang, soţul lui Meng Jiangnu, a fost recrutat imediat după căsătorie pentru a merge la şantierul Marelui Zid. Mult timp acesta n-a mai dat nici o veste. "Unde s-o afla bărbatul meu?" "Va fi fiind bolnav?"... se întreba ea. Torturată de ideea că soţul ei a plecat fără îmbrăcăminte de iarnă, Meng Jiangnu i-a confecţionat haine şi a plecat la drum spre locul unde se construia zidul. În loc să-şi vadă soţul, a aflat însă că el a murit de epuizare. Meng Jiangnu a plâns şi s-a lamentat timp de 7 zile şi 7 nopţi până când o parte a zidului s-a prăbuşit. Un templu a fost ridicat în memoria lui Meng Jiangnu, la 5 km est de Shanhaiguan. Se spune că stâncile ce se înalţă deasupra mării, la sud-est de templu, reprezintă mormântul eroinei.

Marele Zid, simbol îndrăgit al naţiunii chineze, este una dintre cele mai mari minuni ale lumii, fiind inclus pe lista UNESCO a patrimoniilor culturale mondiale[3]. Asemenea unui dragon, el şerpuieşte în partea nordică a Chinei şi traversează Podişul de Loess, deşerturile, munţii şi râurile până la mare. Zidul, fortăreţele, precum şi sculpturile în piatră şi cărămizi, constituie opere artistice şi arhitecturale între cele mai remarcabile ale omenirii.

VOCABULAR

a traversa, -ez, *v.t.* 穿过，穿越

nordic, -ă, -i, -e, *adj.* 北的，北方的

a calcula, -ez, *v.t.* 计算

piatră, pietre, *s.f.* 石头，石料

cărămidă, -zi, *s.f.* 砖

construire, -i, *s.f.* 建造；建设

suficient, -ă, -ţi, -e, *adj.* 充分的，足够的

grosime, -i, *s.m.* 厚度

terestru, -ă, -ştri, -stre, *adj.* 地球的；陆地的

militar, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 军人；*adj.* 军队的，军人的；军事的

defensiv, -ă, -i, -e, *adj.* 防守的，防御的

apărare, -ări, *s.f.* 保护，保卫

strategic, -ă, -i, -e, *adj.* 战略的

hun, -i, *s.m.* 匈奴人

a instala, -ez, *v.t.* 设置；安装；安顿

garnizoană, -e, *s.f.* 戍守部队；卫戍区

a funda, -ez, *v.t.* 奠基，创建

imperiu, -ii, *s.n.* 帝国

feudal, -ă, -i, -e, *adj.* 封建的

a ordona, ordon, *v.t.* 命令

respectiv, -ă, -i, -e, *adj.* 各自的，分别的

consolidare, -ări, *s.f.* 巩固，加强

prelungire, -i, *s.f.* 延长，加长

tipic, -ă, -i, -e, *adj.* 典型的

sector, -oare, *s.n.* 地带；领域

solid, -ă, -zi, -e, *adj.* 牢固的，结实的

a străjui, -iesc, *v.t.* 护卫，守卫

parapet, -e, *s.n.* 女儿墙，护墙

crenel, -uri, *s.n.* 雉堞；枪眼

fortăreaţă, -eţe, *s.f.* 堡垒；要塞

a necesita, (pers. 3) necesită, *v.t.* 需要

tragedie, -ii, *s.f.* 悲剧；不幸

a recruta, -ez, *v.t.* 招兵；招募

căsătorie, -ii, *s.f.* 结婚

şantier, -e, *s.n.* 工地

veste, veşti, *s.f.* 消息，音信

a tortura, -ez, *v.t.* 折磨

idee, -i, *s.f.* 思想；主意

a confecţiona, -ez, *v.t.* 制作；缝制

epuizare, -ări, *s.f.* 精疲力竭；耗尽

a lamenta, -ez, *v.r.* 哀叹；哀号

a prăbuşi, -esc, *v.r.* 坠落；坍塌

memorie, -ii, *s.f.* 记忆；纪念；în memoria cuiva 纪念某人

eroină, -e, *s.f.* 女英雄；女主人公

națiune, -i, *s.f.* 民族；国家

minune, -i, *s.f.* 奇迹

a include, includ, *v.t.* 包括

listă, -e, *s.f.* 表，单；名录

UNESCO (= Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură) 联合国教科文组织

patrimoniu, -ii, *s.n.* 祖产，遗产；全部产业

dragon, -i, *s.m.* 龙

a șerpui, -iesc, *v.t.* 蜿蜒

loess, -uri, *s.n.* 黄土；Podișul de ~ 黄土高原 [*pron.:* lös]

deșert, -uri, *s.n.* 沙漠，荒漠

omenire, -i, *s.f.* 人类

NOTE

1. ... care să înconjure o dată globul terestru. 绕地球一圈。

2. La exterior este străjuit de parapete cu creneluri înalte de 2 metri. 墙顶外侧有高两米带垛口的护墙。

3. ... fiind inclus pe lista UNESCO a patrimoniilor culturale mondiale 被列入联合国教科文组织的世界文化遗产名录。

CUVINTE, LOCUȚIUNI ȘI EXPRESII

1. A TRAVERSA, *v.t.*

a) ~ *ceva* 穿过，穿越

Pietonii traversează strada printr-un pasaj subteran.

Traversăm bulevardul când semaforul e verde.

Zhang Jian a reușit să traverseze înot Strâmtoarea Bohai.

Autostrada Beijing-Shanghai traversează mai multe provincii și municipii.

b) *a fi traversat de (către) ...* 被穿越

Munții Carpați sunt traversați de zece linii de cale ferată.

c) *a se traversa* [被动反身] 穿过，穿越

Aici strada se traversează numai pe pasarelă.

2. A CALCULA, *v.t.*

a) ~ *ceva / că ...* 计算

Funcţionara de la CEC a calculat dobânda.

Au calculat că toate cheltuielile se vor amortiza în doi ani.

Secretara îi calculează studentului media.

b) *a se calcula* [被动反身] 计算

Dimensiunile se calculează fără erori.

c) *a se calcula că ...* (pers. 3) 计算（的结果为…）

S-a calculat că reţeaua vaselor sanguine ale omului atinge o lungime de 69 000 de kilometri.

3. A INSTALA, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva* 设置；安装；安顿

A venit cineva să vă instaleze telefon şi fax în birou.

Şi-a instalat un boiler electric în bucătărie.

b) ~ *pe cineva* 安顿，安排某人

A instalat-o pe Anca la o rudă şi a plecat la Timişoara.

I-am instalat familia la un hotel de lângă universitate.

c) *a se instala* 设置；安装；安顿

Se spune că se vor instala calculatoare şi la cămin.

Ionel s-a instalat într-un apartament cu două camere.

4. A PRĂBUŞI, *v.r.* 坠落；坍塌；破灭

Ieri s-a prăbuşit un avion în apropierea aeroportului.

S-au luat măsurile necesare ca pagoda să nu se prăbuşească.

I s-au prăbuşit toate speranţele.

5. A INCLUDE, *v.t.*

a) ~ *ceva* 包括

Casa include o grădină şi un garaj.

I-au inclus cele două poezii în ultimul număr al revistei studenţilor.

b) ~ *pe cineva printre ... / în ...* 把…包括在…

Printre invitaţi l-au inclus şi pe George.

Îl vom include şi pe Daniel în echipa de handbal.

c) *a se include* [被动反身] 包括

În echipă s-au inclus şi doi baschetbalişti străini.

În acest număr s-au inclus numai traducerile realizate de celălalt scriitor.

6. ÎN MEMORIA CUIVA (SAU A CEVA), *expr.* 纪念某人（或某事）

S-a ridicat un monumet în memoria celor căzuţi la datorie.

Articolele scrise în memoria acestei mari personalităţi culturale se vor aduna într-un volum.

GRAMATICĂ

一、动词的推测式 (Modul prezumtiv)

用来表示讲话人对某一行动的推测，即怀疑、不肯定的态度。

Te vei fi grăbind dumneata, dar trebuie să stai la rând, ca toţi ceilalţi.

— Zici că miros a usturoi?! *O fi mirosind*, căci am mâncat nişte colţunaşi.

Să fi existând, oare, viaţă pe alte planete?!

Se zice că *ar fi având* un frate mai mare, într-un minister.

（一）推测式的形式

(1) 助动词 a fi 的将来时 + 副动式; (2) a fi 连接式现在时的单一形式 + 副动式; (3) a fi 条件式现在时 + 副动式

Persoana	*a lucra*		
eu	voi fi lucrând	să fi lucrând	aş fi lucrând
tu	vei fi lucrând	să fi lucrând	ai fi lucrând
el / ea	va fi lucrând	să fi lucrând	ar fi lucrând
noi	vom fi lucrând	să fi lucrând	am fi lucrând
voi	veţi fi lucrând	să fi lucrând	aţi fi lucrând
ei / ele	vor fi lucrând	să fi lucrând	ar fi lucrând

Persoana	*a se duce*	*a-şi aminti*
eu	mă voi fi ducând	îmi voi fi amintind
tu	te vei fi ducând	îţi vei fi amintind
el / ea	se va fi ducând	îşi va fi amintind
noi	ne vom fi ducând	ne vom fi amintind
voi	vă veţi fi ducând	vă veţi fi amintind
ei / ele	se vor fi ducând	îşi va fi amintind

由副动式构成的推测式主要用于口语和民间语。

（二）与其他语式的比较

— Lucia e în camera de alături?

— Da.

— Ce face acolo?

a) — *Scrie* temele.（直陈式现在时，表示的行动现实，肯定。）

b) — Încearcă *să scrie* temele.（连接式现在时，表示的行动是可能的，但尚未完成。）

c) — *Ar scrie* temele, dar nu găseşte stiloul.（条件—祈愿式现在时，行动是希望的，但受到另一行动的妨碍。）

d) — *Va fi scriind* temele.（推测式现在时，表示的行动是推测的，不肯定。）

注意:

(1) 推测式也可以分为现在时和过去时，以上是现在时的形式，过去时在形式上与先将来时相同。

(2) 民间将来时、连接式和条件—祈愿式也具有推测式的作用。

S-o duce la şcoală când *s-o însănătoşi*.

Să fi plecat el deja spre gară?

Unii zic că *ar vrea* să se transfere în altă parte.

Spunea că *s-ar fi întâlnit* cu tine acum câteva zile.

二、动词词组 (Locuţiunea verbală)

动词词组是词序固定、具有统一意义的一组词（其中必须含一个动词），其语法性质、作用相当于动词。

La examene, studenţii *au făcut dovada* unei temeinice pregătiri.

În timpul demonstraţiei *au avut loc* ciocniri între muncitori şi jandarmi.

Nu ţi-ai dat seama că a vrut *să te tragă pe sfoară.*

Când a zărit ursul, *a luat-o la fugă* şi nu s-a mai oprit până acasă.

Abia când am părăsit oraşul, *mi-am adus aminte* că trebuia *să-i dau un telefon.*

动词词组的构成规律主要是:

1. 动词 + 名词性限定成分

a-şi da sufletul = a muri 死，命归西天

a-şi băga minţile în cap = a se cuminţi 变得明智，聪明起来

a ajunge la sapă de lemn = a (se) ruina, a sărăci （使）破产，（使）一无所有

a da de veste = a înştiinţa 通知，告知

2. 动词 + 限定成分（包含一个起中性作用的代词）

a o lua la fugă = a fugi 跑；逃跑

a o scălda = a răspunde evaziv 支支吾吾，含糊其辞

3. 动词 + 数词

a da pe din două = a împărţi (la 2), a înjumătăţi 分成两半

4. 动词 + 副词（词组）

a da de-a dura = a rostogoli 滚动，翻滚

在动词词组构成中使用频率很高的动词有 a da, a face, a lua, a duce, a aduce, a băga 等，它们主要起词汇工具的作用。

在一些动词词组中出现人称代词 o / -o（第三人称，单数，宾格，非强调式），它不特指或代替某人或物，没有单独的句法功能，具有中性含义，应与整个词组一起来理解。

三、对立状语和对立状语从句 (Complementul circumstanţial opoziţional şi propoziţia circumstanţială opoziţională)

(一) 对立状语 (Complementul circumstanţial opoziţional)

这里的“对立”理解为“某一人或物被置于另一人或物的位置”，对立状语表示与主语、补语、谓语等句子成分相对立的内容.

对立状语大多通过 în loc de, în locul 或 decât 引出，与之对立的句子成分可以是:

1. 主语

În locul Brânduşei, a venit Mioara.

În locul lui a sosit un alt inginer.

2. 谓语

A plecat acasă, *în loc de a merge* la bibliotecă.

3. 表语

În loc de fizician, a ajuns profesor de filozofie.

4. 定语

În loc de trei, au venit patru studenţi.

În loc de verde, a luat un pepene galben.

5. 直接宾语

În loc de cafea, a cumpărat ceai.

El bea bere *în loc de apă.*

6. 间接宾语

În loc de Ileana, am dat cheia Mariei.

În loc de problema de pe tablă, Ionel se gândeşte la planul excursiei.

7. 施动者补语

Referatul a fost făcut de mine, *în locul lui Sandu.*

8. 状语

În loc de mâine, va veni poimâine.

Decât aici, mai bine rămâneam acolo.

就对立状语提问时，采用的句式有： în loc de ce / în loc a ce / în loc de

câţi / în loc de când / în loc de cum / în loc de unde 等，例如：

— M-am înşelat, am luat cheia de la cameră.

— *În loc de ce?*

— Zice că până la urmă şi-a cumpărat sandale?

— Da, aşa zice.

— *În locul a ce* şi-a cumpărat sandale?

— Deci, am întâlnit-o pe Lucia.

— Foarte bine.

— Dar nu trebuia s-o întâlnesc pe Lucia.

— Nu?! *În loc de cine* ai întâlnit-o pe Lucia?

— Până la urmă mi-am luat o cămaşă bleu.

— Bleu?

— Da, bleu.

— *În loc de cum?*

（二）对立状语从句 (Propoziţia circumstanţială opoziţională)

在复合句中起对立状语的作用。

1. 对立状语和对立状语从句的比较

含对立状语的简单句	含对立状语从句的复合句
În loc de a merge la şcoală, băiatul se ducea în parc.	*În loc să meargă la şcoală,* băiatul se ducea în parc.
În loc de cel aşteptat, a sosit un simplu funcţionar.	*În loc de cine era aşteptat,* a sosit un simplu funcţionar.

2. 对立状语从句的引导方式

主要通过连词词组 în loc să 引出。

Băiatul, *în loc să se bucure* că-şi revedea mama, plângea.

În loc să-şi vadă de treburile lui, se ocupă de alţii.

Se ţinea de prostii, *în loc să muncească cinstit.*

3. 语序和标点

对立状语从句不论位于主句之前或之后，都应用逗号与主句分断。

DATE DESPRE ROMÂNIA

阿尔杰什修道院是罗马尼亚著名的古迹，修建于巴萨拉伯（**Neagoe Basarab**）当政年间（1512 — 1521）。相传马诺雷等众工匠为大公修建修道院的教堂，但白天辛辛苦苦修砌的砖墙一到夜晚就坍塌。马诺雷在梦中得到上苍指点：必须把清晨头一个给工匠们送饭的女人砌在墙基里才能建成教堂。可他却没料到第二天出现的女人刚好是他的妻子，而且任凭风雨大作，也挡不住她的脚步。马诺雷只得忍痛牺牲妻子，教堂终于建成。为了使它独一无二，大公对工匠们起了杀心：下令拆除脚手架，把马诺雷等困死在屋顶。工匠们用木板做成翅膀从屋顶跳下，但无一生还。在马诺雷坠落的地方冒出了一眼泉水，据说流淌的是他妻子的眼泪。

这是巴尔干地区的一个古老传说，在罗马尼亚被加工成民谣《阿尔杰什修道院》。人们以此象征对物质文明的追求和所付出的牺牲。

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) ***a funda***

Marx __________ socialismul ştiinţific.

Câţiva scriitori __________ o revistă literară.

(2) *a ordona*

Căpitanul __________ adunarea echipei.

Ei __________ retragerea.

E uşor de ______, dar e greu de îndeplinit.

(3) *a străjui*

Doi lei ______ intrarea la palat.

Curtea este __________ de un zid înalt.

(4) *a necesita*

Problema __________ o analiză atentă.

Agricultura __________ apă.

(5) *a recruta*

În fiecare an autorităţile locale __________ tineri pentru armată.

(6) *a tortura*

Ea era __________ de dorul casei.

El a fost __________ în închisoare.

(7) *a se lamenta*

Femeia __________ la mormântul soţului.

(8) *a şerpui*

Un râu __________ printre munţi.

Câteva alei __________ printre parc.

2. Construiţi cinci propoziţii în care să existe verbe la modul prezumtiv. Traduceţi-le în limba chineză.

3. Subliniaţi locuţiunile verbale din exemplele următoare. Scrieţi între paranteze verbele corespunzătoare.

Am să vă dau un telefon când mă întorc din provincie.

Aţi băgat de seamă că în ultima vreme, Viorel este mai serios?

Nu ţi-ai dat seama că în această frază există o locuţiune verbală?

Şarpele n-a reuşit să-l tragă pe sfoară pe urs.

Voi vă aduceţi aminte cine a scris aceste versuri?

Bucuroşi că s-au întâlnit, cei doi prieteni au stat de vorbă până seara târziu.

Îl bate gândul să-şi cumpere o bicicletă nouă.

Nimeni nu ştia ce puneau ei la cale în serile când se întâlneau acolo, în camera primitoare a lui Mihai.

— Cine vrea să ia cuvântul? Nu doreşte nimeni să spargă gheaţa?

Când a văzut că începe bătaia, el a spălat putina.

4. Completaţi spaţiile libere cu locuţiunile din coloana dreaptă.

A uitat __________ de spectacol.	înainte de toate
A umblat __________.	cu totul
Mulţumesc mult __________.	cu toate acestea
__________ dacă vine sau nu.	peste tot
S-a îmbrăcat cu haine groase, __________ a răcit.	mi-e tot una
__________ e bolnav, a venit la serviciu.	de tot
__________, trebuie să ne ocupăm de copii.	cu toate că

5. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

> — *Îţi aduci aminte de întâlnirea cu Ioana.*
>
> — *Îmi voi fi aducând aminte* sau *nu-mi voi fi aducând aminte*, ce importanţă are?
>
> — Dar Ioana, *îşi va fi aducând aminte?*

(a-şi închipui) cât de grea este vânzarea mărfurilor /

(a-şi da seama) de riscul acestei afaceri /

(a-şi asuma) răspunderea amânării livrării.

(2)

— *Mihaela se scoală târziu?*

— *Se va fi sculând târziu, se va fi sculând devreme,*

nu ştiu sigur.

se duce la serviciu la ora 7 — cu o oră mai târziu /

se întoarce din excursie cu trenul — cu maşina /

se uită la reportajul despre Cecenia — la emisiunea de sport

(3)

În loc de *o săptămână*, excursia se va reduce la cinci zile.

un autobuz /	*ne-a dat un microbuz /*
India /	*a fost trimis în România /*
sare	*a pus sos de soia*

(4)

În loc *să facă lucruri serioase*, *îşi pierde timpul cu fleacuri.*

să facă economii /	*ei fac mare risipă la curent şi la apă /*
să ne ajute /	*mai mult ne încurcă /*
să muncească cinstit /	*se ţinea de prostii /*
să ne împrumute cinci cărţi	*ne-a dat trei*

6. Formaţi propoziţii cu enunţurile din cele două coloane.

În loc de ieri,	am adus două.
În loc de a sta cu mâinile încrucişate,	eu aş fi rezolvat mai bine problema.
În locul tatei,	se învârteşte agitat de colo, colo.
În locul tău,	mai bine ai lucra ceva.
În loc de patru,	mai bine m-ar fi aşteptat mama.
În loc de a sta liniştit,	a cumpărat sandale roşii.
În loc de maro,	mai bine ai fi venit astăzi.

7. Formulaţi întrebări cu construcţii opoziţionale pe marginea propoziţiilor de mai jos.

Model: — Am fost primit de *un prorector.* ⇨ — *În loc de cine?*

— N-au venit decât *trei.*

— Am reuşit să terminăm lucrarea *acum trei zile.*

— Nu vezi că a luat-o *la dreapta?*

— A venit *Alexandru.*

— *L*-am condus la aeroport *pe directorul* întreprinderii.

— Merge cu *prea mare* viteză.

— Până la urmă mi-am luat un pulover *gri.*

8. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

春秋时期	宛如一条巨龙	劳动力
缝制衣服	劳累而死	中华民族
黄土高原	卫戍部队	建筑和艺术杰作

9. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

Ce lungime are Marele Zid? Prin ce provincii şi regiuni trece? Care este cantitatea pietrelor şi cărămizilor folosite pentru construirea acestui zid? Ce fel de lucrare era iniţial? Când a început construcţia lui? Cine năvălea atunci dinspre nord? Cine şi când a fondat primul imperiu feudal chinez centralizat? Ce a făcut împăratul Qin Shihuang cu tronsoanele de zid din nord? Din ce perioadă datează tronsoanele de zid de la Badaling? Când le-aţi vizitat ultima dată? Cum arată acolo Marele Zid? Ce tronsoane de zid de interes turistic mai cunoaşteţi? Care este legenda lui Meng Jiangnu? De ce este important Marele Zid?

10. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a fi suficient pentru ...;

(2) a pleca la drum;

(3) a fi torturat de ...;

(4) în memoria cuiva (sau a ceva).

11. Explicaţi în limba română:

(1) Cum se ajunge de la universitate la Marele Zid?

(2) Ce se mai poate vizita la Badaling?

(3) Ce ştiţi despre cele 13 morminte ale dinastiei Ming?

(4) Ce ştiţi despre podul Lugouqiao (lui Marco Polo)?

(5) Prin ce îi atrag aceste monumente vechi pe turiştii străini?

12. Vorbiţi ca "ghid" despre Marele Zid.

13. Traduceţi în limba română:

(1) 一些同学在宿舍装了电视。

(2) 每天放学时，老师都叮嘱这些孩子过马路要当心。

(3) 他是不是有事先走了。

(4) 本来应该来四名同学，结果只来了两名。

(5) 今天是刘老师替王老师上课。

(6) 他本来应该好好学习，可是整天为一些琐事耽误时间。

(7) 长城是我国古代的一项极为重要的工程，是世界建筑史上的奇迹之一。

(8) 公元前 221 年，秦始皇统一六国，建立了大一统的封建王朝。

(9) 八达岭长城距北京约 80 公里，是现存明长城中保存最完好、最典型的一段。

(10) 八达岭长城平均高 7.8 米，墙基平均宽 6.5 米，墙顶平均宽 5.8 米。

(11) 人们总爱对来京的旅游者说：“不到长城非好汉”。

(12) 现在有好几处长城都进行了修复并向游人开放。

14. Lectură suplimentară:

CIRCULAŢIE, POLIŢIE (RUTIERĂ), PERMIS DE CONDUCERE ...

— Bună ziua! (Să trăiţi) Sunt plutonierul major Vasile Drăguţ. Permisul dumneavoastră, vă rog, şi documentele maşinii!

— Bine, dar vreau să ştiu ce-am făcut!

— Actele, vă rog!

— Nu pot să ştiu pentru ce m-aţi oprit?

— Puteţi şti, dar mai întâi, actele, vă rog!

— Poftim!

— Mda! E-n regulă! La trecerea de pietoni ...

— Trecerea de pietoni?! Bine, dar acolo am oprit, i-am aşteptat să treacă, le-am făcut semn cu mâna, nu i-am grăbit să traverseze, nu ...

— Tocmai de aceea ...

— Nu înţeleg de ce m-aţi oprit?

— V-am oprit să vă felicit pentru modul cum circulaţi!

— Şi dacă ... am bătaie de inimă?

— Atunci, nu aveţi dreptul să conduceţi maşina. Chiar! Ia, să vedem dacă aveţi viza medicală! ... N-o aveţi! Vă recomand să treceţi pe la policlinică şi să cereţi viza medicală pe permisul de conducere. Altfel, sunt obligat să vă suspend permisul pentru o lună.

— Cum pentru o lună?

— Pentru o lună. Iar până atunci ...

— Până atunci, ce? Ce scrieţi acolo?

— Vă dau o amendă de 50 000 de lei!

— Ei, nu zău! Şi, de fapt, îmi daţi sau îmi luaţi ...

— Aa, văd că ...

— Am impresia că exageraţi!

— Nu exagerez deloc!

— Ba exageraţi!

— Nu exagerez! Iar dacă mai insistaţi, vă suspend chiar acum, pe loc, permisul de conducere şi vă conduc şi la poliţie.

— Pentru ce?

— Pentru ultraj la adresa unui poliţist în exerciţiul funcţiunii!

— Uf! Bine că ai scăpat numai cu amenda!

— Cum, numai cu amenda, când n-am încălcat regulile de circulaţie.

— Aşa bine! În afară de asta, trebuie să-ţi spun că poliţistul a fost chiar foarte amabil.

— Cum, amabil?! Mă amendează fără să fi făcut nimic? Încep să fiu iar nervos!

— E mai bine să fii calm. Uiţi că ai avut deja un infarct?

PROVERBE

În unire stă puterea.

Paza bună trece primejdia rea.

LECŢIA 19

TEXT

DIN CULTURA ŞI CIVILIZAŢIA CHINEZĂ VECHE

Poporul chinez, pe lângă hărnicia şi meticulozitatea lui, este renumit în toată lumea pentru invenţiile sale. Hârtia, tiparul, busola şi praful de puşcă sunt cele patru mari descoperiri făcute în China antică.

Seismograful inventat în anul 132 de Zhang Heng este primul instrument din lume folosit pentru a stabili direcţia de propagare a undelor unui cutremur de pământ. În timpul Dinastiei din Sud şi din Nord, Zu Chongzhi (429 — 500) a reuşit să calculeze cu precizie raportul dintre circumferinţa cercului şi diametrul său[1], situând pentru prima dată în lume valoarea constantei π (pi), între 3,1415926 şi 3,1415927.

Chinezii au acordat o importanţă deosebită învăţământului încă din antichitate. Adesea, în inscripţiile gravate pe carapace de broască ţestoasă şi pe oase de animale[2], datând din timpul dinastiei Shang, apar caracterele "a preda" şi "a studia", iar cuvintele "şcoală" şi "gimnaziu" apar frecvent în inscripţiile pe obiecte din bronz din timpul dinastiei Zhou de Apus. Dar în acele vremuri învăţământul era accesibil numai demnitarilor, iar elevii erau numai fii de nobili. În perioada Primăverii şi Toamnei au apărut primele şcoli particulare; Confucius a fost cel mai renumit pedagog din învăţământul particular. Începând cu dinastia Han, în China a fost instituit un sistem de alegere a funcţionarilor, care s-a

perfecţionat în timpul dinastiilor Sui şi Tang, sub numele de "sistemul de examene imperiale". Acest sistem care făcea posibil accesul celor săraci la funcţii publice, prin dreptul lor la instrucţie, a stimulat în mare măsură tinerii să se dedice studiului. Sistemul a fost abolit în 1905 de către guvernul Qing pentru că nu permitea pătrunderea informaţiilor ştiinţifice moderne.

Medicina chineză este unică în lume. Ea consideră corpul omenesc ca un tot, are în vedere legăturile dintre diferitele părţi ale organismului şi acordă o mare însemnătate influenţei factorilor meteorologici şi factorilor geografici. Tratamentul este stabilit dialectic, în funcţie de diagnostic şi de simptome. În China au fost descoperite şi folosite pentru prima dată în lume acupunctura, masajul medical, *qigong* şi alte terapii speciale.

China este prima ţară din lume în care au fost crescuţi viermii de mătase. De asemenea, ea este ţara de origine a ceaiului. Chinezii au fost primul popor din lume care a produs şi a băut ceai.

Porţelanul reprezintă o altă importantă invenţie a Chinei; argila este modelată, uscată şi apoi coaptă în cuptor. Porţelanul chinezesc este utilizat nu numai la producerea unor obiecte de folosinţă curentă, ci şi la crearea de opere de artă de o mare valoare estetică şi decorativă. Acesta a fost exportat în lumea întreagă fie cu corăbiile, fie pe vechiul "Drum al Mătăsii". Obiectele delicate şi graţioase din porţelan fac şi azi faima Chinei.

Pictura chineză, a cărei tradiţie este foarte veche, are subiecte variate: diverse personaje tipice, munţi şi ape, flori şi păsări, animale. Ustensilele pentru pictură sunt: pensula, tuşul de China, tuşiera şi hârtia *Xuan* sau hârtia de mătase. În timpul dinastiei Song arta picturală a început să fie asociată poeziei, caligrafiei şi gravurii de sigilii, pentru a forma astfel o tradiţie artistică specifică culturii

chineze. Arta contemporană chineză are încă strânse legături cu această tradiţie.

VOCABULAR

hărnicie, *s.f.* 勤劳，勤奋
meticulozitate, *s.f.* 细致
invenţie, -ii, *s.f.* 发明，创造
tipar, -e, *s.n.* 印刷；印刷术
busolă, -e, *s.f.* 罗盘，指南针
puşcă, puşti, *s.f.* 枪，步枪
praf, -uri, *s.n.* 灰尘；粉末；
~ de puşcă 火药
descoperire, -i, *s.f.* 发现
seismograf, -e, *s.n.* 地震仪
instrument, -e, *s.n.* 工具；器具
a stabili, -esc, *v.t.* 确定；建立；
v.t., v.r. （使）定居，安置
propagare, -ări, *s.f.* 宣传；传播
undă, -e, *s.f.* 波
cutremur, -e, *s.n.* 地震
precizie, -ii, *s.f.* 准确，精确
raport, -uri, *s.n.* 关系；比，比率
circumferinţă, -e, *s.f.* 圆周，周长
diametru, -e, *s.n.* 直径
constantă, -e, *s.f.* 常数，恒定值
importanţă, *s.f.* 重要性
antichitate, -ăţi, *s.f.* 古代；[尤用复数] 文物
a grava, -ez, *v.t.* 刻，雕刻
carapace, -ce, *s.f.* （动物的）甲壳
broască, broaşte, *s.f.* 蛙，蛤蟆；
~ ţestoasă 龟
os, oase, *s.n.* 骨，骨头
a data, -ez, *v.t.* 注明…日期或年代；*v.i.* 始于或属于某一时期
a preda, predau, *v.t.* 讲授；送交
gimnaziu, -ii, *s.n.* 初中
frecvent, -ă, -ţi, -e, *adj.* 经常的，频繁的
bronz, -uri, *s.n.* 青铜；青铜器
accesibil, -ă, -i, -e, *adj.* 可达到的
nobil, -ă, -i, -e, *adj.* 高尚的；高贵的；*s.m., s.f.* 贵族
particular, -ă, -i, -e, *adj.* 私人的；私立的
a institui, instituí, *v.t.* 建立，设立
a perfecţiona, -ez, *v.t., v.r.* （使）完善；改善
posibil, -ă, -i, -e, *adj.* 可能的
funcţie, -ii, *s.f.* 职务；职责
instrucţie, -ii, *s.f.* 教育；训练
a stimula, -ez, *v.t.* 激励；刺激

a permite, permit, *v.t.* 允许
pătrundere, -i, *s.f.* 钻进；深入
a considera, consider, *v.t., v.r.* 认为，视为
omenesc, -ească, -eşti, *adj.* 人的，人类的
tot, *s.n.* 整体，统一体
vedere, -i, *s.f.* 看见；视觉； a avea ceva în ~ 打算；考虑到
însemnătate, *s.f.* 重要性；含义
influenţă, -e, *s.f.* 影响
factor, -i, *s.m.* 因素
meteorologic, -ă, -i, -e, *adj.* 气象（学）的
tratament, -e, *s.n.* 对待；治疗
dialectic, -ă, -i, -e, *adj.* 辨证的
diagnostic, -e, *s.n.* 诊断
simptom, -e, *s.n.* 症状
acupunctură, *s.f.* 针灸
masaj, -e, *s.n.* 按摩，推拿
terapie, -ii, *s.f.* 疗法，治疗
mătase, mătăsuri, *s.f.* 蚕丝；丝绸
vierme, -i, *s.m.* 蠕虫； ~ de mătase 蚕
argilă, -e, *s.f.* 粘土；陶土
a modela, -ez, *v.t.* 塑造；制作；使成型
a usca, usuc, *v.t., v.r.*（使）干燥；烤干，晾干
a coace, coc, *v.t., v.r.*（使）熟，烤熟
cuptor, -oare, *s.n.* 烤炉；焙烧窑
producere, -i, *s.f.* 生产，制造
folosinţă, -e, *s.f.* 使用权
estetic, -ă, -i, -e, *adj.* 美学的；美观的
decorativ, -ă, -i, -e, *adj.* 装饰的
a exporta, export, *v.t.* 出口
delicat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 精美的；微妙的；棘手的
graţios, -oasă, -oşi, -oase, *adj.* 优雅的；迷人的
faimă, -e, *s.f.* 名望，声誉
subiect, -e, *s.n.* 主题；主语
personaj, -e, *s.n.* 人物，角色
ustensilă, -e, *s.f.* 工具，用具
pensulă, -e, *s.f.* 毛刷；毛笔
tuş, -uri, *s.n.* 墨，墨汁
tuşieră, -e, *s.f.* 印色盒
pictural, -ă, -i, -e, *adj.* 绘画的
a asocia, -ez, *v.t., v.r.*（使）参与；（使）附和
caligrafie, *s.f.* 书法
gravură, -i, *s.f.* 雕刻；版画
sigiliu, -ii, *s.n.* 印章
specific, -ă, -i, -e, *adj.* 特有的
contemporan, -ă, -i, -e, *adj.* 现代的；当代的

NOTE

1. raportul dintre circumferinţa cercului şi diametrul său 圆周率，圆周长度与圆的直径长度的比。

2. inscripţiile gravate pe carapace de broască ţestoasă şi pe oase de animale 甲骨文。

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A STABILI, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva / să ... / că ...* 确定，商定

Au stabilit o întâlnire cu partenerul comercial.

Medicul i-a stabilit o consultaţie.

Ion şi-a stabilit programul de vacanţă.

Când şi-a stabilit Darwin teoria despre originea speciilor?

Au stabilit să se întâlnească peste 10 ani.

Au stabilit că vor depune eforturi comune pentru realizarea proiectului.

b) *a se stabili* [被动反身] 确定，商定

S-a stabilit o întâlnire cu sportivii clubului "Dinamo".

S-au stabilit proprietăţile acestui element?

I s-a stabilit diagnosticul?

c) *a se stabili că ...* 确定，商定

S-a stabilit că Dorinel nu e vinovat.

d) *a se stabili la ... / în ...* 定居

Sora lui s-a stabilit la Nanjing.

După terminarea studiilor, Ahmed se va stabili în Egipt.

2. A DATA, *v.t., v.i.*

a) ~ *ceva* 注明…的日期或年代

A datat scrisoarea cu data de mâine.

I-a datat cererea cu o zi înainte.

Şi-a datat nuvela "august 1998".

b) ~ *(de la ... / din ... / de ...)* 始于或属于（某一时期）

Primul satelit artificial din istoria omenirii, lansat de U.R.S.S., datează de la 4 octombrie 1957.

Aceste obiecte datează din secolul al II-lea.

Cea mai veche casă din sat datează de două secole.

c) *a se data* [被动反身] 注明...的日期或年代

Toate documentele se datează.

I s-a datat cererea?

3. A STIMULA, *v.t.*

a) ~ *ceva* 激励；刺激

Sistemul de responsabilitate a stimulat mult entuziasmul ţăranilor pentru producţie.

Sprijinul colegilor i-a stimulat Mariei puterea de muncă.

b) ~ *pe cineva* 激励；刺激

Condiţiile create l-au stimulat pe Viorel.

Directorul îi stimulează pe muncitori prin acordarea primelor.

c) *a se stimula (unul pe altul)* [相互反身] 互相鼓励

Concurenţii s-au stimulat unul pe altul.

În uzina aceasta se stimulează muncitorii tineri.

Măsurile luate urmăresc să se stimuleze creativitatea personalului.

4. A EXPORTA, *v.t.*

a) ~ *ceva* 出口

Ţările arabe exportă petrol.

China îşi exportă multe produse de artizanat.

b) *a fi exportat (de către) ...* 被出口

Utilajele petroliere au fost exportate (de către România) în ţările în curs de dezvoltare.

c) *a se exporta* [被动反身] 出口

Nu se exportă decât produsele de înaltă tehnicitate.

5. A ASOCIA, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva cu ...* 使...附和于...; 使...参与...

b) *a se asocia cu ... / la ... / + dativ* 合伙; 参与; 赞同; 附和

M-am asociat cu colegii mei.

Inginerii s-au asociat la alcătuirea proiectului.

Mă asociez propunerii făcute de el.

6. A ACORDA / A DA O MARE IMPORTANŢĂ (ÎNSEMNĂTATE) + dativ, *expr.* (给予) 高度重视

Guvernul Chinei acordă o mare importanţă dezvoltării ştiinţei şi învăţământului.

În ultimii ani autorităţile locale au acordat o mare însemnătate construirii drumurilor.

7. A AVEA CEVA ÎN VEDERE, *expr.* 打算; 考虑到...

Şcoala va avea în vedere amenajarea unei săli cu calculatoare.

Pentru rezolvarea acestor probleme am avut în vedere sugestiile unor specialişti.

GRAMATICĂ

一、直陈式先将来时 (Modul indicativ, timpul viitor anterior)

先将来时用来表示某个行动在将来另一行动之前结束，是一种“将来完成”的时态。

Când *vă veţi fi decis*, ne veţi comunica.

Când vei ajunge tu la facultate, şedinţa *se va fi terminat*.

Când va începe să plouă, noi *vom fi ajuns* acasă.

Până când te vei întoarce tu, la miezul nopţii, eu *voi fi dormit* deja două ore.

先将来时由“助动词 a vrea (a voi) + fi + 过去分词”构成，具体如下：

Persoana	*a învăţa*	*a se duce*	*a-şi termina*
eu	voi fi învăţat	mă voi fi dus	îmi voi fi terminat
tu	vei fi învăţat	te vei fi dus	îţi vei fi terminat
el / ea	va fi învăţat	se va fi dus	îşi va fi terminat
noi	vom fi învăţat	ne vom fi dus	ne vom fi terminat
voi	veţi fi învăţat	vă veţi fi dus	vă veţi fi terminat
ei / ele	vor fi învăţat	se vor fi dus	îşi vor fi terminat

Persoana	*a fi lăudat*
eu	voi fi fost lăudat(ă)
tu	vei fi fost lăudat(ă)
el / ea	va fi fost lăudat(ă)
noi	vom fi fost lăudaţi (lăudate)
voi	veţi fi fost lăudaţi (lăudate)
ei / ele	vor fi fost lăudaţi (lăudate)

有时助动词也采用去掉 v- 的形式，即：oi fi băut, ăi / ei fi băut, o fi băut ... 这种形式的先将来时，反映出讲话人对有关行动不肯定、推测的态度，在使用上很像 oi fi 类型的民间将来时，也可视为推测式的一种将来时态。

O fi auzit de la cineva ce-ai spus tu despre ea şi s-a supărat.

Oi fi pierdut umbrela în tren?! ... *Oi fi uitat*-o în autobuz?!

Trebuie să vină şi el din clipă în clipă. *O* mai *fi întârziat* puţin la birou.

Zice că îl doare capul?! *O fi băut* prea mult aseară.

Or fi avut alte treburi şi de aceea n-au putut să vină.

二、形容词词组 (Locuţiunea adjectivală)

形容词词组由两个以上的词构成，具有统一的含义，起形容词作用。例如：

Bătrânul fusese un om *de frunte* în satul lui.

Este, fără îndoială, un scriitor *de seamă* al literaturii universale.

În grupa noastră sunt studenţi *tot unul şi unul*.

Colegii îl simpatizează, pentru că este un băiat *de treabă*.

形容词词组可以像简单形容词一样有比较级，例如:

Acela a fost evenimentul *cel mai de seamă* din viaţa politică a Chinei din 1997.

形容词词组的主要构成情况如下:

1. 介词 + 名词

de frunte = fruntaş, important 占首位的，头等的，第一流的

de seamă = însemnat, important 重要的；有影响的

de geniu = genial 天才的

de treabă = bun, cumsecade 诚实的，老实的，正直的；能干的

cu stare = bogat, înstărit 富的，富有的

fără (de) seamăn = fără asemănare, extraordinar, inegalabil 无以伦比的

2. 介词 + 名词 + 介词 + 名词

cu dare de mână = înstărit, bogat 富裕的，有钱的

3. 介词 + 名词 + 形容词

cu sânge rece = fără emoţii; calm, liniştit 冷静的

4. 副词 + 数词

tot unul şi unul = (numai oameni sau lucruri) de valoare; deosebit; ales 一个是一个（指极好的人或事物）

5. 介词 + 副词

de nimic = fără valoare; josnic 毫无价值的；卑劣的

三、兼有状语和兼有状语从句 (Complementul circumstanţial cumulativ şi propoziţia circumstanţială cumulativă)

（一）兼有状语 (Complementul circumstanţial cumulativ)

表示某一人或事物补充于另一人或事物，有的教材中又称其为“累

积状语”。

În afară de tine, să mai vină încă doi studenţi.

Pe lângă impermeabil, ar fi bună şi o umbrelă.

1. 兼有状语所附加的成分可以涉及:

(1) 主语

În afară de colegii mei de grupă, va veni şi Alexandru, un prieten din copilărie.

Pe lângă profesor, a venit şi inspectorul.

(2) 谓语

Pe lângă pictat, mai şi scrie versuri.

(3) 直接宾语

Pe lângă mâncare, a cumpărat şi băutura.

În afară de cadourile pentru ai săi, a cumpărat şi pentru el un sacou din stofă.

Mi-a spus că pleacă, dar mi-a spus şi altele *în afară de asta.*

(4) 间接宾语

Pe lângă mama, m-am pomenit şi cu tata.

(5) 表语

Da Vinci, *pe lângă pictor,* mai era şi sculptor şi arhitect.

(6) 状语

Pe lângă azi, va veni şi mâine.

Afară de România, delegaţia va merge şi în Iugoslavia, şi în Ungaria.

2. 兼有状语通过介词词组 (în) afară de, în afara, pe lângă 等引出，此外，有时也用 decât 引出。

3. 在兼有状语中，经常用指近指示代词 aceasta (asta) 来概括上文中表达的全部内容。

Toată lumea ştie că e beţiv. *Pe lângă asta,* mai şi fumează.

A chiulit de la multe ore. *În afară de aceasta,* a venit întotdeauna la şcoală nepregătit.

Nu pot pleca, deoarece este frig şi *plus de asta* mai şi plouă.

Nu merg cu voi. Sunt obosit şi *plus de asta* n-am chef.

（二）兼有状语从句 (Propoziţia circumstanţială cumulativă)

在复合句中起兼有状语作用，表示附加、兼有、累积的内容。

1. **兼有状语和兼有状语从句的比较**

含兼有状语的简单句	含兼有状语从句的复合句
În afara picturii, îl interesează şi poezia. *Pe lângă frumuseţe,* Ana este şi inteligentă. *Pe lângă obrăznicie,* băiatul ăsta are şi prea mult orgoliu.	*În afară că pictează,* îl interesează şi poezia. *Pe lângă că e frumoasă,* Ana e şi inteligentă. *Pe lângă că e obraznic,* băiatul ăsta are şi prea mult orgoliu.

2. **兼有状语从句的引导方式**

(1) 通过从属连词词组 pe lângă că, după ce că, nu numai că, în afară că 等引出。

Pe lângă că joacă bine fotbalul, mai cântă frumos la chitară.

Pe lângă că nu cunoaşte nici o meserie, mai are şi pretenţii mari.

După ce că e urât bea şi tutun.

După ce că a întârziat, mai face scandal.

Camera în care locuia, *în afară că era mică,* mai era şi supraîncărcată de mobile.

主句中常用副词 mai, şi, apoi ... şi, mai ... şi, apoi mai şi 等作关联词。

În afară că plouă, mai bate *şi* vântul.

Pe lângă că minte, mai e *şi* obraznic.

(2) 在口语中，还经常使用连词词组 plus că 引出兼有状语从句。

Sunt grozav de flămând, *plus că sunt şi însetat.*

I-a vorbit foarte urât, *plus că i-a dat şi două palme.*

这种兼有状语从句一般在主句中没有关联词，但在从句中通过副词 şi, mai ... şi 等来强调累积的内容。

Afară e frig, *plus că mai suflă şi vântul.*

Duminică va merge la muncă, *plus că după-amiază are şi musafiri.*

3. **语序和标点**

兼有状语从句多位于主句之前，也可位于主句之后。一般应使用逗号与主句分断。

DATE DESPRE ROMÂNIA

罗马尼亚是世界主要葡萄酒生产国之一。其葡萄种植业和酿酒业有着悠久的历史，种植苑、酒厂、酒窖和酒店遍布全国。每年秋季来临，一望无边的葡萄苑中硕果累累，充满了令人陶醉的果香。罗马尼亚最著名的葡萄苑有摩尔多瓦地区的 **Cotnari, Bucium, Panciu** 和 **Huş**（或 Odobeşti）；蒙特尼亚地区的 **Pietroasa, Dealu Mare** 和 **Valea Călugărească**（或 **Ştefăneşti-Argeş**）；巴纳特地区的 **Teremia Mare** 和 **Recaş**；阿拉德地区的 **Şiria** 和 **Baraţca**；特兰西瓦尼亚地区的 **Târnave, Alba Iulia, Crăciunel, Jidvei**（或 **Băgaciu**）；多布罗加地区的 **Murfatlar, Medgidia** 和 Niculiţel 等。

在罗马尼亚，每年 9 月 **14** 日是传统的葡萄收获节，又称十字日 (Ziua Crucii)。这一天果农们要请神甫到葡萄苑或酒窖做祈祷。

葡萄从鲜汁到纯净甘美的葡萄酒，要经过复杂精细的酿造过程。在刚刚开始发酵的时候称为 must，味道酸中带甜，是非常受欢迎的饮料。

从古至今，酒文化在罗马尼亚文化和文明中占有重要位置。对此，19 世纪末的的著名人文学者 **Bogdan Petriceicu Hasdeu** 曾感叹道："罗马尼亚人一直都是种葡萄和酿酒的民族" (Românii au fost pururea, o "naţiune vinicolă")。

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) *a grava*

Pe acest clopot sunt __________ sute de mii de caractere.

Pe vremea aceea oamenii __________ inscripţii pe bambus.

(2) *a preda*

Doamna Ionescu __________ matematica la un liceu.

Profesorul le-a cerut studenţilor să __________ lucrările în două săptămâni.

(Tu) __________ actele la secretariat?

(3) *a institui*

Statul __________ un nou sistem de asigurări sociale.

Poliţia __________ o mare recompensă pentru cei care vor da informaţii în legătură cu infractorii urmăriţi.

Noi __________ câteva grupuri de voluntari.

(4) *a permite*

__________-mi, vă rog!

Starea sănătăţii nu-i __________ să mai conducă maşina.

Părinţii nu le __________ copiilor să iasă singuri seara.

(5) *a considera*

(Eu) îi __________ prietenii mei.

Noi __________ că şi participarea studenţilor la reforma universitară contează foarte mult.

(6) *a modela*

Artistul popular __________ diverse figurine din aluat de făină.

În tabără copiii au învăţat să ______ oale.

(7) *a (se) usca*

După spălare, Maria îşi __________ părul.

Noi __________ la soare rufele spălate.

Vântul __________ pământul.

Iarna totul __________.

(8) *a (se) coace*

Mama __________ cozonacul în cuptor.

Acum nimeni nu mai __________ singur pâinea, căci se cumpără gata preparată.

Cireşele __________ în mai.

2. Alcătuiţi fraze, punând verbele din coloana dreaptă la viitorul anterior.

Model: A studia | după ce | a se odihni ⇨ Vor studia după ce se vor fi odihnit.

a călători în sudul Chinei	după ce	a se documenta serios
a telefona		a se însănătoşi
a câştiga meciul		a se întoarce din oraş
a dansa cu bobocii		a se pregăti suficient
a face lucrarea		a se antrena mult
a participa la concurs		a se îmbrăca adecvat

3. Puneţi verbele dintre paranteze la viitorul anterior.

Model: Când ______ (a publica) articolele, să ni le trimiteţi!

⇨ Când *veţi fi publicat* articolele, să ni le trimiteţi!

Când __________ (a veni) nepoţii, să ne anunţaţi.

Când __________ (a înţelege) problema, s-o scrii pe caiet.

Când __________ (a aduna) flori de tei, să le duci bunicii.

Când __________ (a afla) numărul de telefon, să-l notezi.

Când __________ (a ajunge) la Iaşi, să-l vizitezi atent.

Când __________ (a repara) calculatorul, să-l dai înapoi la facultate.

Când __________ (a termina) lucrarea, s-o tragi la imprimantă.

4. Puneţi verbele dintre paranteze la viitorul anterior. (Fiţi atenţi la exemplele în care viitorul anterior se foloseşte cu valoare de prezumtiv!)

La ora aceasta, el (a ajunge) __________ acasă.

(A se duce) __________ şi el acasă, căci e târziu.

Poate că (a găsi) __________ el un tren potrivit, ca să ajungă acolo la timp.

Când vă veţi întoarce dv., noi (a termina) __________ acest capitol.

De când stă în România, (a învăţa) __________ limba română.

Când vei veni tu, eu (a rezolva) __________ cea mai mare parte din exerciţii.

Dacă o ştie toată lumea, (a afla) __________ şi el această veste.

Când vei citi această scrisoare, eu (a pleca) __________ de mult.

5. Alcătuiţi cinci propoziţii sau fraze în care verbele la viitorul anterior să fie folosite cu valoare de prezumtiv; traduceţi-le în limba chineză!

6. Formulaţi întrebări şi răspunsuri (cu verbe la viitorul anterior) după model.

Model: A veni la mine | după ce | a pleca musafirii ⇨

— *O să vii* la mine?

— Da, *o să vin* la tine după ce *vor fi plecat* musafirii.

A merge la cinema	după ce	a trece prin bibliotecă
A scrie părinţilor		a cumpăra plicuri
A colabora la ziar		a veni din deplasare
A merge la serata literară		a termina lecţiile
A beneficia de dobânzi		a depune banii la C.E.C.

A dansa elegant		a studia coregrafia
A explica încă o dată		a veni toţi elevii
A asculta elevii		a preda lecţia

7. Subliniaţi locuţiunile adjectivale şi înlocuiţi-le prin adjectivele corespunzătoare.

Acela a fost evenimentul cel mai de seamă din viaţa lui.

Peste tot erau cozi fără sfârşit.

Îl iubim şi-l respectăm, pentru că este un om dintr-o bucată.

Nu i-au plăcut niciodată oamenii de nimic.

Deşi n-a scris multe opere, el ocupă un loc de frunte printre scriitorii secolului trecut.

Citeşte cărţile acestea! Îţi vor fi de folos mai târziu.

Femeia aceea era în stare de orice.

Colegii îl simpatizează, pentru că este un băiat de treabă.

Satul era locuit de gospodari cu dare de mână.

8. Subliniaţi complementele circumstanţiale cumulative din textele de mai jos şi traduceţi-le în limba chineză:

În afara matematicii îl interesa, pe atunci, şi poezia.

În afară de Nicuşor, cu care e vecin, mai are un prieten, cu care e coleg de clasă.

Pe lângă frumuseţe, sora lui e de o bunătate îngerească.

Simţea, pe lângă fericire, un sentiment ciudat de teamă.

În afara acestui roman, el mai publicase până atunci câteva nuvele într-o revistă din capitală.

În afara câtorva tablouri reuşite, expoziţia mai cuprindea sculpturi şi tapiserii.

Minte de îngheaţă apele. Pe lângă asta, e şi neserios.

Pe lângă câteva obiecte de îmbrăcăminte, mai luase cu el un aparat de fotografiat şi o umbrelă.

Nu vreau să-l întâlnesc. N-am timp de pierdut şi, plus de asta, îmi este antipatic.

În afara câtorva bătrâni pensionari, mai locuiau acolo câţiva studenţi şi nişte funcţionari săraci.

9. Găsiţi propoziţiile subordonate cumulative din următoarele fraze:

Pe lângă că era un mare artist, Nicolae Herlea avea şi o prezenţă scenică remarcabilă şi un talent actoricesc indiscutabil.

Pe lângă că e urâtă, se mai îmbracă şi fără gust.

După ce că vine primul, maistrul pleacă întotdeauna ultimul.

În afară că nu lucrase decât un exerciţiu, nici nu-l scrisese pe caiet.

Pe lângă că învaţă foarte bine, Andreea este o studentă disciplinată şi cu mult spirit de iniţiativă.

10. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

Vom merge împreună la *cumpărături* după ce vă veţi fi întors de la *bibliotecă*.

(o) plimbare /	*ei /*
un film /	*facultate /*
ceainăria "Lao She"	*Templul lamaist Yonghegong*

(2)

După ce vor fi împlinit *2* ani, *vor merge la grădiniţă.*

6 /	*vor începe şcoala primară /*
13 /	*vor juca fotbal în echipa de juniori /*
16 /	*vor primi buletinul de identitate /*
20 de	*vor putea să se căsătorească*

(3)

Când *vei fi ajuns în această țară, s-o vizitezi atent!*

veți fi publicat articolele / *să mi le trimiteți /*

veți fi avut vreo idee / *s-o notați pe caiet /*

vor fi venit colegii *să ne anunțați*

(4)

Până când *vor veni să ne ajute, vom fi rezolvat deja problema.*

veți ajunge la stadion / *meciul va fi început deja /*

vei veni cu poliția *ăștia vor fi dispărut de mult*

(5)

În afară de *română*, cunoaște bine și *engleza*.

franceză / *germana /*

italiană / *spaniola /*

rusă / *bulgara /*

maghiară / arabă *finlandeza / ebraica*

(6)

Am multe exerciții de făcut, plus că *trebuie să scriu și câteva scrisori.*

după-amiază am și o ședință la facultate /

seara mă duc și la cursul de filozofie /

o să am și musafiri

(7)

Pe lângă că învață foarte bine, Andreea este *o studentă disciplinată și cu mult spirit de inițiativă.*

foarte activă pe acena universității /

o iubitoare a artei fotografice /

o bună jucătoare de handbal /

o bună organizatoare de activități obștești

11. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

中国古代文明	圆周率	甲骨文
私塾	科举制度	丝绸之路
养蚕	文房四宝	现代艺术

12. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

Care sunt cele patru mari descoperiri făcute în China antică? Cine şi când a inventat primul seismograf din lume? Ce fel de instrument este acesta? Care este cea mai importantă contribuţie adusă de Zu Chongzhi în matematică? Pe ce material erau scrise sau gravate cele mai vechi texte? Când a apărut învăţamântul particular în China? Ce este "sistemul de examene imperiale"? Ce ştiţi despre medicina tradiţională chineză? De ce este renumit porţelanul chinezesc? Prin ce se caracterizează pictura tradiţională chinezească?

13. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a calcula cu precizie;

(2) în mare măsură;

(3) în funcţie de ...;

(4) a avea strânse legături (cu).

14. Arătaţi în limba română:

(1) Ce ştiţi despre Confucius?

(2) Cum vedeţi ştiinţa şi tehnica din China antică?

(3) Când se intensifică legăturile Chinei cu ştiinţa şi cultura occidentală?

(4) Care sunt imaginile cele mai frecvente în picturile tradiţionale chinezeşti?

(5) Ce importanţă au ştiinţa şi învăţământul pentru dezvoltarea societăţii chineze?

15. Vorbiţi pe scurt despre cultura şi civilizaţia chineză veche.

16. Traduceţi în limba română:

(1) 是不是他有别的事情，所以没来。
(2) 等你做完功课以后，我们一起去颐和园玩。
(3) 等我们到剧院的时候，演出都该开始了。
(4) 她不仅学习出色，还爱好绘画和手球。
(5) 除了摩尔多瓦北部的修道院，我们还参观了文化古城雅西。
(6) 暑假我们打算去山区玩几天，那里景色优美，而且空气清新。
(7) 这几家商店已经有一百多年的历史了。
(8) 这些措施在很大程度上对学生产生了激励作用。
(9) 每年都有许多外国留学生来华学习中医和针灸。
(10) 中国是瓷器、茶叶和丝绸的发源地。
(11) 古代的丝绸之路在中西交往方面起过十分重要的作用。
(12) 中国古代有许多重要的发明，对人类文明作出了巨大贡献。

17. Lectură suplimentară:

BUN VENIT LA BORD!

Comandantul şi echipajul acestei aeronave TAROM vă urează bine aţi venit la bord. Personalul de cabină vă stă la dispoziţie, gata oricând să vă furnizeze serviciile şi informaţiile de care aveţi nevoie.

Iată în continuare câteva informaţii utile asupra zborului şi călătoriei dv. Pentru securitatea dv.

vă recomandăm să respectaţi următoarele instrucţiuni:

- Urmăriţi cu atenţie anunţurile şi demonstraţiile însoţitorilor de bord pentru cazurile de avarie.
- Citiţi instrucţiunile de salvare pe care le găsiţi în buzunarul fotoliului din faţa dv.
- Nu ezitaţi să cereţi personalului de cabină orice alte informaţii privind

procedurile de salvare.

Pentru confortul dv.

- Aveţi la dispoziţie, deasupra fotoliului unde veţi călători, o sursă de aer şi una de lumină, o sonerie-apel pentru stewardesă. Poziţia scaunului este ajustabilă, iar în braţul acestuia sunt amplasate scrumiere.
- Pentru ca zborul să fie într-adevăr plăcut şi pentru cei din jurul dv., vă recomandăm să fumaţi numai în zonele permise (fumatul este interzis în toalete şi pe culoarele de acces), să respectaţi cu stricteţe semnalele luminoase şi anunţurile care interzic fumatul în timpul decolării şi aterizării.

Bagajul dv.

Numai un singur bagaj de mână poate fi transportat în cabina de pasageri, aşezat sub fotoliul din faţa dv. sau în compartimentul de depozitare de deasupra.

Din motive de siguranţă, nu puteţi transporta în cabina de pasageri:

- arme de foc, obiecte ascuţite sau tăioase, aparatură electronică audio-video.

De asemenea, nu puteţi transporta la bordul aeronavei:

- explosivi, muniţie, artificii, materiale iritante, gaze comprimate, lichide sau solide inflamabile, materiale radioactive, otrăvuri.

Echipajul vă spune la revedere, în speranţa că zborul v-a plăcut şi că vă va revedea cât mai curând la bordul aeronavelor companiei.

PROVERBE

Binele cu bine se răsplăteşte.

Pe om în viaţă păţaniile-l învaţă.

Chiar omul cu judecată greşeşte câteodată.

LECŢIA 20

TEXT

TAIWAN — INSULA COMORILOR

Taiwanul, cu o suprafaţă totală de circa 36 000 km^2, este o provincie care face parte integrantă din Republica Populară Chineză.

Situată în sud-estul Chinei, insula Taiwan este scăldată la răsărit de apele Pacificului şi la vest de strâmtoarea Taiwan, cu lăţimea de peste 100 km, care o separă de provincia sud-estică Fujian.

Guvernele chineze din diferite epoci au instaurat organe de conducere pentru administrarea Taiwanului, care a căpătat actualul nume în 1727 (în dinastia Qing), iar în anul 1885 statutul definitiv de provincie.

Datorită bogăţiilor sale, cât şi poziţiei geografice, insula a atras din antichitate diferiţi cotropitori. În 1544, după ce au ocupat Macao, portughezii au înaintat de-a lungul ţărmului către nord. Când au ajuns în Taiwan, ei au declarat că este noua lor descoperire, pe care au denumit-o "Formosa"[1] şi au pretins că este un teritoriu dependent de Macao.

În 1624, olandezii au debarcat în Taiwan şi au stăpânit insula timp de 38 de ani. În 1662, sub comanda eroului naţional Zheng Chenggong, o armată chineză cu un efectiv de 28 000 de soldaţi şi câteva sute de corăbii a traversat strâmtoarea şi a debarcat pe insulă. După lupte grele, care au durat 8 luni, Zheng a reuşit să-i alunge pe olandezi, recucerind Taiwanul.

În anul 1894, japonezii au atacat China şi, în anul următor, au învins armata chineză. Au obligat dinastia Qing să semneze "Tratatul de la Shimonoseki", ce a constituit o umilinţă naţională. Agresorii au ocupat Taiwanul şi insula Penghu şi au exercitat o dominaţie colonială timp de o jumătate de secol. La 15 august 1945, poporul chinez a obţinut victoria în Războiul de Rezistenţă contra Japoniei, iar în octombrie Taiwanul a revenit la patria-mamă.

Datorită excelentelor condiţii naturale, producţia agricolă din această insulă este foarte bogată. Orezul şi trestia de zahăr sunt principalele produse agricole, mai ales în câmpiile vestice. Se realizează două recolte de orez pe an. Se cultivă, de asemenea, ceai, patate, grâu, porumb, soia, legume, flori, pomi fructiferi, ananaşi, portocale, banane etc. Pădurile acoperă 55% din suprafaţa insulei. Există mai mult de 3 900 de specii de arbori, printre care lemnul preţios de santal şi mai ales renumitul camfor. Taiwanul este considerat grădina botanică naturală a Asiei şi "ţara fluturilor", cu densitatea cea mai mare din lume, circa 4 000 de specii. Coralii, deosebit de valoroşi, sunt foarte solicitaţi în străinătate. Pescuitul ocupă un loc important în economia locală, datorită celor peste 500 de specii de peşti.

Subsolul Taiwanului conţine peste 100 de minerale, cum sunt cărbune, petrol, gaze naturale, aur, platină, cupru, metale rare şi alte zăcăminte. Principala industrie este cea chimică, urmează apoi industria alimentară, cele de construcţii mecanice, filaturi şi ţesături, aparate electrice, produse metalice, imprimerie şi transporturi etc.

Politica actuală a guvernului chinez,— aplicată cu succes în cazul regiunilor administrative speciale Hong Kong şi Macao —, care se pronunţă pentru principiile "reunificarea paşnică", "o ţară, două sisteme"[2], este o cale realistă pentru refacerea unităţii celor două teritorii aflate de o parte şi de alta a strâmtorii Taiwan.

VOCABULAR

comoară, comori, *s.f.* 珍宝；财富

integrantă, -e, *adj.* [用于词组] parte ~ 组成部分

strâmtoare, -ori, *s.f.* 海峡

lăţime, -i, *s.f.* 宽，宽度

a separa, separ, *v.t.* 分开，使分离；*v.r.* 分别，离别；离婚

sud-estic, -ă, -i, -e, *adj.* 东南的

a instaura, -ez, *v.t.* 建立，设立

actual, -ă, -i, -e, *adj.* 当前的；现实的

statut, -e, *s.n.* 章程；地位

definitiv, -ă, -i, -e, *adj.* 最终的

cotropitor, -oare, -i, -oare, *s.m., s.f.* 占领者；入侵者

portughez, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 葡萄牙人；*adj.* 葡萄牙（人）的

a înainta, -ez, *v.i.* 向前，行进；*v.t., v.i.* 晋升，提升；*v.t.* 递交

ţărm, -uri, *s.n.* 岸；海岸；河岸

a declara, declar, *v.t.* 宣布，宣告；申报

a denumi, -esc, *v.t.* 命名

a pretinde, pretind, *v.t.* 要求；声称

dependent, -ă, -ţi, -e, *adj.* 从属的

olandez, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 荷兰人；*adj.* 荷兰（人）的

a debarca, debarc, *v.i., v.t.*（使）下船，（使）登陆

comandă, -enzi, *s.f.* 指挥，统帅

efectiv, -e, *s.n.* 兵员，兵力

soldat, -ţi, *s.m.* 士兵

a alunga, alung, *v.t.* 驱逐，赶走

a recuceri, -esc, *v.t.* 重新夺取，夺回

a ataca, atac, *v.t.* 进攻

a învinge, înving, *v.t.* 战胜，击败；*v.i.* 取胜

a obliga, oblig, *v.t.* 强迫，迫使

a semna, -ez, *v.t., v.i.* 签署；签字

tratat, -e, *s.n.* 条约；专著；~ul de la Shimonoseki 马关条约

umilinţă, -e, *s.f.* 谦卑；屈辱

agresor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 侵略者

colonial, -ă, -i, -e, *adj.* 殖民的，殖民地的

victorie, -ii, *s.f.* 胜利

rezistenţă, -e, *s.f.* 抵抗，抵御

contra, *prep.* 反对；相反

Japonia, *s.f.* 日本

excelent, -ă, -ţi, -e, *adj.* 卓越的；极好的

orez, *s.m.* 水稻，大米

trestie, -ii, *s.f.* 芦苇;
~ de zahăr 甘蔗
produs, -e, *s.n.* 产品
patată, -e, *s.f.* (= cartof dulce) 甘薯、白薯
fructifer, -ă, -i, -e, *adj.* 产果实的
banană, -e, *s.f.* 香蕉
ananas, -şi, *s.m.* 菠萝
portocală, -e, *s.f.* 橙子，柑子
arbore, -i, *s.m.* 树木
santal, -i, *s.m.* 檀香属植物
camfor, *s.n.* 樟脑；樟木
botanic, -ă, -i, -e, *adj.* 植物（学）的
fluture, -i, *s.m.* 蝴蝶
densitate, -ăţi, *s.f.* 密度；浓度
coral, -i, *s.m.* 珊瑚
a solicita, solicit, *v.t.* 要求，需求
pescuit, *s.n.* 捕鱼；捕鱼业
local, -ă, -i, -e, *adj.* 地方的，当地的
a conţine, (pers. 3, sg.) conţine, *v.t.* 包括，包含
mineral, -e, *s.n.* 矿物，矿石
cărbune, -i, *s.m.* 煤，煤炭
petrol, *s.n.* 石油
platină, *s.f.* 铂，白金
cupru, *s.n.* 铜
metal, -e, *s.n.* 金属
zăcământ, -inte, *s.n.* 矿藏
mecanic, -ă, -i, -e, *adj.* 机械的；机械工程的
filatură, -i, *s.f.* 纺纱业；纱厂
aparat, -e, *s.n.* 机；器具；仪器
metalic, -ă, -i, -e, *adj.* 金属的
imprimerie, -ii, *s.f.* 印刷厂；印刷技术
transport, -uri, *s.n.* 运输；[复数] 运输业
a aplica, aplic, *v.t.* 应用；实行
caz, -uri, *s.n.* 情况；[语法] 格
a pronunţa, pronunţ, *v.t.* 发音；*v.r.* 主张
principiu, -ii, *s.n.* 原则，方针
reunificare, -ări, *s.f.* 重新统一
refacere, -i, *s.f.* 重新实现；再做

NOTE

1. Formosa 福摩萨，16 世纪葡萄牙殖民主义者对我国台湾的称呼。

2. principiile "reunificarea paşnică", "o ţară, două sisteme" “和平统一”和“一国两制”的原则。

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A SEPARA, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva (de ...)* 把…（与…）分开

Au separat ziarele chinezeşti de cele străine.

Nu i-ai separat cărţile?

El şi-a separat curtea de grădină.

b) ~ *pe cineva (de ...)* 把…（与…）隔离

Au separat copiii bolnavi (de cei sănătoşi).

c) *a se separa (unul de altul)* [相互反身] 分别，离别；离婚

Cei trei fraţi s-au separat.

Ion şi Maria s-au separat de mai mulţi ani.

2. A ÎNAINTA, *v.i., v.t.*

a) ~ 向前，行进

Din cauza ceţei, maşinile înaintează încet.

b) ~ *(cu ...) spre ...* （以…）朝…走去

Alexandru a înaintat cu un pas spre uşă.

c) ~ *în ...* 晋升

Tudor a înaintat în grad.

d) ~ *pe cineva* 提升某人

L-au înaintat pe Victor în funcţie.

e) ~ *ceva* 递交，呈递

I-a înaintat cererea la rectorat.

f) *a se înainta* (pers. 3) 向前，行进

Se înaintează greu pe gheaţă.

g) *a se înainta* [被动反身] 递交，呈递

Cererile se înaintează serviciului de relaţii internaţionale.

3. A ÎNVINGE, *v.t., v.i.*

a) ~ *ceva* 战胜；克服

Medicul a învins boala.

Vom învinge toate greutăţile.

b) ~ *pe cineva* 战胜，击败某人

Maria l-a învins pe Ion la şah.

Echipa noastră şi-a învins adeversarii.

c) ~ 取胜，胜利

Dreptatea învinge.

d) *a se învinge* 战胜自己

Radu s-a învins (pe sine), recunoscându-şi greşeala.

e) *a se învinge* (pers. 3) 取胜

În război nu se învinge uşor.

4. A SEMNA, *v.t.*, *v.i.*

a) ~ *ceva* 签署，签字，署名

Cei doi rectori au semnat un acord de colaborare.

Vânzătorul şi cumpărătorul au semnat un contract.

Călin şi-a semnat poeziile cu un pseudonim.

b) *a se semna* [被动反身] 签署，签字

Cu prilejul vizitei preşedintelui României în China, s-au semnat câteva documente importante.

I s-a semnat cererea lui Laurenţiu?

5. A SOLICITA, *v.t.*

a) ~ *ceva / să ...* 要求，需要...

Această muncă solicită multă răbdare.

Ei au solicitat sprijin din partea primăriei.

Muncitorii au solicitat să li se mărească salariile.

Raluca a solicitat să fie transferată în alt post.

b) ~ *pe cineva (să ...)* 要求，请求某人（做...）

Pe Cezar l-au solicitat pentru translaţia în limba română.

Îl vom solicita pe George să participe la realizarea proiectului.

c) *a se solicita* [被动反身] 要求，请求

Studenţilor li se solicită participarea la concursul vocal.

d) *a se solicita* (pers. 3) 要求，需求

S-a solicitat să se asigure, în bune condiţii, transporturile în perioada Sărbătorii de Primăvară.

6. A APLICA, *v.t.*

a) ~ *ceva (la ... / pe ...)* 应用，实行；粘贴

Ei au aplicat acest principiu la activitatea firmei.

I-am aplicat propunerea.

Aplic un pansament pe rană.

b) *a se aplica (în ... / la ... / + dativ)* [被动反身] 应用，实行

Metoda comparativă se aplică în mai multe ştiinţe.

Tratamentul acesta se aplică la mai multe boli.

Măsurile adoptate se aplică tuturor întreprinderilor.

GRAMATICĂ

一、名词的变性法 (Moţiunea, substantive mobile şi substantive epicene)

（一）在罗语中，通常使用以下办法来表达同一种人或动物的性别：

1. 分别采用两个不同的词，例如：

masculin	*feminin*	*masculin*	*feminin*
bărbat	femeie	cocoş	găină
tată	mamă	berbec	oaie
băiat	fată	câine	căţea
frate	soră	porc	scroafă
unchi	mătuşă	taur / bou	vacă
moş	babă	armăsar / cal	iapă
ginere	noră	trântor	albină

2. 使用**变性名词** (substantive mobile)，即在一个名词原有形式（阳性或阴性）基础上，通过加后缀的办法派生新词，这种方法称为**变性法** (moţiune)。例如：

（1）从阳性名词派生阴性名词

-ă	prieten → prietenă student → studentă albanez → albaneză	*-că*	român → româncă american → americancă ţăran → ţărancă
-oaică	arab → arăboaică rus → rusoaică ungur → unguroaică	*-oaică*	leu → leoaică tigru → tigroaică şarpe → şerpoaică
-iţă	pictor → pictoriţă doctor → doctoriţă actor → actriţă	*-easă*	bucătar → bucătăreasă croitor → croitoreasă mire → mireasă
-oare	învăţător → învăţătoare muncitor → muncitoare vânzător → vânzătoare	*-esă*	negru → negresă prinţ → prinţesă

(2) 从阴性名词派生阳性名词

-oi	raţă → răţoi cioară → cioroi vulpe → vulpoi	*-an*	curcă → curcan gâscă → gâscan ciocârlie → ciocârlan

（二）部分指称动物的名词（单一的阳性或阴性），兼指雌、雄两种性别的动物，这样的名词称为**共性名词** (substantive epicene)。

1. 用阳性形式的共性名词：

elefant 大象， fluture 蝴蝶，ţânţar 蚊子， papagal 鹦鹉， albastros 信天翁， caras 鲫鱼， crap 鲤鱼， crocodil 鳄鱼， dinozaur 恐龙；

2. 用阴性形式的共性名词：

cămilă 骆驼， lebădă 天鹅， muscă 苍蝇，veveriţă 松鼠， prepeliţă 鹌鹑， privighetoare 夜莺。

二、不定代词词组 nu ştiu cine 和 nu ştiu ce (Locuţiunile pronominale nehotărâte "NU ŞTIU CINE" şi "NU ŞTIU CE")

不定代词词组 nu ştiu cine 和 nu ştiu ce 分别相当于 cineva 和 ceva，无词形变化，在句子中可作主语、宾语和状语。它常用于口语，当讲话者出于某种原因不能或不愿讲出具体人或物的时候，往往采用这种词组。例如：

La câteva minute după ce ai plecat, te-a căutat *nu ştiu cine* la telefon.

Popescu a aflat de la *nu ştiu cine* ce ai spus despre el într-un grup de prieteni.

Ioana plângea că i-a spus Mia *nu ştiu ce* despre prietenul ei.

A venit *nu ştiu cine* şi i-a spus să se prezinte imediat la facultate.

Au fost prieteni atâţia ani şi acum s-au certat din *nu ştiu ce*.

三、例外状语和例外状语从句 (Complementul circumstanţial de excepţie şi propoziţia circumstanţială de excepţie)

（一）例外状语 (Complementul circumstanţial de excepţie)

用来说明在具体语境中构成例外情况的人或事物，可以是肯定，也可以是否定。

Toată lumea era mulţumită, *afară de Marian*.

Îmi plac toate fructele, *în afară de persimone*.

1. 与例外状语相对的成分可以是：

(1) 主语

Au venit toţi colegii *afară de tine*.

Nu se vede nimeni acolo, *în afară de un copil* care se joacă.

(2) 表语

Eşti orice *afară de coleg* bun.

După înfăţişare puteai crede că este orice, *în afară de profesor*.

(3) 直接宾语

A verificat toate pachetele *afară de unul*.

Îţi împrumut orice carte, *afară de aceasta.*

(4) 状语

Muzeul este deschis zilnic, *afară de luni.*

(5) 定语

Cu excepţia unor dezavantaje, măsura este o soluţie convenabilă.

Puteai crede despre el că este un om fără sentimente, *cu excepţia dragostei* faţă de unica sa fiică.

2. 例外状语通过以下方式引导:

(1) 介词词组 (în) afară de, în afara, cu excepţia + 名词、代词或数词。

Îţi dau orice, *afară de bani.*

Au participat toţi la şedinţă, *afară de doi.*

Nu cunoşteam pe nimeni acolo, *cu excepţia ei.*

(2) 介词词组 (în) afară de + 副词。

Te aştept în orice zi a săptămânii, *în afară de poimâine.*

Pot să te însoţesc oricând, *afară de mâine.*

(3) 副词 decât（引出否定性例外状语）。

Nu putea să spună acest secret altcuiva, *decât soţiei* lui.

Nu l-a interesat altceva în viaţă *decât go-ul.*

（二）例外状语从句 (Propoziţia circumstanţială de excepţie)

在复合句中起例外状语作用。

1. 例外状语和例外状语从句的比较

含例外状语的简单句	含例外状语从句的复合句
N-au făcut nimic altceva *decât o plimbare.*	N-au făcut nimic altceva *decât să se plimbe.*
Nu vreau altceva *decât somn.*	Nu vreau altceva *decât să dorm.*
N-am încredere în altcineva *decât în tine.*	N-am încredere în altcineva *decât cine îmi este drag.*

2. **例外状语从句的引导方式**

(1) 通过连词词组 în afară că 。

În afară că a recunoscut toate faptele, altceva n-a mai spus.

În afară că a citit câteva pagini dintr-o carte, n-a făcut nimic toată ziua.

(2) 通过副词 decât + 关系代词、关系副词或连词 (că, să, cum, unde) 等。

N-am văzut pe altcineva, ***decât pe cine ştiam*** că te interesează.

N-a spus nimănui altcuiva, *decât cui trebuia.*

Să nu faci altfel *decât cum te-am învăţat.*

Nu înoată altundeva *decât unde este apa mai adâncă.*

3. **语序和标点**

在多数情况下，例外状语从句不用逗号与主句分断。

DATE DESPRE ROMÂNIA

◆ 罗马尼亚除本国居民 2 268 万（1995 年）外，还约有 800 万罗族人散居在世界其他一些国家或地区，包括摩尔多瓦共和国、乌克兰、匈牙利、保加利亚、塞尔维亚、克罗地亚、马其顿、阿尔巴尼亚、希腊、西欧、北美和南美、澳大利亚等.

◆ 比萨拉比亚 (**Basarabia**) 是罗马尼亚的历史省份，位于 **Nistru** 和 **Prut** 两河之间，今属摩尔多瓦共和国。这一名称来自罗马尼亚公国大公巴萨拉伯一世 (**Basarab I, 1310 — 1352**)。当年他的军队在 **Posada** 和多瑙河击溃匈牙利人和鞑靼人后，又越过 **Prut** 河乘胜追击到多瑙河口一带，统治范围一直延伸到 **Nistru** 河畔的白堡。古代称多瑙河三角洲以北的一片狭长地区为比萨拉比亚，它的北部是摩尔多瓦。1812 年，沙俄帝国占领了原本属于罗马尼亚人的两河间领土，将整个地区统称为比萨拉比亚。1918 年，比萨拉比亚回归罗马尼亚。1939 年 8 月 23 日，在莫斯科签定了《德苏互不侵犯条约》，它另包括一份秘密补充协议，明确将比

萨拉比亚划入苏联的势力范围。1940 年 6 月 28 日，苏军进驻该地区。次年 6 月 22 日，罗军参加对苏战争，收复该地。1944 年，苏联重新进入并建立摩尔达维亚苏维埃社会主义共和国。1991 年 8 月 27 日，摩尔多瓦共和国宣布独立。

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) *a (se) instaura*

După război, multe ţări __________ regimul de democraţie populară.

După 1990, în România __________ democraţia de tip parlamentar.

(2) *a declara*

Muncitorii __________ grevă.

Va trebui să __________ (dv.) aceste lucruri la vamă.

(3) *a denumi*

Cum __________ (dv.) acest fenomen?

Ei __________ această tehnologie "clonare".

Cercetătorii __________ aceste rachete purtătoare "Marşul cel Lung".

(4) *a pretinde*

Această meserie __________ multe eforturi şi sacrificii.

Ei __________ să li se restituie banii încasaţi.

Eu nu __________ nimic pentru ce-am făcut.

(5) *a debarca*

Noi __________ pe celălalt mal al fluviului.

Turiştii __________ din vapor.

(6) *a alunga*

După opt ani de lupte grele, poporul chinez a reuşit să-i __________ pe

invadatorii japonezi.

Vom ridica armele ca să __________ orice cotropitor.

(7) *a recuceri*

În anul următor Armata Populară de Eliberare __________ aceste oraşe.

(8) *a ataca*

Lupii __________ şi omul.

Către seară ai noştri __________ terenurile inamice.

(9) *a obliga*

Nu te __________ nimeni să faci asta.

Clienţii __________ firma să le plătească daune.

(10) *a conţine*

Fructele __________ mult vitamine.

Cartea __________ şi un capitol despre vizitele autorului în România.

(11) *a (se) pronunţa*

(Tu) nu __________ corect acest cuvânt.

Ţara noastră __________ împotriva hegemonismului şi pentru salvgardarea păcii mondiale.

2. Traduceţi în chineză următoarele substantive folosite pentru exprimarea sexului fiinţelor:

băiat — fată, bărbat — femeie, bărbat — nevastă, frate — soră, ginere — noră, moş — babă, om — femeie, tată — mamă, unchi — mătuşă;

trântor — albină, armăsar — iapă, berbec — oaie, bou — vacă, cal — iapă, cerb — căprioară, câine — căţea, cotoi — pisică, motan — pisică, porc — scroafă, taur — vacă, ţap — capră, vier — scroafă.

3. Daţi formele de feminin ale următoarelor substantive:

a) Model: student ⇨ studentă

bunic, contabil, elev, nepot, fotbalist, profesor, inginer, secretar, turist,

bibliotecar, bursier, nepot, absolvent, domn;

b) Model: american ⇨ americancă

italian, egiptean, muntean, moldovean, ardelean, bucureştean, clujean;

c) Model: rus ⇨ rusoaică

bulgar, ceh, grec, turc, sârb, ungur, arab, chinez, francez, englez;

d) Model: ascultător ⇨ ascultătoare

învăţător, călător, muncitor, lucrător, vânzător;

e) Model: doctor ⇨ doctoriţă

şcolar, pictor, poştaş, şofer;

f) Model: cerb ⇨ cerboaică

leu, lup, tigru, iepure, şarpe, urs.

4. Puneţi în locul pronumelor nehotărâte *"cineva", "ceva"* locuţiunile pronominale nehotărâte *"nu ştiu cine", "nu ştiu ce".*

În drum spre casă s-a întâlnit cu *cineva* şi s-au dus împreună să bea o ţuică la restaurantul de lângă teatru.

Mama e supărată de azi-dimineaţă, când a trecut pe aici Anişoara şi i-a spus *ceva.*

Vlad nu-i aici. A plecat acum o oră. Zicea că se duce până la farmacie, să cumpere nişte antibiotice pentru *cineva.*

Colegul meu de cameră m-a anunţat că diseară va întârzia; merge la o petrecere la *cineva.*

Sora lui i-a adus *ceva* într-o cutie de carton.

Au vorbit despre *cineva* până noaptea târziu.

Nu mai vrea să mănânce, pentru că a găsit *ceva* în mâncare.

5. Subliniaţi locuţiunile din propoziţiile sau frazele de mai jos şi arătaţi felurile lor.

Să nu plecaţi fără să vă luaţi rămas bun de la noi.

După câteva zile de odihnă, ea este din nou sănătoasă.

I s-a întâmplat pe neaşteptate.

După terminarea facultăţii avea cu totul alte intenţii decât pe aceea de a lucra în domeniul limbii române.

În caz că întârzii câteva minute, te rog să mă aştepţi.

A trecut pe aici Viorel, în lipsa ta, şi ţi-a adus nu ştiu ce într-o sacoşă pe care a lăsat-o la tine în camera.

Peste câteva zile va avea loc sărbătorirea unui eveniment important.

Citeşte cărţile acestea! Îţi vor fi de folos mai târziu.

Musafirii trebuie să sosească din moment în moment.

Trebuie să faci dovada că ai spus adevărul.

Zice că s-a întâlnit în oraş cu nu ştiu cine şi au stat de vorbă până târziu.

6. Alcătuiţi fraze potrivite şi traduceţi-le în limba chineză.

E mai bine să vedem greşelile noastre	decât să-l dai pe uşă afară.
În toată viaţa lui n-a făcut altceva	decât să mănânce, să doarmă şi să se plimbe.
N-a făcut nimic altceva	decât să-i mint pe ei.
Toată ziua nu face altceva	decât să vândă brânză la piaţă.
Nu credeau nimic din ce le spuneam, de parcă eu altceva n-aveam de făcut	decât că a văzut două filme la televizor.
E mai bine să vezi o dată	decât să le vedem pe ale altora.
Ca să scapi de el, altă soluţie nu există	decât să auzi de la alţii de zece ori.

7. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

— Ce animale sunt de văzut în grădina zoologică?

— Foarte multe: *urşi, elefanţi, girafe ...*

panda / maimuţe / tigri / lei / canguri / lupi / cerbi / capre / rinoceri / hipopotami

(2)

— Cu ce se hrăneşte *crapul?*

— *Crapul* se hrăneşte *cu animale mici din apă.*

vaca /	*iarbă /*
maimuţa /	*fructe, frunze şi seminţe /*
pisica	*diferite alimente*

(3)

Îţi dau orice (în) afară de *această medalie.*

această fotografie / diplomă / bani / cărţi

(4)

Altceva nu avem de făcut decât *să aşteptăm autobuzul următor.*

Nu ne-a rămas altceva de făcut decât *să aşteptăm autobuzul următor.*

să venim altădată / să părăsim serata / să chemăm poliţia / să ne cerem scuze de la ei / să demisionăm / să luăm totul de la început / să-l dăm în judecată / să executăm ordinul

8. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

民族英雄	殖民统治	抗日战争
优越的自然条件	主要农产品	天然植物园
成功地运用	一国两制	海峡两岸

9. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

Care este suprafaţa totală a provinciei Taiwan? Unde este situată insula aceasta? Ce este la răsărit de Taiwan? Dar la vest? Ce lăţime are strâmtoarea Taiwan? Ce provincie se găseşte vizavi de Taiwan? Când a căpătat insula actualul nume? Când a primit ea statutul definitv de provincie? De ce insula a atras din antichitate diferiţi cotropitori? Cine şi când a ocupat Macao? Ce au făcut cotropitorii când au ajuns în Taiwan? Ce s-a întâmplat cu Taiwan în anul 1624? Cine este Zheng Chenggong? Când şi cum a reuşit să-i gonească pe olandezi din Taiwan? Ce război a avut loc în China între 1894 şi 1895? Ce fel de tratat este acela de la Shimonoseki? Ce au făcut agresorii japonezi după semnarea "Tratatului de la Shimonoseki"? Când a revenit Taiwan la patria-mamă? Care sunt principalele produse agricole ale insulei? Câte recolte de orez se realizează pe an? Ce se mai cultivă acolo? Cât din suprafaţa insulei e acoperită de păduri? Câte specii de arbori există? De ce Taiwan este considerată "ţara fluturilor"? Ce loc ocupă pescuitul în economia Taiwanului? Care sunt principalele zăcăminte ale Taiwanului? Dar principalele industrii? Care este politica actuală a guvernului Chinei pentru rezolvarea problemei Taiwanului?

10. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a face parte integrantă din ...;

(2) a separa ceva de (altceva);

(3) a pretinde (cuiva) ceva;

(4) a obliga pe cineva (să facă ceva);

(5) a fi considerat ...

11. Răspundeţi în limba română:

(1) Ce nume de animale ştiţi în limba română?

(2) Ce animal vă place mai mult şi de ce?

(3) Ce ştiţi despre literatura din Taiwan?

(4) Cum îi apreciaţi pe cântăreţii din Taiwan?

(5) Cum vă plac filmele din Taiwan?

12. Vorbiţi pe scurt despre Taiwan.

13. Traduceţi în limba română:

(1) 这种产品国外需求量很大。

(2) 除了明天，我哪天都有空儿。

(3) 除了求助于专家，没有什么别的法子了。

(4) 她跟同学们去游泳了，但只敢在水浅的地方游。

(5) 我国的西部地区矿藏极为丰富。

(6) 台湾是中华人民共和国的一个省。

(7) 1662 年，民族英雄郑成功领导中国军队收复了台湾。

(8) 1895 年中日甲午战争之后，日本迫使清政府签订了《马关条约》。

(9) 1945 年，中国人民取得了抗日战争的胜利，台湾回归祖国。

(10) 台湾的自然条件极好，岛内物产丰富。

(11) 农业和渔业在当地经济中占有重要地位。

(12) 祖国统一是海峡两岸人民的共同愿望。

14. Lectură suplimentară:

BINE AŢI VENIT ÎN ROMÂNIA

Înainte de a vă furniza o serie de informaţii, sperăm utile, privind sosirea dv. în România, vă reamintim că pentru viitoarea dv. călătorie cu TAROM sunteţi rugaţi să vă reconfirmaţi rezervarea sau să o anulaţi în timp util, adresându-vă celor mai apropiate agenţii TAROM. De asemenea, vă reamintim să nu uitaţi ora limită pentru prezentarea la îmbarcare, care a fost prealabil indicată la eliberarea biletului. Ar fi util să verificaţi greutatea bagajelor. Pe biletul de călătorie veţi găsi indicată greutatea maximă admisă la transport,

kilogramele în plus vor fi taxate ca excedent de bagaj.

Viza de intrare se obţine de la oficiile diplomatice sau reprezentanţele consulare ale României în străinătate pentru aceia care posedă un paşaport valabil, recunoscut de statul român. Viza se poate acorda şi prin prezentarea aceloraşi documente la oricare din punctele de frontieră, cu excepţia cetăţenilor aparţinând ţărilor cu tendinţă emigraţionistă. Pe aeroportul Otopeni funcţionează non stop un serviciu de vize.

În această situaţie, pentru vizele de serviciu, turistice, de şedere temporară sau tranzit se vor plăti aceleaşi tarife practicate de misiunile diplomatice româneşti din străinătate. Vă rugăm să reţineţi următoarele taxe aplicabile la intrarea în România prin aeroportul Otopeni: pentru viză în scop de afaceri, vizită la rude, studii — 31 USD; viză în scop turistic individual — 21 USD; viză de tranzit pentru 4 zile — 21 USD. La acordarea vizei pe aeroportul Otopeni se percepe o taxă de 6 USD care se adaugă pentru fiecare sumă mai sus menţionată. Sumele în USD pot fi plătite şi în echivalentul altor monede liber convertibile.

La intrarea în România nu este cerut nici un vaccin, indiferent de ţara de origine.

În conformitate cu convenţiile internaţionale şi legile române, turiştii străini pot introduce în România, fără taxe vamale, în cantitate rezonabilă, alimente, medicamente şi bunuri de folosinţă personală pentru perioada sejurului cât şi aparate de fotografiat cu 24 de casete sau 10 filme pentru fiecare, un binoclu, o cameră video, un casetofon portabil, un televizor portabil, un radio, o maşină de scris, un cărucior de copil, o bicicletă, articole de sport uzuale.

De asemenea, ei pot introduce, fără taxe vamale, bunuri diferite a căror valoare individuală nu depăşeşte 250,000 lei cu excepţia staţiilor de emisie-recepţie, aparatelor de proiecţie, boxelor audio, instrumentelor muzicale, covoarelor, mochetelor, armelor de vânătoare sau de tir precum şi muniţii pentru acestea.

Băuturile alcoolice şi ţigările sunt scutite de plata taxelor vamale în următoarele cantităţi:

a) băuturi alcoolice peste 22°— 2 litri;

b) vin sau bere — 4 litri;

c) ţigarete — 200 bucăţi.

Important: la intrarea în ţară, toţi pasagerii sunt obligaţi să declare în scris organelor vamale sumele în valută efectivă care depăşesc echivalentul a 1000 USD, precum şi cecurile de călătorie. Suma maximă admisă este de 10000 USD.

La plecarea din România, turiştii străini pot scoate din ţară, fără plata taxelor vamale:

— alimente, medicamente şi bunuri de folosinţă personală, într-o cantitate rezonabilă, necesare pentru o călătorie de 24 de ore, orice cantitate de amintiri cumpărate din România, însoţite de o chitanţă din care să reiasă că au fost cumpărate în lei provenind din schimb valutar fără a depăşi 50% din valoarea chitanţei de schimb;

— bunurile culturale cu condiţia să fie cumpărate cu factură de la magazinele Fondului Plastic sau cu aviz de la oficiile pentru Patrimoniul Cultural Naţional.

Sumele în valută efectivă declarate la intrarea în ţară pe baza declaraţiei vamale precum şi sumele care provin din ridicări din conturi personale sau transferuri în conturile acestora deschise la băncile din România, pe baza unui document eliberat de bancă.

PROVERBE

Cine scoate sabia de sabie va muri.

Cine e viteaz în urma războiului se cunoaşte.

LECŢIA 21

TEXT

ARTA SUCCESULUI

Ce ar putea avea în comun un tratat chinez scris acum două milenii şi jumătate cu războiul din Golf şi cu marketingul şi managementul performant al firmelor? Ce-i interesează toate astea pe directorii multor întreprinderi, care şi aşa au zilnic pe cap destule probleme şi întrebări grave sau fără soluţii? Pare imposibil de ghicit. Şi totuşi există legături surprinzătoare şi pline de pilde foarte actuale. Despre ce este vorba?

Într-o corespondenţă de război din ianuarie 1991, un ziarist american transmitea din Golf: "Deşi China n-a trimis nici un soldat aici, un chinez misterios se află pe front şi dirijează acţiunile militare. El este tocmai Sun Zi, care a trăit cu 2 500 de ani în urmă". Potrivit aceleiaşi surse citată de revista "China"[1] — în raniţa fiecărui ofiţer al trupelor americane de puşcaşi marini se ascundea şi un exemplar în engleză din cartea "Arta războiului" de Sun Zi[2], precum şi o bandă de magnetofon cu explicaţiile necesare înţelegerii acestui tratat. Comandamentul le ceruse ofiţerilor să studieze atent această lucrare.

Faptul este explicabil dacă ne gândim că, într-adevăr, nu avem de-a face cu o carte obişnuită[3]. Este vorba de primul tratat militar din lume, tradus în multe limbi străine. Autorul, Sun Zi sau Sun Wu, a fost cel mai strălucit teoretician militar din China antică, dar scrierile sale au rămas şi astăzi de actualitate, stârnind interes nu

numai în sfera specialiştilor militari.

În China s-a scris despre "Arta războiului şi managementul întreprinderilor". Unii directori de firme, aplicând anumite principii din cartea lui Sun Zi, au obţinut o eficienţă nesperată în rezolvarea unor probleme economice dificile. În Japonia s-a înfiinţat o şcoală de management pe baza "Artei războiului" şi s-au consemnat numeroase încercări de folosire a tratatului de teorie militară în administrarea cu succes a întreprinderilor.

Sun Zi susţine în cartea sa că războiul este o problemă foarte serioasă. Recomandă deci prudenţă, studiu şi pregătirea temeinică a luptei. Arta războiului are la bază simularea şi surpriza. Victoria este obiectivul principal, dar armata nu trebuie angajată în campanii îndelungate, deoarece resursele pot fi insuficiente. Pentru a obţine victoria sunt recomandate superioritatea de forţă strategică şi tactică faţă de inamic, precum şi războiul-fulger. Culmea artei strategice este cucerirea intactă a armatei duşmane, în timp ce distrugerea ei reprezintă ultima soluţie. Decizia în luptă trebuie fundamentată pe cunoaşterea de sine şi a adeversarului. Punctele sale întărite trebuie evitate. Atacul trebuie concentrat asupra punctelor slabe. Autoritatea ordinelor comandamentului se bazează pe calităţile de înţelepciune, dreptate, omenie, curaj şi severitate ale generalilor. În organizarea armatei este indicată folosirea echilibrată de recompense şi pedepse. Informarea prealabilă despre armata duşmană este foarte importantă şi, în acest scop, informaţiile agenţilor secreţi trebuie tratate cu toată atenţia.

Interesant, nu? Desigur, fiecare manager are toată libertatea de a decide când şi cum poate folosi toate aceste idei şi sugestii în domeniul economic. Este o invitaţie la reflecţie şi, de ce nu, la acţiune în domeniul atât de delicat, dar vital, al managementului

firmelor şi în ceea ce se numeşte "războiul comercial" modern.

(după *Bogdan Pădure*)

VOCABULAR

mileniu, -ii, *s.n.* 一千年
golf, -uri, *s.n.* 海湾
marketing, *s.n.* 营销学
management, *s.n.* 经营；企业管理（学）[*pron.:* me-nigĭ-ment]
performant, -ă, -ţi, -e, *adj.* 高水平的
întreprindere, -i, *s.f.* 企业；工厂
soluţie, -ii, *s.f.* 解决办法
imposibil, -ă, -i, -e, *adj.* 不可能的
a ghici, -esc, *v.t.* 猜；猜谜
surprinzător, -oare, -ori, -oare, *adj.* 意想不到的
plin, -ă, -i, -e, *adj.* 充满的
pildă, -e, *s.f.* 范例；警句
corespondenţă, -e, *s.f.* 通讯，报道
ziarist, -ă, -şti, -e, *s.m., s.f.* 记者
misterios, -oasă, -oşi, -oase, *adj.* 神秘的
front, -uri, *s.n.* 前线，前方
a dirija, -ez, *v.t.* 领导；引导；指挥
tocmai, *adv.* 正好，恰好
a cita, -ez, *v.t.* 提及；援引
raniţă, -e, *s.f.* 背包，背囊
ofiţer, -i, *s.m.* 军官
trupă, -e, *s.f.* [复数] 部队
puşcaş, -i, *s.m.* 步兵
marin, -ă, -i, -e, *adj.* 海洋的；海上的
exemplar, -e, *s.n.* 本，册，份
bandă, benzi, *s.f.* 带，带子
magnetofon, -oane, *s.n.* 磁带录音机
explicaţie, -ii, *s.f.* 解释；讲授
înţelegere, -i, *s.f.* 理解，懂
comandament, -e, *s.n.* 指挥部；司令部
fapt, -e, *s.n.* 事实；现象
explicabil, -ă, -i, -e, *adj.* 可解释的；可理解的
obişnuit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 习惯的；普通的
teoretician, -ă, -ieni, -iene, *s.m., s.f.* 理论家
actualitate, -ăţi, *s.f.* 当前；现实；[复数] 时事
a stârni, -esc, *v.t.* 引起，激起

sferă, -e, *s.f.* 球面；范围
anumit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 特定的；某个，某些
eficienţă, -e, *s.f.* 功效；效率
nesperat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 出乎预料的
dificil, -ă, -i, -e, *adj.* 困难的
a consemna, -ez, *v.t.* 记载
încercare, -ări, *s.f.* 试验；尝试
folosire, -i, *s.f.* 使用
teorie, -ii, *s.f.* 理论
prundenţă, *s.f.* 谨慎
temeinic, -ă, -i, -e, *adj.* 扎实的，牢固的
simulare, -ări, *s.f.* 佯装；模拟
surpriză, -e, *s.f.* 意外；惊喜
campanie, -ii, *s.f.* 战役
îndelungat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 长时间的
deoarece, *conj.* 因为
resursă, -e, *s.f.* 资源
superioritate, -ăţi, *s.f.* 优势
tactică, -i, *s.f.* 战术；策略
inamic, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 敌人；*adj.* 敌人的
cucerire, -i, *s.f.* 征服；夺取
intact, -ă, -ţi, -e, *adj.* 完整无损的；未受损伤的
duşman, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 敌人；*adj.* 敌人的，敌对的
distrugere, -i, *s.f.* 破坏；摧毁
decizie, -ii, *s.f.* 决定；决心
a fundamenta, -ez, *v.t.* 奠定基础
sine, *pron. refl.* [第三人称代词宾格强调式] 自己
adeversar, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 对手
a întări, -esc, *v.t., v.r.* 巩固，加强
atac, -uri, *s.n.* 进攻
a concentra, -ez, *v.t., v.r.*（使）集中
slab, -ă, -i, -e, *adj.* 瘦的；弱的
ordin, -e, *s.n.* 命令
a baza, -ez, *v.r., v.t.*（使）基于；依靠
înţelepciune, *s.f.* 智慧，才智
omenie, *s.f.* 人性；和蔼
curaj, *s.n.* 勇敢，勇气
severitate, *s.f.* 严厉，严格
a indica, indic, *v.t.* 指示；建议
echilibrat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 平衡的
recompensă, -e, *s.f.* 报偿；补偿
prealabil, -ă, -i, -e, *adj.* 预先的
agent, -ă, -ţi, -te, *s.m., s.f.* 代理人；特务，探子；~ economic 经济实体
secret, -ă, -ţi, -e, *adj.* 秘密的；隐蔽的
a trata, -ez, *v.t.* 对待；治疗
desigur, *adv.* 对，是；当然

manager, -i, *s.m.* 企业管理专家

libertate, -ăţi, *s.f.* 自由

a decide, decid, *v.i., v.r.* 决定；下决心；*v.t.* 说服；促使；决定

sugestie, -ii, *s.f.* 提示；启发；建议

reflecţie, -ii, *s.f.* 思考

vital, -ă, -i, -e, *adj.* 生命的；极其重要的

NOTE

1. Potrivit aceleiaşi surse citată de revista "China" ... 根据《中国》杂志援引的同一消息，这里的 potrivit 起副词作用，语法上要求后面的词为予格。

2. "Arta războiului" de Sun Zi 《孙子兵法》

3. ... nu avem de-a face cu o carte obişnuită ... 我们涉及的不是一本普通的书，a avea (de-)a face cu cineva (sau cu ceva), *expr.* 与…有共同之处；同…有关系。

CUVINTE, LOCUŢIUNI ŞI EXPRESII

1. A DIRIJA, *v.t.*

a) ~ *ceva* 领导；引导；指挥

Poliţistul dirijează circulaţia.

Profesorul Racu dirijează orchestra Liceului de muzică "Dinu Lipatti".

Educaţia ne dirijează comportamentul.

b) *a se dirija* [被动反身] 领导；引导；指挥

O întreprindere cu zece mii de salariaţi nu se dirijează uşor.

2. A FUNDAMENTA, *v.t.*

a) ~ *ceva* 奠定…的基础

Victor Babeş a fundamentat cercetarea bacteriologică în România.

b) *a fi fundamentat de (către)* ... 由…奠定基础

Speologia a fost fundamentată de Emil Racoviță.

În secolul al XIX-lea Charles Darwin își fundamentează teoria asupra originii speciilor.

c) *a se fundamenta* [被动反身] 奠定基础

Chimia s-a fundamentat ca știință în secolul al XIX-lea.

3. A DECIDE, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva / că ... / să ...* 决定

Profesorul a decis data examenului.

Vlad a decis că trebuie să învețe mai serios.

Am decis să merg cu voi la teatru.

Mi-am decis singur soarta.

b) ~ *pe cineva să ...* 促使某人…；说服某人做…

L-am decis pe Cătălin să meargă în excursie.

Mi-am decis prietenii să rămână.

c) *a fi decis de (către)* ... 由…决定

Ziua plecării în concediu a fost decisă de părinți.

d) *a se decide* [被动反身] 决定

Construirea unei linii ușoare de cale ferată s-a decis de mult timp.

e) *a se decide să* ... 决定，下决心做…

Antrenorul s-a decis să-și dea demisia.

f) *a se decide că ... / să ...* [第三人称单数] 决定…

La ședință s-a decis că sesiunea de examene va începe cu o săptămână mai devreme.

S-a decis să se angajeze încă o tânără la secretariatul facultății.

4. A CONCENTRA, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva* 集中

Inamicul și-a concentrat toate forțele armate.

Mi-am concentrat atenția asupra lucrării de diplomă.

b) *a se concentra* [被动反身] 集中

Dacă s-ar concentra toate resursele materiale şi umane, economia s-ar dezvolta mult mai rapid.

c) *a se concentra asupra ...* 专心，集中注意力于...

Studenţii se concentrează asupra lecţiei.

5. DE ACTUALITATE, *loc. adj.* 现实的，现时的

Afirmaţiile acelea nu mai sunt de actualitate.

Deşi au trecut peste două mii de ani, totuşi unele principii de pedagogie din "Analecte" de Confucius sunt încă de actualitate.

6. A ÎNTĂRI, *v.t., v.r.*

a) ~ *ceva* 巩固，加强

Gimnastica întăreşte organismul.

Ei au întărit malul fluviului cu stâlpi şi pietre.

Să întărim necontenit prietenia dintre poporul chinez şi poporul român!

b) *a se întări* [被动反身] 巩固，加强

Trebuie să se întărească disciplina financiară.

Universitatea a luat măsuri concrete să se întărească activitatea de cercetare ştiinţifică.

GRAMATICĂ

一、熟语 (Expresia)

罗语中 expresie 一词的含义相当宽泛，一些人把它等同于任何复合词、词组或固定搭配，如 e bine, e rău 也是一种无人称的动词熟语。实际上它就是一种通过转义等方式，精炼生动地表述思想的固定词语结构。例如：

a-i fi (cuiva) drag ca lumina ochilor = a-i fi (cuiva) foarte drag 亲爱之至；视如掌上明珠

a (nu) avea chef = a (nu) fi dispus să (facă ceva), a nu dori (să ...) （没）有兴致

a-i crăpa (cuiva) obrazul de ruşine = a fi foarte ruşinat, a nu mai putea de ruşine 羞得无地自容

a o scoate / a duce (ceva) la capăt = a termina (ceva) (cu succes); a reuşi 进行到底；（顺利）完成

a bate (pe cineva) cu propriile lui arme = a învinge (pe cineva) cu propriile lui argumente 以子之矛，攻子之盾。

a atrage atenţia cuiva = a face (pe cineva) atent; a interesa 吸引某人注意力

a sparge gheaţa = a dispărea sau a face să dispară atmosfera sau senzaţia de jenă existentă la un moment dat; a iniţia 打破坚冰

二、谓语补足语和谓语补足语从句 (Elementul predicativ suplimentar şi propoziţia predicativă suplimentară)

（一）谓语补足语 (Elementul predicativ suplimentar)

是一个句子的从属部分，同时限定主语（或另一个名词）和谓语。

Fata s-a întors *plângând* la părinţii săi.

Oaspeţii au plecat *mulţumiţi.*

Copiii vin *zgomotoşi.*

谓语补足语可以分为：

1. 名词性谓语补足语 (Elementul predicativ suplimentar de tip nominal)，通过形容词表达，它与所涉及的名词要性、数一致。

Am găsit banca *liberă.*

Studenţii au primit *bucuroşi* vestea excursiei.

Pe copii i-am văzut *bucuroşi* de cadourile primite.

O fată traversează *graţioasă* strada.

Studenţii se îndreaptă *grăbiţi* spre sălile de curs.

2. 动词性谓语补足语 (Elementul predicativ suplimentar de tip verbal)，通过副动式表示，包含与谓语同时发生的一个动作。

George se spală *cântând.*

Pe Gabriela am auzit-o *vorbind.*

（二）谓语补足语从句 (Propoziţia predicativă suplimentară)

在复合句中起谓语补足语作用，它所表达的动作与主句中的动作同时发生。

1. **谓语补足语和谓语补足语从句的比较**

含谓语补足语的简单句	含谓语补足语从句的复合句
Lasă-l *vorbind!*	Lasă-l *să vorbească!*
Când am văzut-o *venind,* ne-am bucurat foarte mult.	Când am văzut-o *că vine,* ne-am bucurat foarte mult.
Când îl aud *ţipând,* îmi vine să-i dau cu ceva în cap.	Când îl aud *că ţipă,* îmi vine să-i dau cu ceva în cap.

2. **谓语补足语从句涉及的对象**

(1) 主语

Când mi-a spus ce se întâmplase, am plecat imediat cu el *aşa cum mă găseam.*

De sus se vedeau apele *cum şerpuiau printre munţi, cu sclipiri de argint.*

Omul acela a murit *aşa cum a trăit.*

(2) 直接宾语

Când l-am văzut *că-i nepriceput,* i-am dat o mână de ajutor.

L-am lăsat *să plângă* şi am plecat.

Mi-am regăsit satul natal *cum nu-mi imaginam.*

(3) 间接宾语

Mă uitam la ei *cum munceau.*

M-am pomenit cu el *că dă buzna în casă.*

3. **谓语补足语从句的引导方式**

(1) 通过关系副词 cum 引导。

Se aud clopetele *cum sună.*

Parc-o văd pe mama *cum era ea în tinereţe.*

(2) 通过连词 că 或 să 引导。

Când i-am auzit *că spun prostii,* am plecat acasă.

L-am lăsat *să doarmă până târziu.*

De ce ai făcut-o *să plângă?*

(3) 通过疑问—关系代词和形容词、不定代词和形容词引导。

Te cunosc eu *câte parale faci.*

Îl ştiu eu *de câte e în stare.*

4. 主句中要求谓语补足语从句的动词

主要有 a-l vedea (că), a-l auzi (că), a-l zări (că), a-l lăsa (să), a-l face (să) 等。

5. 语序和标点

谓语补足语从句一般不用逗号与主句分断，反之则体现与主句的关联程度较低。

三、句法分析 (Analiza sintactică a unui text)

在阅读和翻译过程中，我们经常会遇到一些复杂、难懂的句子。为了正确理解，除通过查阅工具书解决生词之外，还可以进行句法分析，以便搞清楚句子（复合句）的组成、各句子（成分）之间的关系，以及语序和标点等。

（一）句法分析的步骤 (Cum se procedează în analiza sintactică)

(1) 仔细阅读有关篇章，尽量搞清作者的意图;

(2) 找出所有的谓语;

(3) 找出各句子的引导词（连词、连词词组、关系代词、关系副词等）并用（长）方框标注;

(4) 用斜线分断句子，用数字标号;

(5) 确定主句;

(6) 确定各从句的类型并标明其所属的主句;

(7) 判断同一复合句中各从句之间的关系;

(8) 对各句进行句法和词法分析。

（二）句法分析的种类及举例 (Felurile analizei sintactice cu exemplificări)

1. **书写分析法** (Analiza prin transcriere)

首先划出谓语，找出引导词，按句子顺序标号，然后逐一书写分析各句。例如：

Şuşteru <u>nu înţelese</u> pe dată [1] / ce i <u>se spune</u> [2], / parcă îi <u>luase</u> minţile[3], / şi [4] / când <u>se dezmetici</u> [5], / celălalt <u>era</u> departe [4], / <u>se pierdea</u> pe sub arcadele podului vopsit în roşu [6], / <u>dispărea</u> ca o nălucă, în fulgerările apei morţilor [7] / .

(Fănuş Neagu — *Dincolo de nisipuri*)

(1) Şuşteru nu înţelese pe dată — *propoziţie principală;*

(2) ce i se spune — *propoziţie completivă directă;*

(3) parcă îi luase minţile — *propoziţie circumstanţială de mod;*

(4) (şi) celălalt era departe — *propoziţie principală;*

(5) când se dezmetici — *propoziţie circumstanţială de timp;*

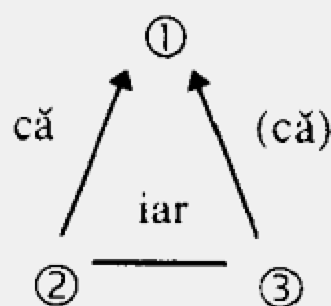
(6) se pierde pe sub arcadele podului vopsit în roşu — *propoziţie principală;*

(7) dispărea ca o nălucă, în fulgerările apei morţilor — *propoziţie principală.*

2. **画图分析法** (Analiza prin schemă relaţională)

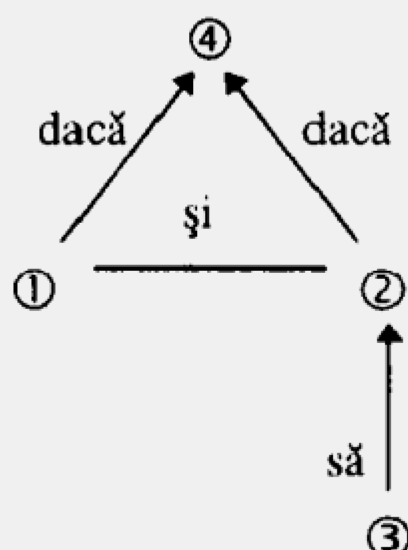
除分断句子和标号外，还可以借助图形标明句子之间的关系。例如：

Se zice [1]/ că tu vei fi numit director,[2]/ iar el va fi numit adjunctul tău.[3]/

又如:

Dacă ai timp [1]/ şi dacă vrei [2]/ să vezi acest spectacol,[3]/ vino cu mine.[4]/

在图解中，句子分别用数字标号，水平线表示并列关系，斜线（竖线）及箭头表示从属关系，另外还需注明句子之间的连词。

DATE DESPRE ROMÂNIA

◆ 20 世纪 90 年代以来，罗马尼亚为促进国际贸易往来，吸引外资和引进高新技术，提高国民经济资源的利用率，相继建立了 Sulina, Constanţa Sud, Brăila 和 Galaţi 四个自由区 (Zone libere)。在自由区可以开展货物搬运、分类、包装、测量、检验、拍卖和购销，证券和金融业务，国内和国际运输和发货以及其他一些特定的活动。国家对在自由区开展业务的企业和商家实行优惠政策，如在经营活动期间免除货物流通税、消费税和利润所得税，国家银行允许直接用自由外汇开展与经营活动有关的金融业务等。

◆ 罗马尼亚银行体制包括两个层面：国家银行 (Banca Naţională a României) 为中央银行，是国家惟一的货币发行机构，负责制定货币、信贷、外汇和支付方面的政策法规，作为最后的贷方保证对各其他银行的资助，保证银行系统的结算，对所有银行进行监督。其余的各种商业银行则独立经营，以最高利润为目标，有权参与任何金融活动。

EXERCIŢII

1. Completaţi spaţiile libere cu verbele date, la modul şi timpul potrivit.

(1) *a ghici*

(Eu) _________ intenţia lui.

Puteţi să _________ despre ce este vorba.

(2) *a cita*

Autorul _________ multe surse străine.

Când (noi) _________ pe cineva, îi punem cuvintele între ghilimele.

(3) *a stârni*

Cartea _________ mult interes mai ales în rândul tinerilor.

Problemele acestea le _________ studenţilor curiozitate.

(4) *a consemna*

Ambele părţi _________ problemele discutate într-o declaraţie comună.

Noi _________ mai multe cazuri similare.

(5) *a (se) baza*

Concluziile _________ pe analiza datelor concrete.

Noi _________ pe fapte, nu pe vorbe.

(6) *a indica*

Şeful le _________ ce au de făcut.

Doctorul îmi _________ tratamentul cu acupunctură.

(7) *a trata*

Medicul _________ această boală cu medicamente.

Noi îi _________ pe musafiri cu ceai sau cafea.

Articolul _________ problema mediului ambiant.

2. Subliniaţi cu roşu elementele predicative suplimentare de tip nominal şi cu albastru pe cele de tip verbal:

Ioana se îndreaptă zâmbitoare spre Radu.

Simţi că obrajii îi ardeau îmbujoraţi.

După câteva minute apăru şi gazda, distinsă şi elegantă, în rochia ei de seară.

Lui Paul nu-i convenea s-o vadă pe Maria nepăsătoare.

De jur împrejur, câmpia înverzită se întindea nesfârşită, tăcută şi netedă.

Mergea gândindu-se la ce-l aştepta acasă.

Pe Mihai l-am lăsat în cameră, citind o carte.

A plecat de la noi cântând.

3. Alcătuiţi fraze potrivite şi traduceţi-le în limba chineză.

Am rămas surprins când l-am văzut pe Dănuţ	să laşi lucrurile aşa cum sunt.
Eram departe de el când l-am văzut	să pară mai tânără.
Lasă-i	să spună ce vor!
Nu l-ai văzut	cât e de mare.
Părul lăsat pe umeri o face	că se aruncă în râu de pe pod.
Sfatul mamei e	ce nervos era?

4. Traduceţi în chineză următoarele construcţii alternative, după model.

(1)

Scuzaţi-mă, că *v-am făcut să (mă) aşteptaţi.*

v-am lăsat singur în cameră

(2)

Când l-am văzut că-i *străin,* l-am ajutat *să caute un hotel.*

bătrân / orb / invalid

să pună bagajul în maşină / să traverseze strada / să se urce în autobuz

(3)

Hotărârea aceasta ne-a lăsat să înțelegem că *va fi mare nevoie de tineri absolvenți pentru dezvoltarea regiunilor de vest ale Chinei.*

mesajul acesta / *ei pot să ne sponsorizeze* /

măsura aceasta *studenții vor avea o mai mare libertate în alegerea cursurilor*

(4)

Au o singură fată și le e dragă ca lumina ochilor.

Baba Vrâncioaia avea șapte feciori,

frumoși și voinici, și toți îi erau dragi /

Băiatul cel mic îi este drag /

Libertatea ne este dragă

(5)

Azi nu am (nici un) chef de *glume.*

N-am (nici un) chef *să fac glume.*

Dacă aveți chef *să vă îmbolnăviți, duceți-vă pe ploaia asta la meci!*

(să fac o) plimbare / treabă *de discuții inutile, duceți-vă la el!* /

(să merg la) film / *să pierdeți timp, mergeți cu ei!* /

(să joc) șah / *să pierdeți bani fără rost,*

fotbal / volei *luați aceste lozuri!*

(6)

Nu i-a crăpat obrazul de rușine *să facă așa ceva?*

Îmi crapă / *când mă gândesc la ce-am făcut* /

În loc să-i crape / *se comportă ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic* /

Nu-ți crapă *să vorbești așa cu oamenii bătrâni?*

5. Cum se traduc în limba română următoarele expresii sau sintagme:

海湾战争	战地通讯	海军陆战队
卓越的军事理论家	企业管理	闪电战
知己知彼	避实就虚	现代商业战

6. Răspundeţi la următoarele întrebări legate de text.

Despre ce se vorbeşte în textul "Arta succesului"? Ce transmitea un ziarist american în corespondenţa sa de război din Golf? Cine este Sun Zi? Ce carte se citea în rândul ofiţerilor americani în timpul războiului din Golf? Cine le ceruse acest lucru? Ce fel de carte este aceasta? Prin ce sunt de actualitate scrierile lui Sun Zi? Ce susţine Sun Zi în cartea sa? Ce mai recomandă? Cum vede el distrugerea inamicului? Pe ce se bazează decizia în luptă? Dar autoritatea ordinelor comandamentului? Credeţi că folosirea de recompense şi pedepse e necesară în organizarea armatei? Dar în activitatea unei firme sau instituţii? De ce?

7. Construiţi propoziţii sau fraze cu următoarele cuvinte sau expresii:

(1) a avea ceva comun (cu ...);

(2) a avea de-a face cu ...;

(3) a rămâne de actualitate;

(4) a stârni (un) interes în sfera / rândul ...;

(5) cu succes.

8. Vorbiţi în limba română:

(1) despre ce război aţi aflat mai multe;

(2) despre domeniile în care se mai pot aplica principiile lui Sun Zi;

(3) de ce ne întoarcem adesea la lucrările vechi ca să găsim răspunsuri sau soluţii pentru viaţa de azi;

(4) cum se pot informa oamenii de afaceri străini despre agenţii econo-

mici din China.

(5) care este modelul de student chinez pentru dv.

9. Vorbiţi pe scurt despre "Arta războiului" de Sun Zi.

10. Traduceţi în limba română:

(1) 这两者之间没有联系。

(2) 我听见他在楼道里说话。

(3) 每天早晨大人和孩子们都匆匆赶去上班或上学。

(4) 这家饭店虽然不大，但服务非常周到，客人们都是高兴而来满意而归。

(5) 老人就这么一个女儿，从小就把她视为掌上明珠。

(6) 没心情跟你开玩笑。我进城跑了半天，什么事都没办，还把身份证丢了。

(7) 《孙子兵法》是世界上首部军事理论著作，尽管两千多年过去了，但其中的一些思想仍有现实意义。

(8) 一些企业的经理把《孙子兵法》中的某些原则用于管理，取得了意想不到的效果。

(9) 任何决策都应该建立在"知己知彼"的基础上。

(10) 治军需要赏罚严明，其实任何一个单位的管理都需要纪律和赏罚。

(11) 后天我们就要去罗马尼亚了，今天晚上我得去和几个朋友告别。

(12) 我们学习罗语已经一年多了，知道了不少关于罗马尼亚的情况，大家都希望将来有机会去那里看看。

11. Lectură suplimentară:

CAMERELE DE COMERŢ ŞI INDUSTRIE

Primele camere de comerţ şi industrie din România au fost fondate în anul 1864, ca urmare a legilor comerciale promulgate de domnitorul

Alexandru Ioan Cuza.

În perioada postbelică, economia centralizată a dus la desfiinţarea camerelor de comerţ. A fost menţinută numai cea din Bucureşti, a cărei activitate a fost redusă însă numai la promovarea exporturilor.

În 1990 sistemul camerelor de comerţ a fost repus în drepturi, actualmente el fiind compus din Camera de Comerţ şi Industrie a României şi din 40 de camere teritoriale cu sediul în capitalele de judeţ, organisme neguvernamentale şi autonome. Între camerele judeţene şi cea naţională raporturile nu sunt de subordonare, ci numai de conlucrare, camerele teritoriale devenind membre ale camerei naţionale la propria lor cerere.

Activitatea camerelor de comerţ şi industrie a fost diversificată, principalul lor obiectiv constituindu-l acum susţinerea şi protejarea intereselor societăţilor comerciale legal constituite în raporturile acestora cu statul român şi organizaţiile de specialitate din străinătate. În acest sens, ele organizează misiuni economice în ţară şi peste hotare, facilitând contracte de afaceri între firmele româneşti şi între acestea şi firme străine, organizează târguri şi expoziţii cu participare internă şi internaţională, organizează cursuri de pregătire şi specializare profesională pentru agenţii economici, editează propriile lor publicaţii şi broşuri pentru informarea oamenilor de afaceri, oferă consultanţă şi informaţii. Pe lângă acestea, Camera de Comerţ şi Industrie a României întocmeşte studii, eliberează certificate de origine şi certifică la cerere cazurile de forţă majoră incluse în clauzele contractuale, asigură protecţia mărcilor şi invenţiilor româneşti în străinătate şi a celor străine în România, arbitrează litigii economice interne şi internaţionale. Şi, împreună cu camerele judeţene, a deschis Fundaţia "Şcoala română de afaceri".

Partenerii din ţară şi din străinătate care doresc să stabilească relaţii de afaceri cu societăţi comerciale din România se pot adresa direct acestor instituţii comerciale.

PROVERBE

Strânge bani albi pentru zile negre.

Tot începutul are şi sfârşit.

Oul de azi e mai bun decât găina de mâine.

CÂNTECE ROMÂNEŞTI

1. AŞA BEAU OAMENII BUNI

1 = G 6/8

Moderato

	1	1	1	²3 |	⁴5	5	5· |
Ei,	A-	şa	beau	oa-	me-	nii	buni
Ei,	A-	şa	beau	oa-	me-	nii	dragi
Ei,	A-	şa	beau	ca-	re-s	ca	noi,
Ei,	de	n-ar	fi	ho-	rin-	că-n	sat,
Ei,	dar	aşa	ho-		rin-	că	e

6	6	⁵6	4 3 |	2	2	2· |	²4	3	4	6 |
A-	şa	beau	oa-	me-	nii	buni	De	sâm-	bă-	tă
A-	şa	beau	oa-	me-	nii	dragi	De	sâm-	bă-	tă
A-	şa	beau	ca-	re-s	ca	noi	De	sâm-	bă-	tă
De	n-ar	fi	ho-	rin-	că-n	sat	Ni-	cio-	da-	tă
Dar	aşa		ho-	rin-	că	e	Eu	la	lu-	me-s

⁵⁶5	4 3	²3· |	2	2	5	7 |	2	1· 7	1· ‖
pâ-	nă	luni	De	sâm-	bă-	tă	pâ-	nă	luni
pâ-	nă	marţi	De	sâm-	bă-	tă	pâ-	nă	marţi
pâ-	nă	joi	De	sâm-	bă-	tă	pâ-	nă	joi
n-aş	fi	b(e)at	Ni-	cio-	da-	tă	n-aş	fi	b(e)at
po-	ves-	te	Eu	la	lu-	me-s	po-	ves-	te.

2. LA OGLINDĂ

1 = C $^2/_4$

Allegretto

3 6 6 7 | 1 7 | 6 6· | 6 0 | 1 1 1 1 | 3 2 |
Azi am să-mi cres- tez în grin- dă, - Jos din cui a- cum, o-
Ia- tă- mă-s tot eu cea ve- che, - O- chii, hai, ce mai pe-
As- ta-s eu şi sunt voi- ni- că, - Ci- ne-a zi-s că eu sunt

1 1· | 1 0 ||: 3 3 3 3 | 4 3 2 1 | 2 2 2 2 | 3 2 1 7 6 |
glin- dă! - Ma- ma-i du- să-n sat, cu do- rul, Azi e sin- gur pu- i- şo- rul,
re- che - Şi ce cap fru- mos ră- sa re! Nu- i al meu? Al meu e oare?
mi- că - Ui- te, zău, a- cum iau sea- ma Că-mi stă bi- ne-n cap nă- fra- ma

3 6 6 6 | 7 1 2 1 | I. 3 4 | 5 4 :|| II. 7 1 7 | 6 0 ||
Şi- am în- chis uşa la tin- dă Cu ză- vo- rul. Cu ză- vo- rul.
Dar al cui? Şi la u- re- che, ui- te-o floa- re. a- re ma- ma.
Şi ce fa- tă fru- mu- şi- că

3. RADU MAMII, RADULE

1 = G $^3/_4$

Tempo de horă

Foa- ie ver-de-a bo- bu- lui Prin pă- du- rea
— N-aţi vă- zut pe Ra- du ma- mii? — L-am vă- zut la
Ra- du bea şi che- fu- ia, Po- te- ra- mi-l
— Dă- te, Ra- du- le le- gat, Ori vrei să mori

bra- du lui, - tre- ce ma- ma
crâş- ma Sta- nii, - Un- de- şi beau
ur- mă- rea, - Ra- du bea şi
îm- puş- cat, - — Nu-s fe- me- ie

Ra- du- lui tre- ce ma- ma Ra- du- lui,
dru- meţii banii, Şi hai- du- cii go- lo- ganii.
che- fu- ieşte, Po- te ra- mi-l ur- mă- reşte,
cu nă- fra- mă, Nu mă dau pe voi o cea- tă,

Ra- du ma- mii Ra- du- le -
Ra- du ma- mii Ra- du- le -
Ra- du ma- mii Ra- du- le -
Ra- du ma- mii Ra- du- le -

5 5 6 7 | 1 5 ⁵6 6 | 5 6 5 4 | 3 2 2 1 |

Din ochi ne- gri lă- cri- mând Şi de Ra- du în- tre bând

Un- de- şi beau dru- meţii banii, Şi hai- du- cii go- lo- ga- nii,

Ra- du- bea şi che- fu- ieşte, Po- te- ra- mi-l ur- mă- reşte,

Nu-s fe- me- ie cu nă- fra- mă, Nu mă dau pe voi o cea- tă,

5 5 1 1 | 2 3 2 | 2 1· | 1 - ‖

Ra- du ma- mii Ra- du- le. -

Ra- du ma- mii Ra- du- le. -

Ra- du ma- mii Ra- du- le. -

Ra- du ma-mii Ra- du- le. -

VOCABULAR ROMÂN-CHINEZ

收录范围为本册各课词汇表所列单词，圆括号内标明该词出现的课位。

A

aboli, -esc, *v.t.* 废除，撤消 (6)

absolvi, -esc, *v.t.* 毕业 (3)

abstractizare, -ări, *s.f.* 抽象（化） (8)

academie, -ii, *s.f.* 科学院；学院 (11)

accentua, -ez, *v.t.* 标重音；强调；*v.r.* 加剧 (6)

accesibil, -ă, -i, -e, *adj.* 可达到的 (19)

acomodare, -ări, *s.f.* 适应 (11)

acoperi, acopăr, *v.t.* 盖上；遮盖；*v.r.* 覆盖；布满 (7)

activ, -ă, -i, -e, *adj.* 积极的 (15)

activitate, -ăţi, *s.f.* 活动；工作 (1)

actual, -ă, -i, -e, *adj.* 当前的；现实的 (20)

actualitate, -ăţi, *s.f.* 当前；现实；[复数] 时事 (21)

acţiune, -i, *s.f.* 行动；（文艺作品的）情节 (13)

acupunctură, *s.f.* 针灸 (19)

adaptare, -ări, *s.f.* 适应 (11)

adesea, *adv.* 经常；多次 (2)

adesCori, *adv.* 经常；多次 (2)

adevărat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 真正的；真实的 (1)

administrare, -ări, *s.f.* 管理 (3)

administrativ, -ă, -i, -e, *adj.* 行政的 (5)

administraţie, -ii, *s.f.* 行政机关；管理 (6)

admira, admir, *v.t.* 欣赏；钦佩 (2)

admitere, -i, *s.f.* 接纳；录用；concurs de ~ 入学考试 (2)

adoptare, -ări, *s.f.* 通过（法案等） (13)

adormi, adorm, *v.i.*, *v.t.* （使）睡着 (14)

adunare, -ări, *s.f.* 大会 (15)

adversar, -ă, -i, -e, *s.m.*, *s.f.* 对手 (21)

afară, *adv.*（在）外面；în ~ de 除…之外 (5)

Afganistan, *s.n.* 阿富汗 (15)

afirma, afirm, *v.t.* 断言；*v.r.* 显露 (4)

afirmare, -ări, *s.f.* 显示；确认 (1)

afro-asiatic, -ă, -i, -e, *adj.* 亚非的 (1)

agent, -ă, -ţi, -e, *s.m.*, *s.f.* 代理人；探子；~ publicitar 广告代理 / ~ comercial 推销员 (11)

agresor, -oare, -ori, -oare, *s.m.*, *s.f.* 侵略者 (20)

agricol, -ă, -i, -e, *adj.* 农业的 (13)

agricultură, -i, *s.f.* 农业 (6)

ajutor, -oare, *s.n.* 帮助；援助 (4)

albanez, -ă, -i, -e, *s.m.*, *s.f.* 阿尔巴尼亚人；*adj.* 阿尔巴尼亚（人）的；*s.f.* 阿尔巴尼亚语 (1)

alcătui, -esc, *v.t.*, *v.r.* 组成，构成 (5)

alimentar, -ă, -i, -e, *adj.* 食品的；*s.f.* 食品店 (13)

altar, -e, *s.n.* 祭坛；圣坛 (16)

amâna, amân, *v.t.* 推迟；推托，搪塞 (14)

amândoi, amândouă, *num. col.* 俩；[作代词] 俩人；二者 (3)

ambii, -ele, *num. col.* = amândoi (3)
amenajare, -ări, *s.f.* 布置，安排 (17)
amestec, -uri, *s.n.* 混合 (6)
amfiteatru, -e, *s.n.* 阶梯教室 (1)
ananas, -şi, *s.m.* 菠萝 (20)
angaja, -ez, *v.t.* 聘用；承担；*v.t., v.r.* （使）走上…之路 (5)
animal, -e, *s.n.* 动物；野兽；牲畜 (9)
ansamblu, -uri, *s.n.* 总体，整体；文艺团体 (10)
antenă, -e, *s.f.* 天线 (4)
anterior, -oară, -ori, -oare, *adj.* 以前的，先前的 (17)
antic, -ă, -i, -e, *adj.* 古代的，古老的 (15)
antichitate, -ăţi, *s.f.* 古代；[尤用复数] 文物 (19)
antrena, -ez, *v.t.* 吸引，使积极参与（某项活动） (4)
anual, -ă, -i, -e, *adj.* 每年的，年度的 (3)
anumit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 特定的；某个，某些 (21)
anunţa, anunţ, *v.t.* 通知，通报 (17)
aparat, -e, *s.n.* 机；器具；仪器 (20)
apariţie, -ii, *s.f.* 出现；出版（物） (3)
aparţine, aparţin, *v.i.* 属于；归…所有 (10)
apărare, -ări, *s.f.* 保护，保卫 (18)
aplica, aplic, *v.t.* 应用；实行 (20)
aplicare, -ări, *s.f.* 应用；实行 (4)
aprecia, apreciez, *v.t.* 估价，评价；给予好评；赞赏，欣赏 (8)
aprinde, aprind, *v.t.* 点燃；点亮 (14)
aprofunda, -ez, *v.t.* 深入研究；深入 (11)
apropo, *adv.* 说起，提到（表示突然想起来的事） (2)
apt, -ă, -ţi, -e, *adj.* 适合的；合格的 (13)
apuca, apuc, *v.t.* 抓；捉住；*v.t., v.r.* 开始做 (14)
apus, -uri, *s.n.*（天体的）西沉；日落；西部 (7)
arab, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 阿拉伯人；*adj.* 阿拉伯的；*s.f.* 阿拉伯语 (1)
aramă, arămuri, *s.f.* 铜；[复数] 铜器 (14)
arbore, -i, *s.m.* 树木 (20)
arc, -uri, *s.n.* 弓；弓状物 (5)
arde, ard, *v.i.* 燃烧；燃亮 (14)
ardelean, -ă, -eni, -ene, *adj.* 阿尔迪亚尔（特兰西瓦尼亚的别称）的；*s.m., s.f.* 阿尔迪亚尔人 (10)
argilă, -e, *s.f.* 粘土；陶土 (19)
argumenta, -ez, *v.t.* 论证 (10)
arhiplin, -ă, -i, -e, *adj.* 非常满的；座无虚席的 (2)
arhitectonic, -ă, -i, -e, *adj.* 建筑（学）的 (8)
arhitectural, -ă, -i, -e, *adj.* 建筑（学）的 (17)
arhitectură, -i, *s.f.* 建筑学，建筑术；建筑风格 (8)
armată, -e, *s.f.* 军队 (6)
armă, -e, *s.f.* 武器 (14)
armonie, -ii, *s.f.* 和谐，协调 (8)
artistic, -ă, -i, -e, *adj.* 艺术的 (1)
arţar, -i, *s.m.* 鹰爪槭 (16)
ascunde, ascund, *v.t., v.r.* 藏 (14)
asemenea, *adv.* 同样地，一样；de ~ 此外 (17)
Asia, *s.f.* 亚洲 (15)
asigura, asigur, *v.t.* 保证，保障；保险 (13)
asimila, -ez, *v.t.* 吸收；掌握；同于 (5)
asista, asist, *v.i.* 出席；参加 (11)
asocia, -ez, *v.r., v.t.*（使）参与；（使）附和 (19)

asociaţie, -ii, *s.f.* 协会 (1)
aspect, -e, *s.n.* 面貌；方面 (10)
aspiraţie, -ii, *s.f.* 向往，憧憬 (16)
aspru, -ă, -i, -e, *adj.* 粗犷的；严酷的；严厉的 (7)
astfel, *adv.* 这样；因而 (6)
astronomic, -ă, -i, -e, *adj.* 天文学的 (12)
asupra, *prep.* [要求属格] 在…之上；关于 (4)
aşteptare, -ări, *s.f.* 等候；期待 (13)
atac, -uri, *s.n.* 进攻 (21)
ataca, atac, *v.t.* 进攻 (20)
atât, atâta, atâţi(a), atâtea, *adv.* 这样；如此；*pron. nehot.* [表示数量、程度等] 这么多；*adj. nehot.* 这么多的；~ ... cât şi ... 既…，又…；不仅…，而且… (12)
atenţie, -ii, *s.f.* 注意；重视；礼品 (8)
atotputernic, -ă, -i, -e, *adj.* 无所不能的 (14)
atracţie, -ii, *s.f.* 吸引力 (16)
atrage, atrag, *v.t.* 吸引 (4)
aur, *s.n.* 金，黄金 (17)
auriu, -ie, -ii, *adj.* 金色的 (7)
autohton, -ă, -i, -e, *adj.* 当地的；土著的 (6)
autonom, -ă, -i, -e, *adj.* 自治的；自主的 (15)
autor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 作者 (3)
autoritate, -ăţi, *s.f.* 当局，官方；权威 (5)
autostradă, -ăzi, *s.f.* 高速公路 (1)
avantaj, -e, *s.n.* 好处；优势 (11)
aventură, -i, *s.f.* 冒险 (11)
aviaţie, *s.f.* 航空，航空学 (12)
axă, -e, *s.f.* 轴；中轴线 (17)
azuriu, -ie, -ii, *adj.* 天蓝色的 (7)

B

bal, -uri, *s.n.* 舞会 (11)
baladă, -e, *s.f.* 叙事诗；叙事曲 (10)
bambus, -şi, *s.m.* 竹子 (3)
banană, -e, *s.f.* 香蕉 (20)
banchet, -e, *s.n.* 宴会 (17)
bandă, benzi, *s.f.* 带，带子 (21)
basm, -e, *s.n.* 童话；神话故事 (10)
bate, bat, *v.t.* 打；打造 (14)
baza, -ez, *v.r., v.t.* (使)基于；依靠 (21)
bază, -e, *s.f.* 基础 (10)
bazin, -e, *s.n.* 水池；流域 (15)
beneficia, -iez, *v.i.* 受益 (3)
Bhutan, *s.n.* 不丹 (15)
bibliotecar, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 图书管理员，图书馆工作人员 (3)
bicicletă, -e, *s.f.* 自行车 (3)
bine, *s.n.* 好，好事；善 (9)
binefacere, -i, *s.f.* 好事，善举 (9)
bineînţeles, *adv.* 当然 (11)
biologie, *s.f.* 生物学 (12)
Birmania, *s.f.* 缅甸 (15)
biserică, -i, *s.f.* 教堂；教会 (8)
blestemat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 可恨的；该死的 (14)
bob, boabe, *s.n.* 颗粒；豆粒 (14)
boboc, -i, *s.m.* 蓓蕾；雏儿；大学新生 (11)
bogăţie, -ii, *s.f.* 财富；资源 (16)
bolovan, -i, *s.m.* 大卵石，大石块 (9)
botanic, -ă, -i, -e, *adj.* 植物(学)的 (20)
bovine, *s.f., pl.* 牛类 [很少用单数] (13)
breveta, -ez, *v.t.* 发给证书；发专利证 (12)
broască, broaşte, *s.f.* 蛙，蛤蟆；~ ţestoasă 龟 (19)

bronz, -uri, *s.n.* 青铜；青铜器 (19)
brun, -ă, -i, -e, *adj.* 赫色的，深咖啡色的 (7)
brusc, -ă, -şti, -ste, *adj.* 突然的 (13)
bucată, -ăţi, *s.f.* 块；段 (9)
bucurie, -ii, *s.f.* 高兴，欢乐，喜悦 (14)
bulgar, -ă, -i, -e, *s.m.*, *s.f.* 保加利亚人；*adj.* 保加利亚（人）的；*s.f.* 保加利亚语 (1)
Bulgaria, *s.f.* 保加利亚 (5)
bursă, -e, *s.f.* 奖学金；助学金 (11)
busolă, -e, *s.f.* 罗盘，指南针 (19)

C

cablu, -uri, *s.n.* 缆绳；电缆 (4)
cadavru, -e, *s.n.* 尸体 (18)
cadru, -e, *s.n.* 框架，镜框；范围；干部；cadre didactice 教学人员 (1)
calcula, -ez, *v.t.* 计算；估算 (18)
cale, căi, *s.f.* 道路；大街；~ ferată 铁路 (12)
caligrafie, *s.f.* 书法 (19)
calitate, -ăţi, *s.f.* 质量；身份；în ~ de 以…身份 (15)
cameraman, -i, *s.m.* 摄像师 (4)
cameră, -e, *s.f.* 议院；局 (5)
camfor, *s.n.* 樟脑；樟木 (20)
campanie, -ii, *s.f.* 战役 (21)
campionat, -e, *s.n.* 锦标赛 (4)
capabil, -ă, -i, -e, *adj.* 有能力做…的；能干的 (13)
capacitate, -ăţi, *s.f.* 能力，才干；容量 (11)
capăt, capete, *s.n.* 端，尽头 (11)
capital, -uri, *s.n.* 资本、资金 (13)
capitală, -e, *s.f.* 首都；首府 (3)
captivant, -ă, -ţi, -e, *adj.* 迷人的，吸引人的 (7)
caracter, -e, *s.n.* 性格；特征；字符 (8)
caracteristic, -ă, -i, -e, *adj.* 表示特性的；特有的 (10)
caracteriza, -ez, *v.t.* 以…为特点 (8)
carapace, -ce, *s.f.*（动物的）甲，甲壳 (19)
Carpaţi, *s.m.* 喀尔巴阡山 (5)
cartof, -i, *s.m.* 土豆，马铃薯 (13)
casnic, -ă, -i, -e, *adj.* 家里的，家庭的 (8)
castel, -e, *s.n.*（中世纪的）城堡 (7)
cauză, -e, *s.f.* 原因；事业 (6)
caz, -uri, *s.n.* 情况；[语法] 格 (20)
cădere, -i, *s.f.* 跌落；（政权的）倒台 (13)
călători, -esc, *v.i.* 旅行 (4)
călătorie, -ii, *s.f.* 旅行；旅途 (7)
căpăta, capăt, *v.t.* 得到；获得 (14)
căprioară, -e, *s.f.* 鹿；狍 (9)
cărămidă, -zi, *s.f.* 砖 (18)
cărbune, -i, *s.m.* 煤，煤炭 (20)
căsătorie, -ii, *s.f.* 结婚 (18)
căuta, caut, *v.t.* 找，寻找；力求 (3)
câmp, -uri, *s.n.* 平原，田野 (7)
câmpie, -ii, *s.f.* 平原 (5)
ceh, -ă, -i, -e, *s.m.*, *s.f.* 捷克人；*adj.* 捷克（人）的；*s.f.* 捷克语 (1)
celular, -ă, -i, -e, *adj.* 细胞的 (12)
cenaclu, -uri, *s.n.* 社团 (11)
central, -ă, -i, -e, *adj.* 中心的，中央的；居中的 (2)
centraliza, -ez, *v.t.* 集中；对…实行中央集权制 (6)
cer, -uri, *s.n.* 天，天空 (16)
ceramică, -e, *s.f.* 制陶术；陶器 (8)
cerc, -uri, *s.n.* 圆，圈；社团，界 (1)
cercetare, -ări, *s.f.* 研究 (1)
cereală, -e, *s.f.* [尤用复数]谷物，粮食 (5)

ceremonie, -ii, *s.f.* 典礼，礼仪 (17)
ceresc, -ească, -eşti, *adj.* 天（上）的 (14)
cetate, -ăţi, *s.f.* 城堡；城 (16)
cetăţean, -ă, -eni, -ene, *s.m.*, *s.f.* 公民 (16)
chimic, -ă, -i, -e, *adj.* 化学的 (13)
chioşc, -uri, s.n. 亭；售货亭 (16)
chip, -uri, *s.n.* 脸，面孔；方式；sub ~ de 以…方式 (14)
chiparos, -şi, *s.m.* 柏树 (17)
ciclu, -uri, *s.n.* 周期；学制段 (11)
cincime, -i, *s.f.* 五分之一 (15)
cinematograf, -e, *s.n.* 电影院 (3)
circa, *adv.* 大约 (15)
circuit, -e, *s.n.* 线路；流通 (4)
circumferinţă, -e, *s.f.* 圆周，周长 (19)
cita, -ez, *v.t.* 提及；援引 (21)
cititor, -oare, -ori, -oare, *s.m.*, *s.f.* 读者 (3)
civilizaţie, -ii, *s.f.* 文明 (3)
clasă, -e, *s.f.*（中小学的）班级；教室；课；级别 (11)
climă, -e, *s.f.* 气候 (5)
clipă, -e, *s.f.* 片刻；瞬间 (7)
clipi, -esc, *v.i.* 眨眼 (9)
club, -uri, *s.n.* 俱乐部；会，社 (11)
coace, coc, *v.t.*, *v.r.*（使）熟，烤熟 (19)
coală, coli, *s.f.* （纸等）一张 (17)
coexistenţă, -e, *s.f.* 共存，共处 (15)
colaborare, -ări, *s.f.* 合作 (1)
colectă, -e, *s.f.* 募捐，捐款 (2)
colecţie, -ii, *s.f.* 收集物；藏品 (16)
colegiu, -ii, *s.n.* 高等专科院校 (1)
colină, -e, *s.f.* 小山，丘，岗 (16)
colo, *adv.* 那儿，在那儿 (9)
coloană, -e, *s.f.* 廊柱，圆柱；栏；列 (2)
colocviu, -ii, *s.n.* 考查；讨论会 (11)
colonial, -ă, -i, -e, *adj.* 殖民的，殖民地的 (20)
comandament, -e, *s.n.* 指挥部；司令部 (21)
comandă, -enzi, *s.f.* 指挥，统帅 (20)
comerţ, -uri, *s.n.* 商业，贸易 (1)
comitet, -e, *s.n.* 委员会 (15)
comoară, comori, *s.f.* 珍宝；财富 (20)
comparaţie, -ii, *s.f.* 比较；比喻 (7)
competitiv, -ă, -i, -e, *adj.* 竞争的；比赛的 (13)
competiţie, -ii, *s.f.* 比赛，竞赛 (8)
completa, -ez, *v.t.* 填写；补充 (3)
complex, -e, *s.n.* 综合建筑；中心 (1)
complex, -ă, -cşi, -xe, *adj.* 综合的；多方面的 (8)
comporta, comport, *v.r.* 举止，表现；*v.t.* 具有，包含 (11)
compozitor, -oare, -ori, -oare, *s.m.*, *s.f.* 作曲家 (8)
computeriza, -ez, *v.t.* 用计算机处理；计算机化 (3)
comun, -ă, -i, -e, *adj.* 共同的；公共的 (11)
comunicaţie, -ii, *s.f.* 通讯；交通 (16)
comunist, -ă, -şti, -ste, *adj.* 共产主义的；共产党的；*s.m.*, *s.f.* 共产主义者，共产党员 (13)
concentra, -ez, *v.t.*, *v.r.*（使）集中 (21)
concepe, concep, *v.t.* 想象；构想 (12)
concurs, -uri, *s.n.* 比赛；考试 (2)
condiţie, -ii, *s.f.* 条件 (1)
confecţiona, -ez, *v.t.* 制作；缝制 (18)
conferenţiar, -ă, -i, -e, *s.m.*, *s.f.* 副教授 (11)
conferinţă, -e, *s.f.* 报告会；会议 (15)
consecinţă, -e, *s.f.* 后果，结果 (10)

consemna, -ez, *v.t.* 记载 (21)
conserva, conserv, *v.t.* 保存；保持 (17)
conservare, -ări, *s.f.* 保存；保持 (17)
conservator, -oare, *s.n.* 音乐学院 (8)
considera, consider, *v.t.*, *v.r.* 认为，视为 (19)
considerabil, -ă, -i, -e, *adj.* 显著的 (15)
consiliu, -ii, *s.n.* 会议；理事会；委员会；Consiliul de Stat 国务院 (15)
consolidare, -ări, *s.f.* 巩固，加强 (18)
constantă, -e, *s.f.* 常数，恒定值 (19)
constitui, constitui, *v.t.*, *v.r.* 组成，构成；成立 (10)
constructor, -oare, -ori, -oare, *s.m.*, *s.f.* 建设者；制造者；*adj.* 制造的 (12)
construcţie, -ii, *s.f.* 建筑；建设 (1)
construi, -esc, *v.t.* 建设，建造 (2)
construire, -i, *s.f.* 建造；建设 (18)
consultare, -ări, *s.f.* 咨询；查阅，参阅 (3)
consultativ, -ă, -i, -e, *adj.* 协商的；咨询的 (15)
consum, -uri, *s.n.* 消费；消耗 (13)
conştiinţă, *s.f.* 意识；觉悟 (6)
contact, -e, *s.n.* 接触；联系 (11)
contemporan, -ă, -i, -e, *adj.* 现代的；当代的 (19)
continental, -ă, -i, -e, *adj.* 大陆的；大陆性的 (5)
continua, continuu, *v.i.*, *v.t.* 继续；延续 (5)
continuare, -ări, *s.f.* 继续 (15)
continuu, -uă, -ui, -ue, *adj.* 连续的 (11)
contra, *prep.* 反对；相反 (20)
contribuţie, -ii, *s.f.* 贡献 (12)
control, -oale, *s.n.* 检查；控制 (11)
conţine, (pers. 3, sg.) conţine, *v.t.* 包括，包含 (20)
convieţuire, -i, *s.f.* 共同生活 (6)
convorbire, -i, *s.f.* 对话；交谈；会谈 (10)
copită, -e, *s.f.* 蹄 (9)
corabie, corăbii, *s.f.* 帆船 (14)
coral, -i, *s.m.* 珊瑚 (20)
Coreea, *s.f.* 朝鲜 (15)
corespondenţă, -e, *s.f.* 通讯，报道 (21)
corespunzător, -oare, -ori, -oare, *adj.* 相应的 (13)
corigenţă, -e, *s.f.* 补考 (11)
costum, -e, *s.n.* （成套）西服；（民族）服装 (8)
cotă, -e, *s.f.* 编号；标高 (3)
cotropitor, -oare, -i, -oare, *s.m.*, *s.f.* 占领者；入侵者 (20)
crea, creez, *v.t.* 创建；创作 (4)
creare, creări, *s.f.* 创造；创立；创作 (10)
creator, -oare, -ori, -oare, *s.m.*, *s.f.* 创造者；创作者 (8)
credit, -e, *s.n.* 贷款；信用 (11)
crenel, -uri, *s.n.* 雉堞；枪眼 (18)
crestătură, -i, *s.f.*（民间木刻工艺的）刻，凿 (8)
creşte, cresc, *v.i.* 生长；增长；*v.t.* 养育；饲养 (3)
creştere, -i, *s.f.* 增长；饲养 (6)
creştinism, *s.n.* 基督教 (6)
critic, -ă, -i, -e, *s.m.*, *s.f.* 批评家 (12)
croat, -ă, -ţi, -e, *s.m.*, *s.f.* 克罗地亚人；*adj.* 克罗地亚（人）的；*s.f.* 克罗地亚语 (1)
cronică, -i, *s.f.* 编年史；述评 (10)
cuceri, -esc, *v.t.* 征服，攻克 (6)
cucerire, -i, *s.f.* 征服；夺取 (21)
culege, culeg, *v.t.* 收割；采集 (7)
culme, -i, *s.f.* 山顶；顶尖 (8)
cult, -ă, -ţi, -e, *adj.* 专业创作的 (8)

cultiva, cultiv, *v.t.* 耕作；种植；培植 (13)
cunoaşte, cunosc, *v.t.* 认识；了解；获得，得到 (6)
cunoaştere, -i, *s.f.* 认识 (11)
cunoscut, -ă, -ţi, -e, *adj.* 著名的；熟悉的 (1)
cunoştinţă, -e, *s.f.* 熟人；[复数]知识 (11)
cupolă, -e, *s.f.* 圆屋顶 (2)
cuprinde, cuprind, *v.t.* 包括 (1)
cupru, *s.n.* 铜 (20)
cuptor, -oare, *s.n.* 烤炉；焙烧窑 (19)
curaj, *s.n.* 勇敢，勇气 (21)
curent, -ă, -ţi, -e, *adj.* 流利的；日常的 (17)
curge, (pers. 3, sg.) curge, *v.i.* 流淌 (5)
curte, -ţi, *s.f.* 院子；宫廷 (16)
cutie, -ii, *s.f.* 盒子 (17)
cutremur, -e, *s.n.* 地震 (19)

D

dac, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 达契亚人 (6)
dacă, *prep.* [引出条件句等] 如果；假如 (2)
Dacia, *s.f.* 达契亚 (6)
data, -ez, *v.t.* 注明…日期或年代；*v.i.* 始于或属于某一时期 (19)
datorită, *prep.* 由于；因为 (12)
deal, -uri, *s.n.* 丘陵，山岗 (5)
deasupra, *adv.* 在上方；上边 (9)
debarca, debarc, *v.i., v.t.* (使) 下船，(使) 登陆 (20)
decât, *adv.* [用于比较级] 比；除了；[用于否定结构] 只；仅 (7)
deceniu, -ii, *s.n.* 十年，十年期 (8)
deci, *conj.* 因而，于是；总之 (2)
decide, decid, *v.i., v.r.* 决定；下决心 (21)
decizie, -ii, *s.f.* 决定；决心 (21)
declara, declar, *v.t.* 宣布，宣告；申报 (20)
decora, -ez, *v.t.* 装饰，布置 (2)
decorativ, -ă, -i, -e, *adj.* 装饰的 (19)
defensiv, -ă, -i, -e, *adj.* 防守的，防御的 (18)
defini, -esc, *v.t.* 给…下定义 (8)
definitiv, -ă, -i, -e, *adj.* 最终的 (20)
delicat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 精美的；微妙的；棘手的 (19)
demnitar, -i, *s.m.* 高官；大臣 (17)
democraţie, -ii, *s.f.* 民主；民主主义；民主政治 (5)
demonstrare, -ări, *s.f.* 论证；展示 (12)
densitate, -ăţi, *s.f.* 密度；浓度 (20)
denumi, -esc, *v.t.* 命名 (20)
deoarece, *conj.* 因为 (21)
deodată, *adv.* 突然，忽然 (9)
deosebit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 特别的，独特的 (3)
departament, -e, *s.n.* (政府部辖的) 司，局；(大学的) 教学部 (1)
departe, *adv.* 远，遥远 (2)
depăşi, -esc, *v.t.* 超过；超越；超出 (1)
dependent, -ă, -ţi, -e, *adj.* 从属的 (20)
depozit, -e, *s.n.* 仓库 (3)
depozita, -ez, *v.t.* 存放；保存 (3)
deprindere, -i, *s.f.* 习惯；技能 (1)
depune, depun, *v.t.* 放，放置 (16)
deputat, -ă, -ţi, -e, *s.m., s.f.* 众议员 (5)
desăvârşit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 完美的 (16)
deschidere, -i, *s.f.* 打开；开口；开幕 (1)
descoperi, descopăr, *v.t.* 揭开；发现 (7)
descoperire, -i, *s.f.* 发现 (19)
descrie, descriu, *v.t.* 描写，描绘 (16)
descurca, descurc, *v.t., v.r.* (使) 摆脱困

境；（使）应付局面（11）

desemnare, -ări, *s.f.* 指定（17）

desen, -e, *s.n.* 图画；~ e animate 动画片（4）

desena, -ez, *v.t.* 画，描绘（7）

deseori, *adv.* 经常（8）

desfacere, -i, *s.f.* 销售；批发（13）

desfăşura, desfăşor, *v.t.*, *v.r.* 开展，进行（1）

desigur, *adv.* 对，是；当然（21）

desprinde, desprind, *v.t.* 分开，分离；*v.r.* 脱离（11）

destin, -e, *s.n.* 命运（16）

destul, -ă, destui, -le, *adj.* 足够的；充足的（5）

deşert, -uri, *s.n.* 沙漠，荒漠（18）

deştepta, deştept, *v.r.*, *v.t.*（使）醒来；（使）觉醒（5）

deveni, devin, *v.i.* 成为，变为（3）

dezavantaj, -e, *s.n.* 不利之处；弊端（4）

dezmembra, -ez, *v.t.* 肢解；瓜分；*v.r.* 解体（6）

dezvolta, dezvolt, *v.r.*, *v.t.* 发展（6）

dezvoltare, -ări, *s.f.* 发展；开发（10）

diagnostic, -e, *s.n.* 诊断（19）

dialectic, -ă, -i, -e, *adj.* 辨证的（19）

diametru, -e, *s.n.* 直径（19）

diaspora, *s.f.*（某一民族的）境外侨民；移民（10）

didactic, -ă, -i, -e, *adj.* 教学的（1）

diferi, difer, *v.i.* 不同，有别（15）

diferit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 不同的；各种各样的（8）

dificil, -ă, -i, -e, *adj.* 困难的（21）

dinainte, *adv.* 前面；事先；[起形容词作用] 前面的（17）

dinastie, -ii, *s.f.* 朝代；王朝（16）

dinăuntru, *adv.* 从里面；*adj.* 里面的（9）

dinspre, *prep.* 从某个方向（17）

dintâi, *adj. invar.* [通常前加 cel] 第一（14）

diplomatic, -ă, -i, -e, *adj.* 外交的（15）

diplomaţie, -ii, *s.f.* 外交（学）（1）

diplomă, -e, *s.f.* 文凭；学位证书；奖状（11）

direcţie, -ii, *s.f.* 方向（1）

dirija, -ez, *v.t.* 指挥（21）

dispariţie, -ii, *s.f.* 消失；消亡（13）

dispune, dispun, *v.t.* 决定，命令；*v.i.* 拥有，占有（13）

distanţă, -e, *s.f.* 距离（4）

distinct, -ă, -ţi, -e, *adj.* 独特的；突出的（5）

distinge, disting, *v.t.* 区别；颁奖；*v.r.* 突出，出众（10）

distracţie, -ii, *s.f.* 娱乐，消遣（4）

distrugere, -i, *s.f.* 破坏；摧毁（21）

divertisment, -e, *s.n.* 消遣；短小的娱乐节目（4）

divinitate, -ăţi, *s.f.* 神，神灵（17）

doar, *adv.* 只，仅仅，才（14）

doctorat, -e, *s.n.* 博士生学习（1）

document, -e, *s.n.* 文件；文献（2）

documentar, -ă, -i, -e, *adj.* 文献的；纪录的；*s.n.* 纪录片（4）

doină, -e, *s.f.* 多依娜（罗民歌）（10）

domeniu, -ii, *s.n.* 领域；范围（4）

domina, domin, *v.t.* 统治；占突出地位（8）

dominant, -ă, -ţi, -e, *adj.* 统治的；占优势的（5）

dominaţie, -ii, *s.f.* 统治（6）

domni, -esc, *v.i.* 统治（16）

domnie, -ii, *s.f.* 统治 (17)
domnitor, -i, *s.m.* 大公 (6)
dorință, -e, *s.f.* 愿望 (2)
drag, -ă, -i, -e, *adj.* 亲爱的；可爱的；*s.m., s.f.* 亲爱的人；情侣 *s.n.* [民间语] 爱，爱情；cu ~ 高兴地 (2)
dragon, -i, *s.m.* 龙 (18)
dragoste, *s.f.* 爱情；热爱 (4)
dramaturg, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 剧作家 (10)
drapel, -e, *s.n.* 旗，旗帜 (5)
drept[1], dreaptă, drepți, drepte, *adj.* 正确的；公正的 (9)
drept[2], -uri, *s.n.* 法；权利 (11)
drum, -uri, *s.n.* 路，道路 (5)
durată, -e, *s.f.* 持续的时间 (1)
dușman, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 敌人；*adj.* 敌人的，敌对的 (21)

E

echilibrat, -ă, -ți, -e, *adj.* 平衡的 (21)
economic, -ă, -i, -e, *adj.* 经济的 (11)
economie, -ii, *s.f.* 经济（学）；节俭；积蓄 (1)
ecran, -e, *s.n.* 屏，幕；银幕 (4)
ecuator, *s.n.* 赤道 (5)
editură, -i, *s.f.* 出版社 (1)
educativ, -ă, -i, -e, *adj.* 有教育意义的 (4)
educațional, -ă, -i, -e, *adj.* 教育的 (4)
efectiv, -e, *s.n.* 兵员，兵力 (20)
eficacitate, *s.f.* 功效；效率 (3)
eficiență, -e, *s.f.* 功效；效率 (21)
egal, -ă, -i, -e, *adj.* 相等的 (15)
electrotehnic, -ă, -i, -e, *adj.* 电机的；电工技术的 (13)
element, -e, *s.n.* 成分；构件 (8)
emblemă, -e, *s.f.* 标志 (1)
emigra, -ez, *v.i.* 移居国外 (10)
emisiune, -i, *s.f.*（广播电视）节目 (4)
emoție, -ii, *s.f.* 激动；心绪紧张 (7)
endocrinologie, *s.f.* 内分泌学 (12)
energetic, -ă, -i, -e, *adj.* 能的；能源的 (13)
enorm, -ă, -i, -e, *adj.* 庞大的；极多的 (4)
enumera, enumer, *v.t.* 列举 (13)
epocă, -i, *s.f.* 时代 (10)
epuizare, -ări, *s.f.* 精疲力竭；耗尽 (18)
eră, -e, *s.f.* 纪元，公元；时代；î.e.n. = înainte de era noastră / înaintea erei noastre 公元前 (6)
eroină, -e, *s.f.* 女英雄；女主人公 (18)
erou, eroi, *s.m.* 英雄 (16)
erudit, -ă, -ți, -e, *adj.* 博学的 (10)
esențial, -ă, -i, -e, *adj.* 本质的，根本的 (4)
est, *s.n.* 东，东部 (1)
estetic, -ă, -i, -e, *adj.* 美学的；美观的 (19)
etapă, -e, *s.f.* 阶段 (11)
etcetera [缩写为 etc.], *adv.* 等等 (4)
etern, -ă, -i, -e, *adj.* 永恒的，不朽的 (16)
etnic, -ă, -i, -e, *adj.* 种族的；人种的 (10)
etnografie, *s.f.* 民族学；人种志 (2)
Europa, *s.f.* 欧洲 (5)
evaluare, -ări, *s.f.* 评价，评估 (11)
eveniment, -e, *s.n.* 事件，大事 (4)
evidență, -e, *s.f.* 明显；登记 (3)
evoluție, -ii, *s.f.* 发展，进展 (8)
excelent, -ă, -ți, -e, *adj.* 卓越的；极好的 (20)
excepție, -ii, *s.f.* 例外 (10)
exces, -e, *s.n.* 过度 (4)

exclusiv, -ă, -i, -e, *adj.* 独有的；排他的 (12)

exemplar, -e, *s.n.* 本，册，份 (21)

exercita, exercit, *v.t.* 从事；行使 (11)

exila, -ez, *v.t.*, *v.r.*（被）流放；（使）流亡 (10)

exista, exist, *v.i.* 存在；有 (3)

existenţă, -e, *s.f.* 存在；生存 (10)

explicabil, -ă, -i, -e, *adj.* 可解释的；可理解的 (21)

explicaţie, -ii, *s.f.* 解释；讲授 (21)

exporta, export, *v.t.* 出口 (19)

expoziţie, -ii, *s.f.* 展览（会） (3)

exprimare, -ări, *s.f.* 表达，表现 (1)

expune, expun, *v.t.* 阐述；讲解；陈列 (11)

extemporal, -e, *s.n.*（课堂）测验 (11)

exterior, -oară, -ori, -oare, *adj.* 外部的；对外的；*s.n.* 外部，外面 (2)

extern, -ă, -i, -e, *adj.* 外部的；对外的 (13)

F

factor, -i, *s.m.* 因素 (19)

faimă, -e, *s.f.* 名望，声誉 (19)

fapt, -e, *s.n.* 事实；现象 (21)

fasole, *s.f.* 扁豆，架豆 (13)

favorabil, -ă, -i, -e, *adj.* 有利的 (14)

fază, -e, *s.f.* 阶段；期 (17)

fâneaţă, -eţe, *s.f.* 草场 (13)

fenix, fenicşi, *s.m.* 凤凰 (17)

fermă, -e, *s.f.* 农场 (13)

fertil, -ă, -i, -e, *adj.* 肥沃的，富饶的 (13)

feudal, -ă, -i, -e, *adj.* 封建的 (18)

fierărie, -ii, *s.f.* 铁匠铺 (14)

figură, -i, *s.f.* 形象；画像 (8)

fiindcă, *conj.* 因为，由于 (14)

filarmonică, -i, *s.f.* 爱乐乐团，交响乐团 (8)

filatură, -i, *s.f.* 纺纱业；纱厂 (20)

filolog, -ă, -i, -e, *s.m.*, *s.f.* 语文学家 (12)

filologic, -ă, -i, -e, *adj.* 语文学（家）的 (12)

filologie, *s.f.* 语文学 (12)

filozof, -oafă, -i, -oafe, *s.m.*, *s.f.* 哲学家 (12)

filozofic, -ă, -i, -e, *adj.* 哲学的 (8)

final, -ă, -i, -e, *adj.* 末尾的，最终的 (11)

financiar, -ă, -i, -e, *adj.* 财政的，金融的；金钱的 (11)

fişă, -e, *s.f.* 卡片 (3)

fişier, -e, *s.n.* 卡片柜 (3)

fiziologie, *s.f.* 生理学 (12)

flacără, flăcări, *s.f.* 火焰；火苗 (14)

floarea-soarelui, *s.f.* 向日葵 (13)

fluture, -i, *s.m.* 蝴蝶 (20)

fluviu, -ii, *s.n.* 江，大河 (15)

foc, -uri, *s.n.* 火 (14)

focar, -e, *s.n.* 焦点；中心 (3)

folclor, *s.n.* 民间创作；民俗学 (8)

folcloric, -ă, -i, -e, *adj.* 民间创作的；民俗学的 (8)

folosinţă, -e, *s.f.* 使用权 (19)

folosire, -i, *s.f.* 使用 (21)

fond, -uri, *s.n.* 内容；资金 (13)

fondator, -oare, -ori, -oare, *s.m.*, *s.f.* 奠基人，创始人 (12)

forma, -ez, *v.t.*, *v.r.* 形成；培养 (1)

formă de guvernământ 政体 (5)

fortăreaţă, -eţe, *s.f.* 堡垒；要塞 (18)

forţă, -e, *s.f.* 力量 (12)

frecvent, -ă, -ţi, -e, *adj.* 经常的，频繁的 (19)

frecventa, -ez, v.t. 经常光顾 (3)
front, -uri, s.n. 前线，前方 (21)
frontieră, -e, s.f. 国境，边境 (15)
fructifer, -ă, -i, -e, adj. 产果实的 (20)
frumos, s.n. 美 (4)
frumusețe, -i, s.f. 美好；美景 (7)
frunte, -ți, s.f. 额头 (14)
fugi, fug, v.i. 奔跑；追赶 (14)
fulger, -e, s.n. 闪电 (14)
fumuriu, -ie, -ii, adj. 烟色的，灰色的 (7)
funciar, -ă, -i, -e, adj. 土地的；fond ~（国家、行政单位或农业单位的）全部土地 (13)
funcție, -ii, s.f. 职务；职责 (19)
funda, -ez, v.t. 奠基，创建 (18)
fundamenta, -ez, v.t. 奠定基础 (21)
fura, fur, v.t. 偷，窃 (14)
furișa, -ez, v.r. 潜入；偷偷溜进 (14)
furniza, -ez, v.t. 提供 (4)

G

galerie, -ii, s.f. 长廊；画廊 (16)
garanta, -ez, v.t. 保障，确保；担保 (13)
garnizoană, -e, s.f. 戍守部队；卫戍区 (18)
gaură, găuri, s.f. 洞，孔 (9)
gaz, -e, s.n. 气，气体 (5)
gălăgios, -oasă, -oși, -oase, adj. 喧闹的，喧哗的 (7)
găsi, -esc, v.r. 在，存在，有 (16)
găzdui, -iesc, v.t. 留宿；承办 (3)
gând, -uri, s.n. 思考；想法；头脑 (9)
gândi, -esc, v.i., v.r. 想；考虑；v.t., v.i. 想到 (14)
gen, -uri, s.n. 种类；体裁；（语法的）性 (8)
general[1], -ă, -i, -e, adj. 总的；一般的；普遍的 (3)
general[2], -i, s.m. 将军，将领 (17)
geografic, -ă, -i, -e, adj. 地理（学）的 (4)
geografie, s.f. 地理学，地理 (7)
geolog, -ă, -i, -e, s.m., s.f. 地质学家 (12)
geometric, -ă, -i, -e, adj. 几何图形的 (8)
german, -ă, -i, -e, s.m., s.f. 德国人；adj. 德国（人）的；s.f. 德语 (1)
get, -ă, -ți, -e, s.m., s.f. 葛特人（古希腊人对达契亚人的称呼） (6)
gheară, -e, s.f.（鸟兽的）爪 (9)
ghici, -esc, v.t. 猜；猜谜 (21)
gimnaziu, -ii, s.n. 初中 (19)
glas, -uri, s.n. 声音，嗓音 (9)
glob, -uri, s.n. 球体；地球 (15)
golf, -uri, s.n. 海湾 (21)
goni, -esc, v.t. 驱逐，赶走 (20)
grațios, -oasă, -oși, -oase, adj. 优雅的；迷人的 (19)
grav, -ă, -i, -e, adj. 严重的 (10)
grava, -ez, v.t. 刻，雕刻 (19)
gravură, -i, s.f. 雕刻；版画 (19)
grăbi, -esc, v.r., v.i., v.t. 匆忙；加快 (7)
grânar, -e, s.n. 粮仓；（主要）产粮区 (5)
grâu, s.m. 小麦；s.n. [经常用复数，grâne] 麦田；粮田 (7)
grec, -eacă, -eci, -ce, s.m., s.f. 希腊人；adj. 希腊（人）的 (6)
grecesc, -ească, -ești, adj. 希腊（人）的 (2)
greoi, -oaie, -oi, -oaie, adj. 笨拙的；迟钝的 (9)
grosime, -i, s.m. 厚度 (18)
gust, -uri, s.n. 味道；情趣 (4)
guvern, -e, s.n. 政府 (15)
guvernare, -ări, s.f. 统治；朝政 (17)

H

hai, *interj.* 嘿；[起命令式作用]来…；走…
(9)
hărnicie, *s.f.* 勤劳，勤奋 (19)
hectar, -e, *s.n.* 公顷 (16)
hegemonism, *s.n.* 霸权主义 (15)
hotar, -e, *s.n.* 国界；边界 (7)
hotărâtor, -oare, -ori, -oare, *adj.* 决定性的 (10)
hrană, *s.f.* 食物 (15)
hun, -i, *s.m.* 匈奴人 (18)

I

ideal, -uri, *s.n.* 理想 (6)
idee, -i, *s.f.* 思想；主意 (18)
iertare, -ări, *s.f.* 原谅，饶恕 (14)
ilustra, -ez, *v.t.* 展现；为…加插图 (12)
imagine, -i, *s.f.* 景象；形象 (7)
imens, -ă, -şi, -se, *adj.* 广大的；辽阔的 (15)
imn, -uri, *s.n.* 赞歌；国歌 (5)
imperial, -ă, -i, -e, *adj.* 皇帝的，帝王的 (16)
imperiu, -ii, *s.n.* 帝国 (18)
implica, implic, *v.t.* 包含；引起；牵连 (13)
important, -ă, -ţi, -e, *adj.* 重要的 (3)
importanţă, *s.f.* 重要性 (19)
imposibil, -ă, -i, -e, *adj.* 不可能的 (21)
impresiona, -ez, *v.t.* 给人以深刻印象；感动 (8)
imprimerie, -ii, *s.f.* 印刷厂；印刷技术 (20)
impune, impun, *v.t.* 推出，推行；取得公认，获得名望 (8)
inamic, -ă, -i, -e, *s.m.*, *s.f.* 敌人； *adj.* 敌人的 (21)
include, includ, *v.t.* 包括 (18)
inclusiv, *adv.* 包含，包括…在内 (1)
independent, -ă, -ţi, -e, *adj.* 独立的；不受约束的 (11)
independenţă, *s.f.* 独立 (6)
India, *s.f.* 印度 (15)
indica, indic, *v.t.* 指示；建议 (21)
industrializare, -ări, *s.f.* 工业化 (13)
industrie, -ii, *s.f.* 工业；产业 (13)
inegalabil, -ă, -i, -e, *adj.* 无以伦比的 (8)
inelar, -ă, -i, -e, *adj.* 环行的，圈状的 (1)
influenţa, -ez, *v.t.* 影响 (8)
influenţă, -e, *s.f.* 影响 (19)
informare, -ări, *s.f.* 通报；告知；提供信息 (3)
informativ, -ă, -i, -e, *adj.* 报道性的 (4)
informaţie, -ii, *s.f.* 信息；消息 (4)
informaţional, -ă, -i, -e, *adj.* 信息的 (3)
iniţial, -ă, -i, -e, *adj.* [经常作副词] 最初的，开头的 (15)
inscripţie, -ii, *s.f.* 题铭，铭文 (17)
inspira, inspir, *v.t.* 吸气；使获得灵感；*v.r.* 得到灵感 (8)
inspiraţie, -ii, *s.f.* 吸气；灵感 (10)
instala, -ez, *v.t.* 设置；安装 (18)
instaura, -ez, *v.t.* 建立，设立 (20)
instaurare, -ări, *s.f.* 创立，建立 (16)
institui, instituі, *v.t.* 建立，设立 (19)
institut, -e, *s.n.* 研究所；学院 (1)
instituţie, -ii, *s.f.* 机关，机构 (1)
instrucţie, -ii, *s.f.* 教育；训练 (19)
instrument, -e, *s.n.* 工具；器具 (19)
instrumentist, -ă, -şti, -ste, *s.m.*, *s.f.* 器乐演奏者 (8)

insulă, -e, *s.f.* 岛，岛屿 (16)
intact, -ă, -ţi, -e, *adj.* 完整无损的；未受损伤的 (21)
integrantă, -e, *adj.* [用于词组] parte ~ 组成部分 (20)
intelectual, -ă, -i, -e, *adj.* 智力的，脑力的；*s.m., s.f.* 知识分子 (10)
intens, -ă, -şi, -se, *adj.* 大量的；紧张的 (8)
intensifica, intensific, *v.t.* 加强；加紧 (12)
intercontinental, -ă, -i, -e, *adj.* 洲际的 (8)
interior, -oară, -ori, -oare, *adj.* 内部的；国内的；*s.n.* 内部，里面 (2)
internaţional, -ă, -i, -e, *adj.* 国际的 (8)
interpret, -ă, -ţi, -te, *s.m., s.f.* 表演者；(口译）译员 (8)
interpretare, -ări, *s.f.* 阐释；演奏；表演 (10)
interzice, interzic, *v.t.* 禁止 (16)
inventa, -ez, *v.t.* 发明 (4)
inventator, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 发明者，发明家 (12)
invenţie, -ii, *s.f.* 发明，创造 (19)
investitor, -i, *s.m.* 投资者 (13)
investiţie, -ii, *s.f.* 投资 (13)
istoric, -ă, -i, -e, *adj.* 历史的 (4)
istorie, -ii, *s.f.* 历史；历史书 (2)
iubi, -esc, *v.t.* 爱，热爱 (1)
Iugoslavia, *s.f.* 南斯拉夫 (5)
izola, -ez, *v.t., v.r.* (使）隔离；孤立 (11)
izvor, -oare, *s.n.* 源泉 (10)

Î

îmbrăcăminte, *s.f.* 衣服，服装 (15)
îmbrăţişa, -ez, *v.t.* 拥抱 (2)
îmbunătăţi, -esc, *v.t., v.r.* 改善 (15)
împărat, -ţi, *s.m.* 皇帝；帝王 (16)
împărăteasă, -ese, *s.f.* 皇后；女皇 (17)
împărtăşi, -esc, *v.t.* 赞同；分享 (5)
împiedica, împiedic, *v.t.* 阻挡；妨碍；*v.r.* 绊跌 (11)
împinge, împing, *v.t.* 推，推动 (9)
împleti, -esc, *v.t.* 编织，交织 (7)
împletire, -i, *s.f.* 编织，交织；结合 (6)
împotriva, *prep.* [要求属格] 反对 (6)
împrejur, *adv.* 周围；(de) jur ~ 四周围 (7)
împrumut, -uri, *s.n.* 借，出借 (3)
împrumuta, împrumut, *v.t., v.r.* 借；出借；借来 (3)
înainta, -ez, *v.i.* 前进，向前 (20)
înălţa, înalţ, *v.t., v.r.* 高举；升起 (14)
înălţare, -ări, *s.f.* 升起 (16)
înălţime, -i, *s.f.* 高，高度 (5)
înăuntru, *adv.* 在里面 (14)
încălzi, -esc, *v.t.* 温暖；加热；*v.r.* 暖和 (14)
încăpea, încap, *v.i., v.t.* 容纳 (7)
încărca, încarc, *v.t.* 装载；使充满；充电 (7)
încânta, încânt, *v.t.* 使高兴；令人神往 (3)
încerca, încerc, *v.t.* 试；试图 (9)
încercare, -ări, *s.f.* 试验；尝试 (21)
încet, *adv.* 慢慢地；逐渐地；轻声地 (11)
încheia, închei, *v.t., v.r.* 结束 (11)
închide, închid, *v.t., v.r.* 关闭；闭合 (4)
încorona, -ez, *v.r., v.t.* (给）戴上冠，（给）加冕 (6)
îndatorire, -i, *s.f.* 义务；职责 (11)
îndelungat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 长时间的 (21)
îndeosebi, *adv.* 尤其，特别 (10)

înduplecа, înduplec, *v.t.* 说服；使让步；使屈服 (14)
îndura, îndur, *v.t.* 忍受 (14)
înființa, -ez, *v.t.* 成立，建立 (3)
înființare, -ări, *s.f.* 成立，建立 (1)
înflorire, -i, *s.f.* 开花；繁荣 (6)
înfuria, înfurii, *v.t., v.r.* （使）大怒 (14)
însemnat, -ă, -ți, -e, *adj.* 重要的；有记号的 (5)
însemnătate, *s.f.* 重要性；含义 (19)
însumi, însămi, *pron. de întărire* [修饰名词或代词] 自己 (11)
înșela, înșel, *v.t.* 欺骗；*v.r.* 搞错，弄错 (14)
întări, -esc, *v.t., v.r.* （使）加强 (21)
întâmpla, (pers. 3) se întâmplă, *v.r. unipers.* 发生 (7)
întâmplare, -ări, *s.f.* 发生的事情 (9)
întemeia, -iez, *v.t.* 为…奠定基础；建立 (12)
întemeietor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 奠基者 (12)
întotdeauna, *adv.* 永远；总是；每次 (3)
întreprindere, -i, *s.f.* 企业；工厂 (21)
întreține, întrețin, *v.t.* 保持；养护；供养 (1)
întronare, -ări, *s.f.* 登基，即位 (17)
întuneric, *s.n.* 黑暗；漆黑 (14)
înțelegere, -i, *s.f.* 理解，懂 (21)
înțelepciune, *s.f.* 智慧，才智 (21)
învățător, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 小学教师 (7)
învârti, -esc, *v.t., v.r., v.i.* （使）旋转，转动 (9)
învecina, -ez, *v.r.* 与…相邻 (5)
învinge, înving, *v.t.* 战胜，击败；*v.i.* 取胜 (20)

J

Japonia, *s.f.* 日本 (20)
jar, *s.n.* 火炭 (14)
jos, *adv.* 下面；底下 (14)
judecată, -ăți, *s.f.* 审判；理智；判断力 (9)
județ, -e, *s.n.* 县 (5)
juridic, -ă, -i, -e, *adj.* 司法的；法律的；științe ~e 法学 (12)

K

Kazahstan, *s.n.* 哈萨克斯坦 (15)
kilometru, -i, *s.m.* 公里 (5)
Kirghizstan, *s.n.* 吉尔吉斯斯坦 (15)

L

laborator, -oare, *s.n.* 实验室 (1)
lamenta, -ez, *v.r.* 哀叹；哀号 (18)
Laos, *s.n.* 老挝 (15)
larg, -ă, -i, *adj.* 宽广的；宽大的 (1)
lateral, -ă, -i, -e, *adj.* 侧面的 (17)
latin, -ă, -i, -e, *adj.* 拉丁（姆区）人的；拉丁语的；*s.f.* 拉丁语 (10)
lămuri, -esc, *v.t., v.r.* （使）明白，（使）懂得 (9)
lărgi, -esc, *v.t., v.r.* 加宽；扩展 (11)
lățime, -i, *s.f.* 宽，宽度 (20)
lăuda, laud, *v.t.* 夸奖；表扬；*v.r.* 自夸，自吹 (9)
lână, -uri, *s.f.* 羊毛 (13)
leagăn, -e, *s.n.* 摇篮；发祥地 (1)
lega, leg, *v.t.* 系，扎；连接 (12)
legătură, -i, *s.f.* 联系；关系 (1)
lege, -i, *s.f.* 法律；法则 (13)

legendă, -e, s.f. 传说，传奇 (10)
legislaţie, -ii, s.f. 法律（总称）(13)
legiuitor, -oare, -ori, -oare, adj. 立法的(5)
lemn, -e, s.n. 木；木头，木材 (8)
libertate, -ăţi, s.f. 自由 (21)
licean, -ă, -eni, -ene, s.m., s.f. 中学生，高中生 (11)
licenţă, -e, s.f. 学士学位；许可证 (11)
ligă, -i, s.f. 联盟；社团 (11)
limpezime, -i, s.f. 清澈；清楚 (16)
lipsă, -uri, s.f. 缺少；缺席；缺点 (13)
lipsi, -esc, v.i. 缺少；缺席 (4)
listă, -e, s.f. 表，单；名录 (18)
literar, -ă, -i, -e, adj. 文学的 (10)
litoral, -uri, s.n. 海岸（地区） (8)
livadă, livezi, s.f. 果园；草地；牧场 (5)
local, -ă, -i, -e, adj. 地方的，当地的 (20)
locui, -iesc, v.i. 住，居住 (6)
locuinţă, -e, s.f. 住宅，住房 (1)
locuitor, -oare, -ori, -oare, s.m., s.f. 居民 (5)
loess, -uri, s.n. 黄土；Podişul de ~ 黄土高原 [pron.: lös] (18)
longevitate, s.f. 长寿 (16)
lovi, -esc, v.t., v.i., v.r. 打击；碰撞 (14)
luceafăr, luceferi, s.m. 金星 (10)
lungime, -i, s.f. 长，长度 (15)
luptă, -e, s.f. 斗争；战斗 (6)

M

maghiar, -ă, -i, -e, s.m., s.f. 马扎尔人（匈牙利的主要民族），匈牙利人；adj. 马扎尔（人）的，匈牙利（人）的；s.f. 马扎尔语，匈牙利语 (1)
magnetofon, -oane, s.n. 磁带录音机 (21)
major, -ă, -i, -e, adj. 重大的 (4)
mal, -uri, s.n.（河、湖、海）岸 (2)
management, s.n. 经营；企业管理（学）[pron.: me-nigi-ment] (21)
manager, -i, s.m. 企业管理专家 (21)
manifestare, -ări, s.f. 活动；表现 (1)
margine, -i, s.f. 边，边缘 (7)
marin, -ă, -i, -e, adj. 海洋的；海上的 (21)
marketing, s.n. 营销学 (21)
marmură, s.f. 大理石 (17)
marş, -uri, s.n. 行军；进行曲 (15)
marţial, -ă, -i, -e, adj. 庄严的；军事的，战争的；arte ~ e 武术 (4)
masaj, -e, s.n. 按摩，推拿 (19)
masterat, -e, s.n. 硕士生学习 (1)
material, -e, s.n. 材料；资料 (13)
materie, -ii, s.f. 科目，课程 (11)
mausoleu, -ee, s.n. 纪念堂；陵墓 (16)
mazăre, s.f. 豌豆 (13)
mănăstire, -i, s.f. 修道院 (8)
măreţ, -eaţă, -eţi, -eţe, adj. 伟大的；宏伟的 (14)
măsură, -i, s.f. 尺寸；程度；措施；pe ~ ce 随着 (12)
mătase, mătăsuri, s.f. 蚕丝；丝绸 (19)
mândru, -ă, -i, -e, adj. [经常后接介词 de] 骄傲的，自豪的 (7)
mecanic, -ă, -i, -e, adj. 机械的；机械工程的 (20)
mecaniza, -ez, v.t. 机械化 (13)
meditator, -oare, -ori, -oare, s.m., s.f. 家教 (11)
mediu[1], -ii, s.n. 环境 (11)
mediu[2], -ie, -ii, adj. 中间的，中等的；în medie 平均 (15)
memorie, -ii, s.f. 记忆；纪念；în memoria cuiva 纪念某人 (18)
menţine, menţin, v.t. 保持；维持 (6)

menționa, -ez, *v.t.* 提及，提到 (17)
meridian, -ă, -i, -e, *adj.* 子午线的 (17)
meșter, -i, *s.m., s.f.* 工匠；手艺人 (2)
meșteșug, -uri, *s.n.* 手艺；手工艺 (6)
meșteșugar, -i, *s.m.* 手艺人 (14)
metal, -e, *s.n.* 金属 (20)
metalic, -ă, -i, -e, *adj.* 金属的 (20)
metalurgic, -ă, -i, -e, *adj.* 冶金的 (13)
meteorologic, -ă, -i, -e, *adj.* 气象（学）的 (19)
meticulozitate, *s.f.* 细致 (19)
miazănoapte, *s.f.* 北，北方 (17)
miazăzi, *s.f.* 南，南方 (17)
microbiologie, *s.f.* 微生物学 (12)
microfilm, -e, *s.n.* 微缩胶片 (3)
miez, -uri, *s.n.* 果肉，仁；核心；
~ de vară 仲夏，盛夏 (7)
migrator, -oare, -ori, -oare, *adj.* 移居的，迁徙的；（候鸟等）定期移栖的 (6)
mijloc, -oace, *s.n.* 手段；办法
[*acc. și:* mijloc] (3)
milă, -e, *s.f.* 怜悯，同情 (9)
mileniu, -ii, *s.n.* 一千年 (21)
milita, -ez, *v.i.*（为某一事业）战斗，奋斗 (15)
militar, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 军人；*adj.* 军队的，军人的；军事的 (18)
mineral, -e, *s.n.* 矿物，矿石 (20)
minister, -e, *s.n.*（政府的）部 (15)
minte, -ți, *s.f.* 头脑；理智 (7)
minți, mint, *v.i.* 说谎；*v.t.* 欺骗 (9)
minunat, -ă, -ți, -e, *adj.* [经常作副词用]美妙的，极好的 (2)
minune, -i, *s.f.* 奇迹 (18)
miorită, -e, *s.f.* 小羊，羔羊 (10)
mireasmă, miresme, *s.f.* 芳香 (7)
misterios, -oasă, -oși, -oase, *adj.* 神秘的 (21)
mișca, mișc, *v.i., v.r., v.t.* 动，运动 (7)
mișcare, -ări, *s.f.* 运动；活动 (8)
moarte, morți, *s.f.* 死亡 (6)
mobilier, -e, *s.n.* 家具（总称） (16)
modela, -ez, *v.t.* 塑造；制作；使成型 (19)
modernizare, -ări, *s.f.* 现代化 (13)
modul, -e, *s.n.* 单元（大学课程的教学单位） (11)
Moldova, *s.f.* 摩尔多瓦 (5)
monarhie, -ii, *s.f.* 君主制 (6)
mondial, -ă, -i, -e, *adj.* 世界的 (4)
Mongolia, *s.f.* 蒙古 (15)
monument, -e, *s.n.* 纪念碑；文物；古迹 (16)
mormânt, -inte, *s.n.* 坟墓，陵墓 (16)
moștenitor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 继承人；继位者 (17)
motiv, -e, *s.n.*（绘画、雕刻等的）主题；基本花纹；原因 (8)
motor, -oare, *s.n.* 发动机 (12)
muiat, -ă, -ți, -e, *adj.* 浸泡的，浸湿的 (7)
muncă, -i, *s.f.* 劳动；工作 (10)
munci, -esc, *v.i.* 劳动，工作；*v.t.* 耕作 (13)
municipalitate, -ăți, *s.f.* 市政府；大城市 (15)
municipiu, -ii, *s.n.* 大城市 (5)
muntean, -eni, *s.m.* 蒙特尼亚人；*adj.* 蒙特尼亚（人）的 (6)
muri, mor, *v.i.* 死，死亡 (14)
mustață, -ăți, *s.f.* 髭，小胡子 (7)
mușca, mușc, *v.t.* 咬；（昆虫等）叮咬 (9)

N

natural, -ă, -i, -e, *adj.* 自然的，天然的 (5)

natură, -i, *s.f.* 本质；大自然（8）
naționalitate, -ăți, *s.f.* 民族（5）
națiune, -i, *s.f.* 民族；国家（18）
nătărău, nătărăi, *adj.* 笨的，蠢的；*s.m.* 笨蛋，傻瓜（9）
năvălire, -i, *s.f.* 侵入（6）
neajuns, -uri, *s.n.* 困难；不足之处（11）
necesar, -ă, -i, -e, *adj.* 必需的，必要的；*s.n.* 必需品（13）
necesita, (pers. 3) necesită, *v.t.* 需要（18）
necunoscut, -ă, -ți, -e, *adj.* 不被了解的；不出名的；*s.n.* 未被认识的事物（11）
neîntrecut, -ă, -ți, -e, *s.m., s.f.* 不可超越的；无比的（10）
nemărginit, -ă, -ți, -e, *adj.* 无限的，无边的（7）
nemuritor, -oare, -ori, -oare, *adj.* 不朽的（7）
neobosit, -ă, -ți, -e, *adj.* 不知疲倦的（14）
Nepal, *s.n.* 尼泊尔（15）
nepărtinitor, -oare, -ori, -oare, *adj.* 不偏袒的，公正的（17）
nepieritor, -oare, -ori, -oare, *adj.* 不死的；流芳千古的（7）
nesănătos, -oasă, -oși, -oase, *adj.* 不健康的（4）
nesfârșit, -ă, -ți, -e, *adj.* 无穷的，无止境的（7）
neașteptat, -ă, -ți, -e, *adj.* 出乎预料的（21）
nespus, -ă, -și, -e, *adj.* 无法表达的（2）
neurologie, *s.f.* 神经（病）学（12）
nimeni, *pron. neg.* 没人；谁都不（11）
nivel, -uri, *s.n.* 水平；（楼）层；程度（3）
noapte, nopți, *s.f.* 夜（14）
nobil, -ă, -i, -e, *adj.* 高尚的；高贵的；*s.m., s.f.* 贵族（19）
nod, -uri, *s.n.*（绳、线等的）结，扣；交通枢纽（16）
nord, *s.n.* 北，北部，北方（5）
nordic, -ă, -i, -e, *adj.* 北的，北方的（18）
număr, numere, *s.n.* 数字；号码（1）
numeros, -oasă, -oși, -oase, *adj.* 无数的，众多的（4）
nuntă, -ți, *s.f.* 婚礼（17）

O

obiect, -e, *s.n.* 物品（8）
obiectiv, -e, *s.n.* 目标；项目（16）
obișnuit, -ă, -ți, -e, *adj.* 习惯的；普通的（21）
obliga, oblig, *v.t.* 强迫，迫使（20）
oboseală, -eli, *s.f.* 疲劳（4）
observa, observ, *v.t.* 注意到，发现（7）
observator, -oare, *s.n.* 天文（观测）台；观察所（12）
obține, obțin, *v.t.* 取得，获得（2）
ocean, -e, *s.n.* 洋（15）
ocroti, -esc, *v.t.* 保护（14）
ocupa, ocup, *v.t.* 占领；占用；*v.r.* 从事；照管（6）
o dată cu, *loc. prep.* 与…同时（6）
oficial, -ă, -i, -e, *adj.* 官方的；正式的（17）
ofițer, -i, *s.m.* 军官（21）
ofrandă, -e, *s.f.* 祭品（16）
olandez, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 荷兰人；*adj.* 荷兰（人）的（20）
omagia, -iez, *v.t.* 向…表示敬意（16）
omenesc, -ească, -ești, *adj.* 人的，人类的（19）
omenie, *s.f.* 人性；和蔼（21）
omenire, -i, *s.f.* 人类（18）
ONU = Organizația Națiunilor Unite 联合

国（15）

operator, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 操作员（11）

operă, -e, *s.f.* 作品；事业（8）

opri, -esc, *v.t.* 使停止；拦住；*v.i., v.r.* 停下（9）

opta, -ez, *v.i.* 选择；抉择（1）

opțiune, -i, *s.f.* 抉择，选择（11）

oral, -ă, -i, -e, *adj.* 口头的（1）

ordin, -e, *s.n.* 命令（21）

ordona, ordon, *v.t.* 命令（18）

orez, *s.m.* 水稻，大米（20）

organ, -e, *s.n.* 机构；器官（5）

organism, -e, *s.n.* 机体；组织（11）

organiza, -ez, *v.t.* 组织（1）

organizare, -ări, *s.f.* 组织；安排（11）

organizație, -ii, *s.f.* 组织；团体（11）

ori, *conj.* 或，或者（10）

original, -ă, -i, -e, *adj.* 原来的；原始的；有独创性的（2）

originalitate, -ăți, *s.f.* 独创；新颖（8）

origine, -i, *s.f.* 起源；出身（6）

oriunde, *adv.* 任何地方，无论在哪儿（7）

orizont, -uri, *s.n.* 地平线；天际；视野（11）

ortodox, -ă, -cși, -e, *adj.* 东正教（会）的（5）

os, oase, *s.n.* 骨，骨头（19）

ospăț, -ețe, *s.n.* 盛宴（17）

otoman, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 土耳其人；*adj.* 土耳其（人）的、奥斯曼的（6）

ovine, *s.f., pl.* 羊类 [很少用单数] (13)

P

pace, *s.f.* 和平，太平（15）

pacific, -ă, -i, -e, *adj.* 爱好和平的；Oceanul Pacific 太平洋（15）

pagodă, -e, *s.f.* 塔（16）

Pakistan, *s.n.* 巴基斯坦（15）

palat, -e, *s.n.* 宫，宫殿（8）

panglică, -i, *s.f.* 丝带，绸带（7）

panoramă, -e, *s.f.* 全景；鸟瞰（16）

parapet, -e, *s.n.* 女儿墙、护墙（18）

parcă, *adv.* 似乎，仿佛（9）

parcurge, parcurg, *v.t.* 通过，走过（11）

parfumat, -ă, -ți, -e, *adj.* 香的，芬芳的（16）

parlament, -e, *s.n.* 议会，国会（5）

parlamentar, -ă, -i, -e, *adj.* 议会的；*s.m.* 国会议员（6）

participare, -ări, *s.f.* 参加、参与（17）

particular, -ă, -i, -e, *adj.* 私人的；私立的（19）

partid, -e, *s.n.* 党，政党（15）

pas, -și, *s.m.* 步伐，脚步（11）

pașnic, -ă, -i, -e, *adj.* 和平的；和气的（15）

patată, -e, *s.f.* (= cartof dulce) 甘薯、白薯（20）

patrie, -ii, *s.f.* 祖国（7）

patrimoniu, -ii, *s.n.* 祖产，遗产；全部产业（18）

patriotic, -ă, -i, -e, *adj.* 爱国的（10）

pavilion, -oane, *s.n.* 亭子；楼阁；（展览会的）展馆（8）

pădure, -i, *s.f.* 森林、树林（9）

pământ, -uri, *s.n.* 土，土地；陆地；领土（5）

pământesc, -ească, -ești, *adj.* 地球的；大地的（17）

păstra, -ez, *v.t.* 保存；保持（16）

păstrare, *s.f.* 保存（17）

pășune, -i, *s.f.* 牧场（13）

pătrunde, pătrund, *v.t.*, *v.i.* 穿过；渗入 (6)
pătrundere, -i, *s.f.* 钻进；深入 (19)
pâlpâi, (pers. 3) pâlpâie, *v.i.* (火焰) 闪烁，摇曳 (14)
pedagog, -ă, -i, -e, *s.m.*, *s.f.* 教育家 (8)
pedagogie, -ii, *s.f.* 教育学；教学法 (11)
pedepsi, -esc, *v.t.* 惩罚；处罚 (14)
peisaj, -e, *s.n.* 风景 (16)
pensulă, -e, *s.f.* 毛刷；毛笔 (19)
perfecționa, -ez, *v.t.*, *v.r.* (使) 完善；改善 (19)
performant, -ă, -ți, -e, *adj.* 高水平的 (21)
periodic, -ă, -i, -e, *adj.* 周期的；定期的；*s.n.* 期刊 (3)
permanent, -ă, -ți, -e, *adj.* 经久的；常设的 (6)
permite, permit, *v.t.* 允许 (19)
personaj, -e, *s.n.* 人物，角色 (19)
personalitate, -ăți, *s.f.* 品格；个性；知名人物 (8)
pescar, -i, *s.m.* 渔夫；垂钓者 (14)
pescuit, *s.n.* 捕鱼；捕鱼业 (20)
peste, *prep.* [引出地点状语] 在…之上；[引出时间状语] 在…之后；超过，多于 (1)
peșteră, -i, *s.f.* 岩洞；洞穴 (14)
petrol, *s.n.* 石油 (20)
pianist, -ă, -ști, -ste, *s.m.*, *s.f.* 钢琴师，钢琴家 (8)
piatră, pietre, *s.f.* 石头，石料 (18)
PIB = produsul intern brut 国内生产总值 (15)
picior, -oare, *s.n.* 腿，脚，足 (9)
picta, -ez, *v.t.* 画 (8)
pictor, -i, *s.m.* 画家 (8)
pictural, -ă, -i, -e, *adj.* 绘画的 (19)
piele, piei, *s.f.* 皮，皮革；皮肤 (13)
pierde, pierd, *v.t.* 丢，丢失；失去 (14)
pildă, -e, *s.f.* 范例；警句 (21)
pilota, -ez, *v.t.* 驾驶 (飞机等) (12)
pin, -i, *s.m.* 松，松树 (17)
pionier, -ă, -i, -e, *s.m.*, *s.f.* 先驱；少先队员 (12)
placă, plăci, *s.f.* 薄板 (17)
plastic, -ă, -i, -e, *adj.* 塑性；造型的 (8)
platină, *s.f.* 铂，白金 (20)
plăti, -esc, *v.t.* 支付，偿付；报答 (9)
plânge, plâng, *v.i.* 哭，哭泣；*v.r.* 抱怨 (4)
plecare, -ări, *s.f.* 离开，出发 (17)
plin, -ă, -i, -e, *adj.* 充满的 (21)
poate, *adv.* 可能，或许 (7)
pod, -uri, *s.n.* 桥 (12)
podiș, -uri, *s.n.* 台地；高原 (5)
poet, -ă, -ți, -e, *s.m.*, *s.f.* 诗人 (10)
poezie, -ii, *s.f.* 诗，诗歌 (7)
poimâine, *adv.* 后天 (14)
pol, -i, *s.m.* 极；Polul Nord 北极 / Polul Sud 南极 (5)
politic, -ă, -i, -e, *adj.* 政治的；*s.f.* 政治；政策 (4)
polițist, -ă, -ști, -ste, *s.m.*, *s.f.* 警察；*adj.* 警察的 (4)
polonez, -ă, -i, -e, *s.m.*, *s.f.* 波兰人；*adj.* 波兰的；*s.f.* 波兰语 (1)
popas, -uri, *s.n.* 休息，歇脚；停歇处 (17)
popor, -oare, *s.n.* 人民 (6)
popular, -ă, -i, -e, *adj.* 人民的；民间的；大众的 (2)
populație, -ii, *s.f.* 人口；人民 (5)
porcine, *s.f.*, *pl.* 猪类，[很少用单数] (13)
porni, -esc, *v.i.*, *v.r.* 动身，出发 (14)
pornire, -i, *s.f.* 起动；动身 (13)

portocală, -e, *s.f.* 橙子，柑子 (20)
portret, -e, *s.n.* 肖像，头像 (8)
portughez, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 葡萄牙人；*adj.* 葡萄牙（人）的 (20)
portelan, -uri, *s.n.* 瓷；[复数] 瓷器 (16)
porumb, *s.m.* 玉米 (13)
posibil, -ă, -i, -e, *adj.* 可能的 (19)
posibilitate, -ăţi, *s.f.* 可能，可能性 (11)
post, -uri, *s.n.* 台，站；职位 (4)
postuniversitar, -ă, -i, -e, *adj.* 大学后的 (1)
povesti, -esc, *v.t.*, *v.i.* 讲述 (2)
povestire, -i, *s.f.* 讲述；故事 (10)
povestitor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 讲述者；故事作家 (10)
practica, practic, *v.t.* 实行；从事 (15)
praf, -uri, *s.n.* 灰尘；粉末；～ de puşcă 火药 (19)
prag, -uri, *s.n.* 门槛 (11)
prăbuşi, -esc, *v.r.* 坠落；坍塌 (18)
prealabil, -ă, -i, -e, *adj.* 预先的 (21)
precizie, -ii, *s.f.* 准确，精确 (19)
precum, *conj.* [后接连词 şi] 和，以及 (10)
preda, predau, *v.t.* 讲授；送交 (19)
prefect, -ţi, *s.m.* 县长 (5)
prefectură, -i, *s.f.* 县政府 (5)
preferinţă, -e, *s.f.* 偏好；优先 (8)
prelungire, -i, *s.f.* 延长，加长 (18)
premiu, -ii, *s.n.* 奖；奖金；奖品 (4)
  – ul Nobel 诺贝尔奖 [12]
preocupare, -ări, *s.f.* 关注；从事的工作 (12)
prestigiu, *s.n.* 威信，威望 (15)
preşedinte, -ţi, *s.m.* 主席；总统；委员长；议长 (16)
pretinde, pretind, *v.t.* 要求；声称 (20)
preţios, -oasă, -oşi, -oase, *adj.* 宝贵的，贵重的 (16)
prezenta, prezint, *v.t.* 介绍；提交；*v.r.* 自我介绍；出席 (4)
prezentator, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 主持人 (4)
pricepe, pricep, *v.t.* 明白，懂得；*v.r.* 会，擅长 (9)
prielnic, -ă, -i, -e, *adj.* 有利的；合适的 (13)
prietenie, -ii, *s.f.* 友谊，友情 (11)
prilej, -uri, *s.n.* 机会，时机 (2)
principat, -e, *s.n.* 公国 (6)
principe, -i, *s.m.* 大公；亲王，王子 (6)
principiu, -ii, *s.n.* 原则，方针 (20)
printre, *prep.* 在…当中，在…中间 (9)
prinţ, -i, *s.m.* 太子，亲王 (17)
privat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 私人的；私立的 (4)
privatizare, -ări, *s.f.* 私有化 (13)
privelişte, -şti, *s.f.* 风景，景色 (3)
proaspăt, -ă, -eţi, -ete, *adj.* 新鲜的 (7)
proclama, proclam, *v.t.* 宣告，宣布 (6)
produce, produc, *v.t.* 生产；产生 (4)
producere, -i, *s.f.* 生产，制造 (19)
producţie, -ii, *s.f.* 生产；（全部）产品；作品 (3)
produs, -e, *s.n.* 产品 (20)
profil, -uri, *s.n.* 侧面；学科 (1)
profund, -ă, -zi, -de, *adj.* 深刻的；深厚的 (10)
program, -e, *s.n.* 程序 (3)
progres, -e, *s.n.* 进步 (15)
proiecta, -ez, *v.t.* 设计 (12)
promotor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 倡导者 (12)
promova, -ez, *v.t.* 升级；晋升；奉行 (11)
pronunţa, pronunţ, *v.r.* 发音；主张 (20)

propagare, -ări, *s.f.* 宣传；传播（19）
proprietar, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 所有者，产业主（13）
propriu, -ie, -ii, *adj.* 自己的（4）
prost, poastă, proşti, -poaste, *adj.* 傻的，蠢的；*s.m., s.f.* 傻瓜，笨蛋（14）
prosti, -esc, *v.t.* 愚弄；使糊涂（9）
proverb, -e, *s.n.* 谚语（10）
provincie, -ii, *s.f.* 省（4）
prozator, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 散文家；小说家（10）
prundenţă, *s.f.* 谨慎（21）
public, -ă, -i, -e, *adj.* 公共的；大众的（2）
publicaţie, -ii, *s.f.* 刊物，出版物；发表（12）
punct, -e, *s.n.* 点；句点； ~ de vedere 观点； din ~ de vedere 从～观点来看（5）
punctat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 由点组成的（7）
puritate, *s.f.* 纯洁（17）
purpuriu, -ie, -ii, *adj.* 紫红色的（16）
purta, port, *v.t.* 携带；穿，戴；进行（3）
puşcaş, -i, *s.m.* 步兵（21）
puşcă, puşti, *s.f.* 枪，步枪（19）
putere, -i, *s.f.* 能力；大国；政权（15）

R

radio, radiouri, *s.n.* 收音机；无线电广播（2）
ramură, -i, *s.f.* 分支；部门；行业（13）
raniţă, -e, *s.f.* 背包，背囊（21）
raport, -uri, *s.n.* 关系；比，比率（19）
rar, -ă, -i, -e, *adj.* 稀少的；珍稀的；[经常作副词用] 慢（地）(3)
răcni, -esc, *v.i.* 吼叫（14）
răfui, -iesc, *v.r.* 同…算帐（14）
răpi, -esc, *v.t.* 劫持；抢夺（14）
răsădi, -esc, *v.t.* 移植，栽种（7）
răsăritean, -ă, -eni, -ene, *adj.* 东方的（15）
răsplăti, -esc, *v.t.* 报偿，报答（8）
rău, rele, *s.n.* 坏事；恶；痛苦（9）
război, -oaie, *s.n.* 战争（6）
râu, -uri, *s.n.* 河流（5）
reacţie, -ii, *s.f.* 反应；反作用力； avion cu ~ 喷气式飞机（12）
real, -ă, -i, -e, *adj.* 现实的；真实的（4）
realist, -ă, -şti, -e, *adj.* 现实主义的（10）
realitate, -ăţi, *s.f.* 现实（10）
realiza, -ez, *v.t.* 实现，完成（3）
realizare, -ări, *s.f.* 实现；成就（12）
reclamă, -e, *s.f.* 广告（4）
recoltă, -e, *s.f.* 收成；收获（5）
recompensă, -e, *s.f.* 报偿；补偿（21）
reconstrui, -iesc, *v.t.* 重建（2）
recruta, -ez, *v.t.* 招兵；招募（18）
recuceri, -esc, *v.t.* 重新夺取，夺回（20）
recunoaşte, recunosc, *v.t.* 认出，辨认出；承认（10）
recunoştinţă, -e, *s.f.* 感激，感恩（9）
reda, redau, *v.t.* 重新给予；描述；再现（10）
redactor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 编辑（4）
reduce, reduc, *v.t.* 减少，缩小（4）
refacere, -i, *s.f.* 重新实现；再做（20）
reflecta, -ez, *v.i.* 思考；(pers. 3) reflectă, *v.t., v.r.* 反射；反映（4）
reflecţie, -ii, *s.f.* 思考（21）
reformă, -e, *s.f.* 改革（15）
regat, -e, *s.n.* 王国（6）
regăsi, -esc, *v.t.* 重新找到（11）
rege, -i, *s.m.* 国王（6）
regim, -uri, *s.n.* 制度（13）

regiune, -i, *s.f.* 地区 (15)
regizor, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 导演 [*acc. şi:* regizor] (4)
reînfiinţa, -ez, *v.t.* 重建 (6)
relaţie, -ii, *s.f.* 关系；联系 (6)
relaxare, -ări, *s.f.* 放松，休息 (4)
relief, -uri, *s.n.* 地形 (5)
religie, -ii, *s.f.* 宗教 (5)
religios, -oasă, -oşi, -oase, *adj.* 宗教的 (8)
remarca, remarc, *v.t.* 注意到；*v.r.* 出众，突出 (8)
remarcabil, -ă, -i, -e, *adj.* 卓越的，非凡的 (8)
renumit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 著名的 (12)
repezi, reped, *v.r.* 跑向，奔向 (14)
reprezenta, reprezint, *v.t.* 是；表现；代表；上演 (3)
reprezentant, -ă, -ţi, -e, *s.m., s.f.* 代表 (15)
reprezentativ, -ă, -i, -e, *adj.* 代表的；有代表性的 (5)
republică, -i, *s.f.* 共和国 (5)
respectiv, -ă, -i, -e, *adj.* 各自的，分别的 (18)
restanţă, -e, *s.f.* 未按期完成的论文；未按期通过的考试 (11)
restaura, -ez, *v.t.* 修复；修缮 (16)
restitui, restitui, *v.t.* 归还 (3)
restructurare, -ări, *s.f.* 重组；结构调整 (13)
resursă, -e, *s.f.* 资源 (21)
retrage, retrag, *v.t.* 撤回；*v.r.* 撤退，撤离；退却 (6)
returnare, -ări, *s.f.* 归还 (13)
reţea, -ele, *s.f.* 网；网络系统 (3)
reunificare, -ări, *s.f.* 重新统一 (20)
revelion, -oane, *s.n.* （阳历）除夕夜；除夕夜聚会 (17)
rezistenţă, -e, *s.f.* 抵抗，抵御 (20)
rezolva, rezolv, *v.t.* 解决 (15)
rezolvare, -ări, *s.f.* 解决 (15)
rezultat, -e, *s.n.* 结果；成果 (2)
rol, -uri, *s.n.* 角色；作用 (10)
roman[1], -e, *s.n.* 长篇小说 (10)
roman[2], -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* （古）罗马人；*adj.*（古）罗马（人）的 (6)
romaniza, -ez, *v.t., v.r.* （使）罗马化 (6)
rost, -uri, *s.n.* 意义；话语；pe de ~ 背诵地，凭记忆地 (7)
rosti, -esc, *v.t.* 说，讲 (9)
rostogoli, -esc, *v.r., v.t.* 滚动 (9)
roşcat, -ă, -ţi, -e, *adj.* 赤赫色的 (7)
roşu, roşie, roşii, *adj.* 红色的 (5)
rula, -ez, *v.t., v.i.* 放映（电影）(3)

S

sacrificiu, -ii, *s.n.* 牺牲；祭品 (16)
salbă, -e, *s.f.* 项链 (7)
salvgardare, -ări, *s.f.* 保卫，捍卫；维护 (15)
santal, -i, *s.m.* 檀香属植物 (20)
sare, *s.f.* 盐 (5)
satelit, -ţi, *s.m.* 卫星 (4)
savant, -ă, -ţi, -e, *s.m., s.f.* 学者 (12)
sărac, -ă, -i, -e, *adj.* 穷的，贫困的 (8)
sărbătoare, -ori, *s.f.* 节日 (17)
sărbători, -esc, *v.t.* 庆祝 (1)
sârb, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 塞尔维亚人；*adj.* 塞尔维亚（人）的；*s.f.* 塞尔维亚语 (1)
scălda, scald, *v.t.* 沾湿；（河流）浇灌；*v.t., v.r.*（给）洗澡 (5)

scărpina, scarpin, *v.r.*, *v.t.* 搔痒 (9)
scenă, -e, *s.f.* 场景 (2)
schimb, -uri, *s.n.* 交换；交流 (1)
schimba, schimb, *v.t.* 改变；更换；交换；*v.r.* 变化 (4)
scobi, -esc, *v.t.*, *v.i.* 凿孔，挖洞 (14)
scop, -uri, *s.n.* 目的，目标 (4)
scriere, -i, *s.f.* 书写；文字；著述 (10)
scriitor, -oare, -ori, -oare, *s.m.*, *s.f.* 作家 (10)
sculptură, -i, *s.f.* 雕塑，雕刻 (8)
seceriş, -uri, *s.n.* 收割 (7)
secol, -e, *s.n.* 世纪，百年 (6)
secret, -ă, -ţi, -e, *adj.* 秘密的；隐蔽的 (21)
sector, -oare, *s.n.* 地带；领域 (18)
secular, -ă, -i, -e, *adj.* 百年的；古老的 (17)
securitate, *s.f.* 安全；consiliul de ~ 安理会 (15)
sediu, -ii, *s.n.*（机关、组织等）所在地 (3)
seismograf, -e, *s.n.* 地震仪 (19)
selecţionare, -ări, *s.f.* 挑选；选拔 (17)
semestru, -e, *s.n.* 半年；一学期 (11)
seminar, -ii, *s.n.* 课堂讨论 [*pl.* *şi*: seminare] (1)
semna, -ez, *v.t.*, *v.i.* 签署；签字 (20)
semnificaţie, -ii, *s.f.* 含义；意义 (8)
senat, -e, *s.n.* 参议院；（大学的）校务委员会 (5)
sens, -uri, *s.n.* 意思，意义 (4)
sensibilitate, -ăţi, *s.f.* 敏感性；灵敏度 (7)
separa, separ, *v.t.* 分开 (20)
seră, -e, *s.f.* 温室，暖房 (13)
serial, -e, *s.n.* 连续剧 (4)
seroterapie, *s.f.* 血清疗法 (12)
severitate, *s.f.* 严厉，严格 (21)
sfeclă, -e, *s.f.* 甜菜属植物；~ de zahăr 甜菜 (13)
sferă, -e, *s.f.* 球面；范围 (21)
sicriu, -ie, *s.n.* 棺材 (17)
sigiliu, -ii, *s.n.* 印章；玺 (17)
Sikkim, *s.n.* 锡金 (15)
simbol, -uri, *s.n.* 象征 (17)
simbolic, -ă, -i, -e, *adj.* 象征（性）的 (10)
simfonic, -ă, -i, -e, *adj.* 交响乐的 (2)
simpozion, -oane, *s.n.* 研讨会 (3)
simptom, -e, *s.n.* 症状 (19)
simulare, -ări, *s.f.* 佯装；模拟 (21)
sindical, -ă, -i, -e, *adj.* 工会的 (11)
sine, *pron. refl.* [第三人称代词宾格强调式] 自己 (21)
singurătate, *s.f.* 孤独 (11)
sistem, -e, *s.n.* 体系；制度；~ de credite transferabile 学分制 (11)
situa, -ez, *v.r.* 位于；*v.t.* 使…位居于 (5)
situaţie, -ii, *s.f.* 情况，状况；形势，局势 (10)
slab, -ă, -i, -e, *adj.* 瘦的；弱的 (21)
slovac, -ă, -i, -e, *s.m.*, *s.f.* 斯洛伐克人；*adj.* 斯洛伐克（人）的；*s.f.* 斯洛伐克语 (1)
soartă, sorţi, *s.f.* 命运 (4)
soc, -i, *s.m.* 接骨木 (14)
social, -ă, -i, -e, *adj.* 社会的 (2)
socialist, -ă, -şti, -e, *adj.* 社会主义的；*s.m.*, *s.f.* 社会主义者 (15)
societate, -ăţi, *s.f.* 社会；社团；公司 (12)
soia, *s.f.* 大豆 (13)
sol, -uri, *s.n.* 地面；土壤 (12)
solariu, -ii, *s.n.* 日光浴场；日光间 (13)
soldat, -ţi, *s.m.* 士兵 (20)
solemn, -ă, -i, -e, *adj.* 庄严的；隆重的 (1)
solicita, solicit, *v.t.* 恳求，请求 (20)

solid, -ă, -zi, -e, *adj.* 牢固的，结实的 (18)
solstițiu, -ii, *s.n.* 二至点； ~ de iarnă 冬至 (17)
soluție, -ii, *s.f.* 解决办法 (21)
somnoros, -oasă, -oşi, -oase, *adj.* 困倦的，懒洋洋的 (7)
spaimă, -e, *s.f.* 恐惧，惊恐 (14)
spaniol, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 西班牙人; *adj.* 西班牙(人)的; *s.f.* 西班牙语 (1)
spațiu, -ii, *s.n.* 空间 (4)
specialist, -ă, -şti, -ste, *s.m., s.f.* 专家 (1)
specialitate, -ăți, *s.f.* 专业；特产 (12)
specializare, -ări, *s.f.* 专业；专攻 (11)
specie, -ii, *s.f.* 种类 (10)
specific, -ă, -i, -e, *adj.* 特有的 (19)
speologie, *s.f.* 岩洞学 (12)
speria, sperii, *v.t., v.r.* (使)恐惧，害怕 (11)
spre, *prep.* [表示地点等] 朝，向 (1)
sprijini, sprijin, *v.t.* 支持；支撑 (2)
stabili, -esc, *v.t.* 确定；建立 (19)
stare, -ări, *s.f.* 状况，状态； a fi în ~ (să ..) 可以，能够 (14)
stat, -e, *s.n.* 国家 (4)
statuie, statui, *s.f.* 雕像，塑像 (2)
statut, -e, *s.n.* 章程；地位 (20)
stațiune, -i, *s.f.* 休养地，疗养站 (8)
stăpân, -ă, -i, -e, *s.m., s.f.* 主人 (14)
stăpâni, -esc, *v.t.* 拥有；掌握；支配 (13)
stâncă, -i, *s.f.* 巨石 (17)
stârni, -esc, *v.t.* 引起，激起 (21)
stemă, -e, *s.f.* 徽；徽章 (16)
sticlă, -e, *s.f.* 玻璃；玻璃瓶 (8)
stimula, -ez, *v.t.* 激励；刺激 (19)
stimulare, -ări, *s.f.* 激励；刺激 (10)
strategic, -ă, -i, -e, *adj.* 战略的 (18)
străfund, -uri, *s.n.* 深处 (14)
străinătate, -ăți, *s.f.* 国外 (10)
străjui, -iesc, *v.t.* 护卫，守卫 (18)
strălucitor, -oare, -ori, -oare, *adj.* 闪耀的 (14)
străvechi, -e, -i, *adj.* 古老的 (10)
strâmtoare, -ori, *s.f.* 海峡 (20)
strânge, strâng, *v.t.* 系紧，拉紧；握，抱；收集 (7)
striga, strig, *v.i.* 喊叫；叫嚷 (14)
strugure, -i, *s.m.* 葡萄 (13)
studenție, *s.f.* 大学生活；读大学期间 (2)
sub, *prep.* 在…下面；低于 (13)
subcarpatic, -ă, -i, -e, *adj.* 喀尔巴阡山下的 (5)
subiect, -e, *s.n.* 主题；主语 (19)
subordonat, -ă, -ți, -e, *adj.* 从属的，隶属的 (15)
subteran, -ă, -i, -e, *adj.* 地下的 (3)
subtropical, -ă, -i, -e, *adj.* 亚热带的 (15)
suburbie, -ii, *s.f.* 郊区 (16)
sud, *s.n.* 南，南部，南方 (5)
sud-estic, -ă, -i, -e, *adj.* 东南的 (20)
suficient, -ă, -ți, -e, *adj.* 充分的，足够的 (18)
sufletesc, -ească, -eşti, *adj.* 心灵的 (8)
sugestie, -ii, *s.f.* 提示；启发；建议 (21)
superior, -oară, -ori, -oare, *adj.* 上面的；高等的 (1)
superioritate, -ăți, *s.f.* 优势 (21)
suprafață, -ețe, *s.f.* 面积；表面 (5)
suprem, -ă, -i, -e, *adj.* 最高的，至高无上的 (5)
surcea, surcele, *s.f.* 木屑；干树枝 (14)
surprinzător, -oare, -ori, -oare, *adj.* 意想不到的 (21)
surpriză, -e, *s.f.* 意外；惊喜 (21)
sursă, -e, *s.f.* 来源；资源 (3)

sus, *adv.* （在）上边 (3)
susține, susțin, *v.t.* 支持; 支撑; 坚持 (13)

Ș

ș.a. = și alții / și altele 及其他（人或事物）(10)
șansă, -e, *s.f.* 机会 (1)
șantier, -e, *s.n.* 工地 (18)
șarpe, șerpi, *s.m.* 蛇 (9)
școală, școli, *s.f.* 学派 (12)
școlar, -ă, -i, -e, *adj.* 学校的 (11)
șerpui, -iesc, *v.t.* 蜿蜒 (18)
șes, -uri, *s.n.* 平原，平川 (7)
șiret, -eată, -eți, -ete, *adj.* 狡猾的 (9)
știință, -e, *s.f.* 科学; om de ~ 科学家 (12)
științific, -ă, -i, -e, *adj.* 科学的 (1)

T

tactică, -i, *s.f.* 战术; 策略 (21)
Tadjikistan, *s.n.* 塔吉克斯坦 (15)
talie, -ii, *s.f.* 腰身; 身材; 等级 (8)
taxă, -e, *s.f.* 税; 费 (11)
tehnic, -ă, -i, -e, *adj.* 技术的; *s.f.* 技术 (4)
telejurnal, -e, *s.n.* 电视新闻 (4)
telespectator, -oare, -ori, -oare, *s.m.*, *s.f.* 电视观众 (4)
televiziune, *s.f.* 电视技术; 电视台 (4)
temeinic, -ă, -i, -e, *adj.* 扎实的，牢固的 (21)
temperat, -ă, -ți, -e, *adj.* 气候温和的 (5)
templu, -e, *s.n.* 庙宇，寺庙 (2)
teoretician, -ă, -ieni, -iene, *s.m.*, *s.f.* 理论家 (21)
teorie, -ii, *s.f.* 理论 (21)
terapie, -ii, *s.f.* 疗法，治疗 (19)
terasă, -e, *s.f.* 平台; （餐馆等的）露天座 (16)
terestru, -ă, -ștri, -stre, *adj.* 地球的; 陆地的 (18)
teritoriu, -ii, *s.n.* 领土，国土 (5)
termen, -e, *s.n.* 期限 (3)
terminologie, -ii, *s.f.* 术语 (11)
Terra, *s.n.* (din latină) 地球 (15)
tip, -uri, *s.n.* 类型 (4)
tipar, -e, *s.n.* 印刷; 印刷术 (19)
tipic, -ă, -i, -e, *adj.* 典型的 (18)
tiran, -i, *s.m.* 暴君 (14)
titan, -i, *s.m.* 巨人，大力士 (14)
titlu, -uri, *s.n.* 标题，书名，篇名 (3)
tocmai, *adv.* 正好，恰好 (21)
tortura, -ez, *v.t.* 折磨 (18)
tot, *s.n.* 整体，统一体 (19)
total, -uri, *s.n.* 总数，总额 (15)
totdeauna, *adv.* 永远; 经常 (3)
totodată, *adv.* 同时 (15)
totuși, *conj.* 尽管如此; 然而 (11)
trage, trag, *v.t.* 拉，拽，拖; *v.r.* 走向 (14)
tragedie, -ii, *s.f.* 悲剧; 不幸 (18)
transforma, transform, *v.t.*, *v.r.* 改变，转变 (6)
transmisiune, -i, *s.f.* 播送; 传送 (4)
transparent, -ă, -ți, -e, *adj.* 透明的 (7)
transport, -uri, *s.n.* 运输; [复数] 运输业 (20)
transporta, transport, *v.t.* 运输; 运送 (2)
tranziție, -ii, *s.f.* 过渡 (13)
trata, -ez, *v.t.* 对待; 治疗 (21)
tratament, -e, *s.n.* 对待; 治疗 (19)
tratat, -e, *s.n.* 条约; 专著; ~ ul de la Shimonoseki 马关条约 (20)

traversa, -ez, *v.t.* 穿过，穿越（18）
trăda, -ez, *v.t.* 背叛；背离（14）
trăsnet, -e, *s.n.* 雷，雷电（14）
trecut, *s.n.* 过去，往昔（10）
trestie, -ii, *s.f.* 芦苇； ~ de zahăr 甘蔗（20）
triadă, -e, *s.f.* 三人组；三件套（10）
tricolor, -ă, -i, -e, *adj.* 三色的；*s.n.* 三色旗（特指罗马尼亚国旗）（5）
tron, -uri, *s.n.* 宝座；王位（14）
tronson, -oane, *s.n.* 段，截；部分（16）
tropical, -ă, -i, -e, *adj.* 热带的（15）
trup, -uri, *s.n.* 躯体，躯干（9）
trupă, -e, *s.f.* [复数] 部队（21）
tulpină, -i, *s.f.* 树干（7）
turistic, -ă, -i, -e, *adj.* 旅游的（16）
turn, -uri, *s.n.* 楼阁；塔（楼）(7)
tuş, -uri, *s.n.* 墨，墨汁（19）
tuşieră, -e, *s.f.* 印色盒（19）

Ţ

ţară, ţări, *s.f.* 国家；乡下（1）
ţăran, -i, *s.m.* 农民（8）
ţărănesc, -ească, -eşti, *adj.* 农民的（10）
ţărm, -uri, *s.n.* 岸；海岸；河岸（20）
ţesătură, -i, *s.f.* 织品；织锦（8）

U

Ucraina, *s.f.* 乌克兰（5）
uita, uit, *v.t.,v.i.* 忘记，遗忘；*v.r.* 看，望，瞧（2）
ulterior, -oară, -ori, -oare, *adj.* 后来的（6）
umanitate, *s.f.* 人类；人道（10）
umilinţă, -e, *s.f.* 谦卑；屈辱（20）
undă, -e, *s.f.* 波（19）
unealtă, unelte, *s.f.* 工具；器具（14）
UNESCO (= Organizaţia Naţiunilor Unite pentru Educaţie, Ştiinţă şi Cultură) 联合国教科文组织（18）
Ungaria, *s.f.* 匈牙利（5）
ungur, -i, *s.m.* 匈牙利人（5）
uni, -esc, *v.t., v.r.* 联合；团结（6）
unic, -ă, -i, -e, *adj.* 惟一的（5）
unire, -i, *s.f.* 联合；统一（6）
unitar, -ă, -i, -e, *adj.* 统一的（6）
unitate, -ăţi, *s.f.* 统一（性）；团结；单位（6）
uniune, -i, *s.f.* 联合；联合会；联盟（17）
urât, -ă, -ţi, -e, *adj.* 丑的，丑恶的；（气候）恶劣的；*s.n.* 烦闷； a ţine cuiva de ~ 陪某人解闷（9）
uriaş, -ă, -i, -e, *adj.* 巨大的，庞大的（16）
urmare, -ări, *s.f.* 后果（13）
urmă, -e, *s.f.* 踪迹；遗迹；后来； în urma + G. 在…之后（6）
următor, -oare, -ori, -oare, *adj.* 接着的，下一个的（5）
urs, -şi, *s.m.* 熊（9）
usca, usuc, *v.t., v.r.*（使）干燥；烤干，晾干（19）
ustensilă, -e, *s.f.* 工具，用具（19）
uşura, -ez, *v.t., v.r.* 减轻；（使）便于（11）
utiliza, -ez, *v.t.* 使用，运用（3）
utilizare, -ări, *s.f.* 使用，运用（3）
uz, -uri, *s.n.* 使用（8）
uzină, -e, *s.f.* 工厂（7）

V

vale, văi, *s.f.* 山谷；河谷（14）
valoare, -ori, *s.f.* 价值；财富；数值（4）
valoros, -oasă, -oşi, -oase, *adj.* 有价值

的，宝贵的；有才华的 (2)
variaţie, -ii, *s.f.* 变化；差异 (5)
varietate, -ăţi, *s.f.* 多样性；多种多样 (4)
vasal, -ă, -i, -e, *adj.* 藩属的；封臣的 (17)
vast, -ă, -şti, -ste, *adj.* 广阔的；大规模的 (13)
vatră, vetre, *s.f.* 炉灶；家乡 (14)
vază, -e, *s.f.* 花瓶 (7)
vărsa, vărs, *v.t.* 使流出，倒，泼，洒；*v.r.*（河流）注入 (5)
văzduh, -uri, *s.n.* 大气；天空 (14)
vânător, -i, *s.m.* 猎人，狩猎者 (14)
vârf, -uri, *s.n.* 顶；山顶；顶尖 (5)
veac, -uri, *s.n.* 世纪 (7)
vechi, -e, -i, *adj.* 古老的；旧的 (3)
vecinătate, -ăţi, *s.f.* 邻近，附近 (6)
vedere, -i, *s.f.* 看见；视觉； a avea ceva în ~ 考虑到 (19)
vehicul, -e, *s.n.* 车辆 (7)
verde, verzi, *adj.* 绿色的 (7)
vertical, -ă, -i, -e, *adj.* 垂直的 (5)
vesel, -ă, -i, -e, *adj.* 愉快的，喜悦的 (14)
vest, *s.n.* 西，西部 (1)
veste, veşti, *s.f.* 消息，音信 (18)
vesti, -esc, *v.t.* 通知，告知； pe nevestite, *loc. adv.* 突然，不打招呼地 (9)
vestic, -ă, -i, -e, *adj.* 西部的 (15)
vestit, -ă, -ţi, -e, *adj.* 著名的 (8)
victorie, -ii, *s.f.* 胜利 (20)
vie, -ii, *s.f.* 葡萄园；葡萄藤 (5)
vierme, -i, *s.m.* 蠕虫； ~ de mătase 蚕 (19)
Vietnam, *s.n.* 越南 (15)
viitor, -oare, -ori, -oare, *adj.* 未来的； *s.n.* 未来 (2)
vinificaţie, -ii, *s.f.* 葡萄酒酿造 (13)
vioi, vioaie, vioi, vioaie, *adj.* 活泼的 (14)
violenţă, -e, *s.f.* 暴力 (4)
violet, -ă, -ţi, -e, *adj.* 紫色的 (3)
violonist, -ă, -şti, -ste, *s.m., s.f.* 小提琴手，小提琴家 (8)
vis, -e, *s.n.* 梦；梦想 (16)
vital, -ă, -i, -e, *adj.* 生命的；极其重要的 (21)
vitrină, -e, *s.f.* 玻璃橱窗 (7)
viţă, -e, *s.f.* [一般后接 de vie]葡萄藤 (7)
viu, vie, vii, *adj.*（颜色）鲜艳的；明快的 (7)
vizitare, -ări, *s.f.* 拜访；参观，访问，游览 (16)
vizitator, -oare, -ori, -oare, *s.m., s.f.* 参观者；来访者 (16)
vocal, -ă, -i, -e, *adj.* 声乐的，歌唱（家）的 (8)
voce, -i, *s.f.* 嗓子，嗓音 (2)
volum, -e, *s.n.* 卷，册 (3)
voluntar, -ă, -i, -e, *adj.* 志愿的；*s.m.* 志愿者；义勇兵 (15)

Z

zahăr, *s.n.* 糖，白糖 (13)
zăcământ, -inte, *s.n.* 矿藏 (20)
zbor, -uri, *s.n.* 飞，飞行，飞翔 (12)
zbura, zbor, *v.i.* 飞，飞行，飞翔 (12)
zeu, zei, *s.m.* 神 (14)
zgudui, zgudui, *v.t., v.r.* 震撼 (14)
ziarist, -ă, -şti, -e, *s.m., s.f.* 记者 (21)
zid, -uri, *s.n.* 围墙；城墙 (16)
zonă, -e, *s.f.* 地区 (1)